

MËSOJ FENË TIME

PËR KLASËN E 10-TË

MËSOJ FENË TIME

PËR KLASËN E 10-TË

Titulli Original:
DİNİMİ ÖĞRENIYORUM İSLAM

Përktheu:
Ilir HOXHA

Redaktor:
Irida HOTI

Përgatitën:
Faruk SALMAN
Nazif YILMAZ
Dr. Recep ÖZDİREK
Dr. Faruk KANGER

Dizajn:
Rasim ŞAKİROĞLU

Vizatimet:
Mehmet SALDAMLİ
Şaban AYDIN
Yasir Buğra ERYILMAZ
Suat KARADAĞ
İbrahim Esat GÜVEN

Botimi I:
2023

PROGRESI BOTIME:
Sheshi "2 Prilli", Rr: Studenti
Shkodër, Shqipëri
Mob: +355 67 340 6182

PARATHËNIE

Falënderimet e pafundme i takojnë Allahut të Madhëruar, i Cili dha nderin dhe lumturinë e të qenit mysliman! Salavatet dhe selamet më të përzemërta i takojnë të Dërguarit të Allahut (a.s.), i cili e jetoi në mënyrën më të bukur këtë fe hyjnore dhe ia mësoi atë njerëzimit! Po ashtu, përshëndesim me selam edhe familjen e tij të nderuar dhe shokët e tij fisnik, të cilët nuk kursyen as pasuritë dhe as jetët e tyre në rrugën e Allahut!

I Dërguari i Allahut (a.s.), ishte mësuesi më i madh që i mësoi njerëzimit fenë Islame. Ndërsa Libri me të cilin mësoi ai, është mrekullia e pashoqe Kurani Fisnik. Profeti ynë (a.s.), edhe e lexoi, edhe e shpjegoi Kuranin. Po ashtu, ai i përjetoi dhe i zbatoi në mënyrën më të bukur parimet, adhurime dhe moralin e Kuranit Fisnik. Pas tij, sahabët, dijetarët dhe njerëzit e devotshëm bënë përpjekje të mëdha për ta jetuar këtë fe dhe për ta përcjellë atë tek brezat pasardhës. Në këtë mënyrë, Islami ka ardhur në ditët tona dorë pas dore dhe zemër pas zemre. Dhe tani, radhën për ta mësuar e kemi ne!

Libri "Mësoj Fenë time", u përgatit për klasat e 10-ta.

Ky libër përbëhet nga katër kapituj kryesorë:

Në kapitullin e parë do të mësojmë për besimin tonë.

Në kapitullin e dytë do të mësojmë adhurimet tona.

Në kapitullin e tretë do të mësojmë një periudhë nga jeta shembullore e Profetit tonë të dashur (a.s.).

Në kapitullin e katërt do të mësojmë edukatën dhe moralin e bukur që do të zotërojë çdo mysliman.

Dëshirojmë që ta mësojmë sa më mirë jetën e të Dërguarit të Allahut (a.s.) dhe të bëhemi prej besimtarëve të dashur të Allahut dhe të Dërguarit të Tij (a.s.).

Shpresojmë që zemra t'u mbushet me besim, jeta me Islam dhe shpirti me mirësi. Melekët qofshin bashkudhëtarët tuaj dhe njerëzit e mirë shokët tuaj! Allahu i Madhëruar ju ndihmoftë dhe ju dhëntë mirësi!

رَبِّ يَسِّرْ وَلَا تُعَسِّرْ رَبِّ تَمِّمْ بِالْخَيْرِ

O Zoti im! Na e lehtëso dhe mos na e vështirëso punën, o Zoti im, na jep sukses!

PËRMBAJTJA

JETA E VËRTETË: BESIMI NË BOTËN TJETËR / 9

Tregim: JETA E PAFUNDME	10
Jeta e kësaj bote: E mira më e madhe që na ka falur Allahu	14
Jeta e kësaj bote është veç një udhëtim	14
Bukuritë e kësaj bote janë të përkohshme dhe kalimtare	15
Jeta e kësaj bote është një provë	15
Bota tjetër, është vendi ku vilen frytet e punës së bërë në këtë botë	15
Tregim: RROBA E GJELBËR	16
Vdekja: Koha e ndarjes sonë nga kjo botë	18
Varri: Porta e kësaj bote që të shpie në botën tjetër	20
A jemi gati për botën tjetër?	21
Tregim: Ankthi (Ëndrra e keqe)	22
Bota tjetër: Jeta jonë e vërtetë dhe e pafundme	24
Ardhja e kiametit	24
Ringjallja	25
Mahsheri (Vendi i tubimit)	27
Tregim: Njeriu që mohoi Allahun dhe botën tjetër	28
Dhënia e librit të punëve	30
Llogaridhënia	31
Mizani (Peshorja)	32
Ura e Siratit	33
Xheneti	33
Xhehenemi	34
Mëshira e Allahut është e pafundme	36
Tregim: Shqetësimi i Ibrahimit	38
Ato që përfitojmë nga besimi në botën tjetër	40
Ekuilibri mes kësaj bote dhe botës tjetër në jetën e Profetit tonë (a.s.)	44
PYETJE	51

PROGRAMI HYJNOR: KADERI / 55

Tregim: Ja, po e shkruaj këtu	56
Kaderi (caktimi) dhe Kadaja (realizimi i caktimit)	60
Tregim: Kaderi i Enesit	62
Ditura e Allahut dhe kaderi	65
Vullneti: Lira e njeriut për të zgjedhur	65
Tregim: Po largohem nga kaderi i Allahut për tek kaderi i Allahut	67
Puna, Risku (furnizimi) dhe Tevekuli (mbështetja tek Allahu)	68
Tregim: Luani dhe dhelpira	73
Sëmundja dhe vdekja	75
Poezi: Loti	77
Ato që përfitojmë nga besimi në kader	78
Profeti (a.s.), e shihte të bukur çdo gjë që vinte nga Allahut	81
PYETJE	85

UDHËTIMI PËR NË VENDET E SHENJTA: HAXHI / 89

Tregim: Burimi i ujit zemzem	90
Çfarë është haxhi?	92
Ç'përfitojmë nga haxhi?	93
Tregim: Karamelet	96
Kush e ka farz haxhin?	97
Poezi: Udhët e Qabesë	98
Qabja	99
Vendet që vizitohen gjatë adhurimit të haxhit	101
Poezi: Rrugët nga kemi kaluar	104
Vendet që vizitohen në qytetet e Mekes dhe Medine	105
Farzet e haxhit	108
Veprimet që kryhen gjatë adhurimit të haxhit	108
Si kryhet haxhi	112
Umreja	114
Çfarë dhuratash sollët prej haxhit?	118
Haxhi i profetit tonë Muhamed (a.s.)	116
Poezi: Kërko e kërko, gjurmën të ta gjej	118
PYETJE	119

SIMBOLI I DORËZIMIT NDAJ URDHRAVE HYJNORË: KURBANI / 121

Tregim: Sprovimi i miqësisë	122
Çfarë është kurbanit?	124
Kur prehet kurbanit?	124
Çfarë përfitojmë duke prerë kurban?	125
Kush e ka të detyruar fetarisht që të presë kurban?	127
Kafshët që bëhen kurban	128
Si pritët kurbanit?	129
Për çfarë duhet të tregojmë kujdes gjatë prerjes së kurbanit?	130
Si ndahet mishi i kurbanit?	130
Çfarë bëhet me lëkurën e kurbanit?	130
Kurbanit i zotimit	131
Kurbanit me rastin e lindjes së fëmijës	131
Profeti ynë dhe kurbanit	132
PYETJET	133

JETA E PROFETIT (A.S.) / 135

1. ÇLIRIMI I MEKËS (Viti 630).....	136
a) Idhujtarët prishin marrëveshjen e Hudejbijes	136
b) Ushtria islame përgatitet për luftë dhe përparimi drejt Mekës	188
c) Qabja pastrohet nga idhujt.....	140
d) Dita e vëllazërisë dhe faljes	141
TREGIM: KËSHU TË DO MIKU I SINQERTË	143
2. LUFTA E HUNEJNIT (Viti 630).....	144
a) Frika e hevazinasve.....	144
b) Kur ushtria islame ra në kurth.....	145
c) Trimi më i madh	146
d) Robërit dhe plaçka e luftës	148
TREGIM: BUJARI PËRTEJ IMAGJINATËS	150
3. VITI I TË DËRGUARVE (Viti 630-631)	151
4. UDHËTIMI MË I VËSHTIRË:FUSHATA E TEBUKUT (Viti 630).....	152
a) Përgatitja për luftë.....	152
TREGIM: VATHËT E PËRGJAKUR	154

b) Armiku që nuk doli për të luftuar dhe kthimi pas në Medine	154
c) Ata që nuk shkuan në luftën e Tebukut	156
5. MYSLIMANËT KRYEJNË HAXHIN (Viti 631).....	157
6. HAXHI I LAMTUMIRËS (Viti 632).....	158
7. SËMUNDJA E TË DËRGUARIT TË ALLAHUT DHE LAMTUMIRA E FUNDIT	161
a) Më ka marrë malli për vëllezërit e mi!	161
b) Këshillat e tij të fundit.....	161
c) Namazi i fundit	163
d) Vdekja.....	163
e) Përfshirja nga hidhërimi	164
PYETJET	166

ETIKA DHE RREGULLAT QË E ZBUKUROJNË MYSLIMANIN EDUKATA ISLAME / 171

FIKE KANDILIN	172
EDUKATA E MIKËPRITJES DHE E MYSAFIRIT.....	174
Si i presim mysafirët?	174
Çfarë duhet të bëjmë kujdes kur shkojmë si mysafirë?	175
EDUKATA E UDHËTIMIT	177
Çfarë duhet të kemi kujdes gjatë udhëtimit?	178
NJË UDHËTIM SHEMBULLOR	180
DASHURI NDAJ TË VEGJËLVE	181
Si t'ua shprehim dashurinë të vegjëleve?	181
U SHITA LIRË!	182
EDUKATA E DITËS SË XHUMA	183

JETA E VËRTETË

BESIMI NË BOTËN TJETËR

- ❁ *E vërteta e kësaj bote*
- ❁ *Vdekja dhe varri*
- ❁ *Ardhja e Kiametit dhe Ringjallja*
- ❁ *Jeta në botën tjetër*
- ❁ *Ato që përfitojmë nga besimi në botën tjetër*
- ❁ *Ekuilibri mes kësaj bote dhe botës tjetër në jetën e Profetit tonë (a.s.)*

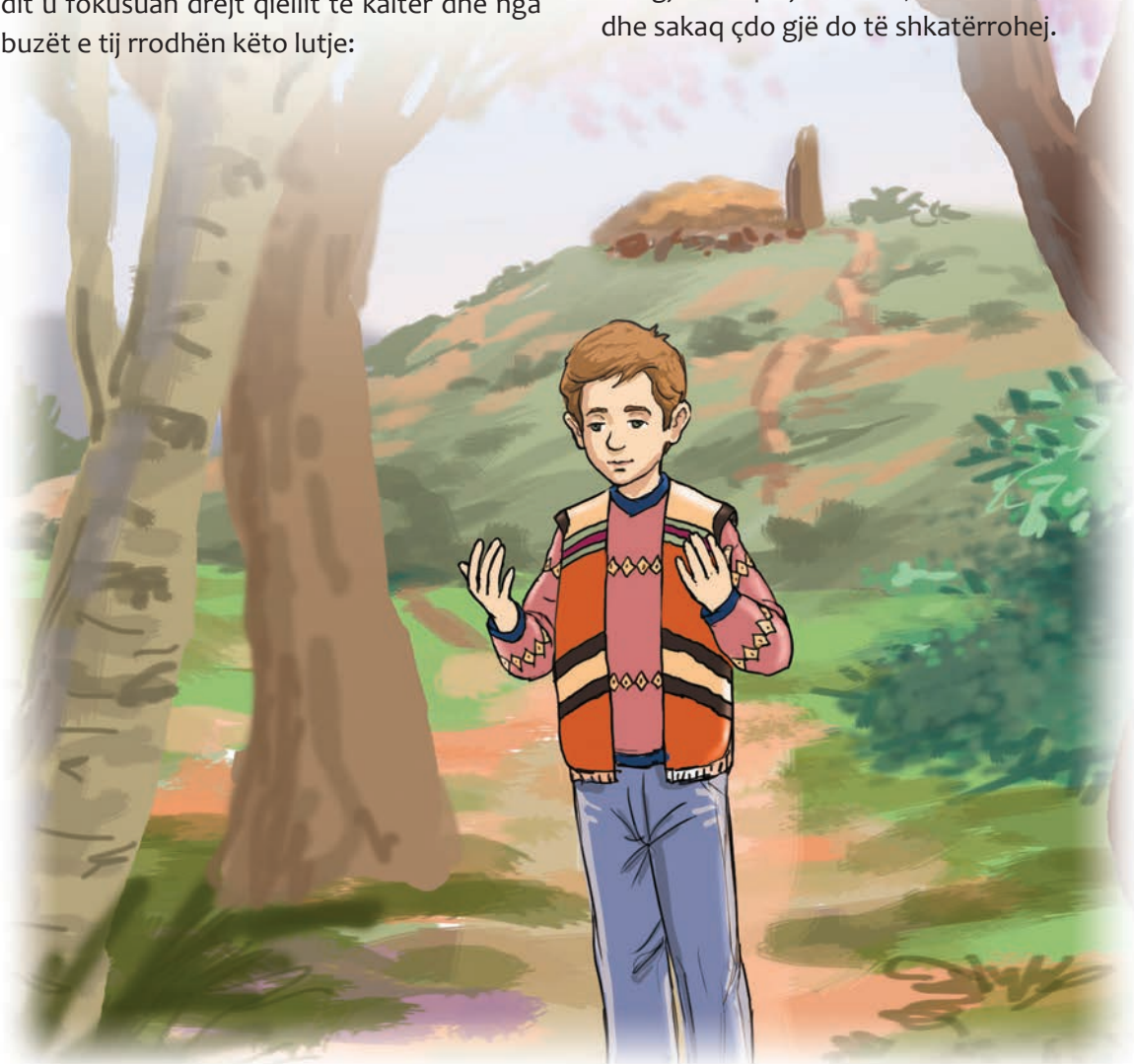

JETA E PAFUNDME

Ishte një ditë vjeshte... Pemët i kishin lënë gjethet e zverdhura në dorë të erërave të stinës dhe kishin ngelur gjysmë lakuriq. Duke dëgjuar zërin kërcitës të gjetheve që shtypeshin poshtë këmbëve të tij, Muhamedi ecte drejt vendit të quajtur Pesë Pishat. Ai i kujtonte me hidhërim ditët që kishte kaluar përgjatë kësaj rruge duke luajtur e duke qeshur me shokun e tij Enesin, i cili kishte ndërruar jetë një javë më parë. Një dhembje e fortë e theri në zemër. Sytë iu mbushën me lotë hidhërimi. E ndjeu veten shumë të vetmuar poshtë Pesë Pishave. Sytë e Muhamedit u fokusuan drejt qiellit të kaltër dhe nga buzët e tij rrodhën këto lutje:

“Zoti im i Madhëruar! Shoku im Enesi besonte në jetën tjetër; Ai e dinte se me vdekjen do të fillonte jeta e varrit, e dinte se më parë do të merrej në pyetje nga dy engjëjt e quajtur Munker dhe Nekir dhe e dinte se ata do ta pyesnin: “Kush është Zoti yt?”, “Cila është feja jote?” dhe “Kush është Profeti yt?”. Përgjigjet që do t’u jepnim melekëve, i përsëritnim së bashku duke thënë: “Zoti im është Allahu, feja ime Islami dhe Profeti im Muhamedi a.s.”.

Ai besonte se me fryrjen e surit nga ana e engjëlli të quajtur Israfil, do të vinte kiameti dhe sakaq çdo gjë do të shkatërrohej.

Ai besonte edhe se kur t'i fryhej surit për herë të dytë me lejen Tënde, të gjithë njerëzit do të ngriheshin nga varret sikur çelin lulet në pranverë. Ai e dinte se të gjithë njerëzit do të mblidheshin në vendin e quajtur Mahsher për të dhënë llogari përpara Teje.

Ai besonte se gjatë jetës sonë në këtë botë, engjëjt e quajtur Kiramen Katibin shkruajnë gjynahet dhe të mirat tona në librin e punëve dhe se në Mahsher çdokujt do t'i jepet libri i punëve të veta. Kushedi sa herë jemi lutur së bashku me Enesin kështu: “Allahu im! Na bëj prej robëve të mirë që do t'u jepet libri i punëve nga e djathta! Të përgjërohemi me sinqeritet e pendesë për çdo vepër të papëlqyeshme që kemi kryer, të mos na e sjellësh librin e punëve nga e majta!”

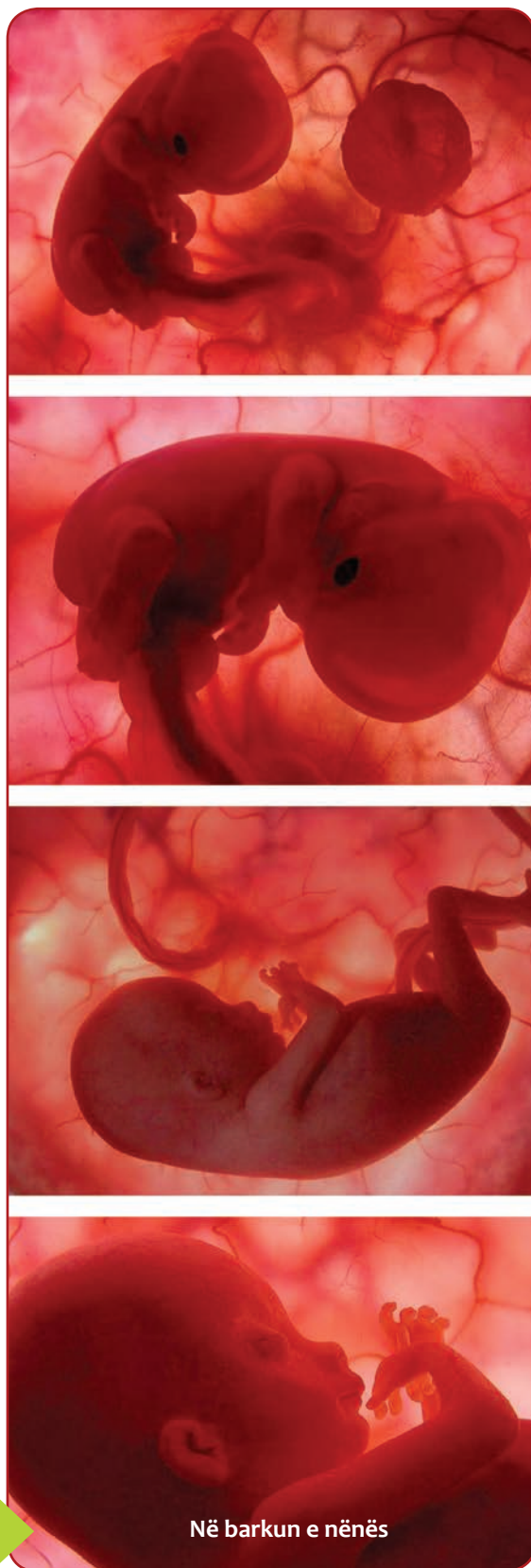
Ai e pranonte se të mirat dhe të këqijat tona do të peshoheshin në Mizan, të cilën vetëm Ti e di se çfarë është. Ai besonte se do të kalohej nga një urë e quajtur Sirat, ku të mirët do të kalonin me shpejtësi dhe do të arrinin xhenetin, ndërsa të këqinjët nuk do të mund ta kalonin këtë urë dhe do të rrokulliseshin për në xhehenem.

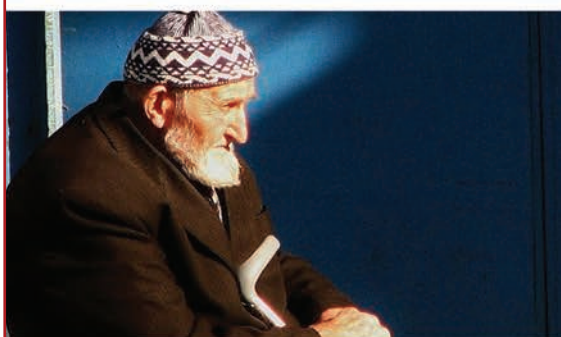
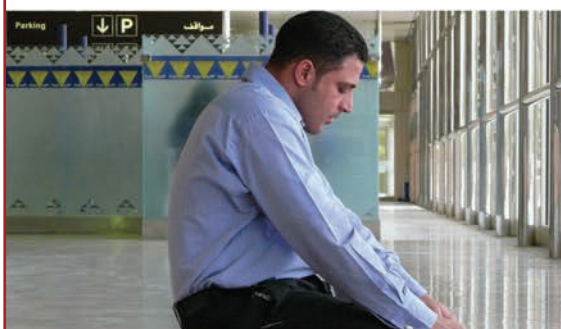
Shoku im Enesi, ngaqë e dinte se vdekja është thjesht fillimi i jetës së pafundme, nuk i frikësohej asaj (vdekjes). Atë e merrte malli për xhenetin dhe dëshironte të shijonte të mirat që do të jepen atje. Ki dhembshuri për atë dhe mëshiroje Zoti im! Bëja varrin një kopsht nga ata të xhenetit o Allahu im!

Pastaj, duke thënë “Amin !”, Muhamedi i fërkoi duart në fytyrë dhe ndjeu se dhimbja që i shtypte zemrën dhe i shtrëngonte krahërorin u zhduk. Gjatë kthimit për nga kishte ardhur, mendoi: “Sa bukur do të jetë kur të bashkohemi në xhenet me shokët të cilët janë ndarë nga mesi ynë”...

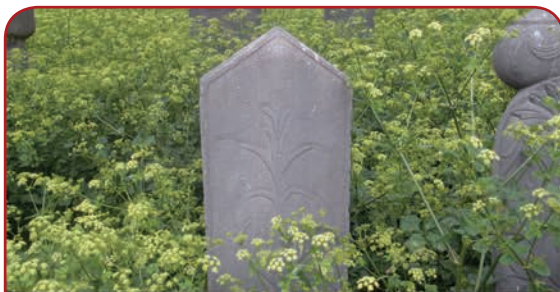
M. Yashar Kandemir

AVENTURA E JETËS

Kjo botë

Bota tjetër

JETA E KËSAJ BOTE: E MIRA MË E MADHE QË NA KA FALUR ALLAHU

JETA E KËSAJ BOTE ËSHTË VEÇ NJË UDHËTIM

Në këtë moment, të gjithë ne po vazhdojmë një udhëtim që ka filluar në ditën kur lindëm. Ky udhëtim, për disa nga ne do të jetë i gjatë dhe për disa më i shkurtër. Mirëpo, ka një të vërtetë absolute e cila ka të bëjë me faktin se jeta e kësaj bote nuk do të zgjasë deri në pafundësi, sepse asnjëri prej nesh nuk ka adhur në këtë botë për të qëndruar përgjithmonë.

Jeta e kësaj bote i ngjan pushimit që bën një udhëtar gjatë rrugës së tij. Profeti ynë i dashur (a.s.), për të treguar këtë të vërtetë, preku supin e njërit prej të rinjve që e donte më shumë, Abudullah bin Omerit dhe urdhëroi; “Jeto në këtë botë sikur je një udhëtar (kalimtar) i huaj!” Kurse Abdullah bin Omeri, i cili po e dëgjonte me vëmendje Profetin (a.s.), dha një këshillë të bukur që duhet ta mbajmë vath në vesh: “...Kur të jesh i shëndetshëm merr masat për kohën që do të jesh

Allahu i Madhëruar urdhëron:

“Me të vërtetë, jeta e kësaj bote i shëmbëllen shiut që Ne e lëshojmë nga qielli e me të përziehet toka dhe bën bimë, me të cilat ushqehen njerëzit dhe kafshët. E, kur Toka vishet dhe zbukurohet dhe, kur banorët e saj mendojnë se janë zotërues të saj (për ta vjelur a korrur), u vjen urdhri ynë, natën ose ditën dhe Ne e bëjmë atë si të ishte e korrur, thuajse nuk kishte lulëzuar të djeshmen. Kështu, Ne ua shpjegojmë shpalljet Tona njerëzve që mendojnë.”

i sëmurë, ndërsa gjatë gjithë jetës merr masat për vdekjen.” (Buhar i, Rikak, 3)

BUKURITË E KËSAJ BOTE, JANË TË PËRKOH-SHME DHE KALIMTARE.

Zoti ynë i Madhëruar, në këtë botë, na ka dhënë mirësi të panumërta. E ka pajisur tokën në mënyrën më të përshtatshme për ne dhe e ka vënë atë krejtësisht në shërbimin tonë. Porse ka kërkuar prej nesh që të përfitojmë nga të mirat e lejueshme e të pastra dhe të jemi mirënjohës ndaj Atij që na i ka dhënë këto të mira.

Të mirat e kësaj bote, janë amanete që na janë dhënë për një përdorim të përkohshëm. Allahu i Madhëruar po na sprovon se si dhe ku do t'i harxhojmë të mirat si pasuria, shëndeti etj. Nëse nuk e harrojmë Dhënësin e këtyre të mirave dhe i përdorim ato sipas qëllimit për të cilat janë dhënë, bëhemi falënderues. Por nëse e harrojmë Dhënësin dhe i përdorim ato në vende që nuk i pëlqen Allahu e në mënyra të cilat cënojnë njerëzit dhe krijesat e tjera, bëhemi mosmirënjohës.

JETA E KËSAJ BOTE ËSHTË NJË SPROVË

Kjo botë është një vend sprove për ne, ndërsa jeta e kësaj bote, është vetë sprovë. Në provime, aq sa është e rëndësishme dija, po aq është edhe koha. Por në këtë botë, përdorimi i mirë i kohës është edhe më i rëndësishëm, sepse kur të vijë exheli (koha e vdekjes), i cili na lajmëron mbarimin e sprovimit, nuk do të ketë kthim mbrapa. Ata që nuk e dinë vlerën e

jetës dhe i harxhojnë në mënyrë të pakujdeshme frymën, ditët dhe vitet që u janë dhënë në këtë botë, do të pendohen, paçka se tepër vonë. Këtë të vërtetë, Allahu i Madhëruar e shpreh kështu:

“Kur i vjen vdekja ndonjërit prej tyre (jobesimtarëve), ai thotë: “O Zoti im, më kthe, që të bëj vepra të mira në botën që kam lënë pas!”....” (Surja el-Mu'minin, ajetet 99-100)

Por pendimi pas vdekjes nuk do t'u sjellë dobi atyre njerëzve që nuk e përdorën mirë kohën që u ishte dhënë në këtë botë. Allahu i Madhëruar, duke u kujtuar mundësitë dhe kohën që u ishte dhënë në jetën e kësaj bote, do t'u thotë:

“Vallë, a nuk jua zgjatëm jetën aq sa të mund të mendohej ai që donte të kujtonte (Allahun)?! Madje juve ju erdhi edhe paralajmëruesi...” (Suraj el-Fatir, ajeti 37)

BOTA TJETËR, ËSHTË VENDI KU VILEN FRYTET E PUNËS SË BËRË NË KËTË BOTË.

Kjo botë është një vend mbushur me mundësi për të fituar xhenetin. Në të vërtetë, në këtë botë, ose e fitojmë ose e humbim xhenetin. Shpërblimin e çdo pune të mirë që kemi kryer në këtë botë, do ta marrim në botën tjetër. Nëse mbjellim mirësi këtu, në botën tjetër do gjejmë edhe më shumë. Allahu i Madhëruar, do të na shpërblejë shumëfish për të mirat tona dhe sigurisht, për të këqijat do të na japë dënimin që meritojmë.

Allahu i Madhëruar urdhëron:

“Ai i ka krijuar jetën dhe vdekjen, për t'ju provuar se kush prej jush do të veprojë më mirë...”

(Mulk, 2)

Allahu i Madhëruar urdhëron:

“Kush bën një vepër të mirë, do të shpërblehet dhjetëfish. Kush bën një vepër të keqe, do të dënohet vetëm sipas gjynahut që ka bërë dhe nuk do t'i bëhet kurrfarë padrejtësie.”

(En'am, 160)

RROBA E GJELBËR

Kur u takuam në rrugë, po këndohej ezani.

- Eja bashkë me mua në xhami - i thashë.
Ti e di që sot është e xhuma apo jo?!

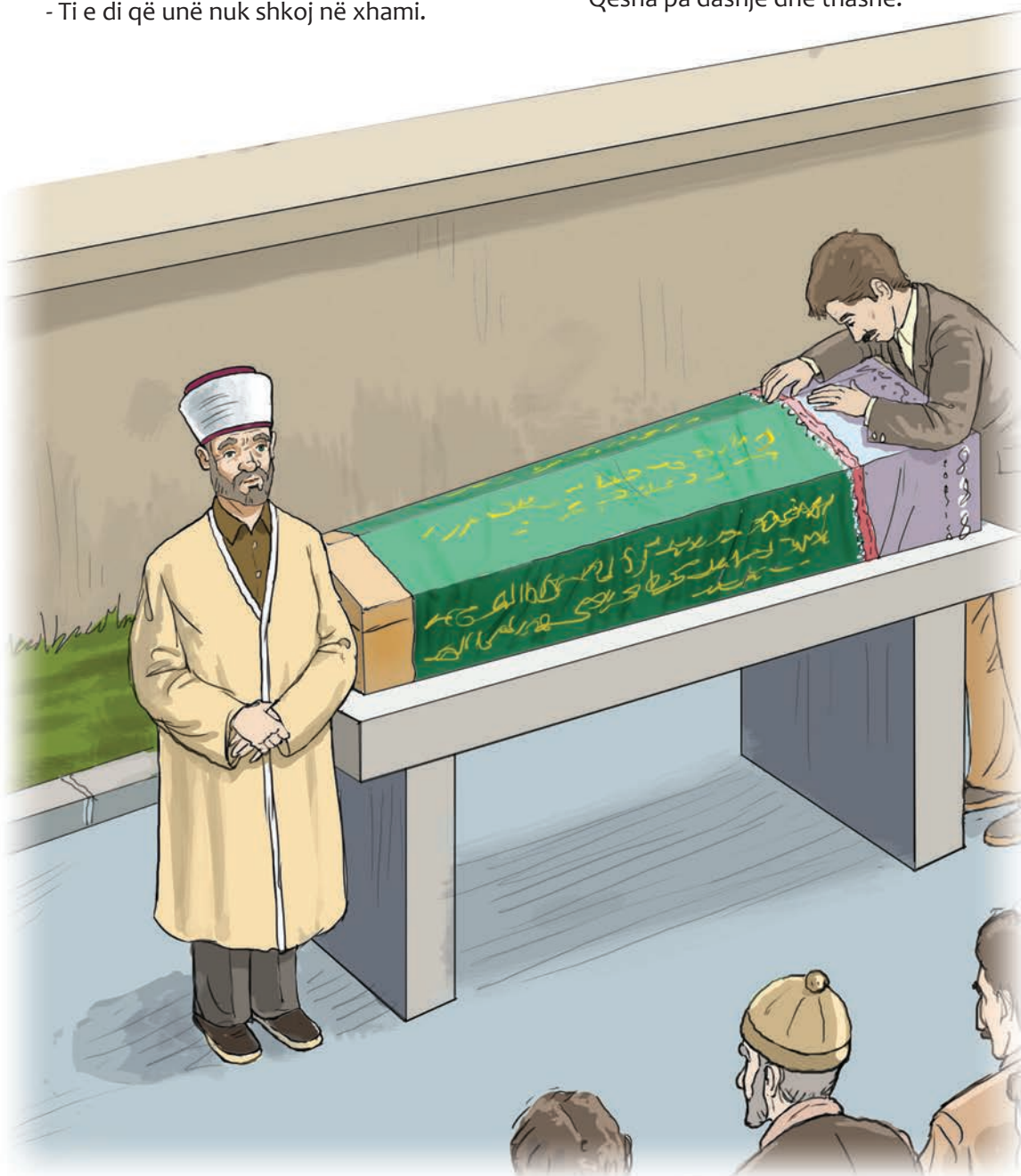
Ngase edhe më parë më kishte refuzuar,
tha:

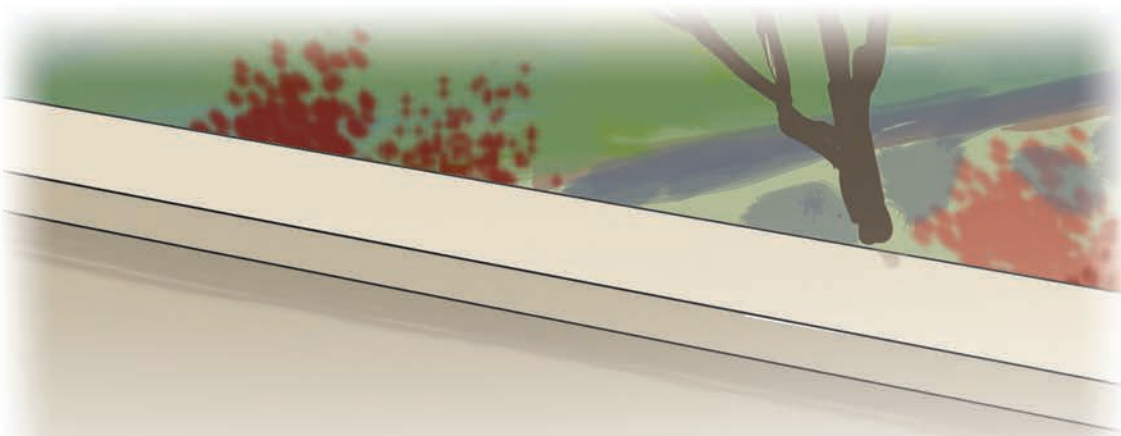
- Ti e di që unë nuk shkoj në xhami.

- Po, por jam kureshtar të di shkakun e
kësaj, - i thashë.

- E ku ta di unë, nuk më bëhet pra, -u
përgjigj ai. Mbase është ndikimi i opinionit.
Mbi të gjitha kam frikë se më zhubrosen
pantallonat dhe më zbardhen tek gjunjët.

Qesha pa dashje dhe thashë:

- Më duket se po bën shaka. A braktiset xhamia për këtë arsye, për këtë vogëlimë?

- E kam seriozisht - më tha. Ti e di se unë jam i kujdesshëm ndaj veshjeve e veçanërisht ndaj rrobave me ngjyrë të gjelbër.

Dhe me të vërtetë ashtu ishte. Rrobat e bukura që vishte, i zgjidhte me tone të ndryshme të ngjyrës së gjelbër dhe i mbante gjithmonë të hekurosura.

- Po mirë, -i thashë, - në jetën tënde asnjëherë nuk ke qenë në xhami?

- Kur kam qenë i vogël, kam shkuar disa herë me gjyshin, - u përgjigj ai. Mirëpo tashmë nuk besoj se do të shkoj më.

Fjalët që tha më habitën tepër dhe më bënë të pendohesha që e hapa këtë muhabet. Më pas i dhashë dorën dhe u ndamë. Dy muaj pas këtij takimi, më thanë se ishte në xhami. Shkova menjëherë atje. Ai qëndronte në oborrin e xhamisë përballë safeve (rresh-tave) të para dhe mbi të kishte një rrobe të gjelbër që e mbulonte. Iu afrova me ngadalë dhe duke pëshpëritur i thashë:

- Po hë, ti sikur nuk do të vije më në xhami, apo jo?

Por ai nuk nxori zë sepse ishte në vendin ku falej namazi i xhenazes (për të vdekurit) brenda një arkivoli të mbuluar me rrobe të gjelbër.

Xhunejd Suavi

VDEKJA: KOHA E NDARJES NGA KJO BOTË

Në këtë botë, njeriut i është dhënë një kohë e caktuar për të jetuar. Kjo kohë plotësohet me vdekjen dhe më pas shkojmë në një botë tjetër. Pra kësaj, vdekja është fundi i jetës së kësaj bote dhe fillimi i jetës në botën tjetër.

Në të vërtetë, për ne edhe vdekja është një mirësi ashtu sikur jeta. Veçanërisht për të sëmurët që nuk kanë shpresë shërimi dhe për të moshuarit. P.sh. të mendojmë për një çast se gjyshi i gjyshit tonë dhe gjyshërit e tyre ende jetojnë. E kush do të interesohet për ta në atë gjendje? Do të ishin të detyruar të kalonin një jetë të vështirë e të hidhur. Nëse do t'i shikonim do të kuptonim se sa mirësi e madhe është vdekja dhe sa e vështirë dhe e hidhur është jeta për ta. Prandaj, nuk duhet të kemi frikë nga vdekja, por e vetmja arsye për të cilën duhet pasur frikë është nëse nuk veprojmë punë të mira

në këtë botë. Mbi të gjitha, të mohosh botën tjetër apo të kesh frikë nga vdekja, nuk e pengon vdekjen. Mosbesimi i botës tjetër, nuk pengon shkuarjen në atë botë, por pengon hyrjen në Xhenet.

Për ne, edhe vdekja është njësoj si lindja. Njerëzit ndahen prej barkut të nënës dhe lindin ose ndryshe “vijnë në këtë botë”. Pastaj ndahen nga kjo botë dhe rilindin në botën tjetër. Ardhja jonë këtu është bërë me urdhër të Allahut. Edhe ndarja nga kjo botë do të bëhet po me urdhër të Allahut. Vdekja i ngjan gjumit. Njeriu që zhytet në gjumin e vdekjes, i mbyll sytë kësaj bote dhe i hap në një jetë të re.

Vdekja nuk është mosekzistencë, por fundi i një ekzistence dhe fillimi i një ekzistence të re. Është një emigrim nga një jetë në një tjetër jetë. Varri është porta e parë që hapet për në atdheun tonë të përjetshëm.

Allahu i Madhëruar urdhëron:

“Çdo shpirt do ta shijojë vdekjen dhe pastaj të gjithë do të ktheheni tek Ne.”

(Ankebut, 57)

Allahu i Madhëruar urdhëron:

“Kudo që të gjendeni, do t’ju arrijë vdekja, madje, qofshi edhe në kështjellat më të forta!..”

(Nisa, 78)

VDEKJA NË VJESHTË

Në fillim ra vetëm një gjethe nga një pemë. Pastaj atë e ndoqën të tjera dhe kështu të gjitha gjethet ranë njëra pas tjetrës. Asaj që i kishte ardhur koha, ose hyri nën tokë ose iku e zhytur në ndonjë rrjedhë uji...

Bashkë me gjethet ikën dhe shumë të tjerë. Trëndafilat u fishkën, zogjtë pushuan së kënduari dhe fluturat u zhdukën. Pemët u kthyen në skelete, ndërsa pyjet u bënë varre. Në këto vende, ku para disa muajsh nga çdo pëllëmbë buronte jetë, tani shëtisnin vetëm varrimësit. Ata që ikën prej këtu, dikur kishin ardhur duke qeshur. Të gjithë ishin të lumtur në këtë vend. Po përse ikën atëherë? Ikën sepse ishin të detyruar. Nuk ishte në dorën e tyre të qëndronin, ashtu sikur nuk ishte në dorën e tyre ardhja në këtë vend. Ishte dikush që i thirri dhe i dërgoi. Kur erdhën me urdhrin e Tij, toka u zbukurua me mijëra bukuri. Ndërsa tani u zhvesh nga zbukurimet dhe u mbështoll me qefinin e saj të bardhë.

Ymit Shimshek

VARRI: PORTA E KËSAJ BOTE QË TË SHPIE NË BOTËN TJETËR

Stacioni i parë i jetës së përtejme që fillon me vdekjen, është varri. Jeta që do të kalojmë deri në kohën kur të ringjallemi, quhet “jeta e varrit”. Edhe në qoftë se varroset, edhe në qoftë se nuk varroset, çdo njeri do ta jetojë jetën e varrit. Ajo lloj jete, për shkak se nënkupton një perde që pengon kthimin në këtë botë, quhet edhe “bota e berzahut”.

Në varr njerëzit do të trajtohen sipas veprave që kanë kryer në këtë botë. Njeriut që vdes, i vijnë dy melekët Munker dhe Nekir që i drejtojnë tri pyetje të cilat janë: “Kush është Zoti yt?, Kush është Profeti yt? Dhe cila është feja jote?”. Ata që në këtë botë kanë besuar dhe kanë kryer vepra të mira, do t’i përgjigjen saktësisht këtyre pyet-

jeve dhe në varrin e tyre do t’u hapet një dritare prej ku shihet Xheneti. Ndërsa varri do t’u zgjerohet për aq të mira sa kanë bërë në këtë botë. Mohuesit, idhujtarët dhe dyfytirëshit nuk do të mund t’i përgjigjen këtyre pyetjeve. Atyre do t’u hapet një dritare prej ku shihet Xhehene-mi. Ndërsa varri do t’u ngushtohet. Shpirtrat e mohuesve, idhujtarëve dhe dyfytirëshve do të dënohen edhe në varrin e tyre. Ndërsa shpirtrat e besimtarëve do të shijojnë një jetë të lumtur në mirësi e rehati.

Profeti ynë i dashur urdhëron:

“Varri është stacioni i parë i botës tjetër. Nëse dikush shpëton prej këtij stacioni, stacionet e tjerë do të kalojnë më lehtë. Nëse nuk shpëton, do ta ketë të vështirë t’i kalojë të tjerët.”

(Tirmidhi, Zuhd, 5)

A jemi gati për botën tjetër?

Ajo që duhet të kemi më shumë kujdes në jetën tonë, është përgatitja për botën tjetër, duke e përdorur mirë kohën që na është dhënë. Gjithçka mund të blihet, përveç kohës. Pas kësaj jete të përkohshme, të gjithë ne do të emigrojmë për në botën tjetër duke marrë me vete vetëm të mirat dhe gjynahet tona. Vdekja me besim duhet të jetë qëllimi ynë kryesor. Zoti ynë i Madhërishëm, në Kuranin Fisnik na urdhëron kështu: “O besimtarë! Kijeni frikë Allahun ashtu si i takon Atij dhe vdisni vetëm duke qenë myslimanë!” (Surja Al’ Imran, ajeti 102) Për këtë arsye, duhet të jetojmë në atë mënyrë që frymën e fundit ta japim duke qenë me iman (besim).

Profeti ynë i dashur urdhëron:

“Si të jetoni, ashtu do të vdisni. Si të vdisni, ashtu do të dilni përpara Allahut.”

(Fejdu'l-Kadir, V, 663)

Profeti ynë i dashur urdhëron:

“I mençur është ai që e llogarit veten para vdekjes dhe përgatitet për jetën tjetër.”

(Tirmidhi, Kíamet 25)

Profeti ynë i dashur urdhëron:

“Varri është ose një kopsht prej kopshteve të xhenetit, ose një gropë prej gropave të xhehenemit.”

(Tirmidhi, Kíamet 26)

ANKTHI (ËNDRRA E KEQE)

Kur isha i vogël kisha frikë nga vendet e ngushta dhe ndonjëherë largohesha duke bërëtitur. Kur u rrita, e kuptova se kjo ishte një lloj sëmundjeje, por, për fat të keq, nuk munda t'i shpëtoja dot, sepse me dëshirë apo pa dëshirë, në fund do të hyja në atë vend të ngushtë. Më kishin lidhur, më kishin mbështjellë dhe më kishin vendosur në një arkivol. Zërat e atyre që silleshin rrotull meje i dëgjoja shumë mirë dhe nuk e di se si ishte e mundur por megjithëse sytë i kisha të mbyllur, mundja edhe t'i shihja.

- I shkreti, vdiq në moshë të re. Dhe sa punë kishte për të bërë!

Me të vërtetë, më kishin mbetur shumë punë përgjysmë. P.sh. djalit tim nuk munda t'i hapja një vend pune. Këstet e makinës dhe televizorit ende nuk kishin mbaruar. Ideja për të formuar një firmë të madhe që t'i mbledhja të gjithë shokët,

tashmë

ishte veç një ëndërr. Mbi të gjitha tani që edhe dimri ishte afruar shumë, drutë dhe qymyri ngelën pa u marrë dhe vendet ku pikonte çatia ngelën pa u rregulluar. Duke llogaritur punët që kisha lënë përgjysmë, një zë që më shpoi veshët më bëri të tkurresha. Ky zë, i cili dukej sikur thirriste me mikrofon, jehoi deri në qoshtet më të largëta të trurit tim duke thënë:

- Kaloi tashmë!

Në vetvete thosha: "Ah sikur të mos kishte kaluar edhe pak!". Nuk e kuptova se si ndodhi ai aksident. Unë e përdorja shumë mirë makinën.

Kur po kujtoja ato që kishin ndodhur, vura re se miqtë e mi më rrethuan dhe po mundo-heshin të mbyllnin kapakun e arkivolit në të cilin gjendesha unë. Për t'i ndaluar ata që ta bënin atë veprim, u mundova të bërtisja me sa fuqi kisha, por megjithëse doja të bërtisja dhe të lëvizja, nuk munda as të lëviz e as të nxjerr zë. Pak më vonë e gjeta veten në errësirë dhe sytë i kisha kthyer nga rrezet e dritës që hynin prej dërrasave të arkivolit. I tmerruar thashë: "O Zot! Çdo të bëhet me mua tani?" Nga frika e madhe nuk mund të mendoja asnjë gjë. Ndërkohë, më kishin ngritur mbi supe dhe kishin filluar të më mbartnin duke

u lëkundur. Prej zërave që vinin nga jashtë, dukej se po binte shi dhe zëri i pikave të shiut ngatërrohej me tingujt që nxirrnin dërrasat e arkivolit tim. Më dukej se po më dërgonin në xhami për të më falur namazin e xhenazes.

Meqë ra fjala tek xhamia, megjithëse e kisha afër dhe më ftonin pesë herë në ditë, asnjëherë nuk munda të gjeja kohë për të shkuar. Por gjithmonë thosha se, kur të bëhem pesëdhjetë vjeç do të filloja namazin dhe do të braktisja veset e këqija prej të cilave të gjithë ankoheshin.

Pra, nëse nuk do të kishte ndodhur ky aksident, do të isha bërë njeri shumë i mirë në të ardhmen. Një zë që e kisha dëgjuar më parë, por nuk munda të dalloja se nga vinte, vazhdonte të përsëriste:

- Kaloi tashmë! Mori fund!

Ndërkohë, namazi ishte falur dhe më kishin ngritur përsëri mbi supe. Kur po kalonim përpara kafenesë së lagjes, dëgjova zërat e hareshëm të shokëve të mi me të cilët çdo ditë luanim kumar dhe po mendoja se “me sa duket nuk e paskan marrë vesh vdekjen time!”. Ne kohën kur zërat filluan të humbinin, ndjeva se po më mbartnin në mënyrë të pjerrët dhe në atë çast kuptova se ishin duke ngjitur pjerrinën që të çon tek varrezat. Ndjeja se shiu i cili po binte me rrebesh, kishte hyrë në arkivol dhe kishte lagur qefinin me të cilin isha mbështjellë. Por megjithatë vazhdova të dëgjoja ato që fliteshin jashtë. Disa shokë po flisnin për gjendjen ekonomike të vendit, kurse disa të tjerë po komentonin lojën e fundit të kombëtares së futbollit. Njëri nga ata që po mbartte arkivolin po i pëshpëriste atij që kishte pranë duke i thënë:

- Mbrapshtia e të ndjerit duket nga dita në të cilën vdiq. U bëmë qull nga shiu mor vëlla.

Më duket se dëgjova gabim... Këta a nuk janë shokët e mi për të cilët sakrifkova edhe gjumin?! Pas pak erdhëm në fund të udhës

dhe arkivoli u zbrit në tokë. U hap përsëri kapaku dhe krahët që ngritën trupin tim të pajetë më zbritën drejt një grope, fundi i së cilës kishte mbledhur ujë. Pashë rreth e rrotull vendit ku më kishin shtrirë. O Zot! A mos është varri ky? Si nuk e mendova më parë që do të hyja këtu? Vajin tim nuk e dëgjonte askush, ndërsa ndjeja shokët e mi që po garonin për të më mbuluar me dhé. Ngela përsëri në errësirë të plotë dhe fillova të lutesha me gjithë gjendjen e pashpresë duke thënë:

- O Zot! Më jep edhe një mundësi tjetër që të bëhem prej njerëzve që dëshiron Ti. Ta kthej varrin në kopsht prej kopshteve të xhenetit.

I njëjti zë i mëparshëm, por tashmë edhe më i fortë tha përsëri:

- Kaloi Tashmë ! Tashmë çdo gjë ka mbaruar!

Varri ishte mbuluar me dërrasa dhe zëri i dheut që hidhej sipër më kujtonte gjësimet e qiellit kur bie shi dhe më trondiste të gjithin. Duke u munduar për herë të fundit, hapa sytë. Isha duke fjetur në dhomën time, në krevatin tim të butë dhe sapo kisha parë një ëndërr të keqe. Shoku im që është mjek e që banon në hyrjen përballë, po mundohej të më sillte në vete duke bërëtitur:

- Kaloi tashmë. E shikon, nuk ke gjë!”

U ngrita me ngadalë nga vendi ku isha shtrirë. Isha bërë ujë në djersë dhe më dukej sikur kisha rënë njëzet kile përnjëherë. Jash-të binte shi me rrebesh dhe shtëpia dridhej nga rrufetë e gjësimet. Në mes të shikimeve të habitura të atyre që ishin përreth meje, po mundoheja të vija në vete duke menduar:

- O Zot, të falënderoj mijëra herë. Po sikur të mos më kishe dhënë edhe një mundësi tjetër për t'u bërë prej njerëzve që fitojnë kënaqësinë Tënde?!

Xhunejd Suavi

BOTA TJETËR: JETA JONË E VËRTETË DHE E PAFUNDME

Bota tjetër nënkupton fundin e gjithçkaje dhe jetën pas vdekjes. Besimi në botën tjetër është një nga kushtet e besimit, i cili në Kuranin Fisnik përmendet shumë herë krahas besimit në Allahun. Ai që nuk beson në ringjalljen pas vdekjes, në ditën e llogarisë dhe që mohon Xhenetin dhe Xhehenemin, për arsye se nuk e beson botën tjetër, del nga feja dhe bëhet kafir (mohues). Bota tjetër dhe ngjarjet që do të ndodhin atje, janë

çështje të fshehta. Ato nuk mund t'i ndjejmë me shqisat tona dhe nuk mund t'i provojmë në asnjë lloj mënyre. Burimi i diturive që kemi në lidhje me jetën e botës tjetër është Kurani Fisnik dhe hadithet e Profetit tonë të dashur (a.s.). Ndërsa detyra jonë, është t'i besojmë, të pranojmë të vërtetat për të cilat na ka lajmëruar Allahu dhe të mos harrojmë që një ditë do të japim llogari para Tij.

Jeta dhe rregulli në Gjithësi përfundon

Ashtu siç ka kohën e saj të jetesës çdo gjallesë që jeton mbi tokë, ashtu edhe toka mbi të cilën jetojmë ka afatin e saj të ekzistencës. Gjallesave që u vjen exheli (koha e vdekjes) vdesin. Kur tokës (planetit ku ka jetë) t'i vijë exheli, do të ndodhë kiameti. Ardhja e Kiametit shënon përfundimin e jetës dhe rregullit në gjithësi. Kur

ARDHJA E KIAMETIT

njëri nga katër engjëjt e mëdhenj Israfili, t'i fryjë "surit", i cili është diçka për të cilën nuk kemi dije të pastër, do të ndodhë kiameti. Kjo ndodh pas fryrjes së parë të "surit". Kur të bëhet kiameti, çdo gjallesë do të vdesë dhe rregulli i qiejve e i tokës do të priset. Dielli do të shuhet, yjet do të bien, detet do të ziejnë dhe malet do të përplasen me

Allahu i Madhëruar urdhëron:

“Kur qielli të çahet dhe yjet të derdhen, kur detet të përzihen dhe varret të rrotullohen, atëherë çdokush do të mësojë për veprat që ka bërë dhe që ka lënë pa bërë.”

(Surja el-Infitar, 1-5)

njëri-tjetrin. Atë ditë çdo gjë do të përmbysset dhe ekuilibri i gjithësisë do të prishet përgjithmonë.

Kohën e saktë të kiametit nuk e di askush tjetër përveç Allahut të Madhëruar. Këtë e ka shprehur në mënyrë të qartë edhe Kurani Fisnik, por edhe Profeti ynë i dashur (a.s.). Mirëpo, Pro-

feti ynë (a.s.), na ka lajmëruar për disa shenja që tregojnë afrimin e ditës së kiametit. Në fakt, për ne nuk ka rëndësi se kur do të bëhet kiameti, por ka rëndësi të bëjmë përgatitjet e duhura për ditën e vdekjes, kur do të hapen dyert e jetës për në botën tjetër. Pra, të përgatitemi për botën tjetër sikur do të vdesim nesër.

Do të ringjallemi si fara që hidhet në tokë.

Shprehja “ue’l-ba’thu ba’del-meut (ringjallja pas vdekjes;)”, që ndodhet në “Lut-jen amentu bil-lah”, është edhe thelbi i besimit në botën tjetër. Pas kiametit, në kohën kur të dëshirojë e të vendosë Allahu, Israfil do t’i fryjë “surit” për herë të dytë. Pas kësaj, do të ringjallen të gjitha gjallesat të cilat kanë jetuar që nga krijimi i tokës e deri në ditën e kiametit.

Pyetjet e ngjashme me: “Çdo të bëhet pas vdekjes? A është e mundur ringjallja?” etj, gjithmonë e kanë lodhur mendjen njerëzore. Mirëpo, në vjeshtë, pemët që e humbin gjelbërimin kur u bien gjethet, rigjallërohen përsëri në pranverë. Farat e vdekura, që hidhen në tokë, bëhen filiza, fillojnë të rriten dhe transformohen në pemë gjigante. Në trupin tonë, çdo ditë vdesin me mijëra qeliza dhe në vend të tyre lindin të tjera. Nëse e shikojmë dhe e studiojmë me kujdes veten tonë dhe gjithësinë, do të gjejmë shumë shembuj që dëshmojnë për mundësinë e ringjalljes pas vdekjes.

Zoti ynë, i cili jep vdekje dhe ringjall, këto të vërteta i ka shprehur me shembuj të bukur në ajetet e Kuranit Fisnik duke e bërë më të qartë në sytë tanë çështjen e ringjalljes:

“O njerëz, nëse ju dyshoni në ringjalljen,

RINGJALLJA

mendoni si ju kemi krijuar Ne prej dheut, pastaj prej pikës së farës, pastaj prej droçkave të gjakut, pastaj prej një cope mishi me trajtë të plotë a jo të plotë, për më qartë! Dhe Ne e mbajmë në mitër atë që duam, deri në kohën e caktuar. Pastaj ju nxjerrim si fëmijë e pas kësaj do të arrini moshën e pjekurisë. Disa nga ju vdesin e disa ngelin deri në pleqëri të thellë, që të mos dinë asgjë nga ajo që kanë ditur më parë. Dhe ti e sheh tokën të tharë, por, kur Ne lëshojmë ujë mbi të, ajo trazohet dhe gufon dhe prej saj mbijnë gjithfarë lloj bimësh të mrekullueshme në çift. Kjo ndodh (që ta dini) se Allahu është e Vërteta, se Ai i ringjall të vdekurit, se Ai është i Fuqishëm për çdo gjë, se Ora (e Kiametit) do të vijë, gjë për të cilën s’ka dyshim dhe se Allahu do t’i ringjallë ata që janë në varre.” (Surja el-Haxh, ajetet 5-7)

Allahu i Madhëruar urdhëron:

Ai na sjell shembull, duke harruar krijimin e vet dhe thotë: “Kush do t’i ngjallë eshtrat kur të kalben?” Thuaj: “Do t’i ngjallë Ai që i krijoi ato për herë të parë; Ai ka njohuri të plotë për çdo krijesë.”

(Surja Jasin, 78-79)

RINGJALLJA NË PRANVERË

Mbi tokë nuk kishte asnjë shenjë jete. Gjallesa e fundit që strehohej në këto vende u bë dhë muaj më parë. Nuk kishte ngeluar shenjë as prej gjetheve të rëna. Përqark kishte vetëm pemë të thara si skelete pa jetë.

Më pas një myzhde (lajm) ringjalljeje arriti mbi tokë. Qiejt jehuan dhe dielli buzëqeshi. Ndërsa toka filloi të zhvishej ngadalë prej qefinit.

Ata që shkuan nuk lanë asnjë gjurmë. Ndërsa ata që erdhën nuk u kuptua se nga erdhën. Sikur u shfaqën prej asgjëse njeri pas tjetrit. Andaj, o njeri, shiko gjurmët e mëshirës së Allahut se si i ngjall të vdekurit nga hiçgjë!

Skeletet u ringjallën një nga një. Prej trungjeve të thata gjelbëruan gjethe, çelën lule dhe dolën fruta. Çdonjëri prej tyre filloi të përmendte në mijëra gjuhë Atë që i dha jetë. Andaj, o njeri, shiko gjurmët e mëshirës së Allahut se si i ngjall të vdekurit, se si i zbukuron dhe i bën të flasin!

Çdo lule ishte një thirrje dashurie për fluturat. Secila prej tyre, çdo ditë, priti me qindra mysafirë e çdonjërin prej tyre e gostiti me sherbete prej thesareve të mëshirës së Zotit. Ndërsa fluturat mbartën me vete të ardhmen e luleve që i pritën me qëllim që toka të buzëqeshi me lule të reja në ringjalljen tjetër.

Kur ju jeni duke shijuar bukurinë e luleve të reja, lulet e para dhe fluturat kanë kohë që kanë vdekur. Të gjitha krijesat, pra ato që kanë ikur më parë dhe ato që vijnë pas, gjithmonë do të thonë me një gojë “ne jemi të përkohshme!” dhe do t’u tregojnë atyre që shohin me zemër, Allahun, i Cili është i Përhjetshëm. Dhe bashkë me çdo ringjallje të tokës, zëri i Kuranit do të jehojë në të gjitha dimensionet:

“Andaj, shikoj gjurmët e mëshirës së Allahut, si e gjallëron tokën pas shkretimit të saj. Vërtet, Ai do t’i ringjallë edhe të vdekurit, se Ai është i Fuqishëm për çdo gjë.” (Surja er-Rum, ajeti 50)

Tubimi përpara Allahut për të dhënë llogari.

Kur të ringjallemi, do të ngrihemi nga varri e do të mbliidhemi përpara Allahut për të dhënë llogarinë e veprave që kemi kryer në këtë botë. Ky tubim quhet “hashr”, ndërsa vendi ku do të tubohemi quhet “mahsher”.

Ditën kur do të shkojmë në mahsher, do të fillojmë të presim përpara Allahut në një fushë të pafundme dhe nën një nxehtësi që pjek lëkurat. Zoti ynë, atë ditë e tregon kështu:

“Ditën, kur Ne do t’i shkulim malet, do ta shohësh tokën të zhveshur dhe do t’i tubojmë të gjithë njerëzit, pa lënë askënd prapa. Ata do të sillen të radhitur para Zotit tënd (e do t’u thuhet): “Tashmë Na erdhët, ashtu siç ju krijuam herën e parë, ndonëse ju

MAHSHERI (VENDI I TUBIMIT)

(o jobesimtarë) pretendonit se nuk do t’jua caktonim një takim (ringjalljen)”. (Surja el-Kehf, ajetet 47-48)

Në mahsher, çdokush do shikojë hallin e vet, sepse ajo ditë është shumë e vështirë për të gjithë njerëzit. Një ditë e hidhur, e frikshme dhe e ashpër. Atë ditë nuk do të kemi mundësi të merremi as edhe me të afërmit, as ti pyesim e as t’i ndihmojmë:

“Atë Ditë njeriu do të ikë nga i vëllai, nga e ëma e nga i ati, nga e shoqja (i shoqi) dhe nga fëmijët e vet. Atë Ditë, secili prej tyre do të ketë aq shqetësim për veten, sa do t’i mjaftojë. Atë Ditë do të ketë fytyra rrëzëllore, të qeshura e të gëzuara. Atë Ditë do të ketë (edhe) fytyra të pluhurosura, që do t’i mbulojë errësira. Këta janë jobesimtarët, gjynahqarët.” (Surja Abese, ajetet 34-42)

Profeti ynë i dashur urdhëron:

“Në ditën e kiametit, kur nuk do të ketë hije tjetër (përveç hijes së Allahut), Allahu i Madhëruar do t’i strehojë nën hijen e arshit të Tij këto shtatë kategori njerëzish:

- ✿ Kryetari i drejtë i një shteti.
- ✿ I riu që rritet dhe e kalon jetën duke adhuruar Allahun,
- ✿ Myslimani, zemra e të cilit është e lidhur mbas xhamisë.
- ✿ Dy persona të cilët duhen për hir të Allahut e që bashkimin dhe ndarjen e bëjnë po për hir të Allahut.,
- ✿ Trimi, i cili nuk i afrohet propozimit për të kryer zina me një grua të bukur e me pozitë, duke thënë: “Unë i frikësohem Allahut!”.
- ✿ Ai që jep sadaka me dorën e djathtë pa e ditur e majta.
- ✿ Ai që e përmend Allahun dhe derdh lot kur është i vetmuar. (Buhari, Ezan, 36)

NJERIU QË MOHOI ALLAHUN DHE BOTËN TJETËR

Na ishin njëherë dy shkokë. Njëri nga këta kishte familje të shëndetshme dhe ishte shumë i pasur. Ai kishte nën zotërim edhe dy vreshta të mëdha me rrush. Ato ishin të rrethuara me pemë hurmash të mbushura plot. Në mes të dy vreshtave kishte një hapësirë të gjerë, pranë së cilës rridhnin vazhdimisht përrenj që e vaditnin tokën.

Kishte ardhur stina e verës. Rrushi ishte pjekur ndërsa bistaqet e hurmave kishin filluar të shkëlqenin nën rrezet e diellit si perla. Një ditë, njeriu i pasur thirri shokun e tij për t'i treguar vreshtat dhe tokën. Do të shëtisnin përmes tyre dhe do ta prezantonte me pasurinë që zotëronte.

Gjatë shëtitjes ai i tregoi shokut një nga një të gjitha pemët frutore dhe cilësitë që ato mbartnin. Kur tregonte pasurinë e tij, ndjente një kënaqësi të pashoqe. Pasuria që zotëronte ia kishte marrë mendjen aq shumë, sa që nuk mendonte kurrë për Allahun e Madhëruar, i Cili i kishte dhënë gjithçka kishte. Nga krenaria që ndjente si zotërues i gjithë asaj pasurie, i tha shokut të tij:

- Unë zotëroj mall e pasuri më shumë se ti. Gjithashtu edhe fëmijë kam më shumë!

Pastaj hynë tek vreshta tjetër. Frutat e pjekura të magjepsnin sytë. Sapo e pa këtë pamje, i pasuri filloi të krenohet e të mburrej me këto fjalë:

- Nuk mendoj se kjo vreshtë do të përmytet apo do të zhduket ndonjëherë. Tashmë nuk besoj as se do të bëhet kiameti. Por edhe nëse do të bëhet, Allahu do të më japë vreshta edhe më të mira se këto. Unë jam njeri i pasur dhe me pozitë. Kjo arsye është e mjaftueshme që Allahu të më japë përsëri pasuri.

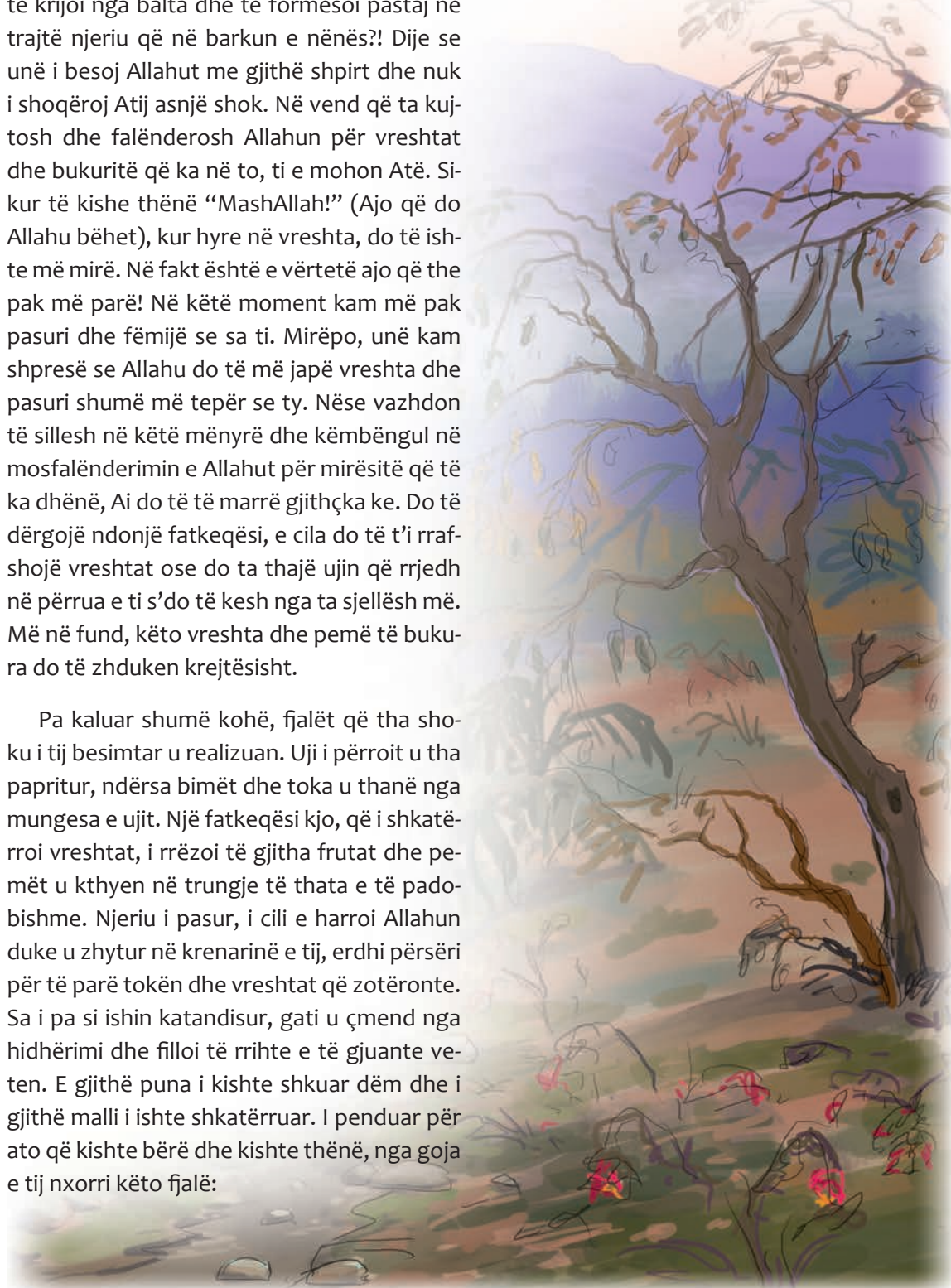

Shoku i tij, i cili i besonte Allahut dhe botës tjetër, duke u nxehur, e paralajmëroi kështu:

- Ti po mohon Allahun e Madhëruar, i Cili të krijoi nga balta dhe të formësoi pastaj në trajtë njeriu që në barkun e nënës?! Dije se unë i besoj Allahut me gjithë shpirt dhe nuk i shoqëroj Atij asnjë shok. Në vend që ta kujtosh dhe falënderosh Allahun për vreshtat dhe bukuritë që ka në to, ti e mohon Atë. Sikur të kishe thënë “MashAllah!” (Ajo që do Allahu bëhet), kur hyre në vreshta, do të ishte më mirë. Në fakt është e vërtetë ajo që the pak më parë! Në këtë moment kam më pak pasuri dhe fëmijë se sa ti. Mirëpo, unë kam shpresë se Allahu do të më japë vreshta dhe pasuri shumë më tepër se ty. Nëse vazhdon të sillësh në këtë mënyrë dhe këmbëngul në mosfalënderimin e Allahut për mirësitë që të ka dhënë, Ai do të të marrë gjithçka ke. Do të dërgojë ndonjë fatkeqësi, e cila do të t'i rrafshojë vreshtat ose do ta thajë ujin që rrjedh në përrua e ti s'do të kesh nga ta sjellësh më. Më në fund, këto vreshta dhe pemë të bukurra do të zhduken krejtësisht.

Pa kaluar shumë kohë, fjalët që tha shoku i tij besimtar u realizuan. Uji i përroit u tha papritur, ndërsa bimët dhe toka u thanë nga mungesa e ujit. Një fatkeqësi kjo, që i shkatërrroi vreshtat, i rrëzoi të gjitha frutat dhe pemët u kthyen në trungje të thata e të padobishme. Njeriu i pasur, i cili e harroi Allahun duke u zhytur në krenarinë e tij, erdhi përsëri për të parë tokën dhe vreshtat që zotëronte. Sa i pa si ishin katandisur, gati u çmend nga hidhërimi dhe filloi të rrihte e të gjuante veten. E gjithë puna i kishte shkuar dëm dhe i gjithë malli i ishte shkatërruar. I penduar për ato që kishte bërë dhe kishte thënë, nga goja e tij nxorri këto fjalë:

- Ah sikur të mos i kisha bërë Zotit tim asnjë shok! Ah sikur të mos isha treguar mosmirënjohës ndaj të mirave që më kishte dhënë Ai. (Shih. Surja el-Kehf, ajetet 32-44)

Dhënia e librit ku janë shënuar të gjitha veprat në këtë botë

Pasi të tubohemi në mahsher, do të na jepet libri i punëve ku janë shënuar të gjitha veprat që kemi kryer në këtë botë. Ky libër, i cili është mbajtur shënim nga melekët Kiramen Katibin, përmban edhe detajet më të vogla të të gjitha punëve të mira dhe atyre të këqija që kemi kryer në këtë botë. Allahu i Madhëruar në një ajet kuranor, e përshkruan kështu habinë dhe tmerrin e gjynahqarëve kur të marrin në dorë librin e punëve të tyre:

“Dhe Libri (i veprave të tyre) do t’u vihet përpara, e do t’i shohësh gjynahqarët se si do të tmerrohen nga ato që gjenden në të e do të thonë: “Të mjerët ne! Çfarë është ky libër që nuk paska lënë asnjë vepër të madhe apo të vogël pa e shënuar”. Aty do të gjejnë të shënuar gjithçka që kanë bërë. Zoti yt nuk i bën padrejtësi askujt.” (Kehf, 49)

Dhënia e librit të punëve

Atë ditë, dhënia e librit nga krahu i djathtë është shenjë e mirë, por nëse të jepet nga e majta apo nga mbrapa, është shenjë e një dënimi të ashpër. Merituesve të xhenetit do t’u jepet nga ana e djathtë, ndërsa atyre të xhenemit nga e majta ose nga mbrapa.

Askush nuk do të mund t’i mohojë ato që janë shënuar në librin e punëve. Në atë vend (mahsher) të gjithë do t’i shohin veprat që kanë kryer në këtë botë dhe do të dëshmojnë vetë për to.

“Çdo njeriu ia kemi varur në qafë llogarinë për punën e tij dhe Ne, do t’ia paraqesim Ditën e Kiametit librin, që do ta gjejë të hapur (e do t’i themi): “Lexoje librin tënd! Ti mjafton sot si llogaritar kundër vetvetes!” (Isra, 13-14)

Do të japim llogari për punët e kryera në këtë botë

Në mahsher, do të presim me padurim, me frikë dhe me emocione të mëdha, fillimin e llogarisë nën një të nxehtë pjekës. Më në fund do të qëndrojmë përpara Zotit tonë me librin e punëve ndër duar. Ashtu sikur dielli që ndriçon në të njëjtin moment shumë krijesa, në të njëjtën mënyrë të gjithë do të merremi në llogari prej Allahut të Madhëruar, në të njëjtin moment dhe njëherësh. Do të na kërkohet llogari për gjithçka, që nga koha kur fillon përgjegjësia (mosha e pubertetit) e deri në momentin e vdekjes.

Profeti ynë i dashur (a.s.), na ka lajmëruar se, pa u pyetur për pesë çështjet e mëposhtme, askush nuk do të lëvizë qoftë edhe një hap prej vendit ku do të ndodhet. Sipas këtij transmetimi njerëzit do të pyeten:

1. Ku dhe si e ke shpenzuar jetën?
 2. Si e ke kaluar rininë?
 3. Si e ke fituar pasurinë (qoftë ajo e pakët apo e shumtë)?
 4. Ku e ke harxhuar pasurinë?
 5. A ke qënë dashës dhe praktikues i dijes?
- (Tirmidhi, Kiamet, I)

“Llogariteni vetveten para se t’ju kërkohet llogari. Përgatituni për gjyqin e madh. Llogaria në botën tjetër do të jetë e lehtë vetëm për ata që e llogaritin vetveten në këtë botë.”

Omeri (radijall-Ilahu anh)

LLOGARIDHËNIA

Në kërkimin e llogarisë dhe marrjes në pyetje askujt nuk do t’i bëhet padrejtësi. Të gjithë do të marrin të drejtën e tyre dhe i dëmtuari do të ballafaqohet me dëmtuesin. Llogaria e atyre që sillen me padrejtësi ndaj të tjerëve në këtë botë, do të jetë shumë e rëndë. Ai, të cilit i është bërë padrejtësi do të marrë të drejtën e tij, ndërsa ata që kanë bërë padrejtësi, do të shijojnë dënimin për padrejtësitë e kryera.

Profeti ynë i dashur urdhëron:

“Puna e parë për të cilën njeriu do të japi llogari, është namazi.”

(Ebu Daud, Salat, 145)

MIZANI (PESHORJA)

Të mirat dhe gjynahet tona do të peshohen në peshoren e drejtësisë së Allahut

Mizan quhet peshorja e drejtësisë, që vetëm Allahu e di tamam se si është. Ajo është një lloj matëseje që do të masë të mirat dhe gjynahet tona pasi të jemi marrë në pyetje dhe pasi të kemi “larë hesapet” me të tjerët. Kur punët tona të vihen në mizan, nëse veprat tona të mira do peshojnë më rëndë, do të jemi nga të shpëtuarit. Ndërsa atyre që do t’u peshojnë më rëndë veprat e tyre të këqija, do të jenë prej të humburve. Allahu i Madhëruar na e tregon kështu këtë moment në Kuranin Famëlartë:

“Dhe në Ditën e Kiametit, Ne do të vendosim peshore të sakta e askush nuk do të pësojë asnjë padrejtësi. Ne do të sjellim (për gjykim) çdo vepër, qoftë kjo edhe sa pesha e një kokrrë sinapi (misri, elbi, gruri??). Ne jemi të mjaftueshëm për llogaritje.” (Surja el-Enbija, ajeti 47)

Asnjë peshore nuk është më e saktë se mizani. Aty do të shohim se do të vendosen edhe të mirat, të cilat veçse kemi dëshiruar t’i bëjmë.

Pra aty do të peshohen edhe fjalët “Elhamdulillah”, “Subhanallah” e të tjera të ngjashme, që i kemi shqiptuar me gjuhët tona. Në atë peshore do të vihen edhe mundimet dhe lodhja që kemi ndjerë në rrugë të Allahut duke u munduar të përhapim këtë fe të bukur. Aty do të llogaritet edhe pluhuri që ka mbuluar këmbët tona gjatë ecjes për të kryer një vepër të mirë. Edhe buzëqeshja që kemi treguar ndaj dikujt, edhe një çokollatë e dhuruar, edhe një gotë ujë që u kemi dhënë të moshuarve, edhe një copë bukë që kemi vënë përpara një koteleje, të gjitha do të vendosen në anën e punëve tona të mira.

Kush e di, mbase edhe një e mirë që e kemi konsideruar të vogël mund të vijë e rëndë në atë peshore. Prandaj, sa të jemi gjallë, të mundohemi t’i shtojmë veprat e mira që do të rëndojnë në atë peshore të pagabueshme. Të mos i heqim nga gojët tona kelime-i teuhidin (La ilahe il-Allah), istigfarin (lutjen për falje), duatë dhe dhikrin (lutjet dhe përmendjen e Allahut). Asnjë të mirë të mos e konsiderojmë të vogël. Në çdo rast të bëjmë punë me të cilat do mund të fitojmë kënaqësinë e Allahut.

“Bëj mirë, se patjetër do ta gjesh atë, në mos tek krijesat, tek Krijuesi.”

Kalimi mbi urën e Siratit që ndodhet mbi xhehenem

Sirat është emri i urës që ndodhet mbi xhehenem dhe nga ku do kalojnë të gjithë njerëzit pa përjashtim. Kjo urë është më e hollë se fija e flokut dhe më e mprehtë se tehu i shpatës. Kalimi mbi këtë urë do të bëhet sipas veprave dhe besimit tonë në këtë botë. Një pjesë e besimtarëve do të kalojnë me shpejtësinë e dritës, një pjesë tjetër me shpejtësi më të vogël, një pjesë tjetër duke vrapuar dhe një pjesë tjetër duke ecur. Madje do të ketë edhe nga ata që do të kalojnë duke ecur këmba dorazi e duke u zvarritur. Ndërsa kriminelët dhe ata të cilëve gjynahet u rëndojnë

URA E SIRATIT

shumë në peshore, nuk do ta kalojnë dot urën, këmbët e tyre do të pengohen dhe do të bien në xhehenem.

Për punët e mira që kemi vepruar në këtë botë do të marrim shpërblimin më të bukur.

Xheneti është shpërblimi i madh që Allahu i Madhëruar u ka premtuar besimtarëve. Ai është atdheu i lumturisë ku do të jetojnë përgjithmonë ata që besuan dhe bënë vepra të mira. Në xhenet jeta është e pafundme dhe nuk ka vdekje. Ai që hyn në xhenet, do të gjejë aty çdo gjë që dëshiron. Do të shijojë deri në ngopje çdo gjë që i do shpirti.

Në xhenet do të ketë shumë fruta, perime, ushqime të ndryshme, veshje, vila nga poshtë të cilave do të rrjedhin lumenj, saraje dhe shumë të mira të tjera që ngajnë me të mirat e kësaj bote, por që nuk do të jenë të njëjtat. Përveç këtyre do të ketë edhe shumë të mira që askush nuk mund t'i imagjinojë dot dhe që nuk kanë ekzistuar më parë.

Allahu i Madhëruar, për xhenetin dhe bukuri të tij na ka treguar në shumë ajete të Kuranit Fisnik. Ja disa prej këtyre ajeteve:

XHENETI

(Allahu do t'u thotë): “O robërit e Mi, për ju sot nuk ka frikë dhe as që do të pikëlloheni. Ju që keni besuar shpalljet Tona dhe keni qenë myslimanë, hyni në Xhenet të gëzuar me bashkëshortet tuaja, ku do t'ju shërbehet me pjata dhe gota prej ari. Aty do të ketë çfarë t'ju dojë shpirti, gjithçka që ju kënaq syrin dhe atje do të qëndroni përgjithmonë. Ja, ky është Xheneti që ju është dhënë në trashëgim për atë që keni bërë. Aty do të keni fruta të shumëllojshme, prej të cilave do të hani.” (Surja ez-Zuhruf, ajetet 68-73)

Në xhenet nuk do të ketë urrejtje dhe armiqësi. Të gjithë do të ushqejnë dashuri dhe respekt për njëri-tjetrin. Njerëzit do t'i bëjnë vizita njëri-tjetrit dhe do të bisedojnë e do llafosen duke u mbështetur nëpër kolltuqe të bukura e të rehatshme. Ashtu siç thotë edhe Profeti ynë i dashur (a.s.): “Zemrat e banorëve të xhenetit janë si një zemër e vetme dhe për këtë arsye midis tyre nuk do të ketë mosmarrëveshje e ngatërresa.” (Muslim, xhenet, 17)

Profeti ynë i dashur (a.s.), na rrëfen kështu për jetën e xhenetit:

“Kur merituesit e xhenetit të hyjnë aty, një zë do thërrasë kështu: Ju do të jetoni përgjithmonë në xhenet dhe nuk do të vdisni kurrë. Gjithmonë do të jeni të shëndetshëm e të rinj dhe do jetoni të lumtur në mesin e të mirave. Nuk do të ekzistojnë më plakja, sëmundjet, mërzia e hidhërimi.” (Muslim, xhenet, 22)

**Vendi ku do të shkojnë kriminelët
dhe kafirët (mohuesit).**

Xhehenemi është vendi i dënimeve dhe vuajtjeve. Aty do të përjetojnë dënimin kafirët (mohuesit), mushrikët (idhujtarët), munafikët (dyfytirëshit), keqbërësit dhe të gjithë gjynahqarët.

Ata që nuk i besuan Allahut dhe botës tjetër, do të jetojnë aty përgjithmonë. Për shkak të mohimit

XHEHENEMI

të tyre do të privohen nga mëshira dhe kënaqësia e Allahut. Ndërsa besimtarët që kanë bërë gjynahë do të dënohen në xhehenem, por nuk do të qëndrojnë aty përgjithmonë si kafirët. Mbasi të kenë vuajtur dënimin, do të hyjnë për të qëndruar përgjithmonë në xhenet.

Kur keqbërësit të arrijnë në xhehenem, aty do t'i spërkatin shkëdija zjarri, ndërsa ulërima e tij

(xhehenemit) do të dëgjohet që nga larg. Merituesit e xhehenemit, të cilët i ka marrë etja, në vend të ujit do t'u jepet gjak, qelb dhe ujë i valuar që ua copëton zorrët.

Në xhehenem nuk do të ketë freski. Hija nën të cilën dëshirojnë të strehohen banorët e xhehenemit, nuk do të jetë tjetër veçse zjarr. Atje do të ketë të ftohtë ngrirës ose të nxehtë djegës e përvëlues. Në xhehenem, atyre që u digjet trupi, do t'u rigjenerohet përsëri lëkura dhe do të vazhdojnë ta shijojnë dënimin e zjarrit pambarimisht.

Ata që ndodhen në xhehenem, do të shikojnë gjendjen e mirë të atyre që janë në xhenet dhe do kërkojnë ndihmë prej tyre. Mirëpo, kjo kërkesë do u refuzohet kështu:

“Banorët e zjarrit do t'u thërrasin banorëve të Xhenetit: “Derdhni pak ujë te ne ose diçka nga ajo që ju ka dhuruar Allahu!” Ata thonë: “Në të vërtetë, Allahu këto i ka ndaluar për mohuesit.” (Surja el-A'raf, ajeti 50)

Xhehenemlinjtë do të pendohen shumë për

ato që kanë vepruar. Dëshira e tyre më e madhe do të jetë ose vdekja ose rikthimi në këtë botë që të besojnë, të kryejnë adhurimet dhe të bëjnë një jetë të moralshme për të fituar xhenetin. Mirëpo, një gjë e tillë nuk do të jetë më e mundur. Tashmë, ata as nuk do të mund të vdesin dhe as nuk do të mund të rikthehen më në këtë botë.

Si besimtarë që jemi, kemi mjaftueshëm njohuri mbi xhenetin dhe xhehenemin, kështu që qëllimi kryesor i jetës sonë duhet të jetë fitimi i dashurisë dhe kënaqësisë së Allahut, që të mund të meritojmë më pas mëshirën e Tij. Përmeshja e këtij qëllimi është e mundur vetëm duke jetuar me besim dhe duke vepruar punë të mira. Prandaj, le ta jetojmë këtë jetë si besimtarë të devotshëm duke iu bindur urdhrave dhe ndalesave të Allahut. T'i kryejmë adhurimet, të sillemi me moral të bukur dhe t'i respektojmë të drejtat e Allahut, njerëzve dhe krijesave të tjera. Të pendohemi menjëherë dhe pa humbur kohë për gjynahet që bëjmë, të kërkojmë falje prej Allahut që ta ruajmë veten prej dënimit të xhehenemit dhe të mos privohemi prej mëshirës së pafundme të Allahut në botën tjetër.

MËSHIRA E ALLAHUT ËSHTË E PAFUNDME

Kur themi: “Bismil-lahi Rrahmani Rrahim”, e përmendim emrin e Allahut bashkë me dy nga cilësitë e Tij, Rrahman dhe Rrahim (Mëshirues dhe i Gjithmëshirshëm).

Allahu vërtet është Rrahman. Me këtë cilësi Ai i mëshiron të gjitha krijesat pa bërë dallim nëse ato janë besimtarë apo mohues. Mëshira e Allahut mbizotëron gjithçka. Për arsye të kësaj mëshire të madhe, Allahu i furnizon njerëzit me mirësi të pafundme, megjithëse ata bëjnë shumë gjynahe.

Allahu është Rrahim dhe në ditën e kiametit mëshira e Tij për besimtarët do të jetë e pafundme. Mbi të gjitha, mëshira e Allahut në botën tjetër do të jetë shumë herë më e madhe se në këtë botë. Prej mëshirës së Allahut do të përfitojë e do të hyjë në xhenet edhe ai që ka qoftë edhe një grimcë besimi në zemrën e tij. Profeti ynë i dashur (a.s.), na e tregon kështu gjerësinë e mëshirës së Allahut:

“Mëshira e Allahut të Madhëruar është e ndarë në njëqind pjesë. Njërën prej këtyre

pjesëve e ka zbritur midis njerëzve, xhinëve, kafshëve dhe insekteve. Për këtë arsye, ata e duan dhe mëshirojnë njëri-tjetrin. Edhe kafsha e egër, për këtë arsye tregon dashuri ndaj të voglit të vet. Ndërsa nëntëdhjetë e nëntë mëshirat e tjera, Allahu i ka mbajtur pranë vetes, me qëllim që t’i mëshirojë robërit e Tij në ditën e kiametit.” (Buhari, Edeb, 19; Muslim, Teube, 17)

Allahu i Madhëruar urdhëron:

Thuaj: “O robërit e Mi, që i keni bërë keq vetes me gjynahe, mos e humbni shpresën në mëshirën e Allahut! Allahu, me siguri, i fal të gjitha gjynahet. Vërtet, Ai është Falësi i madh dhe Mëshirëploti.”

(Zumer, 53)

Nëse burimi i Dashurisë dhe Mëshirës që ekziston në këtë botë është vetëm një pjesë e vogël e mëshirës së Allahut, kush e di se sa e madhe do të jetë mëshira e Tij në ditën e kiametit. Por ky lajm i mirë në lidhje me mëshirën e madhe të Allahut, nuk duhet të na çojë në gabime. Nuk duhet të harrojmë se vdekja me iman (besim), është e mundur vetëm duke jetuar me iman. Përndryshe, shej-tani dhe nefsi (egoja) ynë do të na pengojnë nga adhurimet dhe veprat e bukura duke na mashtruar me mendime të kota të tipit: “Ti je besimtar dhe sido që të shkojë puna, Allahu do të të falë. Do të digjesh pak në xhehenem, por në fund do të shpëtosh.” Këto mendime, mund të bëhen shkak gjynahesh të shumta. Madje, Allahu na ruajt, por pa e kuptuar

mund të bëhen edhe shkak i daljes jashtë kufinjve të imanit (besimit).

Nga ana tjetër, nuk duhet të harrojmë edhe se ne jemi njerëz dhe mund të bëjmë edhe gjynahe. Por sidoqoftë, në asnjë moment nuk duhet ta humbim shpresën nga mëshira e Allahut për shkak të gjynaheve që kemi kryer. Sido që të jetë, duhet të kthehemi nga Zoti ynë dhe të kërkojmë falje prej Tij.

Si besimtarë që jemi, duhet të jetojmë midis frikës dhe shpresës. Të kemi gjithmonë parasysh që nuk duhet ta humbim dashurinë e Allahut dhe frikën prej dënimit të Tij. Duhet gjithashtu, të mos harrojmë se Ai edhe pse i dënon ashpër gjynahet, në të njëjtën kohë është Mëshirues dhe Falës i Madh.

SHQETËSIMI I IBRAHIMIT

Teksa Ibrahim po dilte nga mësimi, vuri re se Shpëtimin i ranë paratë nga xhepi. Mirëpo, nuk mundi t'ia thoshte menjëherë, kështu që priti të dilnin që të gjithë nxënësit. Kur klasa u boshatis, i mori paratë dhe i futi në xhep me

shpejtësi që mos ta shikonte askush. Por prej atij momenti në shpirtin e tij zuri vend një shqetësim dhe një ankth që nuk po e linin rehat. Pak më vonë ra përsëri zilja dhe të gjithë hynë në mësim sërish. Ora e mësimit filloi me të ardhur mësuesi. Por Ibrahim i kishte mendjen vetëm tek paratë e Shpëtimit. Megjithatë mësuesi kishte filluar të shpjegonte, ai nuk arrinte të përqëndrohej për ta dëgjuar. Tërë kohës mendonte: “Po sikur ta marrin vesh se paratë i kam marrë unë?” Duke menduar kështu ndjente një shtrëngim të fortë në krahëror.

Për një moment, vëmendjen e Ibrahimit e tërhoqën fjalët e mësuesit, i cili po shpjegonte diçka në lidhje me botën tjetër. Ai po tregonte se, në botën tjetër, të gjithë njerëzit do të jepnin llogari për punët e kësaj bote dhe sipas punëve do të merrnin edhe shpërblimin. Sapo dëgjoi këto fjalë, Ibrahimit iu shtua edhe më tepër shqetësimi. Tashmë nuk po e mbante më vendi.

Mezi po priste që të mbaronte mësimi, t’ia jepte paratë Shpëtimit dhe të mund të shpëtonte

prej kësaj ndjesie të keqe e mbytëse. Pas minutave të vështira që kaloi, më në fund ra zilja. Shqetësimi i madh që kishte ndjerë gjatë gjithë orës së mësimit për atë që kishte vepruar, e kishte vrarë jashtë mase.

Kur të gjithë po dilni jashtë, Ibrahim i me një zë të ulët dhe të dridhur iu drejtua shokut duke i thënë:

- Shpëtim! Këto para të ranë nga xhepi gjatë pushimit të orës së kaluar. “Unë i mora, por nuk arrita të t’i jepja në kohë. Prandaj të lutem të më falësh!”

Shpëtimi e falënderoi Ibrahimin që ia ktheu paratë, ndërsa Ibrahim falënderoi Allahun që e shpëtoi prej një shqetësimi të tillë. Në të njëjtën kohë, ai kuptoi shumë mirë se sa kishte ndikuar bindja se në botën tjetër do të jepet llogari për çdo punë të kryer në këtë botë, kështu që u bëta se nuk do të vepronte në të tillë mënyrë.

M. Jashar Kandemir

ATO QË PËRFITOJMË NGA BESIMI NË BOTËN TJETËR

BESIMI NË BOTËN TJETËR:

- Na bën të fitojmë ndjenja përgjegjësie.
- Siguron mbizotërimin e botëkuptimit të drejtësisë në shoqëri.
- Na shpëton nga egoizmi.
- Na largon prej haramit dhe na drejton për nga hallalli dhe risku i pastër.

Të besosh në botën tjetër, do të thotë të besosh se pas vdekjes do të japim llogari për çdo gjë që kemi kryer në këtë botë. Pra, me këtë besojmë se do të kalojmë një sprovë shumë të madhe. Kjo na bën të vetëdijshëm për detyrat dhe përgjegjësitë që kemi karshi Allahut, i Cili na krijoi nga asgjëja, shoqërisë në të cilën jetojmë dhe krijesave të tjera. Besojmë se ata që bëjnë mirë do të shpërblehen dhe ata që bëjnë keq do të dënohen. Një besim i tillë, na bën të fitojmë ndjenja përgjegjësie dhe të kemi në dorë kontrollin e ndjenjave, mendimeve dhe veprimeve tona.

Kur veprojmë me ndjenja përgjegjësie, arrijmë të përgatitemi më mirë për provimin e madh në ditën e kiametit. Punët tona i kryejmë në mënyrën më të kujdesshme dhe jemi më të matur ndaj fjalëve dhe veprimeve tona. Adhurimet i kryejmë me përpikëri, sillemi mirë me familjen, shoqërinë dhe mundohemi që askujt të mos i bëjmë padrejtësi.

Allahu i Madhëruar urdhëron:

“Allahut i përket gjithçka që gjendet në qiej dhe gjithçka që gjendet në Tokë. Edhe nëse e tregoni apo e fshihni çfarë keni në shpirtin tuaj, Allahu do t’ju kërkojë llogari për të...”

(Bekare, 284.)

Është shumë e rëndësishme që njerëzit e një shoqërie t'i besojnë njëri-tjetrit. Ky besim midis njerëzve, sigurohet me anë të drejtësisë, e cila arrihet shumë lehtë në shoqërinë që përbëhet nga besimtarë të devotshëm me besim të palëkundur në botën tjetër. Bindja se për veprat tona do të japim llogari në botën tjetër, ndikon thellë në botëkuptimin tonë ndaj të drejtave të njerëzve dhe krijesave të tjera. Ky besim rregullon marrëdhëniet tona me to dhe siguron mbizotërimin e drejtësisë në shoqërinë në tërësi.

Nëse kemi besim të palëkundur në botën tjetër, nuk i hyjmë në hak askujt. Ruhemi nga fjalët fyese dhe të shëmtuara. Sillemi mirë me jetimët dhe të varfërit. Kujdesemi dhe i respektojmë të drejtat e të tjerëve, ashtu siç kujdesemi dhe respektojmë të drejtat tona. Nuk marrim gjërat që nuk na përkasin dhe nuk dëmtojmë pasurinë, jetën, nderin, të drejtën, lirinë e të tjerëve dhe nuk e tradhëtojmë amanetin. Pra, bëhemi njerëz të besueshëm prej dorës dhe gjuhës së të cilëve nuk dëmtohet dhe nuk frikësohet askush.

Profeti ynë i dashur urdhëron:

Resulullahu, Paqja dhe Mëshira e Allahut qofshin mbi të, ka urdhëruar:

“A e dini se kush është i falimentuar?”- pyeti.

Sahabet u përgjigjën:

- I falimentuari që dimë ne, është ai që nuk ka para ose mall dhe ai që e humb të gjithë fitimin dhe pasurinë e tij.

Atëherë Resulullahu (s.a.s) urdhëroi e tha:

“Dikush vjen në ditën e kiametit me namaz, agjërim dhe zekat, mirëpo, ka ofenduar dikë ose ka përgojuar për zina dikë tjetër. Ka grabitur pasurinë e njërit, ka derdhur gjakun e tjetrit, ndërsa dikë tjetër e ka rrahur me patëdrejtë. Vetëm për këto arsye, shpërblimi i veprave të mira që kishin bërë, i është marrë dhe u është dhënë atyre që u ishte bërë padrejtësi. Nëse shpërblimet që do të meritonte ky person mbarojnë “pa u larë haku” i të tjerëve, atëherë këtij njeriu i ngarkohen gjynahet e atyre që u është bërë padrejtësi. Pastaj ky njeri hidhet në xhehenem. Ja, pikërisht ky është i falimentuari i popullit tim.”

(Muslim, Birr 59)

Një nga elementet kryesore që siguron qetësinë dhe paqen e një shoqërie është solidariteti. Duke ndihmuar të tjerët, duke i ushqyer dhe duke ua shmangur vështirësitë, krijohen ura dashurie mes njerëzve. Nëse besojmë në botën tjetër, nuk mendojmë vetëm për veten, por mendojmë edhe për të tjerët. Pra besimi në botën tjetër na shpëton prej egoizmit dhe na bën të duhemi dhe të ndihmojmë njëri-tjetrin. Me zekatin dhe sadakatë tona, u vijmë në ndihmë të varfërve dhe nevojtarëve.

Myslimanët, nën ndikimin e besimit në botën tjetër, formuan një civilizim vakëfesh (fondacionesh) dhe kanë lënë vepra të pavdekshme. Përdorimin e këtyre ua kanë falur të tjerëve për hir të Allahut. Ata kanë ndërtuar mensa ushqimi, spitale, çezma etj. prej të cilave do të përfitonin të varfërit, gratë e veja, jetimët dhe të gjithë nevojtarët. Madje ata formuan edhe vakëfe për kurimin dhe mirëmbajtjen e kafshëve. Ata menduan kështu për jetën pas vdekjes, ndërkohë që ishin gjallë dhe për këtë arsye bënë punë me të cilat do të fitonin shpërblim në botën tjetër.

Profeti ynë i dashur urdhëron:

“Kur njeriu vdes, ndërpritet shpërblimi i të gjitha punëve, përveç tre të tillave. Këto tre punë janë: sadaka-i xharije, dituria prej së cilës përfitohet në vazhdimësi dhe fëmijët e mirë, të cilët luten për prindin pas vdekjes së tij.”

***(Sadaka-i xharije është një e mirë prej së cilës përfitohet vazhdimisht. P.sh, ndërtimi i një xhamie, shkolle, rruge, çezme ose mbjellja e një peme apo dhurimi i pasurisë në formë vakëfi për hir të Allahut.)**

(Muslim, Vasijet 14)

Njerëzit që harrojnë vdekjen dhe që mohojnë llogarinë pas vdekjes, nuk druhen nga veprimi i harameve, sepse të tillë njerëz, kujtojnë se jeta është vetëm ushqim, shëtitje, dhe argëtim. Ata tregohen të pangopur dhe nuk mjaftohen kurrë me atë që kanë. Për të fituar para, post dhe famë, mund të bëjnë çdo lloj gjëje pa u menduar fare se është hallall apo haram. Ata mund të vjedhin dhe mund të vrasin njerëz vetëm për pak para.

Besimi në botën tjetër, na mëson të jemi të kënaqur me atë që kemi dhe sjell në jetën tonë begatinë e fitimit të pastër dhe hallall. Gjithashtu, na jep forcë për të duruar vështirësitë që hasim në rrugën e punëve tona hallall. Ky besim, vulos në zemrat tona bindjen se shpërblimin e këtyre vështirësive do ta marrim në botën tjetër.

Na largon prej haramit dhe na drejton për nga hallalli dhe risku i pastër. Na pastron prej ndjenjave negative si pangopësia dhe pakënaqësia ndaj atyre që kemi dhe bën që tek ne të zhvillohen ndjenjat e mirësjberjes dhe ndihmëdhënies.

Profeti ynë i dashur urdhëron:

“... Atij që i frikësohet Allahut, Ai do t’i gjejë rrugëdalje (nga çdo vështirësi) dhe do t’i japë risk prej nga nuk e pret. Allahu i mjafton kujtdo që mbështetet tek Ai...”

(et-Talak, 2-3.)

EKUILIBRI MES KËSAJ BOTE DHE BOTËS TJETËR NË JETËN E PROFETIT TONË (A.S.)

Profeti ynë i dashur (a.s.), në çështjen e kuptimit të kësaj bote dhe të përgatitjes për botën tjetër, është shembulli më i mirë e më i përkryer për ne. Botëkuptimi i tij mbi këtë jetë e mbi tjetrën ishte ky:

Profeti ynë i dashur (a.s.), përfitonte nga mirësitë dhe bukuritë e pastra të kësaj bote. Mirëpo nuk ua jepte krejt zemrën gjërave të kësaj bote. Duke vepruar me vetëdijen se: *“Jeta e vërtetë, është veçse jeta e botës tjetër.”* (Buhari, Rikak, 1), e rregullonte jetën e

tij sipas saj. Nuk harronte kurrë se do t'i jepte llogari Allahut dhe për këtë nuk bënte kurrë punë për të cilat nuk do të mund të jepte llogari. Ai i dinte përgjegjësitë që kishte përpara Allahut dhe nuk linte mangut as edhe një adhurim të vetëm. Me veprimet dhe sjelljet e tij u bë shembull i pashoq për të gjithë ne.

Profeti ynë i dashur, nuk cënonte e nuk i bënte padrejtësi askujt dhe gjithashtu nuk kënaqej kur bëhej ndonjë padrejtësi. Ai ishte shumë i kujdesshëm ndaj të drejtave të nje-

riut, sepse frikësohej të dilte përpara Allahut në ditën e gjykimit me hakun e të tjerëve mbi supe. Duke këshilluar që hakun ndaj të tjerëve ta shlyejmë sa të jemi gjallë, urdhëron kështu: *“Ai i cili ka mbi supe një padrejtësi në lidhje me nderin dhe pasurinë e një vëllai mysliman, le t’ia shlyejë përpara se të vijë dita e kiametit ku nuk do të ketë ku të gjejë flori dhe argjend. Përndryshe, nëse ka vepra të mira, do të merren prej tij në atë masë sa ka bërë padrejtësi dhe do t’i jepen atij që i është bërë padrejtësia. Nëse nuk ka vepra të mira, do t’i ngarkohen gjynahet e vëllait të tij të cilit i ka bërë padrejtësinë.”* (Buhari, Mezalim, 10, Rikak, 48)

Profeti ynë i dashur (a.s.), jetoi gjithmonë në përputhje me ajetet e Kuranit Fisnik. Urdhri i Allahut: ***“Dhe adhuroje Zotin tënd derisa të të vijë vdekja!”*** (Surja el-Hixhr, ajeti 99) ishte një nga principet kryesore të jetës së tij. Deri në frymën e fundit, e adhuroi Allahun dhe i plotësoi të gjitha detyrat që kishte ndaj Tij. Jeta e tij në këtë botë ishte formësuar sipas ajetit; ***“Thuaj: Në të vërtetë, namazi im, kurbani im, jeta ime dhe vdekja ime, i përkasin vetëm Allahut, Zotit të botëve.”*** (Surja el-En’am, ajeti 162). Madje edhe gjatë sëmundjes së fundit, vazhdoi të kryente adhurimet, të plotësonte detyrën Profetike dhe të edukonte shokët e tij.

Resulullahu (a.s.), na ka mësuar se jeta dhe vdekja janë vetëm në dorë të Allahut. Ai kurrë nuk e humbte shpresën dhe guximin sepse besonte se, askush nuk të bënte mirë apo keq pa lejen e Allahut. Për arsye të këtij besimi, ai nuk frikësohej kurrë nga vdekja dhe gjithmonë luftonte në rreshtat e parë të ushtrisë, në momentet më të vështira të luftës.

Profeti ynë i dashur (a.s.), gjithmonë e ruante ekuilibrin midis kësaj bote dhe botës tjetër. Nuk drejtohej i gjithi nga kjo botë duke

neglizhuar botën tjetër dhe nuk drejtohej i gjithi nga bota tjetër duke lënë pas dore këtë botë. Ai nuk e aprovonte largimin e plotë nga të mirat e kësaj bote dhe i këshillonte sahabët që të ruanin gjithmonë ekuilibrin midis të dyjave. Një herë, tre sahabë ranë dakord midis tyre se do të jetonin duke bërë adhurime pa ndërprerje. Njëri nga këta do të agjëronte çdo ditë, tjetri do të falte namaz vazhdimisht, ndërsa i treti nuk do të martohej kurrë. Pasi Profeti dëgjoi për vendimin e këtyre sahabëve, u tha duke i paralajmëruar:

“Ju jeni ata që kanë thënë kështu e ashtu? Po ju paralajmëroj: Betohej në Allahun se, unë i frikësohem Allahut më shumë se të gjithë ju dhe kam më tepër respekt për Të se të gjithë ju. Mirëpo, unë ndonjëherë agjëroj dhe ndonjëherë nuk agjëroj. Natën edhe ngrihem fal namaz, por edhe fle. Edhe me gra martohej. Ai që lë sunetin (rrugën) tim, nuk është prej meje.” (Buhari, Nikah, 1)

Profeti ynë nuk e konsideronte të vogël asnjë të mirë që mund të bënte në këtë botë. Ai na ka lajmëruar se veprat e mira e ruajnë njeriun nga xhehenemi dhe se në botën tjetër edhe e mira më e vogël do të shpërblehet. Ai ka thënë për këtë: *“Ruajeni veten tuaj prej zjarrit qoftë edhe me një gjysëm hurme.”* (Buhari, Zekat, 9). I Dërguari i Allahut (a.s.), jepte shembuj të ndryshëm dhe mbresëlënës në lidhje me faktin se punët e mira që bëheshin me gjithë shpirt dhe për hir të Allahut, qofshin të vogla apo të mëdha, do të bëheshin shkak për hyrjen e njeriut në xhenet. Një nga këta shembuj të bukur është edhe ky: *“Një njeri pa në rrugë një degë peme dhe tha: Betohej në Allahun se do ta heq këtë degë peme nga rruga me qëllim që të mos shqetësohen myslimanët. Kështu ai e hoqi degën e pemës nga rruga dhe për këtë arsye u vendos në xhenet.”* (Buhari, Ezan 32, Mezalim 28)

Resulullahu (a.s.), kurrë nuk qëndronte larg nga puna dhe veprat e mira. Ai gjithmonë këshillonte punën, shpresën dhe veprat e mira. Hadithi *“Nëse keni në dorë një fidan në kohën që po bëhet kiameti dhe keni mundësi ta mbillni, bëjeni para se të ndodh ai (kiameti).”* (Ahmed bin Hanbel, Musned, III, 191) është një shembull i bukur e i qartë për ne.

Profeti ynë i dashur (a.s.), gjithmonë kërkonte shëndet prej Allahut dhe jetonte i pastër dhe i rregullt.

Mirëpo, nëse e kapte ndonjë sëmundje, ai nuk bëhej mosmirënjohës. Gjithashtu, ai na ka dhënë lajmin e mirë se, durimi gjatë sëmundjeve e ka shpërblimin tek Allahu dhe se vështirësitë e vuajtjet e hequra gjatë sëmundjeve apo

fatkeqësive, bëhen shkak për faljen e gjynaheve. Ai na ka mësuar edhe se vizita e të sëmurëve dhe falja e namazit të xhenazes kur vdes një mysliman, janë nga detyrat më të rëndësishme që kanë myslimanët ndaj njëritjetrit. Këto detyra, ai i kryente vetë. I vizitonte personalisht të sëmurët dhe lutej për ta. Ai i këshillonte për durim, i përgëzonte për shpërblimin në botën tjetër dhe u jepte moral me fjalë të bukura.

Profeti ynë i dashur (a.s.), me anë të këtij hadithi: *“Kujtojeni shpesh atë (vdekjen) që i ndërpret gëzimet”* (Tirmidhi, Zuhd, 4) na këshillon që të jetojmë pa e harruar vdekjen dhe botën tjetër. Ai edhe vetë e kujtonte shpesh realitetin e vdekjes dhe jetonte gjithmonë i

përgatitur për të. Të sëmurëve që ishin në shtratin e vdekjes, u kujtonte njëshmërinë e Allahut, mëshirën e Tij të gjerë dhe me një mënyrë të ëmbël i frymëzonte të thoshin kelime-i teuhidin (shehadetin). Kështu që, i ndihmonte ata që të ndaheshin nga kjo botë si besimtarë. Ndërsa sahabët i urdhëronte: *“Frymëzoni ata që janë në prag të vdekjes, të thonë: “La il-lahe il-lallah”!* (Muslim, Xhe-naiz, 1)

I Dërguari i Allahut (a.s.), tregohej shumë i përmbajtur e i duruar, kur ndahesh nga jeta ndonjë i afërm apo i dashur i tij. Ai e dinte se këto vinnin prej Allahut dhe shpërblimin e durimit e priste vetëm prej Tij. Ai jetoj dhe përballi shumë hidhërime vdekjesh

duke filluar prej nënës së tij Amines, gjyshit, gruas së tij të parë Hatixhes (r.a.), xhaxhait që e donte shumë, tre djemve dhe tri vajza-ve që vdiqën kur ai ishte ende gjallë, Hamzait (r.a.), Xhafer Tajarit (r.a.), dhe shumë të afërme dhe shokëve të tjerë. Kur ata u ndanë nga jeta, ai u hidhërua dhe derdhi lotë për ta. Mirëpo, megjithë ato dhimbje dhe hidhërime që jetoj, nuk e humbi kurrë forcën e durimit. Ai u bë shembulli i gjallë se si duhet të veprojë myslimanët përballë vdekjes. U tregua i kënaqur me caktimin e Allahut dhe nuk harroi kurrë se edhe dhënësi edhe marrësi i jetës është Allahu i Madhëruar. Nuk tregoi mosmirënjohje ndaj Allahut duke bërë titur dhe duke u çjerrë. Në kohën kur Resulullahu (a.s.), hyri pranë djalit të tij Ibrahimit, i cili po

ia dorëzonte shpirtin Allahut, filloi të mbytej në lot. Abdurrahman bin Auf, i cili u habit me këtë gjendje, e pyeti:

- O i Dërguar i Allahut! Edhe ju po qani?

Profeti i nderuar (a.s.), ju përgjigj:

“O Ibën Auf! Këto lot që po sheh, janë ve-për e mëshirës dhe dhembshurisë.” Pastaj vazhdoi duke thënë:

“Syri loton, zemra hidhërohet. Por ne flasim vetëm fjalë me të cilat kënaqet Allahu. O Ibrahim! Jemi me të vërtetë të hidhëruar që po të humbasim.” (Buhari, Xhenaiz, 43)

Profeti ynë i dashur (a.s.), na ka njoftuar se disa veprime si thashethemet, dhe moskujdesja për pastërtinë e trupit dhe të rrobave kur hyjmë në tualet, bëhen shkak për dënimin në varr. Ai kërkonte strehim tek Allahu prej dënimit të varrit. Duke na kujtuar se në varr do të jemi vetëm për vetëm me punët tona, ka urdhëruar kështu: *“Tri gjëra e ndjekin të vdekurin deri në varr: Familja, pasuria dhe veprat. Dy nga këto kthehen dhe njëra qëndron. Familja dhe pasuria kthehet, ndërsa veprat i ngelin atij.”* (Buhari, Rikak, 42)

Profeti ynë (a.s.), i cili shkonte shpesh për të vizituar varrezat, ka urdhëruar kështu: *“Ai që dëshiron t’i vizitojë varrezat le t’i vizitojë, sepse vizita e varrezave na kujton botën tjetër.”* (Tirmidhi, Xhenaiz, 60). Ai e shihte vizitën e varrezave si kujtues të vdekjes dhe botës tjetër. Ai shkonte tek varrezat e Xhenetu’l-Baki dhe bënte lutje për besimtarët që preheshin aty. Kur hynte në varreza, jepte selam duke thënë: *“Selam o ju që preheni në këto varreza!”*, pastaj vazhdonte duke u lutur, *“Allahu na faltë ne dhe ju”*. E pastaj thoshte: *“Ju ikët para nesh, por ne do t’ju vijmë pas.”* (Tirmidhi, Xhenaiz, 59) Me këto fjalë kujtonte vdekjen dhe meditonte mbi jetën e botës tjetër.

Profeti ynë i dashur (a.s.), kërkonte prej Allahut mirësi edhe në këtë botë edhe në botën tjetër. Në lutjet e tij, nuk mendonte vetëm për veten, por lutej për të gjithë umetin (popullin) e tij. Ai lutej dhe dëshironte që në botën tjetër llogaria të ishte e lehtë, të shpëronte gjithë umeti prej xhehenemit dhe të hynte në xhenet. Kërkonte dhe shpresonte për faljen e Allahut të Madhëruar. Mirëpo, megjithë se kishte shpresa në mëshirën e Allahut, nuk e linte pas dore përgatitjen për momentin e vdekjes. Ai thoshte gjithmonë se, njerëzit e mençur janë ata që e llogarisin veten përpara se t'u vijë vdekja dhe të bëhet llogaridhënia e Madhe.

Një ditë, një prej ensarëve (banorët e Medines) erdhi pranë Resulullahut (a.s.), dhe pasi i dha selam, pyeti:

- "O Resulullah! Kush është më i miri prej besimtarëve?"

Profeti ynë (a.s.), u përgjigj:

- "Ai besimtar që ka moralin më të mirë."

Ensari pyeti përsëri:

- "O Resulullah! Cili prej besimtarëve është më i mençur?"

Profeti (a.s.), u përgjigj përsëri:

- "*Më të mençur janë ata që e kujtojnë shpesh vdekjen dhe që përgatiten më së miri për jetën pas saj.*" (Ibni Maxhe, Zuhd 31)

Profeti ynë i dashur (a.s.), e dinte mirë se Allahu do të kënaqej me të gjitha punët e dobishme që do të bënte në këtë botë dhe gjithmonë vepronte sipas kësaj. Ai e konsideronte këtë si një rrugë për të fituar mëshirën dhe faljen e Tij. U tregonte shokëve të tij për bukuritë e xhenetit dhe vuajtjet e xhehenemit. Jepte shembuj në lidhje me rëndësinë e punëve të kësaj bote për të arritur kënaqësinë e Allahut dhe tërhiqte vëmendjen në marrëdhëniet e kësaj bote me botën tjetër. Një nga këta shembuj është edhe ky:

"Allahu i Madhëruar, në ditën e kiametit do të urdhërojë kështu:

Profeti ynë i dashur urdhëron:

"Allahu im!

Më ruaj nga gabimet në fenë time që është edhe pjesa kryesore e çdo pune!

Bëj që punët e kësaj bote ku jetoj të shkojnë mbarë!

Më ndihmo që ta fitoj botën tjetër ku do të jetë kthimi im!

Më jep mundësi që të bëj sa më shumë të mira gjatë jetës!

Më bëj të mundur një vdekje që do të më shpëtojë prej çdo të keqe!"

(Muslim, Dhikr, 71)

- O biri i Ademit (njeriu)! U sëmura, por nuk më vizitove.

Biri i Ademit:

- O Zoti im! Si të të vizitoja unë, kur Ti je Zoti i të gjitha botërave?

Allahu i Madhëruar urdhëron:

- Një robi Im u sëmur, por ti nuk i shkove për vizitë. A e di se, nëse do ta kishe vizituar atë, Mua do të më gjeje pranë tij?

Pastaj vazhdoi:

- O biri i Ademit ! Kërkova që të më ushqej por nuk më ushqeve.

Biri i Ademit:

- O Zoti im! Si të të ushqoja unë, kur Ti je Zoti i të gjitha botërave?

Allahu i Madhëruar urdhëron:

- Një robi Im kërkoi ushqim prej teje, por ti nuk i dhe. A nuk e dije se, nëse do t'i kishe dhënë ushqim, do ta gjeje atë (ushqimin) pranë Meje (si shpërblim)?

Pastaj thotë:

- O biri i Ademit! Kërkova ujë prej teje, por nuk më dhe.

Biri i Ademit thotë:

- O Zoti im! Si të të jepja ujë unë, kur Ti je Zoti i të gjitha botërave?

Allahu i Madhëruar urdhëron përsëri:

- Një robi Im kërkoi ujë prej teje, por nuk i dhe. A nuk e dije se, nëse do t'i jepje atij atë që kërkonte, shpërblimin e asaj (që dhe) do ta gjeje pranë Meje?" (Muslim, Birr, 43)

Si përfundim, mund të themi se, Profeti ynë i dashur (a.s.), arriti të formonte një ekuilibër të përsosur midis kësaj bote dhe botës tjetër. Ky ekuilibër i dha formë jetës së tij dhe kjo u pasqyrua në adhurimet dhe sjelljet e tij. Përgjegjësitë që kishte ndaj Allahut, arriti t'i plotësonte me sukses. Ai është sjellë me

mëshirë dhe dhembshuri ndaj njerëzve dhe të gjitha krijesave të tjera. E ka ledhatuar me dhembshuri kokën e jetimit dhe i ka dashur shumë fëmijët. Të varfërit i ka ndihmuar, ndërsa të dobtëve u ka qëndruar pranë. Kurrë nuk i mungoi buzëqeshja me ata që e rrethonin. U tregua i mëshirshëm me familjen, fëmijët dhe shokët e tij. Asnjëherë nuk e nxori nga mendja se burimi i mëshirës, qoftë në këtë botë, qoftë në botën tjetër, është vetëm Allahu i Madhëruar.

Profeti ynë i dashur urdhëron:

"Nëse dikush to t'i lehtësonte një vështirësi të kësaj bote një myslimani, Allahu do t'i lehtësojë një vështirësi në ditën e kiametit.

Nëse dikush lehtëson dikë që është në vështirësi, Allahu do ta lehtësojë atë edhe në këtë botë edhe në tjetrën. Nëse dikush mbulon të metën e një myslimani, Allahu do t'i mbulojë të metat e tij edhe në këtë botë edhe në tjetrën. Allahu do t'i gjendet në ndihmë një besimtari, përderisa ai i gjendet në ndihmë një besimtari tjetër."

(Muslim, Dhikr, 38)

Djali i Zejnebes, vajzës së Resulullahut, ishte shumë i sëmurë. Nëna e tij Zejnebja, lajmëroi Resulullahun (a.s.), se djali i saj ishte duke vdekur. Profeti (a.s.), i tha personit që i solli lajmin: “Kthehu tek ajo dhe i thuaj se Allahu është Ai që jep dhe merr. Tek Ai (Allahu), çdo gjë ka një afat të caktuar. Të bëjë durim dhe të presë shpërblimin prej Allahut.” Pasi e mori fjalën e Profetit tonë të dashur (a.s.), vajza e tij e dërgoi prap lajmëtarin duke i thënë:

- Të lutem thuaji që duhet të vijë patjetër!

Këtë herë, Profeti ynë (a.s.), mori me vete disa sahabe dhe shkoi tek vajza e tij. Sapo

hyri në shtëpi, fëmijën i cili ishte duke vdekur ia dhanë Profeti në krahë. Ndërsa vogëlushi mezi merrte frymë, prej syve të Profetit tonë të dashur rrodhën lotë. Sa’d Ibni Ubade, i cili e vuri re këtë gjendje të Profetit, i tha:

- O i Dërguar i Allahut! Ç’është kjo (gjendje)?

Profeti ynë i dashur urdhëroi:

- “Kjo është ndjenja e mëshirës të cilën Allahu e ka vendosur në zemrën e robërve të Tij. Padyshim që Allahu mëshiron vetëm ata robër që dinë të jenë të dhembshur.” (Buhari, Xhenaiz, 33)

PYETJE

FJALITË E MËPOSHTME VENDOSINI NË RENDIN E DUHUR!

1	Besimi në kader na shpëton nga	të cilën e kryejmë me vullnet të lirë.
2	Në këtë botë, Allahu na sprovon me gëzim dhe hidhërim,	të cilin Allahu e ka caktuar për to.
3	Myslimani beson se çdo gjë që ndodh në gjithësi,	shpresat, iluzionet dhe shqetësimet e kota në lidhje me të ardhmen.
4	Askush, asnjëherë nuk ka ngrënë	bën të kuptojmë se pas çdo ngjarjeje fshihet një urtësi.
5	Njeriu do të marrë	realizohet vetëm me lejen dhe dëshirën e Allahut.
6	Besimi në kader,	sepse kjo botë është vend i sprovave.
7	Jemi përgjegjës për çdo vepër	rrisk më të mirë se sa prej asaj që ka fituar vetë.
8	Çdo krijesë, vepron sipas programit	vetëm shpërblimin e punës së vet.

TË PROVOJMË VETEN

1.

- I- "Vërtet, Ne çdo gjë e kemi krijuar me masë të paracaktuar." (Kamer, 49)
- II- "Dielli dhe Hëna ndjekin rrugën e caktuar." (Rahman, 5)

Nëse marrim për bazë ajetet e mësipërme, cilat nga pohimet e mposhtme nuk janë të sakta?

- a) Çdo gjë është krijuar prej Allahut.
- b) Dielli dhe hëna lëvizin sipas një rregulli të caktuar.
- c) Në krijimin e çdo gjëje ka një rregull të caktuar.
- ç) Krijimi i gjithësisë ka ndodhur rastësisht.

2.

- I- Punon me aq sa ka mundësi dhe kënaqet me atë që i jep Allahu.
- II- Beson se çdo gjë është caktuar nga Allahu dhe se vetë nuk mund të bëjë asnjë gjë.
- III- Nuk dorëzohet përballë vështirësive të jetës, por punon dhe lufton me sa mundet.

Cilat nga veprimet e mësipërme tregojnë atë që i beson Kaderit?

- a) I-II
- b) I-III
- c) II-III
- ç) I-II-III

3. **Cilat prej atyre më poshtë mund t'i zgjedhim vetë?**

- a) Kohën e lindjes
- b) Prindërit
- c) Shokët
- ç) Kohën e vdekjes

4. **Cili prej haditheve të mposhtme thekson se njeriu duhet të punojë për të fituar rriskun e vet?**

- a) Namazi është shtylla e fesë.
- b) Pastërtia është gjysma e besimit.
- c) Ai që fle i ngopur, ndërsa komshiu i tij është i uritur, nuk është prej nesh.
- ç) Askush, asnjëherë nuk ka ngrënë rrisk më të mirë se sa prej asaj që ka fituar vetë.

5. **Prej cilave nga veprat e mëposhtme njeriu nuk mban përgjegjësi?**

- a) Shpifja
- b) Gënjeshtria
- c) Urrejtja
- ç) Gjumi

6. **Tariku nuk vepron siç duhet në asnjë punë që bën dhe çdo gjë e lë në dorë të fatit. Kur pyetet se përse vepron kështu, prgjigjet: "Ç'të jetë shkruar, do të ndodhë".**

Nga kjo sjellje e Tarikut, shihet qartë se ai e ka kuptuar gabim njërin prej bazave të besimit. Cila është ajo?

- a) Besimi në profetët.
- b) Besimi në melekët.
- c) Besimi në Kader dhe Kada.
- ç) Besimi në librat.

PLOTËSOJINI VENDET BOSH ME FJALËT NË KLLAPA

(Falësi / shpresën / shpirt / dituria / harruar / shpërblimi / Ai / veprojë / fal / krijuar / ngjallë / ktheheni)

1. “Ai i ka jetën dhe vdekjen, për t’ju provuar se kush prej jush do të më mirë.” (Mulk, 2.)
2. “Çdo do ta shijojë vdekjen dhe pastaj të gjithë do të tek Ne.” (Ankebut, 57.)
3. “Ai na sjell shembull, duke krijimin e vet dhe thotë: “Kush do t’i eshtrat kur të kalben?” Thuaj: “Do t’i ngjallë që i krijoi ato për herë të parë.” (Jasin, 78-79)
4. “mos e humbni në mëshirën e Allahut! Allahu, me siguri, i të gjitha gjynahet. Vërtet, Ai është i madh dhe Mëshirëploti.” (Zumer, 53)
5. “Kur njeriu vdes, ndërpritet i të gjitha punëve, përveç tri të tillave. Këto tri punë janë: sadaka-i xharije, prej së cilës përfitohet në vazhdimësi dhe fëmijët e mirë, të cilët luten për prindin pas vdekjes së tij.” (Muslim, Vasijjet 14.)

Allahu i Madhëruar urdhëron:
Kur qielli të çahet dhe yjet të derdhen; kur detet të përzihen
dhe varret të rrotullohen, atëherë çdokush do të mësojë për veprat që
ka bërë dhe që ka lënë pa bërë.

(Infitar, 1-5)

PROGRAMI HYJNOR

KADERI

- ❁ *Kaderi dhe Kadaja*
- ❁ *Vullneti*
- ❁ *Puna, Risku dhe Tevekuli*
- ❁ *Sëmundja dhe vdekja*
- ❁ *Ato që përfitojmë nga besimi në Kader*
- ❁ *Profeti e shibte të bukur çdo gjë që vinte nga Allahu*

JA, PO E SHKRUAJ KËTU!

Elifi ishte një vajzë shumë kureshtare. Për çdo gjë që e kishte merak, pyeste gjyshin e saj Ahmedin dhe e dëgjonte me vëmendje. Pyetjet kureshtare dhe vëmendja që i jepte Elifi përgjigjeve të tyre, e kënaqnin shumë gjyshin e saj. Gjyshi i përgjigjej me aq sa kishte lexuar, mësuar dhe nga

përvoja e tij jetësore. Ndonjëherë e ndihmonin kujtimet e vjetra.

Një ditë, Elifi me gjyshin e saj ishin zhytur në një bisedë të ngrohtë. Këtë herë, pyetja e Elifit ishte në lidhje me Kaderin (caktimin e Allahut). Kjo pyetje e çoi gjysh Ahmedin shumë mbrapa në kohët e fëmijërisë. Ai fi-

lloi të tregonte duke buzëqeshur me një zë të butë dhe të ëmbël:

“Mbesa ime kureshtare! Edhe unë kam qenë një fëmijë shumë kureshtar, njësoj si ti. Le të mbetet midis nesh, por kam qenë edhe pak mistrec. Vrapoja në çdo kodër dhe çdo përrua. Ndonjëherë vrapoja pas zogjve, ndonjëherë peshkoja. Më pëlqente shumë të vrapoja nëpër lëndina, pyje dhe kodra. Por kënaqësia e shikimit të bukuri-ve së natyrës nga maja e malit ishte diçka e mrekullueshme. Mirëpo, për arsye se isha në moshë të vogël, nuk më jepnin leje të shkoja i vetëm. Mund të shkoja vetëm i shoqëruar me një të rritur.

Husejni, djali i dajës sim, ishte një gjah-tar i zoti. Prandaj, kur dilte për gjah, shëtis-te nëpër pyll dhe ngjitej në mal. Një ditë, i kërkonte Husejnit të më merrte edhe mua me vete. Husejni tha:

- Mirë Ahmed. Nesër në mëngjes herët bëhu gati të nisemi!

Këtë ia thashë edhe nënës dhe iu luta që t'i merrte leje babait për mua.

Nëna më tha:

- Është pak e vështirë mor bir, por po e provoj njëherë.

Ishte hera e parë që do të shkoja në vende, të cilat nuk i kisha parë kurrë dhe do të ngjitja male, të cilat nuk i kisha ngjitur më parë. Prandaj isha shumë i emocionuar.

Nëna shkoi pranë babait. Ndërsa unë fillova të prisja me padurim mbrapa derës. Nga brenda u dëgjua zëri i ashpërsuar i babait që tha:

- Nuk bëhet! Një fëmijë që nuk luan siç duhet në rrugë, si do të rrijë rehat në majë

të malit? Sapo të shohë ndonjë gjarpër do mundohet ta kapë, sapo të shohë ndonjë ujë do mundohet t'i hipë në shpinë...

Nëna ime e shkretë, - Allahu e mëshiroftë atje ku është!- me zërin e saj të butë po mundohej shumë që të merrte leje për mua.

Mendo pak për mua që ndodhesha jash-të. I ndiqja me vëmendje të gjitha ato që thuheshin dhe prisja i mërzitur e i shqetësuar nëse do të më jepte leje babai vallë! Më në fund babai tha:

- Mirë atëherë, meqenëse po këmbëngul kaq shumë, le të shkojë. Por shiko. Ato që do të ndodhin nesër, po t'i them që tani, që të mos thuash pastaj se nuk të thashë! Djali nuk do lërë vend pa u kacavjerrë dhe vrimë pa futur dorën. Më në fund do vijë i gjakosur dhe i rraskapitur.

Nëna, me zërin e saj të butë, përsëri u mundua që ta qetësonte babain duke i thënë:

- S'ka për të bërë gjë nga këto! Pse, aq mistrec është Ahmed?

- E bën!”- bërtiti babai. “Ja, po e shkruaj këtu!

Rahmet pastë, babai im kështu vepronte gjithmonë. Ato që thoshte bënte sikur i shkruante në mur duke bërë vija me gisht.

Nejse, të mos e zgjatim shumë. Babai më dha leje, ndërsa unë fluturova nga gëzimi. Duke menduar për aventurat e ditës së nesërme, nuk vura gjumë në sy. Mezi e gdhiva natën. U ngrita herët në mëngjes dhe bashkë me Husejnin dhe shokët e tij të gjahut dolëm për udhë. Duke luajtur dhe bërë shaka me njëri-tjetrin, ecëm për shu-

më kilometra dhe hymë në thellësi të pyllit. Kaluam male, kodra dhe as që e ndjeja që isha lodhur nga të vrapuarit midis pemësh e shkurresh. Kjo ishte dita ime. Isha çjerrur kokë e këmbë, por as që doja t'ia dija. Madje as fjalët e babait nuk më kujtoheshin.

A e di Elif se kur m'u kujtuan fjalët e babait? Në mbrëmje, kur po kthehesha, isha në një gjendje të ngjashme me atë që përshkroi babai një ditë më parë. Madje edhe më keq... Po tani çdo t'i thosha babait? Çfarë preteksti do të gjeja që të më falte? Kur dola përpara babait dhe nënës, ndihesha i shushatur dhe i rraskapitur. Nëna, ndihej edhe më keq se unë. Ndërsa babai, u kthye nga ajo duke i thënë:

- Pa shikoje djalin! A nuk të thashë një ditë më parë se çdo të ndodhte?

Në atë moment më erdhi një mendim djallëzor. Por nuk guxova t'ia thosha babait.

- Çdo t'i thoshe gjysh? - pyeti me kureshtje Elifi.

- Do t'i thosha që: O baba! Unë nuk kam asnjë faj! Këto që unë do të bëja sot, ti i dije më parë. Dje ia the nënës. Madje bërë sikur i shkrove edhe në mur. Ndërsa unë dëgjova ato që the ti. Nëse kam ndonjë faj, ai lidhet me faktin që unë dogjova ato që u folën dje.

Elifi qeshi dhe tha:

- Mirë që nuk ia paske thënë gjysh! Do të ishte diçka pa mend, sepse babai yt nuk i tha ato që t'i bëje! Madje, as nuk të erdhi dhe të detyroi që të bëje ashtu.

Gjysh Ahmedit u gëzua shumë me fjalët e Elifit dhe i tha:

- Të lumtë moj mbesa ime e zgjuar! Kjo është ajo që desha të të tregoja në lidhje me kaderin (caktimin e Allahut). E shikon, kujtimet e vjetra na zgjodhën edhe një problem tjetër.

- Mbesë e dashur! Dija e Allahut është shumë e gjerë, e pafund. Kjo Dije në lidhje me veprat tona, ashtu siç the edhe ti, nuk na detyron që t'i veprojmë ato gjëra, sepse Ai na ka dhënë mendjen dhe na e ka treguar të mirën dhe të keqen. Gjithashtu, Ai na ka falur edhe lirinë për të zgjedhur dhe forcën për të vepruar atë që duam. Na ka bërë edhe një të mirë tjetër: Na ka paralajmëruar "Mos bëni keq! Mua nuk më pëlqejnë ato. Nëse i veproni, do të përfundoni keq!"

- Pas të gjithë këtyre, a është e drejtë që ne t'ia hedhim fajin Allahut nëse bëjmë një punë të gabuar? Nëse themi: "E ç'të bëj unë? Unë veprova kështu sepse Allahu e dinte se do të ndodhte ashtu. Kështu ishte e caktuar!" - kush na beson ne? Para së gjithash, kësaj duhet t'i besojmë vetë. Apo s'është ashtu?

- Po, ashtu është! - tha Elifi me një besim të patundur. Por kësaj here, mendjen ia ngacmoi diçka tjetër. - O gjysh, nëse do Allahu, shumë mirë mund të na pengojë nga punët e këqija, por nuk e bën. Përse Allahu, i Cili na do aq shumë, nuk na e bën këtë të mirë?

Gjysh Ahmedit i pëlqeu pyetja e Elifit dhe mendoi duke buzëqeshur "O Zot, çfarë nuk mendon kjo vajzë!" Pastaj vazhdoi t'i fliste Elifit:

- Mirësia më e madhe që na ka dhënë Allahu është liria. Nëse nuk do të na kishte dhënë forcë për të vepruar keq, ose do të

na kishte penguar në kohën kur do të bënim keq, atëherë çfarë kuptimi do të kishte xheneti me të gjitha të mirat e tij dhe xhehenemi nga ana tjetër? Po profetët dhe librat hyjnorë ç'kuptim do të kishin? Ja pra, të gjitha këto, janë gjëra të lidhura fort me njëra-tjetrën.

Nëse Allahu do të na pengonte nga veptrat e këqia, këtë herë ne do të ankohehim duke thënë: “A mos jemi pengje? Përse na janë lidhur duart e këmbët kështu? Përse nuk mund të bëjmë atë që dëshirojmë?”

Pra, lidhja e ngushtë që i ka bërë Allahu punës e përfundimit dhe shpagimi që Allahu i bën çdo vepre të mirë apo të keqe, përbëjnë atë që quhet kaderi jonë”.

Elifi thotë:

- O gjysh! E di që sot të lodha ca, por kam edhe një pyetje. Nëse i përgjigjesh edhe kësaj, nuk do të të shqetësoj më.

Ndonjëherë, nëna thotë se edhe e keqja dhe e mira janë prej Allahut. A është e vërtetë kjo? Nëse është e vërtetë, a nuk është padrejtësi që Allahu të na dënojë kur bëjmë keq?

- Kjo është e vërtetë moj bijë, por ndonjëherë njerëzit e kuptojnë gabim - tha gjyshi. Pastaj vazhdoi:

- Shiko, tani do të të tregoj se ku e kanë gabimin: Krijuesi i gjithçkaje është vetëm një dhe ky është Allahu. Këtë e dimë apo jo?

- Sigurisht - u përgjigj Elifi.

- Meqenëse Allahu është krijuesi i gjithçkaje, atëherë çdo gjë Ai do ta krijojë. Pra edhe të keqen edhe të mirën. Mirëpo, ne nuk mund të themi se cili është gjynahu ynë në këtë mes, sepse Allahu e krijon të keqen dhe të mirën sipas kërkesës sonë. Erdhëm përsëri në të njëjtën pikë. Pra, Allahu na ka dhënë mendjen, pastaj na ka treguar dy rrugë, njëra prej të cilave të çon në xhenet dhe tjetra në xhehenem. Në këto dy rrugë ka vendosur sprovë dhe na ka thënë: “Nëse kërkon të veproni mirësi, Unë e krijoj këtë (mirësi) dhe kënaqem me ju. Por nëse kërkon të bëni keq, Unë e krijoj edhe këtë, sepse Unë jam Krijuesi i Vetëm, por ama nuk kënaqem në këtë rast me ju.” E sheh moj bijë se kush është kuptimi i thënies “e mira dhe e keqja janë vetëm prej Allahut”? Domethënë se, Allahu e krijon të mirën dhe të keqen, por sipas kërkesës sonë. Për këtë arsye ne jemi përgjegjës për çdo gjë që bëjmë.”

Elifi ngeli e kënaqur nga përgjigjet që mori dhe besimi i saj në Madhështinë e Allahut dhe Fuqinë e Tij të pakufishme u shtua edhe më tepër.

M. Jashar Kandemir

KADERI (Caktimi) DHE KADAJA (Realizimi i caktimit)

Uji zien në 100 gradë.

Çdo bimë jeton sipas rregullit që i është caktuar.

Në vendet ku mbizotëron imoraliteti dhe padrejtësia, nuk ka paqe.

Një send i lëshuar prej së larti, bie poshtë si pasojë e tërheqjes gravitacionale të tokës.

Çdo kafshë vepron sipas natyrës që ka.

Në vendet ku të ardhurat nuk ndahen me drejtësi, ndodhin probleme.

Uji ka fuqi mbajtëse.

Çdo gjallesë vdes.

Vendet që nuk i japin rëndësi diturisë dhe edukimit janë të prapambetura.

Shembujt e mësipërm, të cilët mund të pashen edhe nga shumë të tjerë, na tregojnë se në gjithësi, gjithçka është krijuar sipas një plani dhe programi të mirëpërcaktuar. Çdo krijesë kryen detyrën dhe vazhdon ekzistencën e saj sipas planit dhe programit me të cilin dhe për të cilin është krijuar.

Allahu, i Cili ka krijuar çdo gjë në mënyrën më të përsosur, i ka falur çdo krijesë aftësitë dhe cilësitë në përshtatje me qëllimin e krijimit të saj. Në këtë botë, asgjë nuk është krijuar kot dhe gjithashtu nuk është lënë të vazhdojë rrugëtimin në kokë të vet, por çdo gjë është krijuar me dijen dhe dëshirën e Allahut. Ja pra, dija e Allahut për ato që do të ndodhin në gjithësi, plani dhe programi që ka caktuar Ai për gjithçka që ka krijuar quhet “kader”. Ndërsa realizimi i gjërave që më parë janë në dijen dhe caktimin e Allahut, quhet “kada”.

Le ta konkretizojmë këtë me shiun. Allahu ka caktuar disa ligje në lidhje me shiun dhe e ka lidhur rënien e tij me këto shkaqe:

- Ujërat që ndodhen në tokë, avullojnë nën ndikimin e diellit dhe ngjiten në atmosferë.
- Kur ngjiten në atmosferë, molekulat e ujit hasin në shtresën e ftohtë të saj dhe duke u kapur pas grimcave të pluhurit, kthehen në pika uji.
- Këto pika uji bashkohen dhe formojnë retë.
- Në kohën kur arrijnë madhësinë e mjaftueshme, si pasojë e tërheqjes gravitacionale të tokës pikat e ujit fillojnë të bien në tokë në formë shiu.

Ky rregull apo ligj që ka caktuar Allahu i Madhëruar në lidhje me shiun, është kaderi i tij (i shiut). Që prej kohës kur është krijuar toka, shiu bie sipas këtyre rregullave. Gjithashtu, Allahu, i Cili krijoi këto rregulla në lidhje me shiun, e di më së miri se ku dhe në cilin vend do të bjerë ai.

Allahu i Madhëruar urdhëron:

“Vërtet, Ne çdo gjë e kemi krijuar me masë të paracaktuar.”

(Kamer, 49)

KADERI I ENESIT

Një ditë, teksa Enesi ishte duke studiuar në shtëpi, babai dhe nëna e tij po flisnin me njëri-tjetrin. Në fakt Enesi as që e kishte mendjen tek biseda e tyre, por për një moment dëgjoji babain të thoshte: “Ç’të bësh

moj grua, kader!!! Ky është caktimi hyjnor!”

Fjalët e babait, tërhoqën vëmendjen e Enesit dhe u kthye menjëherë nga ai duke e pyetur:

- Baba, ç'ishte ajo që the në fund?

- Cila, caktimi hyjnor?

- Po, pra ajo!

- Po ta tregoj, por për ty mund të jetë pak e vështirë ta kuptosh tamam.

- O ba, unë atë po lexoj në libër dhe po mundohem ta mësoj, por çështja e kaderit më duket paksa më e vështirë se të tjerat për ta kuptuar si duhet...!

- Pa ma jep pak librin ta lexoj edhe unë njëherë.

Enesi ia dha librin babait, i cili i lexoi me kujdes përkufizimet e kaderit dhe kadasë. Pasi mendoi pak, tha:

- Biri im, në fakt nuk ka përkufizim të kaderit dhe kadasë më të qartë se ky, por problemi yt nuk qëndron tek moskuptimi i këtyre përkufizimeve, por në faktin se tema e kaderit është e vështirë dhe jolehtësisht e kuptueshme për të gjithë.

- Po mirë o ba, si do ta kuptoj unë këtë gjë? Në pjesën "Punë parapërgatitore" të librit thuhet që termin "Kader" mësojeni duke pyetur të mëdhenjtë. Mësuesi na tha që ta mësojmë mirë dhe të vijmë të përgatitur. Unë e lexova në libër këtë temë, por nuk arrita ta kuptoj si duhet.

Babai i Enesit u mendua pak dhe pastaj tha:

- Enes ma sill pak atë kalendarin e murit të lutem!.. Pa më thuaj, çfarë dite është sot?

- E diel.

- Mirë... Pse nuk shkove në shkollë sot?

- Sepse është e diel dhe e diela është ditë pushimi, apo jo?

- Nesër çfarë dite është?

- E hënë. Unë do të shkoj në shkollë, kurse ti në punë.

- Mirë... po përse sot ti nuk shkove në shkollë dhe unë në punë, ndërsa nesër do të shkojmë?

Enesi u hutua pak dhe e pa babain sikur donte të thoshte: "E ç'pyetje është kjo?". Pastaj tha:

- Ëëë... o baba por...

Babi e ndërpreu dhe i tha:

- Enes ! Do të të bëj edhe një pyetje. Ti sot nuk shkove në shkollë për arsye se në kalendar shkruan E diel , apo s'është kështu?

- Po.

- Po mirë, ata që kanë përgatitur kalendarin, nga e kanë ditur se sot është e diel që e kanë shkruar kështu?

- Sigurisht që e kanë përlogaritur më parë.

- Po mirë, si e kanë llogaritur këtë gjë? Me diturinë e tyre apo jo?

- Sigurisht baba. A bëhet kjo pa ditur gjë mbi këto tema?

- Tani edhe një pyetje tjetër: Nëse në kalendar do të kishin shkruar një javë rresht: "e diel, e diel, e diel.." çdo të ndodhte? A do të bënim gjithmonë pushim?

- Jo baba, kjo është punë që s'bëhet! Sigurisht që nuk do të bënim pushim çdo ditë të javës.

- E përse jo, biri im?

- Sepse kurrë nuk është e mundur që të jetë e diel çdo ditë. A nuk e dinë këtë ata që e kanë përgatitur këtë kalendar?

- Të lumtë Enes! Ato që the janë krejt të sakta! Ata e dinë shumë mirë se nuk mund të jetë e diel vazhdimisht e përgjithnjë. Tani më dëgjo me kujdes: Ne nuk bëjmë pushim për arsye se në kalendar është shkruar “e diel”. Ata duke e llogaritur që sot do të jetë e diel, e kanë shkruar këtu që një vit më parë. Sot erdhi kjo ditë dhe ti nuk shkove në shkollë. Gjithashtu edhe e nesërmja është llogaritur që më parë se do të jetë e hënë dhe e kanë shkruar këtu. Shkurtimisht, ato që do të na ndodhin në jetën e kësaj bote, dihen shumë mirë nga Allahu dhe ashtu sikur janë shënuar ditët në kalendar, ashtu caktohen edhe ato që do të ndodhin në jetët tona. Pra, ky është ai që quhet kader. Ndërsa realizimi i ndodhive që janë shkruar, pra përmbushja e kaderit quhet kada.

- Nëse dëshiron, po të jap edhe një shembull?

- Po baba, ma thuaj!

- Në kalendarin që kemi në duar, shkruhet edhe ora e lindjes së diellit. Dhe me të vërtetë që dielli lind në atë orë që është shkruar edhe në kalendar. Dielli nuk lind sepse ashtu është shkruar në kalendar, por sepse ashtu duhet. Edhe jeta e njerëzve i ngjan gjithë kësaj. Duke jetuar, njerëzit luajnë një rol të rëndësishëm në formimin

e kaderit të tyre. U bë pak lëmsh më duket, por inshAllah e ke kuptuar sadopak...

- Pak e vështirë ishte, por më duket se e kuptova. Do të mendoj rreth atyre shembujve që më dhe. Nëse do të ketë ndonjë gjë që nuk e kuptoj përsëri, do të të pyes prapë. Faleminderit baba.

- Allahu të shtoftë diturinë mor bir!

Enesi filloi të studionte përsëri. Ndërsa nëna dhe babai u hodhën përsëri në bisedën e lënë përgjysmë.

Mustafa Oxhal

DITURIA E ALLAHUT DHE KADERI

Allahu i Madhëruar, ashtu siç di çdo gjë që ka ndodhur në të kaluarën dhe që ndodh në këtë moment, di edhe atë që do të ndodhë në të ardhmen. Dituria e Tij përfshin çdo gjë dhe asgjë nuk ndodh pa dijeninë dhe dëshirën e Tij.

Të mos harrojmë që, dituria e Allahut nuk është e njëjtë me diturinë tonë. Dijet tona janë të kufizuara me anë të kohës. Prej të shkuarës dhe të tashmes dimë vetëm atë pjesë e cila ka mbërritur tek ne. Ato që do të ndodhin në të ardhmen nuk mund t'i dimë, por mund të nxjerrim thjesht hamendje e hipoteza. Ndërsa dituria e Allahut është ezeli (pa fillim) dhe nuk është e kufizuar me kohën. Dituria ezeli (pa fillim) përfshin kohën e shkuar, të tashmen dhe të ardhmen. Kështu që, Allahu i Madhëruar, sheh dhe di në të njëjtën kohë të djeshmen, të sotmen, të nesërmen, kiametin dhe jetën tjetër, sepse të gjitha këto Ai vetë i ka dëshiruar dhe krijuar.

Njeriu është një pjesë e vogël e Gjithësisë që ka krijuar Allahu. Ashtu si të gjitha krijesat e tjera, edhe ai ekziston dhe jeton vetëm me dëshirën e Zotit të Madhëruar. Allahu, i Cili di gjithçka, ka dëshiruar që njeriu të jetë një krijesë që ka vullnet. Ai e ka krijuar atë të lirë në mënyrë që të mund të zgjedhë vetë veprat e tij. Në fakt, këtë e ka bërë si sprovë për njeriun.

Allahu i Madhëruar urdhëron:

“Ai i ka çelësat e së padukshmes dhe vetëm Ai i njeh ato. Ai e di ç’ka në tokë dhe në det; asnjë gjeth nuk bie, pa e ditur Ai dhe nuk ekziston asnjë kokërr në errësirën e tokës, as e njomë, as ethatë, që të mos jetë shënuar në Librin e qartë.”

(En’am, 59)

Allahu i Madhëruar urdhëron:

“Vërtet, kushdo që e pastron shpirtin, do të shpëtojë, ndërsa kushdo që e shtyp atë (me punë të këqija), do të dështojë.”

(Shems, 9-10)

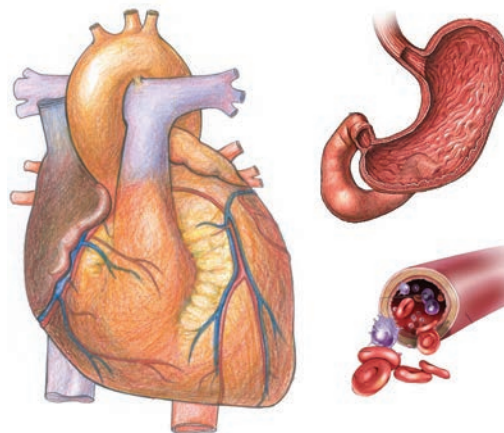
VULLNETI: LIRA E NJERIUT PËR TË ZGJEDHUR:

Veprat dhe sjelljet tona mund t'i ndajmë në dy grupe:

1. Vepra dhe sjellje që bëhen jashtë vullnetit tonë.
2. Vepra dhe sjellje që bëhen me vullnetin tonë.

Allahu i Madhëruar ka krijuar organet tona dhe ka caktuar kështu një rregull pune për to. Punët si:

- Puna e zemrës,
- Puna e stomakut,
- Rrjedhja e gjakut nëpër damarë ndodhin jashë vullnetit tonë. Çdonjëri prej organe-

ve tona, kryen detyrën për të cilën e ka caktuar Allahu.

Edhe një pjesë ngjarjesh si;

- Zgjedhja e prindërve,
- Koha e lindjes,
- Ngjyra e lëkurës,

ndodhin jashtë vullnetit tonë. Ne nuk kemi mundësi t'i zgjedhim këto. Për gjërat që nuk mund t'i zgjedhim, nuk mbajmë përgjegjësi.

Kemi edhe ngjarje të cilat ndodhin si pasojë e vullnetit tonë. Këto pra, i bëjmë me vullnet të lirë. Punët si, të ngrënët, të pirët, ecja, ulja, puna, adhurimi etj., janë të lidhura me vullnetin tonë. Ne hamë dhe pimë kur të duam. Jemi ne ata që vendosim se çfarë do të hamë dhe çfarë do të pimë. Gjithashtu, e folura apo heshtja është në dorën tonë. Ne mund të zgjedhim gjithashtu që kur të flasim, të themi të drejtën apo të gënjejmë. Shkurtimeisht, si njerëz që jemi, zotërojmë lirinë e zgjedhjes së përdorimit të vullnetit tonë për mirë ose për keq. Por duhet ta kemi të qartë që në të njëjtën kohë jemi përgjegjës për të gjitha veprat në të cilat kemi liri zgjedhjeje.

Lidhjen e vullnetit me përgjegjësinë le ta shpjegojmë me një shembull:

Të mendojmë për një çast se kemi gjetur kuletën e një shoku. Në këtë rast mund të

zgjedhim një nga veprimet e mëposhtme:

1. Duke menduar se, “Këto para nuk më takojnë mua dhe nuk është e drejtë që të harxhoj paratë e dikujt tjetër pa lejen e tij”, ia dorëzojmë paratë shokut tonë.

2. Paratë i fusim në xhep dhe i harxhojmë si të kemi dëshirë.

Zgjedhja e njërës prej këtyre dy mundësive, është në dorën tonë dhe gjithashtu edhe përgjegjësia është jona. Nëse do të zgjidhnim mundësinë e parë, do të vepronim drejt dhe për këtë do të fitonim sevape. Pra, Allahu do të na shpërblente për këtë vepër të mirë. Por nëse do të zgjidhnim mundësinë e dytë, do të shkelnim ligjet e Allahut dhe për rrjedhojë do të bënim gjynah. Pastaj do të detyroheshim që në botën tjetër të jepnim llogarinë e këtij gjynahu të kryer.

Allahu i Madhëruar urdhëron:

“Allahu nuk e ngarkon askënd përtej fuqisë që ka: në dobi të tij është e mira që bën, kurse në dëm të tij është e keqja që punon...”

(Bekare, 286)

Allahu na ka bërë përgjegjës për besimin, veprat dhe sjelljet që kryejmë me vullnetin tonë të lirë.

PO LARGOHEM NGA KADERI I ALLAHUT PËR TEK KADERI I ALLAHUT

Në kohën kur ishte halife, Omeri (r.a.), bëri një udhëtim drejt Shamit (Damasku i sotëm). Në rrethinat e Shamit e priti komandanti i ushtrisë Islame, Ebu Ubejde dhe shokët e tij. Ata e lajmëruan Omerin (r.a.), se në Sham ka rënë sëmundja e murtajës.

Omeri (r.a.), e bisedoi këtë çështje me disa prej sahabeve më të respektuar. Disa prej tyre thanë se tashmë kemi dalë për udhë dhe nuk është me vend të kthehemi. Ndërsa ca të tjerë thanë se nuk është mirë që të shkojmë në një vend ku ndodhet një sëmundje ngjitëse dhe se do të ishte më me vend të kthehemi. Në fund Omeri (r.a.), i tha atyre që kishte pranë:

- Në mëngjes do t'i hipi kafshës sime (kalit apo devesë që kishte) dhe do të kthehem. Edhe ju kthehuni bashkë me mua.

Sapo dëgjoi këto fjalë, Ebu Ubejde tha:

- O halife! A po ikën prej kaderit të Allahut? Nëse Allahu e ka caktuar se do të vdisni prej kësaj sëmundjeje, do të vdisni. Nëse nuk është e caktuar, nuk do t'ju ndodhë asgjë.

Omeri (r.a.), tha:

- Ah sikur këto fjalë t'i kishte thënë dikush tjetër dhe jo ti o Ebu Ubejde!

Omeri (r.a.), e donte shumë Ebu Ubejden dhe nuk dëshironte që ta kundërshtonte për asgjë. Pastaj vazhdoi duke thënë:

- Po, po largohem prej kaderit të Allahut, për tek kaderi i Allahut. Si thua, o Ebu Ubejde, nëse do të kishe dy deve dhe ato do të zbrisnin në një luginë me dy anë, njëra prej të cilave pjellore dhe tjetra shkretëtirë?! Nëse do t'i kulllosje devetë në vendin pjellor, kjo do të ndodhte me caktimin e Allahut. Por nëse do t'i kullotje në vendin e shkretëtë, a nuk do të ishte edhe kjo me caktimin e Allahut?

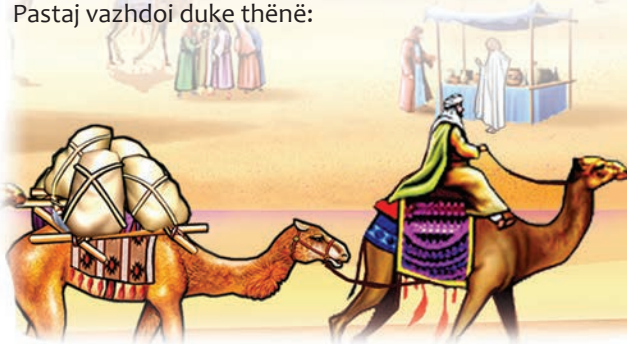
Fjalët e Omerit (r.a.), e bindën Ebu Ubejden. Në atë moment erdhi Abdurrahman Ibën Auf (r.a.), i cili kishte qënë diku tjetër për punët e veta dhe tha:

- Në lidhje me këtë çështje di një hadith. Pastaj vazhdoi duke thënë se Profeti ynë i dashur ka urdhëruar kështu:

“Nëse dëgjoni se në një vend ka rënë sëmundje ngjitëse, mos hyni atje. Por nëse në vendin ku ndodheni bie ndonjë sëmundje ngjitëse mos dilni prej atje.”

Omeri (r.a.), i cili dëgjoi hadithin e treguar prej Abudrrahman bin Aufit, falënderoi Allahun që bëri zgjedhjen e duhur dhe duke hequr dorë nga shkuarja për në Sham, u kthye mbrapsht për në Medine. (Buhari, Tib, 30)

PO LARGOHEM NGA KADERI I ALLAHUT PËR
TEK KADERI I ALLAHUT

PUNA, RISKU DHE TEVEKULI

PUNA DHE RISKU

Të gjitha gjallesat veprojnë sipas programit që u ka planifikuar Allahu i Madhëruar. Ato kryejnë detyrat sipas qëllimit të krijimit të tyre. Punojnë dhe kërkojnë rrishtun që u ka caktuar Allahu i Madhëruar. Zogjtë, çdo mëngjes dalin nga foletë e tyre me barkun bosh për të kërkuar ushqim, ndërsa në mbrëmje kthehen në foletë e tyre me barkun plot. Të gjitha gjallesat, që nga kafshët në pyje e deri tek peshqit në dete, jetojnë sipas një plani të përcaktuar për ta. Bletët shëtitin nëpër lule dhe bëjnë mjaltin. Milingona punon dhe mbledh ushqim. Luani del në gjueti për të siguruar gjahun e tij. Breshka, me hapat e saj të ngadaltë e pa u mërzhitur, kërkon ushqimin e saj. Peshku noton vazhdimisht për të gjetur të tijin. Shkurtimisht, të gjithë kryejnë një punë dhe mundohen për diçka.

Në një kohë kur të gjitha gjallesat punojnë dhe përpiqen të kryejnë detyrën e tyre, a i ka hije njeriut të jetë dembel? Sigurisht që

Profeti ynë i dashur urdhëron:

“Askush, s’ka ngrënë ndonjëherë risk më të mirë se ai që ka fituar vetë. Edhe profeti i Allahut, Daudi (a.s.), hante prej asaj që fitonte me punën e tij.”

(Buhari, Enbija, 37)

nuk i ka hije, sepse Allahu i Madhëruar na ka lajmëruar se do t’ia japë rrishtun çdo gjallesë dhe që kjo gjallesë ta arrijë e ta meritojë këtë rrisht, ka vendosur disa rregulla. Sipas planit hyjnor që është përcaktuar për njeriun, Allahu do t’i japë rrishtun atij që kërkon dhe punon. Ai na e ka bërë të qartë në Kuranin Fisnik se; “...Njeriu do të ketë vetëm atë për të cilën ka punuar.” (Surja en-Nexhm, ajeti 39) Prandaj, puna, mudi, kërkimi dhe gjetja e rrishtit që ka caktuar Allahu, është detyrë e vetë njeriut.

PUNO

“Toka punon, qielli punon, ti qëndro ulur nëse s’mërzitesh!

Nuk di a ke ndonjë arsye për këtë? Qëndro!

O ti që rri ulur kur bota dhe gjithçka në të punon!

Mos je gjë cofëtinë që nuk reagon?

Të paktën të të vijë turp prej Allahut!”

Mehmed Akif Ersoj

FIDANI QË JEP FRUTA DY HERË

Halifja Abbasit, Harun Rashidi, pa një burrë të moshuar që po mbillte një fidan fruti dhe e pyeti:

- O Xhaxha! Je shumë i moshuar dhe nuk ke për ta parë frytin e atij fidani që po mbjell. Përse e mundon kaq shumë veten?

Burri i moshuar iu përgjigj:

- Mor bir! Ata që ishin para nesh mbollën pemë dhe i hëngrëm ne. Tani edhe ne duhet të mbjellim pemë që të hanë brezat që vijnë pas nesh, apo jo?

Harun Rashidi i pëlqeu shumë kjo përgjigje dhe i dha një qese me florinj burrit të moshuar. Pas kësaj burri i moshuar tha:

- E sheh mor bir? Fidani që mbolla filloi t'i japë frutat e veta që tani.

Sulltanit Harun Rashid, i pëlqeu aq shumë ajo që tha burri i moshuar sa që i dha edhe një qese tjetër me florinj. Nga ky gjest, burri i moshuar filloi të qeshë. Harun Rashidi u bë kureshtar dhe e pyeti të moshuarin se përse po qeshte. Burri iu përgjigj kështu:

- A nuk e kupton biri im? Edhe pse të gjithë fidanët japin fruta njëherë në vit, fidani im dha dy herë.

Allahu i Madhëruar, çdo gjë në këtë botë e ka lidhur me disa shkaqe dhe ka përcaktuar një marrëdhënie shkak-pasojë në funksionimin e së tërës. Sipas kësaj, për të marrë prodhim duhet të mbjellësh farë dhe për të marrë fruta duhet të mbjellësh pemë. Për të pasur sukses në atë çka do, duhet të punosh. Ndërsa për të hyrë në xhennet, duhet të besosh, të kryesh adhurime dhe t'u bindesh urdhërave dhe ndalesave të Allahut.

Allahu i Madhëruar, i Cili ka caktuar punën si shkak i suksesit të njeriut në këtë botë, ka dëshiruar që ta përdorim vullnetin tonë për të punuar. Njerëzit që e përdorin vullnetin e lirë për të punuar dhe për të kryer adhurime, sigurisht që do të shpërblehen. Atëherë, ne që besojmë kaderin, pra që besojmë se çdo gjë ndodh me caktimin e Allahut, veprojmë dhe punojmë brenda rregullave dhe ligjeve që Ai ka vënë në Gjithësi dhe mundohemi që të kryejmë sa më mirë detyrën tonë. E ndërsa suksesin e saj e presim vetëm prej Allahut. Për të pasur sukses në një punë, pasi t'i kemi provuar të gjitha mundësitë materiale dhe shpirtërore, mbështetemi përfundimisht tek Allahu dhe çështjen tonë ia besojmë krejtësisht dhe vetëm Atij. Ne lutemi dhe kërkojmë ndihmë prej Allahut me qëllim që të realizohet ajo që kemi kërkuar. E besojmë Atë dhe fuqinë e Tij e i mbështetemi me gjithë shpirt.

Allahu i Madhëruar urdhëron:

“Thuaj: “Me të vërtetë, Zoti im i jep begati të bollshme kujt të dojë nga robërit e Tij dhe ia pakëson kujt të dojë. Ai ua zëvendëson atë që e ndani ju; Ai është Dhuruesi më i mirë.”

(Sebe', 39)

PUNA DHE TEVEKULI

Tevekul, do të thotë besim dhe mbështetje tek Allahu pasi t'i kemi plotësuar të gjitha përgjegjësitë dhe detyrat që na takojnë ne si njerëz e si tokësorë. Gjatë punës dhe mundit, të mos harrojmë kurrë se Allahu është me ne dhe përfundimin e të gjitha punëve t'ia lëmë Atij. Por duhet ta kemi të qartë që nuk quhet tevekul lënia e punëve dhe çështjeve në dorë të Allahut për shkak të dembelizmit. Një njeriu, i cili e la devenë pa lidhur dhe tha u mbështeta tek Allahu (e la

Allahu i Madhëruar urdhëron:

“Në sajë të mëshirës së Allahut, u solle butësisht me ta (o Muhamed). Sikur të ishte i ashpër dhe i vrazhdë, ata do të largoheshin prej teje. Prandaj falua atyre gabimin, kërkoji falje Allahut për ta dhe këshillohu me ta për çështje të ndryshme. Kur të vendosësh për diçka, mbështetu tek Allahu. Vërtet, Allahu i do ata që mbështeten tek Ai.”

(Al-i Imran, 159)

amanet tek Allahu), Profeti ynë i dashur (a.s.), i tha; “Më parë lidhe devenë pastaj për ruajtjen e saj mbështetu tek Allahu.” (Tirmidhi, Kiamet, 60). Me këtë kuptojmë se një tevekul i tillë është i kotë dhe i gabuar.

Sipas kësaj, nëse do të ishim bujq me tevekul (që i mbështetemi Allahut), më parë e

punojmë dhe e përgatisim tokën për mbjellje në kohën e duhur. Pastaj hedhim farën në kohën e përshtatshme dhe plotësojmë nevojat e tokës dhe farës me ilaçe dhe pleh. Dhe pastaj në fund të mundit tonë i lutemi Allahut që të na japë prodhim të mbarë e të bollshëm. Ia besojmë Atij dhe çdo gjë e presim po prej Tij.

Në kohën kur Omeri (r.a.), ishte halife, një grup njerëzish ishin ulur në xhami dhe po bisedonin me njëri-tjetrin. Në një moment Omeri (r.a.), hyri në xhami dhe i pyeti se përse po rrini ulur (pa bërë asgjë).

- O halife..! -thanë ata. Ne jemi njerëz që i mbështetemi totalisht Allahut dhe besojmë se Ai do të na e sjellë rriskun në këmbët tona.

Omeri (r.a.), u zemërua shumë nga këto fjalë dhe i nxori nga xhamia këta njerëz dembelë që nuk përpiqeshin ta fitonin e ta meritonin rriskun e tyre. Pastaj u tha kështu:

- Ju nuk jeni njerëz që i mbështeteni Allahut, por jeni dembelë nga ata që e duan gjithçka gati pa bërë asnjë mund!

Jusufi studionte në një shkollë me konvikt. Një ditë u tha kështu shokëve të tij:

Allahu i Madhëruar, në Kuranin Fisnik ka thënë: “Risku i të gjitha gjallesave në tokë është prej Allahut.” Kur puna qenka kështu, përse të lodhemi për të fituar rrishtun? Çfarë të jetë rrishtu im, do të vijë vetë tek unë. Mjafton që unë t’i mbështetem Atij.

Megjithëse shokët e tij e paralajmëruan se ky është një mendim i gabuar, ai nuk ua vuri veshin.

Kur erdhi koha e mëngjesit, shokët e Jusufit morën pjatat dhe hyn në radhë për të marrë ushqimin. Por Jusufi nuk kishte hyrë në radhë. “Sido që të jetë, kuzhinieri do vijë të ma sjellë ushqimin”- thoshte ai me vete. Kur ua shpërndau ushqimin të gjithë atyre që ishin në radhë, kuzhinieri thirri; “A ka ndonjë që nuk ka marrë ushqimi?”. Pasi nuk mori asnjë përgjigje, e hoqi ushqimin që kishte ngelur. Kështu Jusufi ngeli pa ngrënë.

Edhe në vaktin e drekës ndodhi po e njëjta gjë. Jusufi, i cili ngeli përsëri pa ngrënë, mendoj se rrishtu i tij do të vinte në mbrëmje. Kur erdhi mbrëmja, kuzhinieri e shpërndau si gjithnjë ushqimin dhe në fund thirri përsëri; “A ka dikush që nuk ka marrë ushqim?”. Jusufi përsëri nuk u përgjigj, por kur pa se kuzhinieri po e ngrinte ushqimin, e kuptoi se do të ngelte pa bukë dhe filloi të kollitej. Kuzhinieri e dëgjoji dhe tha; “Përse kollitesh? Nëse do të hash, zgjate pjatën të të jap ushqim.” Jusufi mori ushqimin dhe u ngop për bukuri. Pastaj u tha shokëve; “Allahu na ka thënë se do të na japi rrishtun, por për të arritur tek rrishtu, të paktën duhet të kollitesh!”

LUANI DHE DHELPRA

Një njeri u largua nga fshati i vet për të punuar dhe fituar rriskun e tij. Kur mbërriti në pyll e zuri nata, kështu që vendosi ta kalonte natën aty. Nga frika e kafshëve të egra u ngjiti në një pemë dhe në mes të degëve përgatiti një vend për të qëndruar. Pastaj filloi të priste mëngjesin në qetësinë e natës. Papritur dëgjoi një rënkim. Me kureshtje të

madhe shikoi përqark. Poshtë pemës arriti të shquante një dhelpër që mezi ecte. Ndërkohe njeriu filloi të pyeste veten se çfarë hante dhe çfarë pinte kjo dhelpër.

Në atë moment vërejti një luan me një dre në gojë që po vinte nga larg. Duke e tërhequr zvarrë prenë e tij, luani u afrua deri tek

pema ku gjendej njeriu. E copëtoi prenë dhe hëngri sa u ngop. Pasi luani iku, dhelpëra që mezi ecte u afrua duke u zvarritur dhe filloi të hante prej asaj që kishte ngelur nga preja e luanit. Njeriu, i cili e pa të gjithë ndodhinë, u habit shumë dhe tha me vete:

- Shiko mëshirën e Allahut! Pra, Ai i dërgon riskun e vet dhe nuk e lë me barkun bosh as një kafshë sakate e të paaftë. Po atëherë, unë përse të punoj dhe të lodhem? A ia vlen të punoj mëngjes e mbrëmje? Ashtu sikur erdhi rrisku tek këmbët e kësaj dhelpëre, ashtu do të vijë edhe rrisku im tek këmbët e mia. Domethënë që kuptimin e tevekkulit duhej ta mësoja prej kësaj ngjarjeje kuptimplote! Tani e tutje edhe unë do të qëndroj në një qoshe dhe do të pres.

Njeriu e gdhui natën i zhytur në këto me-

ndime. Ditën tjetër shkoi në një shpellë në buzë të rrugës dhe filloi të priste për riskun e tij. Priti tre ditë rresht buzë kësaj shpelle në majë të malit, mirëpo as nuk erdhi dhe as nuk iku njeri. Për pasojë askush nuk i solli ndonjë ushqim dhe njeriut i ra të fikët nga uria. Duke qënë në një gjendje të trullësuar erdhi në vete nga një zë që vinte nga thellësia:

- Ngrihu o njeri dembel! Përse qëndron i shtrirë? Ç'është ky dembelizëm, kur ti nuk je as sakat e as i sëmurë? Përse kërkon të bëhesh si një dhelpër sakate? Shko puno si luani që ushqesh edhe veten edhe të tjerët.

Pasi dëgjoji këto fjalë, njeriu e kuptoi të vërtetën. Doli nga shpella dhe vazhdoi rrugën e tij për të punuar dhe fituar me mund riskun e vet.

Sa'di Shirazi

SËMUNDJA DHE VDEKJA

Allahu i Madhëruar u ka dhënë dhunti të ndryshme të gjitha gjallesave. Njeriu, si një genie e gjallë, lind, rritet dhe, kur t'i vijë koha vdes njësoj si gjallesat e tjera. Gjatë gjithë jetës përballat me sëmundje të ndryshme. Një pjesë e këtyre sëmundjeve ndodhin për shkaqe të cilat nuk varen nga njeriu, ndërsa një pjesë tjetër ndodhin si shkak i moskokëçarjes dhe moskujdesit të tij.

Sëmundja është diçka e cila mund të na ndodhë të gjithëve. Profeti ynë i dashur (a.s.), ka urdhëruar kështu; "Allahu i Madhëruar, për çdo sëmundje që ka dhënë, ka krijuar edhe shërimin e saj." (Muslim, Selam, 26) Ai, në këtë hadith na ka mësuar rregullin hyjnor që ka vënë Allahu për këtë çështje dhe na ka lajmëruar se edhe shërimi i sëmundjes vjen prej Tij. Shërimin mund ta japë vetëm Allahu. Këtë të vërtetë na e kujton edhe lutja që na ka mësuar Allahu prej gojës së Ibrahimit (a.s.), "Ai i Cili, kur sëmurem, më shëron." (Surja esh-Shuara, ajeti 80)

Është urdhër fetar që kur sëmuremi, të shkojmë tek mjeku, të përdorim ilaçe dhe të kurohem. Pasi të jemi kuruar, duhet të bëjmë lutje dhe duke u mbështetur tek Allahu të presim shërimin prej Tij. Këto janë shkaqet

Profeti ynë i dashur urdhëron:

Një sahabë e pyeti Profetin (a.s.):

- O Resulullah! Ne ruhemi prej sëmundjeve. Bëjmë dua dhe kurohem. A e ndryshojnë kaderin (caktimin e Allahut) këto?

Përgjigja e Profetit ishte shumë kuptimplote:

- Edhe ruajtja prej sëmundjeve, duatë dhe kurimi janë prej kaderit.

(Tirmidhi, Tib, 21)

materiale dhe shpirtërore që do të ndikojnë në shërimin e sëmundjes sonë. Por nëse e harrojmë Allahun dhe mendojmë se do të shërohem prej doktorit dhe ilaçeve, është një gabim i madh. Detyra jonë nuk është të mos sëmuremi fare, por të marrim masat kundër sëmundjeve. Nëse jemi të sëmurë duhet të kërkojmë kurimin e duhur e pastaj t'i lutemi Allahut dhe t'i mbështetemi totalisht Atij.

Një tjetër çështje e rëndësishme është edhe rebelimi ndaj Allahut, për shkak të sëmundjeve që na bien. Besimi në kaderin është ndihmësi jonë më i fuqishëm në luftën për parandalimin e këtij rebelimi. Gjatë kohës së sëmundjes, mendimi se çdo gjë vjen prej Allahut dhe pritja e shërimit vetëm prej Tij, na shton optimizmin dhe na forcon durimin. Gjithashtu, durimi që tregojmë gjatë kohës

së sëmundjes, do të bëhet shkak për fitimin e dashurisë së Allahut dhe shpërblimit të Tij.

Një prej rregullave që ka vënë Allahu i Madhëruar për gjallesat, është fakti i pandryshueshëm që çdo gjallesë një ditë do të vdesë. Këtë të vërtetë, Kuranin Fisnik e shpreh kështu: “Çdo shpirt do ta shijojë vdekjen...” (Surja Al’imran, ajeti 185)

Për çdo njeri ka një exhel (kohë vdekjeje) të caktuar. Kur të vijë ajo kohë, çdokush do të vdesë. Edhe jeta edhe vdekja janë në dorë të Allahut. Është Ai që jep jetë dhe vdekje. Kështu, durimi që do të tregojmë në vdekjen e të afërmve tanë, për shkak të sëmundjeve, aksidenteve etj, është pasqyrimi i besimit në zemrën tonë. Durimi që tregohet në raste të tilla dhe largimi nga rebelimi, janë sjelljet që e kënaqin më shumë Allahun.

Allahu i Madhëruar urdhëron:

“(Ata) të cilët, kur i godet ndonjë fatkeqësi thonë: “Të Allahut jemi dhe vetëm tek Ai do të kthehemi!”

(Bekare, 156)

LOTI

Loti po të kaplon
E zemra gjak të pikon
Gjithçka të duket e kotë
Pse vallë je në këtë botë?
Nëse përgjigje kërkon
E të vertetën e do
Pse o mysliman
Nuk lexon KURAN?
Loti mbi Kuran
Zemra u hap për Islam
Duart u ngritën për duanë
Gjuha shqiptoi ngadalë Fatihanë.
Lotët u grumbulluan në duar të Muhamedit
Që me to të fikë zjarret e xhehenemit
E kur të hapen dyert e xhenetit...
Besimtari do të shohë fytyrën e Zotit.
E lot i hidhërimit zhduket
E lot i pendimit vlen
Që lot i gëzimit në xhenet
Të rrojë përherë.

Grisilda URUÇI

ATO QË PËRFITOJMË NGA BESIMI NË KADER

BESIMI NË KADER

- Na bën të kuptojmë se pas çdo ngjarjeje fshihet një urtësi.
- Na kujton të vërtetën se në gjithësi, çdo gjë ndodh me diturinë, vullnetin dhe fuqinë e Allahut.
- Duke pranuar çdo gjë që vjen prej Allahut, na bën të fitojmë kënaqësinë e Tij.
- Na shpëton nga shpresat, iluzionet dhe shqetësimet e kota në lidhje me të ardhmen.

78

Ngjarjet që na ndodhin në këtë botë, mundohemi t'i kuptojmë me dijen tonë të kufizuar dhe brenda kuadrit të fuqisë sonë. Mirëpo, ngjarjet që jetojmë, nuk përbëhen vetëm prej gjërave që ne arrijmë të shohim. Ato kanë edhe anë të cilat ne nuk kemi mundur t'i shohim dhe t'i kuptojmë dot. Brendësinë e tyre e di vetëm Allahu. Nëse besojmë në kader, besojmë edhe se çdo gjë në këtë gjithësi është krijuar nga Allahu i Madhëruar që di dhe ka fuqi për çdo gjë. Një besim i tillë na bën të kuptojmë se pas çdo ngjarjeje fshihet një urtësi. Si rrjedhojë, ndryshon edhe botëkuptimi ynë mbi jetën. Tashmë fillojmë t'i vlerësojmë ndryshe ngjarjet.

Allahu i Madhëruar urdhëron:

“Por mund ta urreni një gjë, ndërkohë që ajo është e mirë për ju e mund ta doni një gjë, ndërkohë që ajo është e dëmshme për ju. Allahu di, kurse ju nuk dini.

(Bekare, 216.)

P.sh posti dhe fama të cilat i lakmojmë mund të jenë një mundësi për të fituar sevape, por mund të bëhen gjithashtu shkak i mendjemadhësisë sonë. Për këtë arsye kërkojmë prej Allahut që të na japë atë që është më e mira për ne. Një dhimbje koke ose temperaturë ndonjëherë mund të duken gjendje të rënda, por mundet që ajo të ketë parandaluar një sëmundje edhe më të keqe. Një aksident që kemi kaluar, mund t'i ketë prerë rrugën një aksidenti edhe më të madh. Duke jetuar me këtë vetëdije, jemi në gjendje të falenderojmë Allahun në çdo çast dhe të kërkojmë prej Tij të na ruajë nga probleme dhe gjendje më të këqija.

Allahu i Madhëruar, me diturinë e pafundme dhe fuqinë e pakufishme, ka vendosur në gjithësi një rregull dhe një ekuilibër të mahnishëm. Çdo gjë që ndodh në gjithësi, është në dijeninë e Allahut. Çdo gjë ndodh me dëshirën, fuqinë dhe krijimin e Tij. Që kur është krijuar toka, dielli lind nga lindja dhe perëndon nga perëndimi. Tërheqja gravitacionale dhe forca e mbajtjes së ujit është gjithmonë e njëjta. Të gjitha ligjet e pandryshueshme që ka vënë Allahu në gjithësi, janë një mirësi e madhe për ne. Në sajë të ligjeve fizike, biologjike dhe sociale që ka përcaktuar Allahu, kjo botë është kthyer në një planet në të cilin njeriu mund të jetojë rehat. Të pranosh këtë dhe të kesh një besim të tillë për kaderin na bën të kuptojmë më mirë rregullin e përsosur që ekziston në gjithësi. Gjithashtu na kujton të vërtetën se çdo gjë ndodh me diturinë, vullnetin dhe fuqinë e Allahut.

Allahu i Madhëruar urdhëron:

“Thuaju (o Muhamed): “Pa mendoni, nëse Allahu jua bën natën të përhershme deri në Ditën e Kiametit, cili zot, përveç Tij, do t’jua sillte dritën? Vallë, a nuk dëgjoni?” Thuaju (o Muhamed): “Pa mendoni, nëse Allahu jua bën ditën të përhershme deri në Ditën e Kiametit, cili zot, përveç Tij, do t’jua sillte natën, në të cilën qetësoheni? Vallë, a nuk shihni? Prej mëshirës së Vet, Ai ka bërë për ju natën dhe ditën, që të qetësoheni, të kërkonin nga mirësia e Tij dhe të jeni mirënjohës.”

(Kasas, 71-73)

Kur takojmë dikë që e duam, ndjehemi të lumtur. Por kur e humbasim atë, hidhërohem. Allahu i Madhëruar, ndonjëherë na sprovon me gëzim dhe ndonjëherë me hidhërim, sepse, siç e dimë, kjo botë është vendi i sprovave. Nëse jetojmë pa e harruar këtë të vërtetë, lumturia dhe hidhërimi ynë kthehen në një mundësi për fitimin e kënaqësisë së Allahut. Falenderojmë Atë për mirësitë që na jep, bëjmë durim në çaste të vështira dhe pranojmë me përvullë caktimin e Tij. Të pranojmë atë që na jep Allahu i Madhëruar, na bën njerëz syngopur dhe na shpëton nga ndjenja e zilisë, lakmisë dhe padurimit. Kështu që, duke pranuar çdo gjë që vjen prej Allahut, jemi më afër të fituarit të kënaqësinë e Tij.

Allahu i Madhëruar urdhëron:

“S’ka fatkeqësi që godet tokën dhe ju, që të mos jetë e shënuar në Libër (Leuhi Mahfûdh) më parë se ta krijojmë atë. Kjo për Allahun është vërtet e lehtë! (Këtë paracaktim e kemi bërë) që ju të mos dëshpëroheni për atë që ju ka kaluar, por edhe për të mos u gëzuar së tepërmi për atë që Ai ju ka dhënë. Allahu nuk i do kryelartët mburraveçë”

(Hadid, 22-23)

Njeriu që nuk ka siguri tek Allahu, shqetësohet për të ardhmen e tij. Për këtë arsye, jeton me frikën se do të humbasë çdo gjë që ka. Harron ato që zotëron dhe jeton me frikën e varfërisë. Harron shëndetin dhe shqetësohet se mos sëmuret. Mendjen e tij e zë arritja e dëshirave dhe përmbushja e ambicieve. Shqetësimi që kanë për të ardhmen, ndonjëherë u merr gjumin dhe ndonjëherë edhe shëndetin.

Të kemi besim tek Allahu dhe në kade-rin që ka caktuar Ai, na shpëton nga shpresat dhe shqetësimet e kota në lidhje me të ardhmen. Kur besojmë në kader, e dimë se nuk ka për të ndodhur asgjë përveç asaj që ka caktuar Allahu i Madhëruar. Pa lejen e Tij nuk na ndodh asgjë e keqe, por edhe atë që do të na ndodhë, nuk mund ta kthejë askush përveç Allahut. Pengesat dhe vështirësitë që do të hasim, do t’i kalojmë me ndihmën e Tij. Si rob të Allahut, kemi për detyrë të punojmë dhe të kemi besim të plotë tek Ai. Të mbështetemi dhe të kërkojmë ndihmë vetëm prej Tij.

Allahu i Madhëruar urdhëron:

“Thuaj: “Do të na godasë vetëm ajo që na ka caktuar Allahu; Ai është Mbrojtësi ynë dhe vetëm tek Allahu le të mbështeten besimtarët!”

(Tevbe, 51.)

PROFETI (A.S.), E SHIHTE TË BUKUR ÇDO GJË QË VINTE NGA ALLAHU

Profeti ynë i dashur ishte një njeri që e shihte jetën me optimizëm dhe arrinte të shihte gjithmonë bukuritë e saj. Në çdo ngjarje që jetonte, arrinte të gjente një rrugë pozitive dhe falënderonte Allahun. Ai besonte se në Gjithësi çdo gjë ndodhte vetëm me dëshirën dhe lejen e Allahut dhe besimin e përkufizonte si; “Besimi në Allahun, engjëjt, librat dhe profetët e Tij, botën tjetër, kaderin e se e keqja dhe e mira janë vetëm prej Allahut, Zotit të botëve.” (Muslim, Iman, 1)

Profeti ynë i dashur (a.s.), e dinte shumë mirë se Allahu ishte çdo çast pranë tij dhe kishte besim tek Ai. Shembulli më i bukur i kësaj ka ndodhur gjatë hixhretit (emigrimit) nga Mekka për në Medine, kur Profeti ynë i dashur (a.s.), bashkë me Ebu Bekrin (r.a.), ishin fshehur në shpellën Seur. Mushrikët erdhën aq afër shpellës, saqë, po të ishin përkulur, do t'i shihnin. Ebu Bekri (r.a.), u frikësua shumë për Profetin se mos i ndodhte ndonjë gjë e keqe prej mushrikëve. Në një gjendje kaq të vështirë, Profeti e qetësoi Ebu Bekrin (r.a.), me këto fjalë: “Mos ki frikë! Allahu është me ne.”

Profeti ynë i dashur (a.s.), e dinte mirë se të gjitha krijesat dhe çdo ngjarje ishin në dijeninë e Allahut. Në çdo punë që bënte, shprente kënaqësinë e Allahut të Madhëruar. Ai besonte se pa lejen e Tij asgjë nuk mund t'i bënte dëm apo dobi. Edhe shokët e popullin e tij i këshillonte të vepronin në këtë mënyrë. Një herë, Abdullah bin Abbasit, i cili ishte ende i vogël, i tha: “Vogëlush, a t'i mësoj disa parime?”

Pastaj vazhdoi kështu:

- Ki kujdes urdhrat e Allahut që edhe Ai të ketë kujdes për ty.

- Në çdo punë, më parë kërko Allahun (kënaqësinë e Tij) që ta gjesh gjithmonë pranë.

- Nëse dëshiron diçka, dëshiroje vetëm prej Tij. Nëse kërkon ndihmë, kërkoje prej Allahut.

- Dije se, nëse të gjithë njerëzit mblidhen dhe mundohen të të ndihmojnë, mund të ndihmojnë vetëm aq sa e ka caktuar Allahu.

- Përsëri, nëse të gjithë njerëzit mblidhen dhe mundohen të të bëjnë dëm, mund të bëjnë dëm vetëm aq sa e ka caktuar Allahu.” (Tirmidhi, Kiamet, 59)

Besimi që kishte Profeti ynë i dashur (a.s.), tek Allahu i Madhëruar, e shtynte të punonte dhe të kryente edhe më shumë adhurime. Ky besim, nuk e bëri as dembel dhe as të papërgjegjshëm. Ai shpesh lutej në këtë mënyrë: “Allahu im! Strehohem tek Ti ndaj dembelizmit dhe frikës.” Për atë, dembelizmi dhe moskokëçarja, nuk ishin sjellje që i kishin hije një myslimani.

Profeti ynë i dashur (a.s.), vepronte gjithmonë me vetëdijen se çdo punë realizohej vetëm me fuqinë dhe vullnetin e Allahut të Madhëruar. Kur bënte ndonjë punë, më parë bënte gjithçka që kishte mundësi vetë dhe pastaj kërkonte ndihmë prej Allahut. Ai ka bërë të ditur se është gabim që njerëzit ta lidhin moskokëçarjen dhe dembelizmin e tyre me kaderin (caktimin) e Allahut. Një herë, Profeti (a.s.), e këshilloi një sahabë që të ngrihej në namazin e natës, por sahabiu u përgjigj kështu: “O i Dërguar i Allahut! Jeta jonë është në dorë të Allahut, nëse do, na e jep, nëse do, na e merr atë. Nëse Allahu dëshiron të na ngrejë prej gjumit, na ngre.” (Bu-

hari, Tehexhud, 5). Profetit (a.s.), nuk i pëlqeu pëgjigjja e këtij sahabiu, sepse sipas tij (Profetit), edhe pse zgjimi ynë është në dorë të Allahut, përgjegjësia e marrjes së masave për t’u zgjuar është e jona.

Para se të ndodhte ndonjë ngjarje, Profeti ynë i dashur (a.s.), bënte gjithçka që kishte në dorë. Ndërsa pasi kishte ndodhur, kënaqej me caktimin e Allahut dhe pranonte me gjithë zemër atë që vinte prej Tij. Në çdo rast, shprehte besimin e madh që kishte tek Allahu dhe kënaqësinë ndaj caktimit të Tij. Ai kurrë nuk e hiqte nga goja këtë fjali: “Hasbunallahu ue ni’mel uekil – Allahu na mjafton. Ai është Mbështetësi më i mirë.” Nuk rebelohej ndaj Allahut dhe nuk binte në pesimizëm gjatë asnjë vështirësie që kalonte. Gjithmonë shprehej se, në atë që Allahu i Madhëruar ka caktuar për ne, patjetër ka një mirësi dhe një dobi dhe se detyra jonë është që të falenderojmë për mirësitë që na jepen dhe të durojmë ndaj vështirësive që na vijnë. Çdo gjendje të mirë apo të keqe, e shihte si një rast për të fituar kënaqësinë e Allahut dhe thoshte kështu:

“Gjendja e besimtarit është për t’u pasur zili dhe për t’u mahnitur, sepse çdo gjendje e tij është shkak që të mund të fitojë mirësi. Një veçori e tillë, gjendet vetëm tek besimtari. Kur përballet me diçka që e gëzon, falënderon dhe kjo është një mirësi për të. Ndërsa kur i ndodh diçka e keqe, ai duron. Edhe kjo është një tjetër mirësi për të.” (Muslim, Zuhd 64)

I Dërguari i Allahut, qëndronte larg prej fjalëve dhe mendimeve të padobishme e ndjellakeqe. Ai ruhej prej fjalëve dhe veprimave negative të cilat nuk mund ta ndryshojnë fundin e ngjarjeve. Shokët e tij i këshillonte në këtë mënyrë:

“Besimtari i fortë, është më i mirë dhe më i dashur (pranë Allahut) se sa besimtari i dobët. Megjithatë, në të dy ka mirësi. Puno të fitosh atë që të bën dobi. Kërko ndihmë prej Allahut dhe kurrë mos u trego i dobët. Nëse të ndodh diçka, mos thuaj: “Sikur të veproja kështu, do të bëhej kështu!”, por thuaj:

“Ky është caktimi i Allahut!

Ai bën çfarë dëshiron!”

sepse thënia e parë i hap derën punëve që e kënaqin shejtanin.”

(Muslim, Kader 34)

Profeti ynë i dashur (a.s.), shprehej se sëmundjet, vdekjet, hallet, vështirësitë dhe fatkeqësitë që na bien, janë shlyerje gjynahesh dhe kësisoj e pastrojnë njeriun prej gjynaheve. Ai na përgëzon se ata që janë të durueshëm ndaj vështirësive dhe fatkeqësive do të kenë shpërblim të madh prej Allahut dhe se pranë Tij grada e tyre do të jetë e lartë. Në një hadith shprehet kështu:

“Lodhja, sëmundja e vazhdueshme, hidhërimi, vështirësitë, madje edhe gjembi që hyn në këmbën e myslimanit, bëhet shkak që Allahu të falë gabimet e tij.” (Buhari, Merdal, 3)

Botëkuptimi i Profetit tonë të dashur (a.s.), në lidhje me kaderin, tevekulin dhe durimin, nuk ishte një përulje e thatë dhe një pranim i dëshpëruar. Ai luftonte me vështirësitë, merrte masat e dhura dhe përfundimin e linte në dorë të Allahut. Pasi i kishte çuar në vend të gjitha përgjegjësitë që i takonin, i dorëzohej caktimit të Allahut. Njëri nga shembujt më të bukur që e tregon më qartë botëkuptimin e tij mbi kaderin dhe in, është qëndrimi i tij në luftën e Hendekut:

Me të marrë lajmin e sulmit që po organizonin mushrikët, Profeti ynë i dashur (a.s.), menjëherë u këshillua me sahabët. Ai mori mendimin e tyre në lidhje me rrugën dhe mënyrën që duhej ndjekur. Më në fund, u vend-

os që të veprohej sipas planit të

Selman Farisiut, i cili propozoi

të hapej një hendek (kanal

i thellë) rreth Medines.

Mbrojtja e qytetit duke

hapur hendeqe, nuk ishte

një mënyrë e njohur tek

arabët e asaj kohe. Në të

njëjtën kohë, kjo ishte një

punë shumë e vështirë. Prandaj

Profeti (a.s.), dha ndihmën e vet

në hapjen e këtij hendeku dhe

punoi me ditë të tëra në një

kohë shumë të ftohtë. Mad-

je nga uria e madhe lidhi edhe

gurë në pjesën rreth stomakut.

Megjithëse e dinte mirë se Medina

do të rrethohej nga një ushtri e fuqishme,

nuk e humbi shpresën tek Allahu dhe mori

të gjitha masat që ishin të mundura. Pastaj,

duke u lutur, kërkoi ndihmë dhe fitore prej

Allahut. Mushrikët erdhën në Medine me një

ushtri të madhe, mirëpo nuk mundën ta ka-

lonin dot hendekun dhe të merrnin qytetin.

Pas rrethimit që zgjati shumë ditë, më në

fund erdhi ndihma e Allahut. Për shkak të një

furtune të fuqishme, çadrat e mushrikëve u

bën një me tokën.

Allahu i Madhëruar, asnjëherë nuk e

zhgënjeu besimin dhe mundin e Profetit dhe

myslimanëve. Qëndresa e Profetit tonë (a.s.),

në luftën e Hendekut dhe ndodhi të tjera të

ngjashme që lidheshin me besimin, durimin,

punën, luftën dhe mbështetjen tek Allahu, u

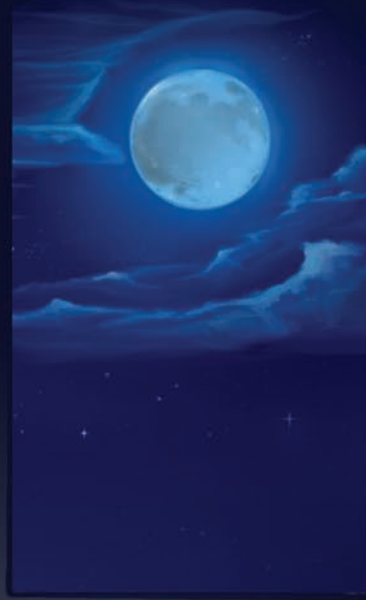
bënë shembull i bukur për të gjithë myslima-

nët që do të vinin deri në ditën e kiametit.

Njëri prej sahabëve të rinj, Bera bin Azib (r.a.), e donte shumë Profetin (a.s.). Zemra e tij e pastër ishte e mbushur me një ndjenjë dashurie dhe respekti të madh për Profetin e dashur. Profeti ynë (a.s.), i mësoi një lutje që shprehte mbështetjen tek Allahu dhe e këshilloi që ta thoshte gjithmonë para se të flinte:

“Allahu im! Veten time ta dorëzova Ty. Fytyrën time e ktheva nga Ti. Çështjen time ta dorëzova Ty. Shpinën time e mbështeta tek Ti duke shpresuar tek Ti e duke u frikësuar vetëm prej Teje. U strehova tek Ti, sepse nuk ka strehim tjetër veç Teje. I besova librit Tënd, të cilin e ke zbritur si udhëzues për ne dhe Profetit Tënd, të cilin e ke dërguar si udhërrëfyes për ne.” (Buhari, Deauat, 6)

PYETJE

FJALITË E MËPOSHTME VENDOSINI NË RENDIN E DUHUR!

1	Besimi në kader na shpëton nga	të cilën e kryejmë me vullnet të lirë.
2	Në këtë botë, Allahu na sprovon me gëzim dhe hidhërim,	të cilin Allahu e ka caktuar për to.
3	Myslimani beson se çdo gjë që ndodh në gjithësi,	shpresat, iluzionet dhe shqetësimet e kota në lidhje me të ardhmen.
4	Askush, asnjëherë nuk ka ngrënë	bën të kuptojmë se pas çdo ngjarjeje fshihet një urtësi.
5	Njeriu do të marrë	realizohet vetëm me lejen dhe dëshirën e Allahut.
6	Besimi në kader,	sepse kjo botë është vend i sprovave.
7	Jemi përgjegjës për çdo vepër	rrisk më të mirë se sa prej asaj që ka fituar vetë.
8	Çdo krijesë, vepron sipas programit	vetëm shpërblimin e punës së vet.

TË PROVOJMË VETEN

1.

- I- “Vërtet, Ne çdo gjë e kemi krijuar me masë të paracaktuar.” (Kamer, 49.)
- II- “Dielli dhe Hëna ndjekin rrugën e caktuar.” (Rahman, 5)

Nëse marrim për bazë ajetet e mësipërme, cilat nga pohimet e mposhtme nuk janë të sakta?

- a) Çdo gjë është krijuar prej Allahut.
- b) Dielli dhe hëna lëvizin sipas një rregulli të caktuar.
- c) Në krijimin e çdo gjëje ka një rregull të caktuar.
- ç) Krijimi i gjithësisë ka ndodhur rastësisht.

2.

- I- Punon me aq sa ka mundësi dhe kënaqet me atë që i jep Allahu.
- II- Beson se çdo gjë është caktuar nga Allahu dhe se vetë nuk mund të bëjë asnjë gjë.
- III- Nuk dorëzohet përballë vështirësive të jetës, por punon dhe lufton me sa mundet.

Cilat nga veprimet e mësipërme tregojnë atë që i beson Kaderit?

- a) I-II
- b) I-III
- c) II-III
- ç) I-II-III

3. **Cilat prej atyre më poshtë mund t'i zgjedhim vetë?**

- a) Kohën e lindjes
- b) Prindërit
- c) Shokët
- ç) Kohën e vdekjes

4. **Cili prej haditheve të mposhtme thekson se njeriu duhet të punojë për të fituar rriskun e vet?**

- a) Namazi është shtylla e fesë.
- b) Pastërtia është gjysma e besimit.
- c) Ai që fle i ngopur, ndërsa komshiu i tij është i uritur, nuk është prej nesh.
- ç) Askush, asnjëherë nuk ka ngrënë rrisk më të mirë se sa prej asaj që ka fituar vetë.

5. **Prej cilave nga veprat e mëposhtme njeriu nuk mban përgjegjësi?**

- a) Shpifja
- b) Gënjeshtria
- c) Urrejtja
- ç) Gjumi

6. **Tariku nuk vepron siç duhet në asnjë punë që bën dhe çdo gjë e lë në dorë të fatit. Kur pyetet se përse vepron kështu, prgjigjet: “Ç’të jetë shkruar, do të ndodhë”.**

Nga kjo sjellje e Tarikut, shihet qartë se ai e ka kuptuar gabim njëriën prej bazave të besimit. Cila është ajo?

- a) Besimi në profetët.
- b) Besimi në melekët.
- c) Besimi në Kader dhe Kada.
- ç) Besimi në librat.

PLOTËSOJINI VENDET BOSH ME FJALËT NË KLLAPA

(krijuar / fali / urreni / fuqisë / Myslimanit / kthehemi / ngarkon / doni / godet / paracaktuar)

1. “Vërtet, Ne çdo gjë e kemi me masë të”(Kamer, 49.)
2. “Allahu nuk e askënd përtej që ka” (Bekare, 286.)
3. “(të duruarit) të cilët, kur i ndonjë fatkeqësi thonë: “Të Allahut jemi dhe vetëm tek Ai do të!” (Bekare, 156)
4. “Por mund tanjë gjë, ndërkohë që ajo është e mirë për ju e mund ta një gjë, ndërkohë që ajo është e dëmshme për ju. Allahu di, kurse ju nuk dini. (Bekare, 216)
5. “Çdo gjë e keqe që i ndodh si lodhja, sëmundja e vazhdueshme, hidhërimi, vështirësitë, madje dhe gjëmbi që i futet në këmbë, bëhet shak që Allahu t’i gjynahet e tij.” (Buhari, Merda1, 3)

Profeti ynë i dashur urdhëron:

“Kush më dërgon një salavat, Allahu atij i
dërgon dhjetë salavate.”

(Buhariu)

UDHËTIMI PËR NË VENDET E SHENJTA

HAXHI

- ❁ *Përkufizimi i haxhit*
- ❁ *Ç'përfitojmë nga haxhi?*
- ❁ *Vendet që vizitohen me rastin e kryerjes së haxhit*
- ❁ *Vendet që vizitojmë në Meke dhe Medine.*
- ❁ *Detyrat gjatë adhurimit të haxhit*
- ❁ *Si bëhet haxhi?*
- ❁ *Umre*
- ❁ *Haxhi sipas praktikës së profetit Mubamed (a.s.).*

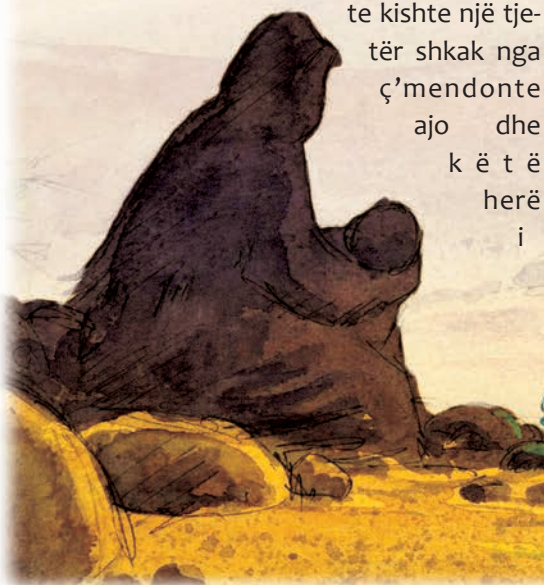
BURIMI I UJIT ZEMZEM

Allahu e urdhëroi profetin Ibrahim të çonte në Meke gruan e tij të quajtur Haxhere dhe djalin e tij të quajtur Ismail. Mekja, ato kohë gjendej rrugës së karvanëve tregtarë që shkonin nga Jemeni për në Siri. Në kohën që flasim, Mekja ishte një vend i pabanueshëm, aty nuk jetonte njeri. Nuk kishte asnjë burim uji për të shuar etjen. Ajo ishte një luginë e thatë dhe pa ujë. Profeti Ibrahim nxitoi ta çonte në vend urdhrin që kishte marrë nga Allahu. Ai mori me vete gruan e tij Haxheren dhe djalin e tyre Ismailin, i cili ende ishte foshnjë për gjiri. Të tre së bashku u nisën udhës për në Meke, ku mbërritën pas një udhëtimi të gjatë. Në Meke Ibrahim la Haxheren dhe Ismailin. Ata kishin me vete vetëm një pagure me ujë dhe ca ushqime për të ngrënë. Kur Ibrahim mori rrugën e kthimit për në Damask, Haxhereja iu vu pas duke e pyetur:

- O Ibrahim! Për ku je nisur të shkosh, ndërsa ne të dyve po na braktis në këtë luginë pa ujë?! Te kush po na dorëzon kështu?

Megjithëse ia drejtoi disa herë me radhë këto pyetje Ibrahimit, ajo nuk mori ndonjë përgjigje. Nga heshtja e tij, zonja Haxhere kuptoi se e gjithë kjo që po ndodhte kishte një tjetër shkak nga

ç'mendonte
ajo dhe
k ë t ë
herë
i

drejtoi këtë pyetje:

- Më thuaj! Allahu të ka urdhëruar të na lësh në këtë vend vetëm?

Atëherë Ibrahim i kthye nga e shoqja e tij, Haxhereja, dhe i tha:

- Po. Urdhrin e kam marrë nga Allahu.

Me të dëgjuar këtë përgjigje Haxhereja tha:

- Po që se është kështu siç thua ti, atëherë udha e mbarë të qoftë, sepse neve na mjafton Allahu (xh.sh.). Ai do të na ruajë. Sa mik dhe mbrojtës i mirë është Ai për ne!

Pasi tha këto fjalë, Haxhereja u kthye tek djali i saj. Pasi ishte larguar ca prej tyre, Ibrahim hipi majë një kodre nga e cila mund të shihte luginën e Mekës. U kthye me fytyrë nga Qabja dhe duke ngritur duart, pëshpëriti këtë lutje:

- Zoti ynë! Unë e kam vendosur një pjesë të familjes sime pranë shtëpisë Tënde të shenjtë për të jetuar, në një luginë të thatë, ku as bari nuk mbin. Zoti ynë! Veprova në këtë mënyrë që ata të mund të falin namazet. Mbushi zemrat e njerëzve me dashuri ndaj tyre. Furnizoji ata me çdo lloj fruti. Ata do të dinë të të falënderojnë për shkak të këtyre begative. (Ibrahim, 37)

Pas njëfarë kohe, ushqimi dhe uji që kishte me vete Haxhereja mbaroi. Nga mungesa e ujit Haxheres iu prenë forcat dhe ajo ia ndërpreu foshnjës Ismail, qumështin e gjirit. Dielli digjte dhe përvëlonte anekënd me gjithë forcën e tij përcëlluese dhe kjo bënte që Haxhereja dhe foshnja e saj të vuanin edhe më shumë nga etja. Meqë nuk po pinte dot qumësht foshnja Ismail filloi të qante nga etja dhe uria. Aq shumë qante foshnja Ismail, sa që Haxhereja mendoi se të birit do t'i ndodhte ndonjë gjë e keqe.

Zemra e saj nuk duronte më të shihte gjendjen në të cilën ndodhej Ismaili. Zuri të shkonte sa andej-këndej e merakosur. E la Ismailin aty ku ishte dhe vrapoi drejt kodrës Safa, që gjendej pranë tyre, me mendimin se mund të shihte ndonjë njeri që do t'i ndihmonte, por nuk pa asnjë njeri dhe nuk gjeti asnjë pikë ujë. E tronditur, Haxhereja shkoi drejt kodrës Merve. Disa herë ajo shkonte e vinte sa në një kodër, në tjetrën. Asaj iu prenë fuqitë nga vrap që bëri mes dy kodrave dhe duke humbur shpresën se mund të gjente ndonjë njeri që do t'i ndihmonte u kthye e dërrmuar fizikisht dhe shpirtërisht pranë foshnjës së saj.

Kur u kthye tek foshnja e saj Ismaili, zonja Haxhere nuk po u besonte syve. Poshtë këmbëve të Ismailit buronte ujë. E gëzuar pa masë nga ajo që pa, Haxhereja falënderoi Allahun që ua kishte dërguar këtë ujë. Nga frika se mos burimi shteronte, ajo thirri me zë të lartë në gjuhën arabe: “Zem! Zem!”, që do të thotë “Ndal! Ndal!” - dhe zuri ta rrethonte burimin me gurë dhe rërë. Piu ujë. Tani Haxhereja kish-te ujë për të pirë, ndërsa Ismaili qumësht nga gjiri i nënës. Lutja e Ibrahimit që pranuar, ndërsa përpjekjet e Haxheres për të gjetur ujin në mënyrë që të shpëtonte birin e saj Ismailin, i pëlqyen Allahut (xh.sh.).

Një ditë prej ditësh një karvan udhëtarësh nga fisi Xhurhum po kthehej nga Damasku për në Jemen. Ata kaluan pranë vendit ku jetonin Haxhereja dhe biri i saj, Ismaili. Nga larg ata panë zogj që fluturonin lart në qiell. Ata u habitën kur panë zogj tek fluturonin në luginën e thatë të Mekës, sepse e dinin që shpendët në shkretëtirë mblidhen rreth burimeve të ujit për të shuar etjen. Prandaj vendosën të dërgojnë një person që të mësojë sesi qëndron puna. Kur mësuan rreth burimit të ujit të Zemzemit të gjithë së bashku shkuan pranë Haxheres dhe birit të saj Ismailit. Haxhereja u tregoi se kush ishin dhe se ç'kishte ngjarë me ta. Njerëzit e këtij karvani kuptuan që Ismaili ishte një fëmijë i bekuar. Ata kërkuan leje nga Haxhereja që edhe ata të vendoseshin për të jetuar

pranë burimit të Zemzemit, leje të cilën ajo ua dha me kusht që të zotoheshin se të drejtat mbi burimin e ujit të Zemzemit do t'i mbete-shin vetëm asaj.

Njerëzit e fisit Xhurhum formuan një fshat të vogël përreth burimit të Zemzemit. Pa kaluar shumë kohë, lugina e thatë dhe e djerrë e Mekës, mori shpejt përmasat e një qyteti të shndërruar në stacionin e ndalimit të karvaneve tregtare, dhe nisi të quhej qyteti i Mekës.

Lutja e profetit Ibrahim u pranua dhe përpjekja e zonjës Haxhere u pëlqye nga Allahu (xh.sh.). Ata të dy dhe pasuesit e tyre u shpërblyen me ujin e bekuar të Zemzemit.

Profeti ynë i dashur urdhëron:

“Uji i Zemzemit të bën dërmim në varësi të qëllimit me të cilin ti e pi atë. Po qe se e pi me qëllim që të gjeni shërim, Allahu ka për të të shëruar; po qe se e pi për të shuar urinë, Allahu ka për të të ngopur; po qe se e pi për të shuar etjen, Allahu ka për të ta hequr etjen. Zemzemi është pusi të cilin e hapi meleku Xhebrail dhe burimi nga i cili piu ujë për të parën herë profeti Ismail.

Darekutnî, III, 354

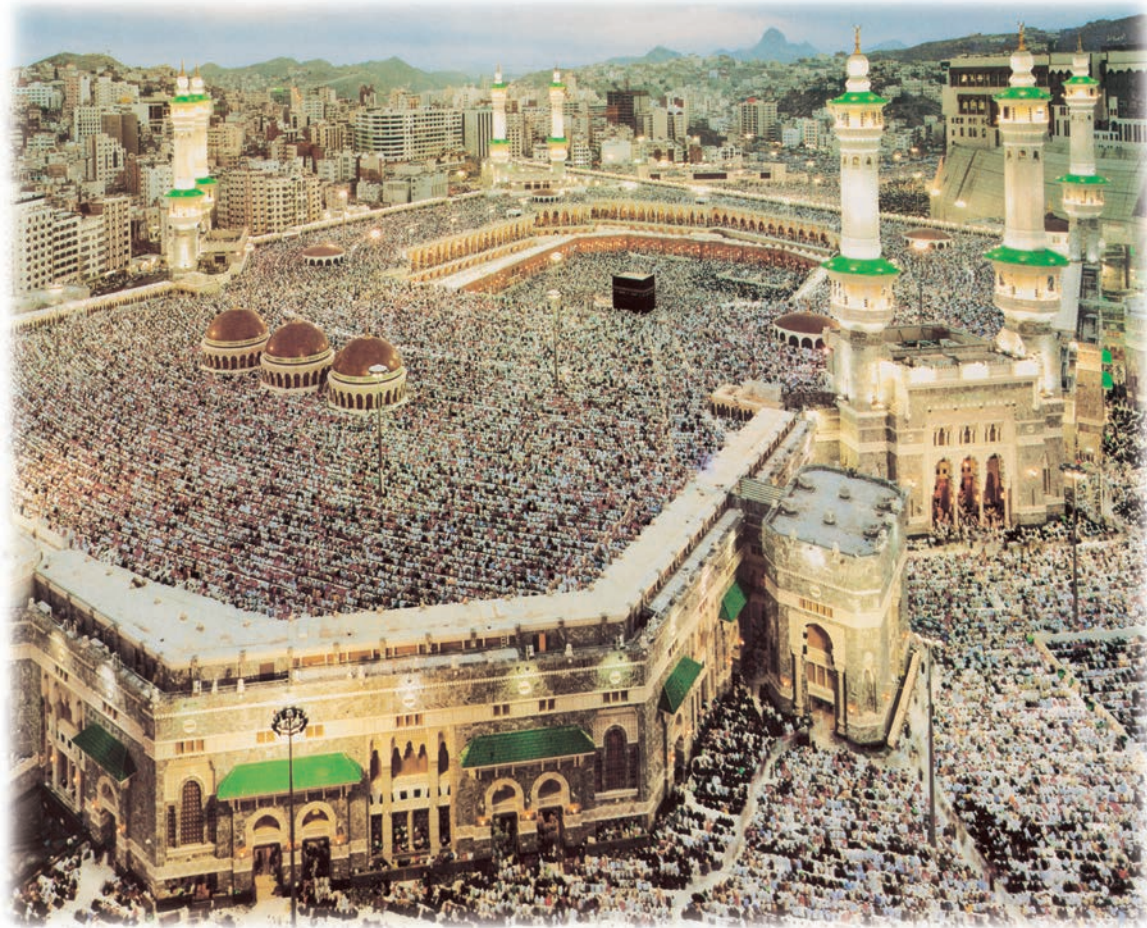
Lutja që bëhet kur pimë ujë Zemzemi:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عِلْمًا نَافِعًا وَرِزْقًا
وَإِسْعًا وَشِفَاءً مِنْ كُلِّ دَاءٍ.

“Allahu im! Unë prej Teje kërkoj njohuri të vlefshme, begati të pamasë dhe shërim nga çdo lloj sëmundjeje.”

(Darekutnî, III, 354)

ÇFARË ËSHTË HAXHI?

✍ **Haxhi**, është vizita që kryhet në Qabe dhe në vendet e shenjta përreth saj, me qëllim përmbushjen e një adhurimi fetar në intervalin e caktuar kohor..

Allahu i Madhëruar urdhëron:

“Haxhin dhe Umren
plotësojeni për hir të Allahut!”

(Bekare, 196.)

Profeti ynë i dashur urdhëron:

Një ditë prej ditësh e pyetën profetin Muhamed:

- Cila është vepra më e mirë?

Ai u përgjigj:

- Të besosh se Allahu është Zot dhe se Muhamedi është i dërguari i Tij.

- Po pas saj cila vepër vjen? - e pyetën përsëri.

- Xhihadi në rrugën e Allahut - u përgjigj profeti Muhamed.

- Po pas saj? - e pyetën për të tretën herë.

- Haxhi i pranuar nga Allahu (xh.sh.), - u përgjigj ai.

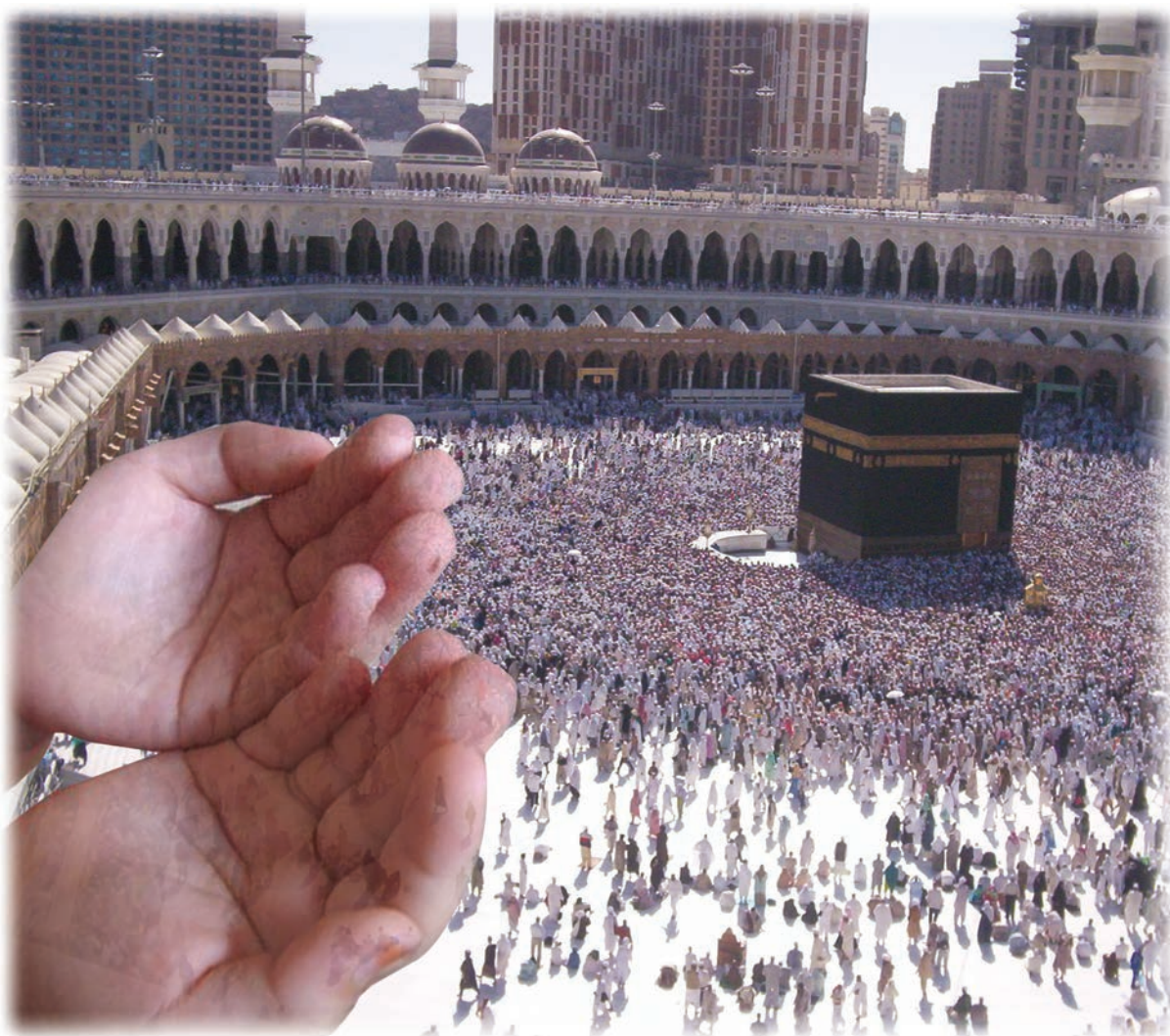
(Buhari, Hac 4)

Ç'PËRFITOJMË NGA HAXHI?

HAXHI

- mundëson kontrollimin e fjalëve që themi dhe veprimeve që bëjmë.
- forcon ndjenjën e vëllazërisë dhe zhvillon vetëdijen tonë se jemi një bashkësi e vetme fetare.
- na pastron nga fëlliqësitë e mëkateve.
- sjell ndryshime në jetën tonë.

Haxhi është një rast i mirë për ne që të mund të largohemi nga sjelljet dhe zakonet e këqija duke e zbukuruar moralin dhe etikën tonë. Kur jemi të veshur me ihram këputja e një bime, veshja e rrobave të qepura, parfumosja me erë të mirë dhe zënkat me të tjerët përbëjnë raste që pasohen me ndëshkime fetare. Ne duhet të tregojmë kujdes më shumë se çdo herë tjetër ndaj urdhrave dhe ndalesave që na ka mësuar Allahu teksa kryejmë adhurimin e haxhit. Kjo na bën të aftë të kontrollojmë fjalët dhe veprimet tona.

Profeti ynë i dashur urdhëron:

"Myslimani që e kryen detyrën e haxhit pa thënë asnjë fjalë të keqe e fyese, si dhe pa punuar asnjë mëkat të madh, do të kthehet në shtëpinë e tij pa gjynahe, ashtu siç ka lindur i pastër nga nëna."

(Buhari, Haxh, 4)

Ditët e haxhit në Meke, mbledhen miliona myslihanë nga të katër anët e botës, të cilët i kanë të ndryshme ngjyrën e lëkurës, gjuhët që flasin, rrobat dhe veshjet që mbajnë, shijet dhe preferencat e tyre. Në këto ditë kuptojmë më mirë se ne nuk jemi vetëm në këtë botë, por kemi vëllezër të shumtë të besimit islam që përpiqen të jetojnë në përputhje me mësimet e fesë. Në haxh kemi mundësinë të njihemi me disa prej tyre dhe të shkëmbejmë së bashku mendimet. Me ta ne ndajmë ujin dhe hurmat, gëzimin dhe brengat që kemi. Së bashku falim namazet, bëjmë tavafet, ndalojmë ca ditë në vakfe dhe qëllojmë me gurë armikun tonë të përbashkët, shejtanin. Ky unitet forcon ndjenjat e vëllazërisë dhe zhvillon vetëdijen tonë për të qenë pjesë e një bashkësie të madhe fetare.

Allahu i Madhëruar urdhëron:

"Besimtarët janë vëllezër me njëri-tjetrin."

(Huxhurat, 10)

Haxhi përbëhet në vetvete prej disa aktesh siç janë tavafi, saji, vakfe, prerja e kurbanit dhe gjuajtja me gurë e shejtanit. Këto akte na mundësojnë të fitojmë sevape dhe na pastrojnë nga fëlliqësitë e mëkateve.

Profeti ynë i dashur urdhëron:

“Pranimi i fesë Islame, kryerja e hixhretit dhe shkuarja në haxh fshijnë mëkatet që keni bërë më parë.”

(Muslim, Iman 192).

Haxhi është një adhurim fetar që zgjat afërsisht një muaj dhe që bën të mundur që ne të zhvillohemi shpirtërisht. Gjatë haxhit çdo gjë programohet sipas një adhurimi fetar. Tavafet që kryejmë, namazet që falim, leximet e Kuranit, përmendja sa më shumë e Allahut dhe lutjet tona na mundësojnë të hyjmë në një atmosferë intensive adhurimi. Në këtë atmosferë intensive çdo adhurim e ndryshon jetën tonë duke pasuruar mendimet, ndjenjat dhe përsiatjet tona. Adhurimi i haxhit na rrethon anekënd aq sa ne ndjehemi të përfshirë brenda një edukimi të veçantë. Nga ky aspekt, haxhi është një kamp edukimi dhe adhurimi. Ky është shkaku i ndryshimeve të hijshme që shohim tek njerëzit e kthyer nga haxhi.

Profeti ynë i dashur urdhëron:

“Shpërblimi i haxhit të pranuar është vetëm xheneti.”

(Buhari, Umre 1)

KARAMELET

Babai i mëshoi trumbës. Pastaj me ujin që doli prej saj ai mori abdest. Nxori nga xhepi një shami, me të cilën fshiu ujin e abdestit që ende i rridhte nëpër duar dhe fytyrë. Hodhi xhakëtën krahëve dhe rregulloi flokët që i ishin ngjitur nga djersët.

Hyri brenda shtëpisë dhe m'u drejtua me fjalët:

- Pra në lëndën e mësimit të fesë paske marrë notën "shkëlqyeshëm"!

- Shkëlqyeshëm me yll, - u përgjigja unë.

- Atëherë i meriton këto karamete që t'i kam blerë, - më tha dhe nxori nga xhepi kaushin e mbushur me karamete që bënte të dukej i fryrë xhepi i xhakëtës.

Karamelet brenda kaushit ishin ngjyra-ngjyra. Të kuqe, të verdha, të bardha, të gjelbra..., por të gjitha ishin shumë të shijshme. Ashtu siç na kishte mësuar edhe mësuesi i fesë, Aliu, në shkollë. Në orën e mësimit mësuesi kishte hyrë në klasë dhe në dorë mbante një kuti me shumësia me ngjyra të ndryshme. Ai e kishte vënë kutinë në mes të tavolinës.

- Le të mendojmë për një çast se kjo kutia këtu është Qabja, - u tha ai nxënësve dhe pastaj shtoi: - Kurse këta shumësia me ngjyrë, që unë jam duke i vendosur përreth kutisë, e zëmë se janë myslimanët duke bërë tavafin. Ngjyra e secilit shumës është e ndryshme. Ai me ngjyrë të bardhë ka ardhur nga një shtet i Evropës, ai me ngjyrë kafe nga zezakët e Afrikës, kurse ky me ngjyrë rozë

është lëkurëkuq nga Amerika. Të verdhin numërojeni për kinez, ndërsa të kuqin nga kontinenti i Australisë. Të gjithë ata janë myslimanë dhe kanë të njëjtin besim. Kjo është edhe arsyeja përse ata janë mbledhur të gjithë së bashku përreth Qabes. Ata dëshirojnë t'i tregojnë të gjithë botës se myslimanët janë vëllezër ndërmjet tyre. Këtë na mëson edhe libri i Allahut, Kurani.

- A nuk përbën dallim mes tyre ngjyra e lëkurës që ata kanë?, - e pyeti Ibrahim.

Mësues Aliu nxori nga xhepi ca karamete me ngjyra të ndryshme dhe ia zgjati atij duke i thënë:

- Pa na trego se ti mund ti hash të gjitha këto karamete!

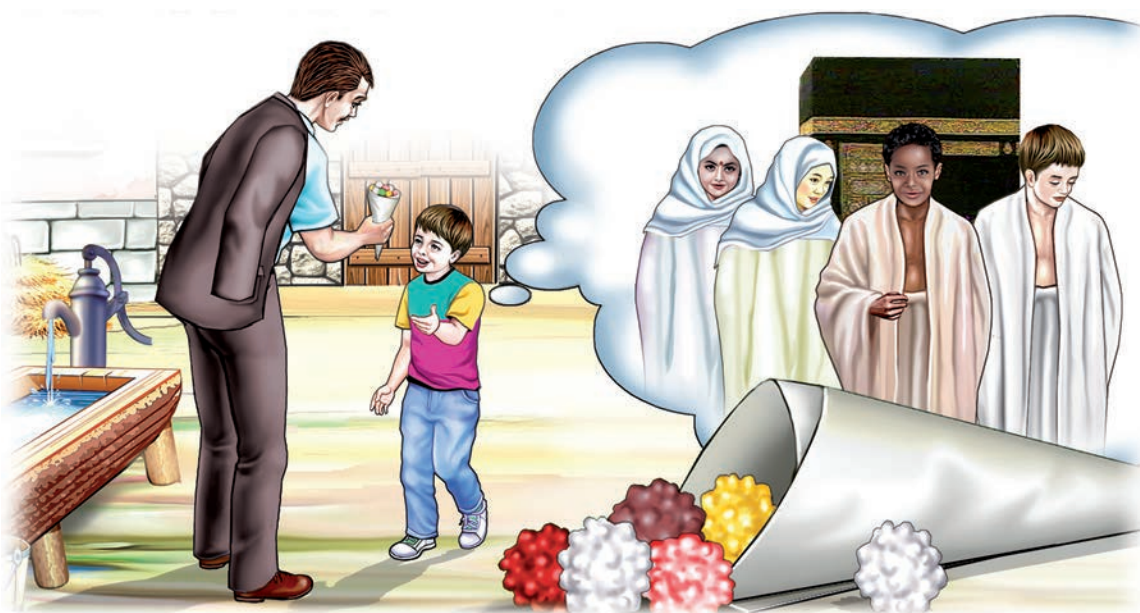
Ibrahimi nisi ti përtyp njëra pas tjetrës të gjitha karamelet.

- A kishte ndonjë karamete të idhët apo djegëse? - e pyeti mësuesi Ibrahim.

- Jo, - u përgjigj ai.

- Pra, fakti ,që karamelet janë me ngjyra të ndryshme nuk ia ndryshon shijen e ëmbël që kanë. Kjo vlen edhe për këta njerëz. Nuk ka rëndësi se çfarë race i përkasin apo çfarë ngjyre kanë ata, sepse ata tani janë të gjithë myslimanë. Ata janë vëllezër feje në mes tyre.

(M. Jashar Kandemir)

KUSH E KA FARZ HAXHIN? 😊😊😊😊

Çdo
mysliman

- * që është i shëndoshë psiqikisht
- * që ka hyrë në moshë të pjekurisë
- * që mund të udhëtojë
- * që nuk është i sëmurë me sëmundje që e pengon të shkojë në haxh
- * që ka mundësi ekonomike për vete dhe familjen.
- * që udhëton në kushte sigurie.

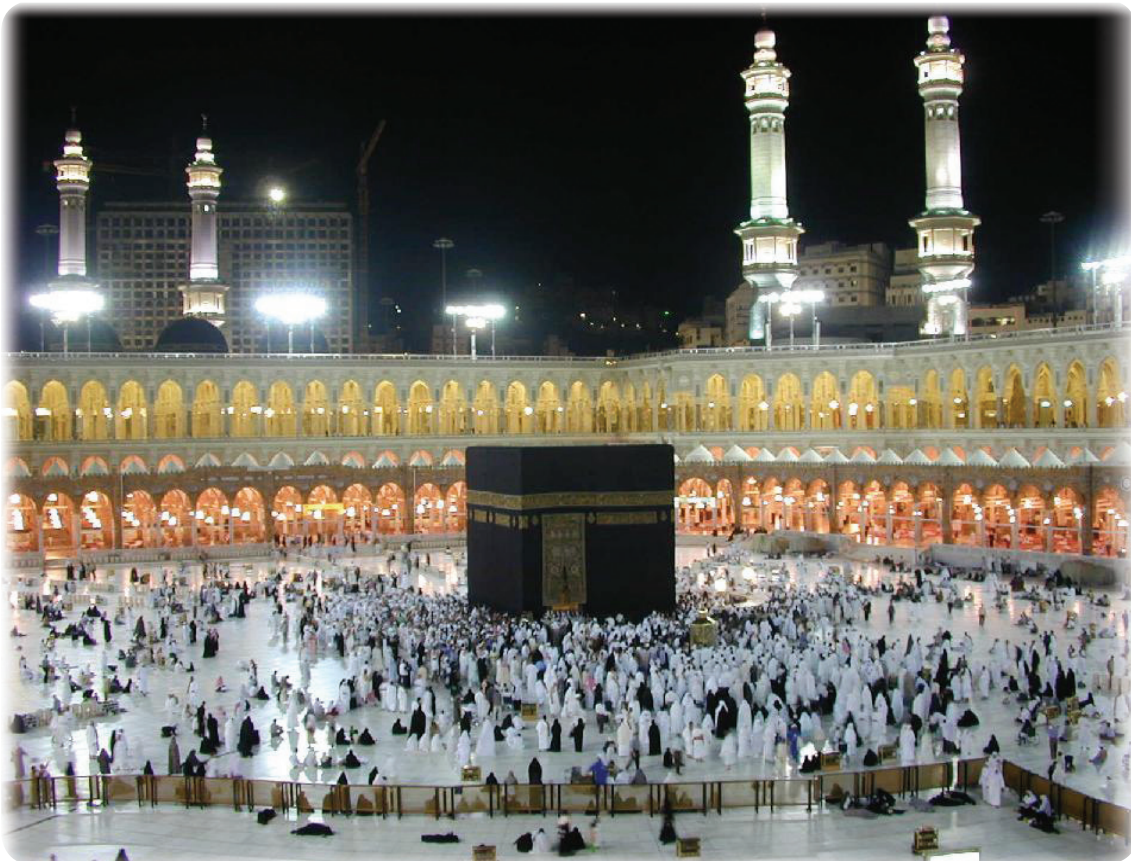
e ka farz
haxhin

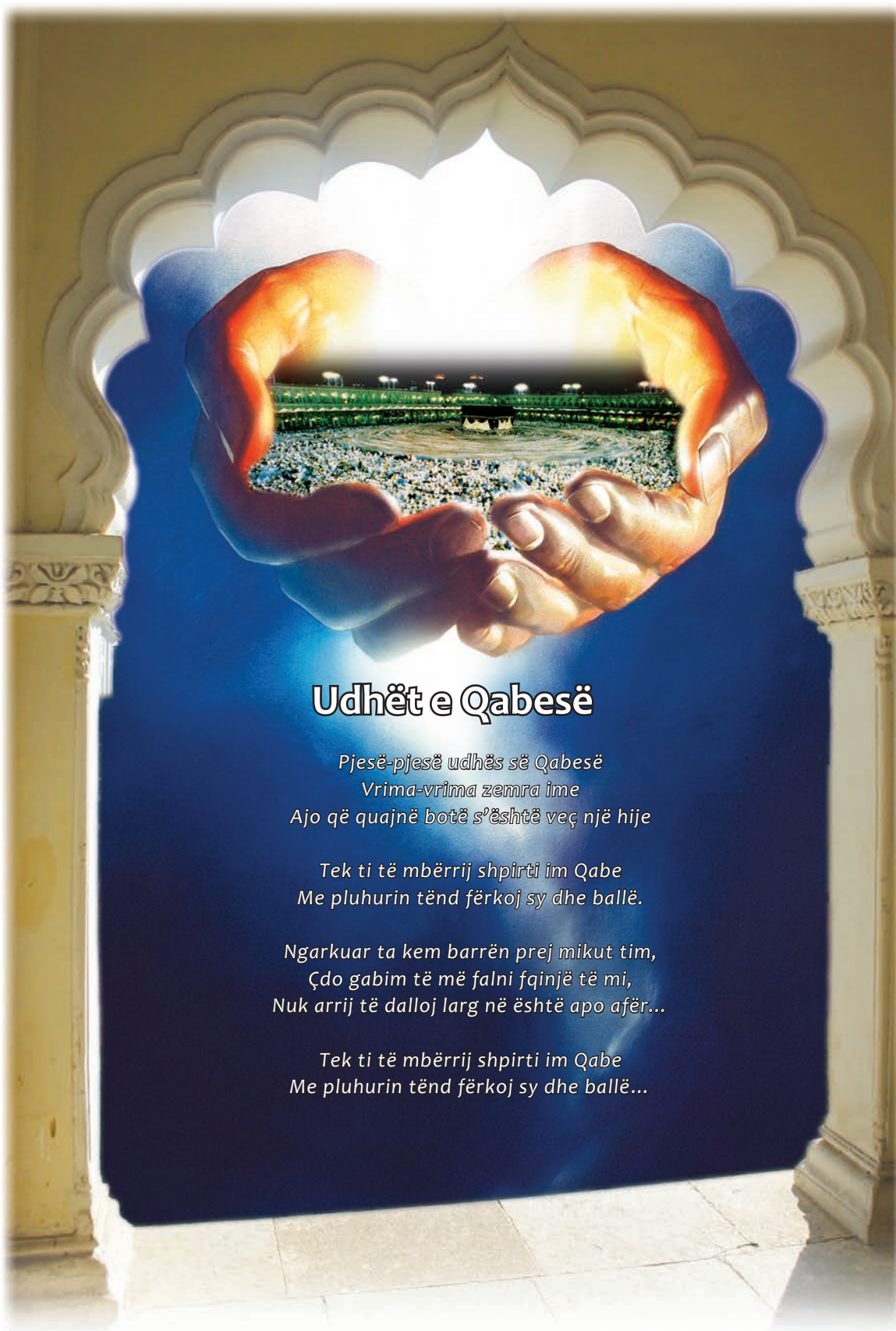
një herë
në jetë.
😊😊😊😊

Allah Teala thotë:

**“Allahu ua ka bërë të detyruar njerëzve
që i kanë mundësitë financiare të shkojnë
në haxh...”**

(Al-i Imran, 97)

Udhët e Qabesë

*Pjesë-pjesë udhës së Qabesë
Vrima-vrima zemra ime
Ajo që quajnë botë s'është veç një hije*

*Tek ti të mbërrij shpirti im Qabe
Me pluhurin tënd fërkoj sy dhe ballë.*

*Ngarkuar ta kem barrën prej mikut tim,
Çdo gabim të më falni fqinjë të mi,
Nuk arrij të dalloj larg në është apo afër...*

*Tek ti të mbërrij shpirti im Qabe
Me pluhurin tënd fërkoj sy dhe ballë...*

Qabja është qendra e rruzullit tokësor.
Zemra është qendra e njeriut.
Vetëm Allahut i takon zotërimi i Qabesë
dhe i zemrave tona.

QABJA

Ashtu sikurse tregohemi të kujdesshëm që ta mbajmë sa më pastër Qabenë, po aq të kujdesshëm duhet të tregohemi edhe ndaj pastërtisë së zemrës dhe të shpirtit tonë. Edhe ne duhet të pastrojmë çdo kënd të zemrës nga shprehjet dhe mendimet e gabuara dhe të këqija siç patën vepruar profetët Ibrahim dhe Ismail me Qabenë, të cilës i patën pastruar çdo skaj.

Qabeja është faltorja e parë e ndërtuar në rruzullin tokësor me qëllim adhurimin e Allahut brenda saj. Kjo faltore e ndërtuar për të parën herë nga profeti Adem, u përmyt nga rrebeshi i madh i stuhisë shkatërruese me të cilën u dënua populli i profetit Nuh. Asaj iu shembën muret dhe i humbën themelet.

Më vonë profetët Ibrahim dhe Ismail e rindërtuan sërish Qabenë, e rrafshuar nga rrebeshi i stuhisë në kohën e profetit Nuh, mbi themelet e mëparshme të saj.

Ja si ngjau kjo histori:

Profeti Ibrahim shkante herë pas here në Meke, në vendin ku i kishte lënë gruan e tij Haxheren dhe të birin Ismailin, për t'i vizituar ata. Allahu e urdhëroi Ibrahimin që ta rindërtonte Qabenë,

kur ai gjendej në Meke për t'i bërë vizitë Haxheres dhe Ismailit. Pas këtij urdhri të Allahut, Ibrahim dhe djali i tij Ismaili iu përveshën menjëherë punës për ndërtimin nga e para të Qabesë. Ata i ngritën muret e Qabesë mbi themelet e vjetra të saj të mbetura që nga koha e profetit Adem. Ismaili transportonte gurë nga malet aty afër, ndërsa profeti Ibrahim merrej me ngritjen e mureve. Ndërsa punonin ata i përgjërroheshin Allahut (xh. sh.), që u kishte bërë të mundur të ishin pjesëtarë të një shërbimi të tillë fetar të bekuar, me këto fjalë:

“O Zoti ynë! Pranoje këtë vepër që jemi duke bërë për hirin Tënd! Nuk ka dyshim që Ti dëgjon dhe di çdo gjë. Zoti ynë! Na bëj ne dhe pasardhësit tanë nga ata njerëz që të binden vetëm Ty! Na mëso mënyrën e adhurimit dhe pranoje lutjen

tonë, sepse vetëm Ti je Ai që e pranonpendesën e krijesave sa e sa herë dhe i mëshiron ato pa masë.”

“Zoti ynë! Dërgo një profet nga mesi i pasar-dhësve tanë, i cili do t’u lexojë atyre ajetet Tuaja dhe do t’u mësojë librin dhe urtësinë nëpërmjet të cilave ata do të pastrohen. Vetëm Ti je Ai që e bën çdo gjë ashtu siç i ka hije.” (Bekare, 127-129)

Muret qenë ngritur dhe ndërtimi i Qabesë ishte në përfundim e sipër. Në këtë moment ia behu engjëlli Xhebrail i cili u mësoi profetëve Ibrahim dhe Ismail se si ta kryejnë tavaf-in dhe aktet e tjera të haxhit. U komunikoi urdhrin hyjnor “ta mbajnë pastër Qabenë për njerëzit që do të vijnë aty për të bërë tavafin, për t’iu përkushtuar adhurimeve, për të rënë në sexhde dhe në ruku”. Tashmë Qabja e pastruar nga çdo lloj papastërtie, fizike apo morale, kishte hapur dyert e saja për çdo njeri që dëshironte kryerjen e adhurimeve në të. Allahu i lartësuar e urdhëroi Ibrahimin t’i thërriste njerëzit për të kryer haxhin:

“Shpallu njerëzve kryerjen e haxhit. Le ti përgjigjen kësaj thirrjeje duke kaluar udhë të gjata qofshin në këmbë, qofshin kaluar mbi kafshë” (Haxh, 26-27)

Pas këtij urdhri hyjnor profeti Ibrahim u shpa-

Ashtu sikurse nuk e çojmë ndërmend rrafshimin e Qabesë me tokën, po ashtu duhet të rrimë larg nga çdo veprim që lëndon zemrat dhe shpirtrat e njerëzve apo i thyen ato.

Bëhu shpirtmadh e mos e ndrydh zemrën, Sejrani!

I përjashtuar nga prehja hyjnore, mos u ndje, Sejrani!

Zemra është banesë e Zotit, mos e rrëno, Sejrani!

Shiko mundësinë si ta ndërtosh atë, mos ngurro, Sejrani!

Ili njerëzve publikisht se adhurimi i haxhit është farz. Ja pra, që nga ajo ditë myslimanët i përgjigjen kësaj ftese duke vërshuar drejt qytetit të Mekes për të përmbushur detyrën e haxhit. Duke shkuar në haxh, ata do të vazhdojnë t’i përgjigjen kësaj thirrjeje universale deri në ditën e Kiametit.

VENDET QË VIZITOHEN GJATË ADHURIMIT TË HAXHIT

- Adhurimi i haxhit përfshin edhe vizitën e shumë vendeve fetare me plot simbole islame. Sa më mirë t'i njohim këto vende, aq më shumë mundësi kemi ta kuptojmë adhurimin të haxhit dhe ta kryejmë atë siç e meriton.
- Mesxhidu-l Haram:** Kështu quhet ndryshe xhamia e ngritur në një sipërfaqe shumë të gjerë përreth Qabesë. Kjo xhami quhet edhe Haremu'sh-sherif.

Profeti ynë i dashur urdhëron:

“Namazi që falet brenda territorit të Mesxhidu’l-haramit është njëqind mijë herë më i bekuar sesa çdonjëri nga namazet që falet në një xhami tjetër”.

(Ibn Maxhe, Sunen, I, 450)

*Feja, libri dhe profeti ynë janë një.
Kibla jonë është Qabja. Ne jemi një
bashkësi e vetme (ummet).*

- Qabja:** Ndërtesa e parë e ngritur në rruzullin tokësor me qëllim adhurimin e Allahut. Qabenë e quajnë edhe Bejtullah që në shqip do të thotë “Shtëpia ku adhurohet Zoti”.

Allahu i Madhëruar urdhëron:

“Nuk ka dyshim se faltorja e parë e krijuar mbi rruzullin tokësor është Qabja që gjendet në Meke.”

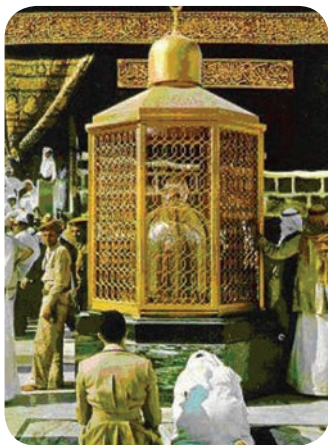
(Al-i Imran, 96.)

- ❁ **Haxheru'l-esved:** që në shqip do të thotë “guri i zi”. Ky gur është vendosur nga ana e profetit Ibrahim në skajin juglindor të Qabesë. Ritual i tavafit fillon pikërisht nga këndi i Haxheru'l-esvedit dhe gjatë çdo rrotullimi të plotë duhet ta përshëndesim atë në mënyrë simbolike.

Përsbëndetja që ne i drejtojmë haxheru'l-esvedit është përkuajtimi i fjalës së dbënë Allahut në botën e shpirttrave se ne do të mbetemi gjithmonë robërit e Tij.

- ❁ **Makami Ibrahim:** Kështu quhet guri i madh për të cilin transmetohet se, profeti Ibrahim e ka përdorur në vend të skelës gjatë ndërtimit të Qabesë ose vendi mbi të cilin ai u ngjit që t'u shpallte njerëzve obligimin e haxhit. Falja e namazit në këtë vend vlerësohet si një akt shumë i vyer.

Allahu i Madhëruar urdhëron:

“Ne e shndërruam Qabënë në një vendtubimi për njerëzit. Vend i sigurtë për njerëzit dhe ku fitohen sevape dhe ata janë të sigurtë ata. Falini namazet në makamu'l-Ibrahim.”

(Bakara Sûresi, 125. Ayet)

Për ne, profeti Ibrahim është një shembull i përsosur i dorëzimit ndaj urdhrave hyjnorë, i sinqeritetit në fe, i përpjekjeve të pareshtura në udhën e tevhidit dhe i moralit të përkryer.

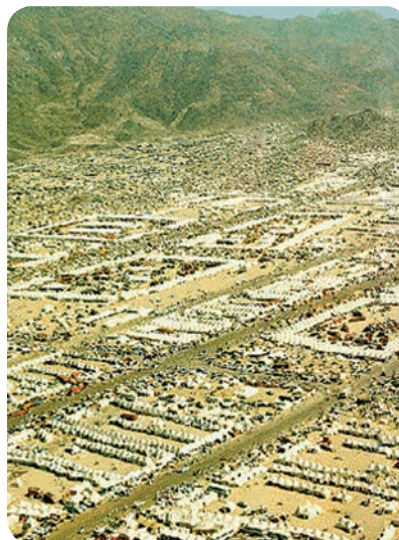
- ❁ **Arafat:** Kjo është lugina e madhe në të cilën ditën e Arefe-së haxhinjtë të gjithë së bashku kryejnë ritualin e vakfe-s dhe nga ku i drejtohen me lutje Allahut. Kodra që ndodhet në mes të luginës së Arafatit quhet Xhebelu'r-rrahme që në shqip do të thotë “mali i mëshirës”. Pikërisht në këtë kodër u takuan sërish Profeti Adem dhe gruaja e tij Hava dhe aty i kërkuan së bashku Allahut, t'ua falte gabimin që kishin bërë në xhenet.

Profeti ynë i dashur urdhëron:

“Haxhi është Arafat.”

(Ibn Maxhe, Sunen, I, 450)

- **Muzdelife:** Ky vend ndodhet mes Arafatit dhe Minasë. Aty mbledhen haxhinjtë ditën e Bajramit të Kurbanit për të kryer ritualin e gjuajtjes së shejtanit me gurë.

Allahu i Madhëruar urdhëron:

“Atëherë kur të vërshoni me furi drejt Muzdelifesë, pasi të jeni larguar nga vendndalimi (vakfe) në Arafat, përmendeni dhe përkujtojeni Allahun në mesharu’l-haram...”

(Bekare, 198)

- **Mina:** është vendi ku prehen kurbanët në ditët e Bajramit të kurbanit dhe qëllohet shejtani me gurë. Pikërisht në Mina Profeti Ibrahim e pat shpënë të birin e tij, Ismailin, për ta bërë kurban.

Çdo gur i flakur në Mina është simboli i betejës sonë me shejtanin, betejë që do të vazhdojë një jetë të tërë.

- **Safa dhe Merve:** Janë dy kodra të vogla që ndohen 200 metra larg në juglindje të Qabesë. Këto dy kodra të ulta përfshihen brenda territorit të Mesxhidu’l-haramit dhe largësia ndërmjet tyre është 350 metër.

Allahu i Madhëruar urdhëron:

“Nuk ka dyshim se, Safaja dhe Merveja janë nga simbolet e Allahut. Çdo person që dëshiron të kryejë haxhin apo umrenë nuk ka asnjë arsye që mos t’i vizitojë dhe bëjë tavaf në këto kodra...”

(Bekare, 158)

Rrugët nga kemi kaluar

Selam keni - na i thoni
Rrugëve nga të kaloni,
Gjuhëve që përmendin Zotin
Selam keni - na i thoni.

Selam keni - na i thoni
Shkretëtirë e bekuar e Hixhazit,
Trëndafil, që nuk vyshket, të Zotit
dhe varganit me besimtarë...

Selam keni - na i thoni
atyre që mbajnë miqësi,
që s'bien në kurth mosbesimi
Malit të bekuar prej Nuri.

Selam keni - na i thoni
Dritës së Udhërrëfyesit tek rreshon
Safas dhe Merves
Muhamed Mustafasë.

Tek i përgjëroheni Perëndisë
Lutje bëni dhe për ne,
Dhe të madhërishtes Qabe
Selam keni - na i thoni.

Allahut kush i drejtohet
Plot dritë zgjohet në agim
Familjes së Resulullahut
Selam keni - na i thoni.

Veshur keni petkun e ihramit
As dorën nuk ia zgjasni haramit
Sahabeve fisnike të resulullahut
Selam keni - na i thoni.

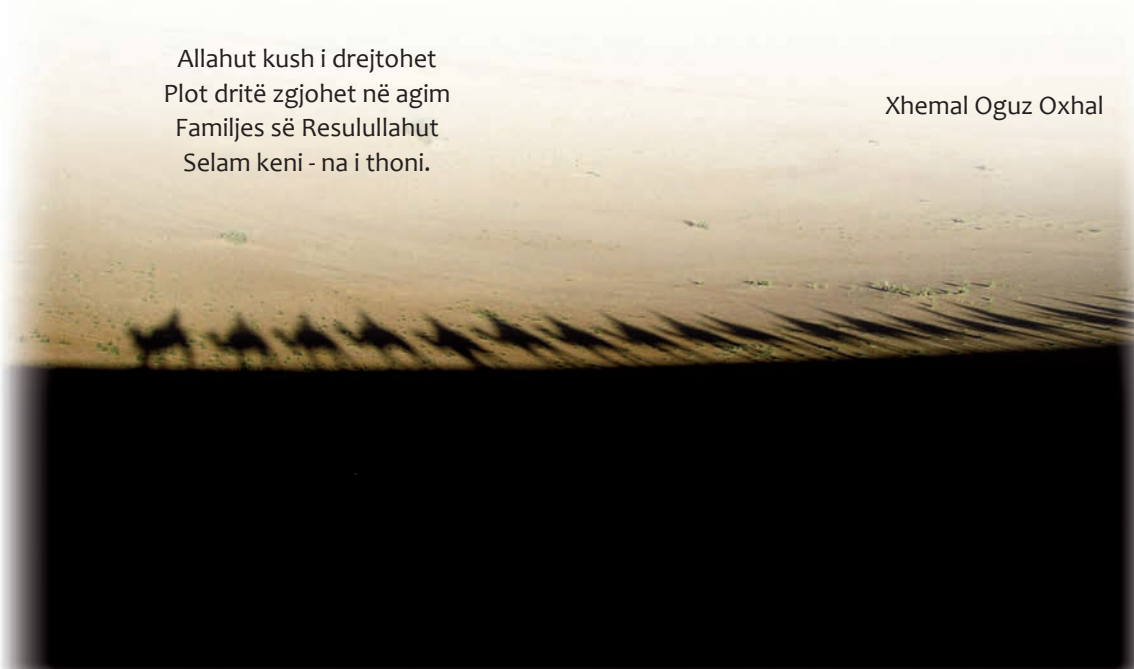
Mekeja dhe Medine
Dy thesare të pashoqe
Të dalluarave të Zotit
Selam keni - na i thoni.

Kokëzbuluar nën diell
Gurin e zi për të puthur,
Lotit që pikon nga syri
Selam keni - na i thoni.

Myslimani që këndon tekbire
Çdo kafshe për kurban,
Besimtarëve gjithë sa janë
Selam keni - na i thoni.

Eja, o Xhemal edhe ti,
Llafeve s'u është parë hajri,
Haxhilerëve një nga një
Selam keni - na i thoni.

Xhemal Oguz Oxhal

VENDET QË VIZITOHEN NË QYTETET E MEKËS DHE MEDINES

A. VENDET QË VIZITOHEN NË MEKE

✿ **Shpella e Hirasë:** Kjo shpellë ndodhet pranë Mekes në malin Nur. Në këtë shpellë profeti tonë i zbriti ajeti i parë i Kuranit: “Lexo!”.

✿ **Shpella e Thevrit:** Në këtë shpellë u strhua profeti ynë Muhamed për tri ditë dhe tri netë gjatë rrugës së tij të emigrimit (hixhret) për në Medine.

✍ Mohuesit e besimit islam (mushrik) nga qyteti i Mekes erdhën deri tek hyrja e shpellës së Thevrit, por nuk mundën të shihnin profetin Muhamed dhe bashkudhëtarin e tij, Ebu Bekrin që ndodheshin brenda saj. Në hyrje të shpellës ata panë rrjetën e një merimange dhe folenë e pëllumbit. Idhujtarët e Mekës u kthyen pa hyrë brenda në shpellë duke menduar se asnjë njeri nuk do të mund të kishte hyrë në të pa e prishur rrjetën e merimangës dhe pa e trazuar folenë e pëllumbeshës.

Profeti ynë i dashur urdhëron:

“Unë do të ndërmjetësoj në botën tjetër për atë musliman që më viziton pas vdekjes”

(Taberani, Evsat, V/275, 4542)

VENDET QË VIZITOHEN NË MEDINE

Medineja është qyteti i bekuar në të cilën profeti ynë Muhamed emigroi dhe jetoj deri në fundin e jetës së tij. Aty erdhi dhe u vendos profeti Muhamed (a.s.) për nderin e të cilit ky qytet mori emrin e ri Medinetu'l-munevvere, që në shqip do të thotë “Qyteti i përndritshëm”.

✍ Ndërsa paganët e Mekes planifikonin si ta vrisnin profetin tonë Muhamed, populli i Medines kishte hapur zemrën dhe portat e qytetit për profetin dhe pasuesit e tij duke i pritur ata me refrenin e gëzimit dhe haresh:

“Talea'l-bedru alejna”. Ata e kishin për nder t'i ndihmonin muslimanët e Mekes dhe profetin Muhamed, madje ishin të gatshëm të flijonin edhe pasuritë dhe jetën e tyre. Për këtë arsye Medineja u quajt “toka e emigrimit”, ndërsa njerëzit e bekuar që “e ndihmuan” profetin u quajtën “Ensar”.

✍ Ne lexojmë shumë salavat përmbi profetin tonë gjatë udhëtimit për në Medinë, dhe e shtojmë leximin e tyre në çastin që në horizont shfaqet Kupola e Blertë. Me zemër të brengosur dhe sy të përplotur përpiqemi të ndjejmë në shpirt mallin për profetin

✿ **Mesxhidu-n Nebevi:** Kjo është xhamia e parë që profeti Muhamed ndërtoi pasi u vendos në Medinen e Përndritshme. Ai mori pjesë personalisht në ndërtimin e kësaj xhamie duke mbajtur qerpiç mbi supet e tij të bekuar.

✍ Në këtë xhami profeti ynë Muhamed u priu shokëve të tij fisnikë për dhjetë vjet në faljen e namazeve. Shokët e Profetit (sahabe) u edukuan shpirtërisht në këtë xhami me anë të kuvendimeve të profetit Muhamed duke u shndërruar kështu në yjet që do ta orientojnë njerëzimin për në udhën e drejtë deri në ditën e kiametit.

✿ **Kopshti i dliirë (Ravdatu'l-mutahhara):** Ky është vendi ku gjendet varri i profetit tonë Muhamed dhe ndodhet pikërisht nën kupolën e blertë të xhamisë profetike.

✍ Pranë varrit të profetit Muhamed gjenden edhe varri i Ebu Bekrit dhe ai i Umerit. Gjatë vizitës në varrin e profetit tonë Muhamed ne duhet të jemi të kujdesshëm në sjelljet tona thua se profeti është në jetë dhe ne po e vizitojmë atë.

Nga porta e xhamisë së profetit ne duhet të hyjmë të heshtur dhe të mbushur me ndjenjë respekti për të. Afrohemi tek kopshti i dliirë duke kënduar salavat për profetin Muhamed dhe duke e përshëndetur atë me selam. Pasi t'i kemi dhënë selam Ebu Bekrit dhe Umerit përfundojmë vizitën tonë.

tonë. Ecim përgjatë rrugëve të Medinës duke mbajtur të freskët në kujtesë shpirtin e ndihmës dhe të sakrificës që kishin ensarët. Të përshkruar nga këto ndjenja ne vizitojmë vendet ku jetuan profeti dhe shokët e tij.

Profeti ynë i dashur urdhëron:

“Një namaz që falet në xhaminë time është më me vlerë se çdo namaz tjetër, me përjashtim të namazit që falet në Qabe.”

(Muslim, Haxh, 94.)

✿ **Parajsa e përhershme (xhenetu'l-baki):** Kështu quhet varreza që ndodhet në anën lindore të xhamisë profetike. Këtu janë varrosur mijëra sahabe që patën fatin e lumtur ta shohin profetin Muhamed, që dëgjuan me veshët e tyre kuvendimet e

tij dhe që përballuan çdo lloj sakrifice për hir të fesë Islame. Gjithashtu këtu ndodhen edhe varret e disa prej figurave madhore nga gjeneza e profetit Muhamed, e grave dhe e bijave të tij. Profeti ynë e vizitonte shpesh varrezën Baki dhe lutej për myslimanët e varrosur aty.

Disa vende të tjera që mund të vizitohen në qytetin e Medinës janë edhe këto:

Xhamia Kuba që profeti e ndërtoi gjatë emigrimit të tij nga Meka për në Medine.

Varrezat e dëshmorëve të Uhudit ku gjenden varret e shokëve të profetit (sahabe) që ranë dëshmorë gjatë betejës së Uhudit.

Shtatë Xhamitë, e ndërtuara në vendet ku ndodheshin shatorret kryesore të luftës së Hendekut në të cilat myslimanët i falnin namazet grupe-grupe gjatë rrethimit.

Xhamia me dy kibra, në të cilën profeti qe duke u falur kur Allahu e urdhëroi ta ndryshonte kiblën nga Jeruzalemi (Mesxhidu'l-aksa) në drejtim të Qabesë.

FARZET E HAXHIT

Gjatë haxhit

është farz që:

- * të veshim rrobën e ihramit,
- * të bëjmë një ndalesë në Arafat
- * të bëjmë tavaf rreth Qabes

VEPRIMET QË KRYHEN GJATË ADHURIMIT TË HAXHIT

Përmbushja në mënyrë sa më të plotë e haxhit arrihet me kryerjen e disa veprimeve. Ato janë ihrami, tavafi, saji, vakfe-ja, gjuajtja me gurë e shejtanit, prerja e kurbanit, qethja e flokëve.

1. Ihram

Ihram, do të thotë që personi, i cili e ka bërë njetin e haxhit, të qëndrojë larg nga veprimet dhe sjelljet që bëhen në jetën e përditshme, siç është për shembull veshja e rrobave të përshkuara me pe etj.

Roba e ihramit për meshkujt përbëhet nga dy copa të bardha, të papërshkuara me pe, me të cilën ata mbulojnë trupin e tyre.

Nuk ka rëndësi se nga sa copa përbëhet rroba e ihramit për femrat, por ajo duhet të plotësojë kushtet e mbulimit të femrës myslimane.

Allahu (x.b.s.h.) ka përcaktuar jo vetëm kufijtë e mikatit pranë të cilëve veshet ihrami, por gjithashtu edhe kufijtë e lejimeve (hallall) dhe ndalimeve (haram).

Kujdesi që ne tregojmë për të mos kapërcyer kufijtë e mikateve, dubet treguar edhe ndaj kufijve të vendosura nga Allahu në lejime (hallall) dhe ndalime (haram). Ne dubet të mjaftobemi me gjërat e lejuara (hallall) dhe të qëndrojmë larg gjërave të ndaluara (haram).

Bëjmë njetin dhe veshim rrobën e ihramit. Pas këtij momenti ne do të jemi të kujdesshëm ndaj ndalesave që fillojnë me veshjen e ihramit.

E ndjejmë vetveten si të jemi mbështjellë me pëlburën e qefinit. Çdo moment ne dubet të jemi të gatshëm që të ballafaqohemi me çastin e vdekjes.

Të gjithë ne jemi ngjësbur dhe veshur brenda një lloji ihrami, sepse të gjithë ne jemi të barabartë përpara Allahut.

Sipas fesë sonë islame, Meka rrethohet me kufijtë që quhen mikat. Pikërisht pranë këtyre kufijve, haxhiu, është i detyruar të bëjë njetin e posaçëm për këtë adhurim dhe të veshë rrobën e ihramit.

Kufijtë fetarë që na ka mësuar profeti ynë Mhamed (a.s.) për të veshur ihramin (mikat) janë:

5 pika që quhen Dhulhulejfe, Xhuhfe, Dhatu Irk, Karnu'l-menazil dhe Jelemlen. Myslimanët që nisen drejt Mekës për të kryer haxhin ose umrenë janë të detyruar që kur të mbërrijnë tek këta kufij të haxhit (mikat), të veshin ihramet dhe ashtu të kalojnë ato pika të paracaktuara.

VEPRIMET E NDALUARA TË KRYHEN PASI VISHET IHRAMI JANË:

Prerja e thonjve
☹️

Parfumosja
☹️

Shkurtimi i mjekrës
apo prerja e flokëve,
☹️

Këputja e çdo bime apo fruti
brenda qytetit të Mekës dhe
rrethinave të saj
☹️

Veshja e rrobave të qepura
☹️

 Kur ne, të veshur me ihram, kryejmë njërin nga veprimet e ndaluara, ne duhet ta shlyejmë atë duke u shpërndarë lëmoshë të varfërve ose duke prerë kurban.

2. Tavaf

 Tavaf do të thotë të rrotullohem i shtatë herë përreth Qabes.

 Çdo rrotullim i plotë rreth Qabes quhet “shavt”.

*Si krijesa të bindura ndaj Allahut,
planetët sillen përreth diellit,
elektronet rreth bërthamës dhe
engjëjt përreth Arshit të Zotit,
duke çuar kështu në vend urdbrin e
Tij. Edhe ne njerëzit e lartësojmë
Allahun, Zotin tonë, duke i ardhur
përreth Qabes.*

3. Saj

 Saj quhen shtatë vajtje-ardhjet ndërmjet kodrave Safa dhe Merve. Saji përbëhet nga shkuarja katër herë dhe ardhja tri herë mes dy kodrave në fjalë duke filluar nga kodra Safa për të përfunduar në kodrën Merve.

Zonja Haxhere ujin, që aq shumë e kërkoi mes kodrave Safa dhe Merve, e gjeti papritur nën këmbët e njoma të foshnjës Ismail. Edhe në dubet të përpigemi përberë e më shumë ta fitojmë kënaqësinë e Allabut dhe ta presim shpërblimin tonë vetëm prej Tij.

4. Vakfe

 Akti i vakfe-s, që është njëri nga farzet e haxhit, përmbushet atëherë kur haxhiu, i veshur me ihram, qëndron brenda kufijve të Arafatit, nga koha e drekës deri në perëndimin e diellit të ditës së Arefe-së. Kjo quhet “vendndalimi (vakfe) Arafat”.

Në ditën e kiametit njerëzit do të mbledhen të gjithë në fushën e mabsherit pasi të kenë dalë nga varret. Gjatë qëndrimit në Arafat ne përjetojmë pikërisht ndjesinë e tubimit në mabsheer. Aty ne i përgjërëbemi sypërlotur Allabut nga thellësia e zemrës Allabut që të na i falë mëkatet dhe gabimet tona.

 Pas qëndrimit në Arafat shkohet për në Muzdelife, ku kalohet mbrëmja. Aty mbledhim edhe gurët e vegjël për të gjuajtur shejtanin me to. Pas namazit të sabahut ndajmë një kohë të shkurtër për t'u lutur. Kjo quhet “vend ndalimi (vakfe) në Muzdelife”.

Zemrat e pastruara me pendim dhe lot ngazëlleben nga përmendja e emrave të Allabut. Haxhinjtë, të rrëmbyer nga këto ndjenja, mbledhin gurë të vegjël në Muzdelife për të gjuajtur me to shejtanët që përpigën t'i nxjerrin nga udha e Allabut. Aty besimtari përkujton Zotin dhe ndërgjegjësohet mbi rëndësinë e ndjekjes së urdhrave të Tij.

5. Gjuajtja me gurë e shejtanit

Ditët e Bajramit të Kurbanit gjuhen me gurë tre shejtanët, i vogli, mesatari dhe i madhi.

Ne i shpallim luftë shejtanit, armikut tonë më të madh, duke e gjuajtur me gurë atë. Ne zotohemi pas kësaj dite se do të qëndrojmë larg shejtanit dhe nuk do t'i bindemi ctyjeve të tij.

6. Prerja e kurbanit të haxhit

Për haxhinjtë është vaxhib therja e kurbanit të falënderimit, ditën e bajramit, përpara se ata të heqin rrobën e ihramit.

Profeti Ibrahim, me qëllim zbatimin e urdbrit të Zotit, shkoi në vendin e quajtur Mina, që ta bënte kurban birin e tij, Ismailin. Të dy atë e birin bindën këtij urdbrit të Zotit pa shfaqur asnjë shenjë ngurrimi. I kënaqur me gatishmërinë e tyre Allahu i dërgoi një dash për ta bërë kurban në vend të Ismailit. Edhe ne e kryejmë haxhin duke iu bindur urdbrit të Allahut. Tani, prebet kurbanin për ta falënderuar Allahun që na ka besuar amanetin e mbajtjes së shpirtit dhe pasurisë sonë.

7. Shkurtimi i mjekrës, qethja e flokëve dhe zhveshja e ihramit

Gjëja e fundit që duhet të plotësojë haxhiu përpara se të zhvesh rrobën e ihramit është shkurtimi i mjekrës ose qethja e flokëve. Meshkujt mundën t'i shkurtojnë flokët ose ta rruajnë kokën. Femrat mund të mjaftohen vetëm me prerjen e majave të flokëve.

Prerja e flokëve shënon fundin e disa ndalesave që i kushtëzojnë veshja e ihramit siç është p.sh. lyerja me erë të mirë.

Edukimi ynë shpirtëror që zuri fill me ibramin merr fund me shkurtimin e flokëve ose të mjekrës. Pas këtij çasti ne duhet t'i zbatojmë në jetën tonë të përditshme sjelljet e bijshme që kemi fituar gjatë haxhit.

SI KRYHET HAXHI?

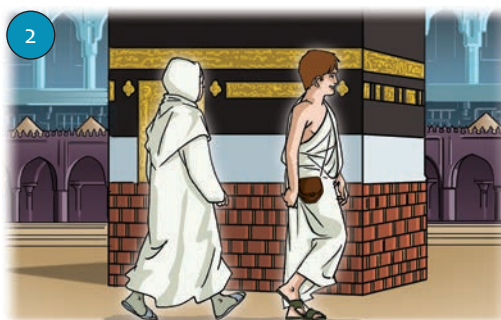
Haxhi kryhet në tre mënyra. Ne do të shpjegojmë këtu atë më të preferueshmin prej tyre dhe që quhet haxhi temettu. Në haxhin temettu haxhi kryhet pasi të kemi bërë umren më parë.

- Veshim ihramin pranë mikatit dhe bëjmë nijetin për umre.

✎ Përpara se të veshim ihramin presim thonjtë, flokët dhe pastrojmë trupin dhe më pas marrim abdest ose gusël.

✎ Bëjmë nijetin, lexojmë telbijen dhe lutemi duke kënduar dua të ndryshme.

- Me të mbërritur në Mekë, bëjmë tavaf rreth Qabes.

✎ Pastaj falim dy rekatë namaz të tavafit.

TELBIJE

لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ إِنَّ الْحَمْدَ وَالنِّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكُ لَا شَرِيكَ لَكَ

“Lebbejk. All-Ilahumme Lebbejk. Lebbejke la sherike leke lebbejk.

inne'l-hamde ve'n-ni'mete leke ve'l-mulk. La sherike lek.”

“Urdhëro, o Zot, urdhëro! Jam gati të çoj në vend urdhrin Tënd. Urdhëro o Ti i Vetmi që s'ke të ngjashëm. Urdhëro, o Zot! Lavdet të përkasin vetëm Ty. Begatitë dhe posedimi i tyre të përkasin vetëm Ty. Ti nuk ke të ngjashëm!”

- Kryejmë sajin ndërmjet Safasë dhe Merves.

- 4 • Pasi shkurtojmë flokët ose rrualjmë kokën heqim rrobën e ihramit. Veshim rrobat tona të përditshme.

✎ Deri ditën e Arefes, haxhinjtë e kalojnë kohën duke falur namaz dhe duke bërë tavafe..

- 5 • Përpara se të nisemi për të shkuar në Arafat, aty ku ndodhemi, bëjmë nijetin e haxhit dhe e veshim përsëri rrobën e ihramit.

• Ditën e Arefesë shkojmë në Arafat ku kryejmë vakfen.

• Me të perënduar dielli ditën e Arefesë, shkojmë për në Muzdelife ku kalojmë natën.

✎ Në Muzdelife grumbullojmë gurë të vegjël me të cilët do të qëllojmë shejtanin.

✎ Ditën e parë të bajramit të Kurbanit, para se të lind dielli, kryejmë vakfen në Muzdelife dhe prej aty shkojmë në Mina.

• Në Mina qëllojmë shejtanin me gurë.

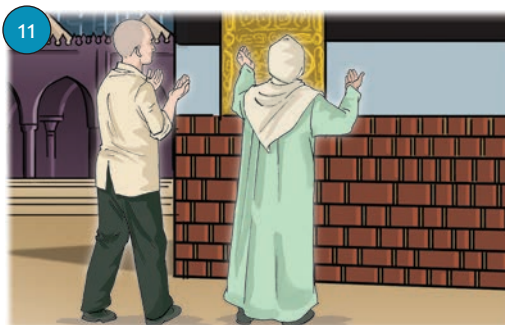

• Në Mina presim kurban.

• Qethemi dhe pastaj heqim rrobën e ihramit.

✎ Tani ne mund të veshim rrobat tona të përditshme.

• Shkojmë në Qabe dhe kryejmë tavafin e vizitës i cili është një ndër farzet e haxhit.

12 • Kryejmë sajin e haxhit ndërmjet Safasë dhe Mervesë.

13 • Ditën e dytë, të tretë dhe të katërt të bajramit të kurbanit qëllojmë shejtanin me gurë.

• Ditën që do të largohemi nga Meka kryejmë tavafin e përshëndetjes.

UMREJA

✍ Umre do të thotë të kryejmë tavafin dhe sajnin të veshur me ihram, të shkurtuara flokët dhe të heqim rrobën e ihramit.

📖 Meqenëse umreja ngjason me haxhin në pjesën më të madhe të veprimeve, ajo është quajtur edhe “haxhi i vogël”.

Për personat që kanë mundësi financiare është sunet të shkojnë të paktën një herë në jetë në umre.

✍ Umreja nuk ka afat të caktuar kohor. Çdo ditë të vitit mund të shkojmë për umre. Por, është mekruh ta kryejmë umren ditët e Arefesë dhe të Bajramit të Kurbanit, pra ndërmjet datave 9 dhe 13 të muajit dhulhixhe, sepse në këto ditë kryhet haxhi.

Si kryhet umreja?

- 🔴 Bëjmë nijetin e umresë dhe veshim ihramin pranë mikatit.
- 🔴 Bëjmë tavaf rreth Qabes.
- 🔴 Pas tavafit falim dy rekatë namaz.
- 🔴 Bëjmë sajnin ndërmjet kodrave Safa dhe Merve.
- 🔴 Heqim ihramin pasi të kemi kryer sajnin dhe të kemi shkurtuar flokët.

Në këtë mënyrë ne kemi përmbushur obligimin e umresë.

Allahu i Madhëruar urdhëron:

“Plotësoni kryerjen e ditëve të haxhit dhe umresë për hir të Allahut...”

(Bekare, 196)

Profeti ynë i dashur urdhëron:

“Adhurimi i umres i shlyen gjynahet që mund të jenë kryer që nga umreja e mëparshme.”

(Buhari, Umre 1)

Profeti ynë i dashur urdhëron:

“Umreja e kryer gjatë muajit të Ramazanit shpërblehet nga Allahu me aq sevape sa ato të një haxhi të pranuar.”

(Ibn Maxhe, Menasik, 45)

Çfarë dhuratash sollët prej haxhit?

Arkitekti shpirtëror i Pakistanit, Muhamed Ikbal, vizitoi një ditë prej ditësh haxhijtë e sapokthyer nga Medineja. Ai u drejtoi atyre pyetjen e mëposhtme në të cilën shpalosej horizonti shpirtëror i një besimtari të vërtetë:

“Ju keni vizituar Medinën e Përndritshme! Me çfarë dhuratash e mbushët shpirtin tuaj nga tregu i bekuar i Medinës? Dhuratat materiale që na keni sjellë, taket, tespiket dhe sexhadet pas ca kohësh do të vjetrohen dhe do të marrin fund.

A na keni sjellë nga Medineja dhuratat që nuk fishken kurrë dhe i gjallërojnë shpirtat?

A na keni sjellë ndër të tjera cilësinë e bindjes dhe besnikërisë së Ebu Bekrit, drejtësi të Umerit, ndjenjë turpi dhe bujari të Uthmanit , klimë shpirtërore dhe zjarr të xhihadit të Aliut? A do të arrini t'i falni botës islame, që sot përpëlitet mes mijëra hallesh, emocionet e shekullit të lumturisë?”

Haxhi i profetit tonë Muhamed (a.s.)

(Haxhi i lamtumirës (10 Dhulhixhe të vitit hënor ??/ mars 632 viti diellor)

Në jetën e tij profeti Muhamed (a.s.) ka shkuar vetëm një herë në haxh, në të cilin ai u ka treguar praktikisht sahabeve se si duhet kryer detyra e haxhit. Gjatë këtij haxhi të kryer në vitin e dhjetë hënor ai iu drejtua të pranishmëve në Arafat, Muzdelife dhe Mina me ligjërata të ndryshme. Nëpërmjet ligjëratave të mbajtura ai i shpalli publikisht të gjithë njerëzimit mesazhin universal të Islamit. Këto ligjërata që trajtuan të drejtat e njeriut, zënë një vend të rëndësishëm në histori. Gjatë fjalimit të lamtumirës profeti Muhamed (a.s.) iu drejtua të pranishmëve me këto fjalë: “O njerëz! Dëgjojini mirë këto që po ju them, sepse nuk e di a do të mund të takohemi sërish vitin tjetër”. Ai la të kuptohej se kishte ardhur koha të përshëndeteshin për të fundit herë në këtë jetë. Për këtë arsye ky fjalim i profetit tonë Muhamed u quajt “hutbeja e lamtumirës”, ndërsa haxhi që kreu u quajt “haxhi i lamtumirës”.

Në lidhje me mënyrën se si Profeti ynë i dashur e kreu haxhin e lamtumirës transmetohet:

Në muajin Dhulhixhe të vitit të dhjetë të hixhretit, Profeti ynë Muhamed nisi përgatitjet e duhura për të bërë haxhin dhe i njoftoi myslimanët se kishte ardhur koha të fillonin të përgatiteshin për të kryer të njëjtin obligim. Pas këtij komunikimi myslimanët që dëshiruan të shkonin së bashku me profetin drejt Mekës, vërshuan nga të katër anët e gadishullit arabik drejt Medinës për t'u bashkuar me karvanin e haxhit.

Kur Pejgamberi dhe sahabet që e shoqëronin falën dy rekatë namaz kur mbërritën pranë mikatit. Pastaj ata veshën ihramet dhe filluan të recitonin telbijet. Në përputhje me urdhrin e Allahut, profeti ynë Muhamed gjatë udhëtimit drejt Mekës recitonte me zë të lartë shprehjen “lebejke...” e cila pasohej anekënd edhe nga haxhinjtë e tjerë.

Së bashku me personat e tjerë që bashkoheshin me ta rrugës për në Mekë, numri i hanxhinjve e kaloi shifrën njëqind mijë. Kur ata mbërritën në Meke, pas dhjetë ditë udhëtimi, kalendari shënonte datën 4 dhulhixhe. Profeti Muhamed çante përmes turmës së madhe të njerëzve, ndërsa qielli kumbonte nga thirrjet “Allahu ekber”.

Puna e parë që bëri profeti ynë Muhamed me

Profeti ynë i dashur urdhëron:

O njerëz! Jeta, nderi dhe pasuria juaj janë të shenjta deri në ditën e takimit tuaj me Zotin, ashtu siç janë të shenjta për ju këto ditë, këto muaj dhe ky vend. Askush nuk ka të drejtë të vërë dorë mbi to.

Nga ligjërata e lamtumirës

Profeti ynë i dashur urdhëron:

O njerëz! Jini të kujdesshëm ndaj të drejtave të bashkëshorteve tuaja. Kini frikë Allahun! Allahu ua ka besuar juve ato. Ashtu sikurse ju keni të drejtat tuaja ndaj grave, ashtu edhe ato kanë të drejtat e tyre ndaj jush.

Nga ligjërata e lamtumirës

të ardhur në Mekë që tavafi rreth Qabes. Pasi kreu tavafin rreth Qabes profeti fali dy rekatë namaz në vendin makamu'l-Ibrahim dhe më pas kreu sajin ndërmjet kodrave Safa dhe Merve. Qëndrimi i tij në Meke zgjati disa ditë. Me datën 8 të muajit dhulhixhe ai shkoi në Mina.

Një ditë më pas, ditën e Arefe-së, pasi kishte lindur dielli, profeti u nis për në Arafat. Në mesditë doli nga çadra e tij dhe i hipi devesë që quhej Kusva. Në mesin e luginës së Arafatit i mbajti një ligjëratë të pranishmëve, numri i të cilëve ishte afërsisht njëqind e njëzetë mijë. Ligjërata (hutbe) që mbajti profeti ynë Muhamed, në të cilën u trajtuan çështje të rëndësishme, i drejtohej jo vetëm myslimanëve të pranishëm, por edhe njerëzimit mbarë.

Në Arafat, Profeti Muhamed, fali namazin e mesditës së bashku me atë të ikindisë në kohën e drekës.

Me të perënduar dielli shkoi nga Arafati në Muzdelife, ku fali namazin e akshamit së bashku me atë të jacisë në kohën e kësaj të fundit. Atë mbrëmje e kaloi në Muzdelife.

Ditën e parë të bajramit të kurbanit, fali namazin e sabahut dhe u nis për në Mina para se të lindte dielli. Në Mina ai gjuajti shejtanin me gurë. Preu kurbanin dhe hoqi petkun e ihramit pasi shkurttoi flokët. Më pas ai shkoi në Mekë ku bëri tavafin e vizitës.

Ditët e tjera të Bajramit të kurbanit në Mina ai vazhdoi ritualin e gjuajtjes me gurë të shejtanit.

Ditën e katërt të bajramit ai shkoi në Medine pasi kreu tavafin e lamtumirës në Meke.

Në këtë mënyrë profeti ynë Muhamed kreu detyrën e haxhit të urdhëruar nga Allahu duke u mësuar myslimanëve se çfarë veprimesh dhe aktesh fetare duhet të plotësonin gjatë këtij adhurimi.

Profeti ynë i dashur urdhëron:

O njerëz! Zoti juaj është një dhe që të gjithë ju keni një baba, Ademin, i cili u krijua nga dheu. Njeriu më i mirë dhe më i vyer tek Allahu është ai që ka frikë të bie në kundërshtim me urdhrat e Zotit. Dijeni mirë se, arabi nuk ka asnjë epërsi ndaj jo arabit, as jo arabi ndaj arabit, as i bardhi ndaj të ziut dhe as i ziu ndaj të bardhit. Epërsia qëndron vetëm në shkallën e devotshmërisë që keni. A ua komunikova siç duhet mesazhin hyjnor? Zoti im, ji dëshmitar!

Nga ligjëratat e lamtumirës

Shenjat e kembeve dhe sandalet e profetit.

Kërko e kërko, gjurmën të ta gjej...

*Në gjetça gjurmën tënde, shumë të kem kërkuar
Me pluburin e saj fytyrën kam për të fërkuar.
O Zot, mundësoma vetëm sytë t'ia shoh.
O Muhamed, zemra ime vetëm Ty të do!*

*Ab, në u dhëntë shpallja, udhës do të vibem
Zhytur në rërë të mbes rrugëve të Qabes.
Bukurinë hyjnore në ëndërr sa të sodis,
O Muhamed, zemra ime vetëm Ty të do!*

*Aliun dhe Hysenin, Hasanin më pastaj
Në zemër dashuri, në shpirt kam vetëm mall.
Të nesërmen ditë mahsheri, përpara gjyqit të Zotit
O Muhamed, zemra ime vetëm Ty të do!*

*Junusi me gjuhë të lavdëron vetëm ty
Gojë më gojë shkon fjala për në zemra.
Kërko e kërko në të huajat dhera
O Muhamed, zemra ime të do vetëm Ty!.*

Junus Emre

PYETJET

TË KONTROLLOJMË NJOHURITË TONA

Shënoni me shenjën (x) në njërën nga dy kutitë e mëposhtme, të saktën kur fjalia është e vërtetë dhe të gabuarën kur fjalia është jo e saktë.

- Haxhi është vizita e Qabes dhe vendeve të shenjta përreth saj me qëllim kryerjen e një adhurimi fetar, në data të caktuara të vitit, pasi të kemi veshur petkat e ihramit. ☐ E SAKTË ☐ E GABUAR
- Xhamia e themeluar brenda një territori të gjerë përreth Qabes quhet “Mesxhidu’l-haram” apo “Haremi i nderuar”. ☐ E SAKTË ☐ E GABUAR
- Rrotullimi shtatë herë rresht përreth Qabes quhet saj. ☐ E SAKTË ☐ E GABUAR
- Rrotullimi një herë të vetme përreth Qabes quhet tavaf. ☐ E SAKTË ☐ E GABUAR
- Petku i ihramit që vishet në haxh, na mëson se postet dhe rangjet në këtë botë janë të parëndësishme dhe se të gjithë njerëzit janë të barabartë përpara Allahut. ☐ E SAKTË ☐ E GABUAR
- Ndalimi dhe qëndrimi në Arafat na sjell ndërmend ditën kur do të dalim nga varret dhe do të mblihdemi grupe-grupe në fushën e mahsherit. ☐ E SAKTË ☐ E GABUAR
- Kufijtë që nuk kapërcehen pa veshur petkun e ihramit për të shkuar në haxh, quhen mikat. ☐ E SAKTË ☐ E GABUAR
- Xhamia profetike ndodhet në qytetin e Medinës së Përndritshme. ☐ E SAKTË ☐ E GABUAR

TA TESTOJMË VETVETEN

- Cila është faltorja e parë e ndërtuar mbi rruzullin tokësor?
 - Mesxhidu’n-nebevi
 - Mesxhidu’l-aksa
 - Qabe
 - Mesxhidu’l-kuba
- Cili nga veprimet e mëposhtme është detyrim (farz) të kryhet gjatë haxhit?
 - Rrotullimi (tavaf) rreth Qabes
 - Ndalimi dhe qëndrimi (vakfe) në Muzdelife
 - Gjuajtja me gurë e shejtanit
 - Vizita e varrit të profetit Muhamed
- Cila nga veprimet e mëposhtme nuk është e ndaluar të veprohet nga personi që ka veshur petkun e ihramit?
 - Lyerja me erë të mirë
 - Qethja e flokëve
 - Gjumi
 - Prerja e thonjve
- Në cilën periudhë kohe duhet kryer umreja, sevapi i së cilës është i barabartë me sevapin e një haxhi?
 - Në bajramin e kurbanit
 - Në muajin Ramazan
 - Në muajin Muharrem
 - Në stinët e nxehta të vitit

5. Si quhet veprimi që kryhet në haxh duke u rrotulluar shtatë herë rreth Qabes?
 - a) Vakfe
 - b) Ihram
 - c) Saj
 - d) Tavaf
6. Cila nga veprimet e mëposhtme nuk është detyrim (farz) të kryhet gjatë haxhit?
 - a) Ihrami
 - b) Tavafi rreth Qabes
 - c) Vakfe në Muzdelife
 - d) Vakfe në Arafat
7. Si quhet haxhi që ka kryer profeti ynë Muhamedi?
 - a) Haxh i detyruar (farz)
 - b) Haxh i lamtumirës
 - c) Haxh i madh
 - d) Hutbeja e lamtumirës
8. Si quhet adhurimi që kryhet përjashta datave të kryerjes së haxhit dhe përbëhet nga tavafi rreth Qabes dhe saji mes kodrave Safa dhe Merve duke qenë të veshur me petkun e ihramit?
 - a) Umre
 - b) Haxh
 - c) Tavaf
 - d) Ihram
9. Cila nga kushtet e mëposhtme nuk na ndalon që ta kryejmë haxhin edhe po qe se nuk e plotësojmë atë?
 - a) Të jetë mysliman.
 - b) Të jetë mirë psikikisht dhe të ketë mbërritur moshën e pubertetit.
 - c) Të ketë të drejtë të udhëtojë ku të dëshirojë.
 - d) Të jetë mbi moshën 40 vjeçare.
10. Si quhet vendi në Medine ku gjendet varri i bekuar profetit tonë Muhamed?
 - a) Kopshti i dliër
 - b) Qabja e Madhërueshme
 - c) Mesxhid-ul Aksa
 - d) Guri që qëndron pezull (haxheru'l-muallaka)

VENDOSNI FJALËT QË GJENDEN MES KLLAPASH NË VENDET E DUHURA

(Zemzem, pa gjynahe, në jetën time, ihram, makamu'l-Ibrahim, Qabja e Madhërueshme, Mina)

1. Guri i madh të cilin thuhet se profeti Ibrahim e ka përdorur në vend të skelës gjatë ndërtimit të Qabes apo si majën mbi të cilën ai u pat ngjitur me qëllim që t'u shpallte njerëzve detyrën e tyre të haxhit quhet
2. Vendi ku profeti Ibrahim e shpuri të birin Ismailin për ta bërë kurban quhet Kurbanet gjatë haxhit prehen po këtu.
3. Uji që buron brenda mesxhidu'l-haramit dhe përreth Qabes quhet.....
4. Petku i , të cilin jemi të detyruar që ta mbajmë të veshur gjatë kryerjes së haxhit, shpreh faktin se postet dhe rangjet e kësaj bote janë të parëndësishme dhe se ne jemi të gjithë të barabartë përpara Allahut.
5. Myslmanët që sillen rrotull rreth ndërtesës së bekuar të e adhurojnë Allahun e Lartësuar ashtu siç e adhurojnë Atë planetët që sillen përqark diellit dhe elektronet që sillen përqark bërthamës.
6. Profeti ynë ka thënë: “Ai që e viziton varrin tim është sikur të më ketë vizituar mua.....”
7. Njeriu që e kryen haxhin pa thënë asnjë fjalë të keqe dhe pa kryer asnjë gjynah të madh kthehet në shtëpinë e tij..... ashtu siç ka qenë ditën që e ka lindur nëna e tij”

SIMBOLI I DORËZIMIT NDAJ URDHRAVE HYJNORË

KURBANI

- ❁ *Përkufizimi i kurbanit*
- ❁ *Çfarë përfitojmë nga kurbani?*
- ❁ *Si pritet kurbani në përputhje me rregullat e fesë?*

- ❁ *Kurbani i mirënjohjes (adak)*
- ❁ *Profeti ynë (a.s.) dhe kurbani*

SPROVIMI I MIQËSISË

Një natë prej netësh profeti Ibrahim pa në ëndërr sikur ishte duke e bërë kurban të birin, Ismailin. Në fillim nuk i dha rëndësi asaj, por kur ëndrrën filloi ta shihte disa netë me radhë, kuptoi se kjo qe një shpallje hyjnore që i komunikohet nëpërmjet ëndrrës. Allahu dëshironte që ai të bënte kurban birin e tij Ismailin.

Profeti Ibrahim djalë e tij konsideronte dhuratë nga Zoti. Tashmë prej tij kërkohej që ta bënte kurban djalë e tij të dashur i cili qe rritur dhe kishte hyrë në moshë të pubertetit. Nuk kishte asnjë dyshim se kjo qe një sprovë shumë e rëndë për profetin Ibrahim, që kishte mbërritur gradën shpirtërore të mikut të Allahut (halilu'll-llah).

Të nesërmen në mëngjes Ibrahim mori me vete Ismailin dhe atë e bir u nisën rrugës nga Meka për në Mina. Kur mbërritën në Mina, Ibrahim nisi t'i rrëfente Ismailit pak nga pak

ëndrrën që kishte parë. Pasi i bëri të ditur se që të dy ishin vënë në një sprovë shumë të madhe nga ana e Allahut, Ibrahim i tha Ismailit:

“Biri im, kam parë ëndërr sikur isha duke të bërë kurban. Ç’ mendon ti rreth kësaj?” As shenja më e vogël e frikës dhe e shqetësimit nuk ishte shfaqur në zemrën e Ismailit që i kishte dëgjuar në qetësi ato që i kishte rrëfyer Ibrahim. A nuk është Allahu Ai që ta merr jetën, ashtu sikur se ta dhuron atë? Zotëruesi i jetëve të njerëzve, Allahu kërkonte prej tij të merrte jetën që Ai ia kishte dhuruar atij. I zhytur në këto mendime Ismaili i tha shkoqur të atit se ai do t’i bindej urdhrit të Allahut duke iu mbështetur caktimit hyjnor dhe duke iu bindur atij, pastaj shtoi këto fjalë:

“Babai im i dashur! Vepro atë që të është urdhëruar! Në dashtë Zoti, do të shohësh se unë do të duroj.”

Kjo përgjigje e Ismailit sa e gëzoi, aq edhe e preku thellë në zemër profetin Ibrahim. Sytë iu përplotën. Teksa shihte me dashuri birin e tij që zotëronte një besim aq të madh në caktimin hyjnor, Ibrahim falënderonte Allahun që i kishte falur një djalë të këtillë.

Ibrahim e shtriu përmbys të birin në tokë

dhe u përgatit që të çonte në vend urdhrin e Allahut. Ndërsa shprehte “Bismilahir rahmanir rahim” për t’i mëshuar thikës dhe përsëriste fjalët “Zoti im, ja tek jam duke e zbatuar urdhrin tënd”, dëgjoji një zë që vinte nga Allahu dhe i thoshte:

“O Ibrahim! Ti e tregove varësinë tënde ndaj urdhrit hyjnor duke çuar në vend atë që t’u urdhërua për të bërë nëpërmjet ëndrrës. Kjo qe një sprovë e pastër. Ne po të dhurojmë një kafshë për kurban në vend të djalit tënd.”
(Saffat, 102-107)

Ndërkohë engjëlli Xhebrail me urdhër të Allahut të Lartësuar i kishte sjellë Ibrahimit

një dash nga xheneti. Teksa nga sytë i rridhnin lot gëzimi, Ibrahim i ngriti të birin nga toka, e mori në krah dhe e përqafoi fort. E falënderoi Allahun që ia kishte dhuruar sërish të birin dhe pastaj bëri kurban dashin që engjëlli Xhebrail i kishte sjellë nga parajsja. Me këtë ngjarje Allahu ua tregoi edhe njëherë engjëjve dhe njerëzimit mbarë varësinë e Ibrahimit dhe anëtarëve të familjes së tij ndaj vendimit hyjnor dhe durimin e tyre. Kjo qe një sprovë miqësie dhe afërsie. Profetët Ibrahim dhe Ismail iu bindën pa shprehur asnjë ngurrim urdhrit të Allahut dhe dolën të fituar nga kjo sprovë e rëndë.

ÇFARË ËSHTË KURBANI?

Çfarë është kurban?

 Kurban quhet adhurimi fetar që konsiston në prerjen e kurbanit të kafshëve me veçori të përcaktuara fetarisht gjatë ditëve të bajramit.

 Prerja e kurbanit është vaxhib.

 Rituali fetar i kurbanit ekzistonte edhe para shpalljes së fundit të besimit Islam nëpërmjet profetit Muhamed. Profeti Ibrahim në vend të djalit të tij, Ismailit, bëri kurban dashin që ia kishte dërguar Allahu me atë rast. Që prej kohës së profetit Ibrahim të gjithë profetët që erdhën pas tij, kanë prerë kurban dhe ia kanë mësuar këtë detyrë fetare edhe pjesëtarëve të bashkësive të tyre.

 Vetë profeti ynë Muhamedi na ka mësuar se kur dhe si duhet kryer ky adhurim fetar. Detyrën e prerjes së kurbanit për njeriun që mund ta kryejë atë nuk e zëvendëson asnjë adhurim tjetër që do të kryhet me synim zëvendësimin e këtij riti fetar, siç është lëmosha (sadaka), namazi etj.

Kur prehet kurban?

Kurbani mund të prehet ditën e parë, të dytë apo të tretë të bajramit të kurbanit. Ditën e tretë pasi të ketë perënduar dielli, nuk prehet kurban.

Allahu i Madhëruar urdhëron:

“Fale namazin dhe preje kurbanin për hir të Zotit tënd.”

(Kevther, 2)

Allahu i Madhëruar urdhëron:

“Ne ia kemi mësuar adhurimin e kurbanit bashkësisë së çdo profeti, në mënyrë që ata ta përmendin emrin e Allahut teksa janë duke prerë kurban kafshët që ne ua kemi dhënë si begati.”

(Haxh, 34)

Profeti ynë i dashur urdhëron:

“Ai njeri që e ka mundësinë financiare, por nuk pranon të presë kurban, le të mos i afrohet xhamive tona.”

(Ibn Maxhe, Edahi, 2)

ÇFARË PËRFITJMË NGA KURBANI?

KURBANI

- na afron me Allahun.
- shton ndjenjën tonë të lidhjes dhe nënshtrimit ndaj urdhrave të Allahut.
- na mëson shprehinë e ndarjes me të tjerët të begative që na ka mundësuar Allahu.
- forcon mes myslimanëve lidhjet e dashurisë, mbështetjes dhe ndihmës të ndërsjellët.

125

Allahu i do ata njerëz që i binden urdhrave të Tij me zemër të gëzuar dhe është i kënaqur me ata njerëz që i kryejnë adhurimet e tyre ndaj Tij. Edhe ne zbatojmë një prej urdhrave të Allahut kur presim kurban dhe kështu ne fitojmë kënaqësinë e Allahut, afrohem me shumë me Të dhe na rritet tek Ai vlera jonë si besimtarë.

Profeti ynë i dashur urdhëron:

“Një nga adhurimet më me vlerë që mund të kryejë njeriu ditët e bajramit të kurbanit me qëllim afrimin me Zotin, është prerja e kurbanit. Pa rënë në tokë ende gjaku i kurbanit të prerë, vlera e besimtarit dhe pozita e tij do të lartësohen tek Allahu. Prandaj u këshilloj që kurbanet t’i prisni me zemër të gëzuar.””

(Tirmidhi, Edahi, 1)

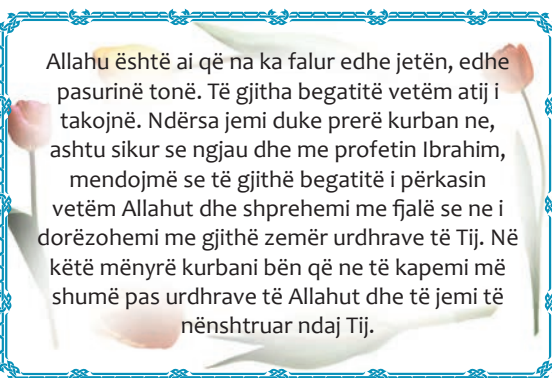

Kurbani na mëson shprehinë e ndarjes me të tjerët të begative që na ka mundësuar Allahu. Duke ua ndarë të varfërve një pjesë të mishit të kurbanit që kemi prerë ditëve të bajramit të kurbanit, ne i gëzojmë ata. Edhe ne personalisht ndjehemi të lumtur nga fakti që bëhemi shkak që të gëzohen zemrat e nevojtarëve në këtë botë dhe nga ana tjetër, fitojmë sevape që do të na shpërblehen me një jetë të lumtur në botën e përjetshme (ahiret).

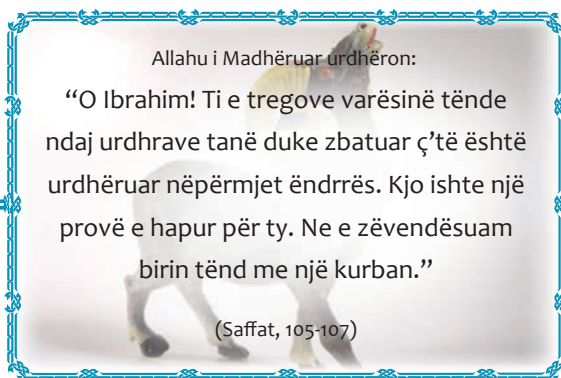

Familja e profetit Muhamed kishte prerë një dele dhe me përjashtim të një shpatulle pjesën tjetër të mishit ia kishin shpërndarë nevojtarëve. Kur erdhi profeti dhe i pyeti se çfarë kishte mbetur nga mishi i deles që kishin therur, bashkëshortja e tij, Aisheja, iu përgjigj me fjalët: “Na ka mbetur vetëm një copë shpatull. Pas kësaj përgjigjeje profeti Muhamed i tha kështu Aishesë duke përkujtuar sevin që kishin në botën tjetër (ahiret): “Pse nuk thua se e gjitha na paska mbetur neve me përjashtim të një shpatulle.”

(Tirmidhi, Sifatu’l-Kijame, 33)

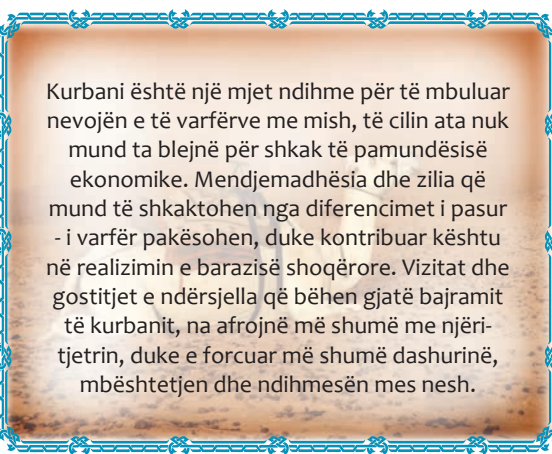
Allahu është ai që na ka falur edhe jetën, edhe pasurinë tonë. Të gjitha begatitë vetëm atij i takojnë. Ndërsa jemi duke prerë kurban ne, ashtu sikur se ngjau dhe me profetin Ibrahim, mendojmë se të gjithë begatitë i përkasin vetëm Allahut dhe shprehemi me fjalë se ne i dorëzohemi me gjithë zemër urdhrave të Tij. Në këtë mënyrë kurban bën që ne të kapemi më shumë pas urdhrave të Allahut dhe të jemi të nënshtruar ndaj Tij.

Allahu i Madhëruar urdhëron:

“O Ibrahim! Ti e tregove varësinë tënde ndaj urdhrave tanë duke zbatuar ç’të është urdhëruar nëpërmjet ëndrrës. Kjo ishte një provë e hapur për ty. Ne e zëvendësua birin tënd me një kurban.”

(Saffat, 105-107)

Kurbani është një mjet ndihme për të mbuluar nevojën e të varfërve me mish, të cilin ata nuk mund ta blejnë për shkak të pamundësisë ekonomike. Mendjemadhësia dhe zilia që mund të shkaktohen nga diferencimet i pasur - i varfër pakësohen, duke kontribuar kështu në realizimin e barazisë shoqërore. Vizitat dhe gostitjet e ndërsjella që bëhen gjatë bajramit të kurbanit, na afrojnë më shumë me njëritjetrin, duke e forcuar më shumë dashurinë, mbështetjen dhe ndihmesën mes nesh.

Allahu i Madhëruar urdhëron:

“Hani vetë nga mishi i kurbaneve që prehen duke u përmendur emri i Allahut, por edhe shpërndajuni të varfërve për të ngrënë edhe ata nga ai mish...” (Haxh 28)

KUSH E KA TË DETYRUAR QË TË BËJË KURBAN?

Çdo
mysliman

- * me gjendje të mirë psikike,
- * që ka mbushur moshën e pubertetit,
- * që është i lirë,
- * që gjendet në zonën ku jeton (nuk është udhëtar),
- * që konsiderohet i kamur

e ka vaxhib
bërjen e kurbanit

KAFSHËT QË BËHEN KURBAN:

- ✓ Delja, dashi, cjapi dhe dhia nga kafshët e imta;
- ✓ Gjedhi dhe deveja nga kafshët e mëdha.

që ka mbushur
moshën 1 vjeçe.

Delja

bëhet kurban
për 1 person.

që ka mbushur
moshën 1 vjeçe

Dhia

bëhet kurban
për 1 person.

që ka mbushur
moshën 2 vjeçe

Gjedhi

bëhet kurban
për 1 deri në 7 persona.

që ka mbushur
moshën 2 vjeçe

Deveja

bëhet kurban
për 1 deri në 7 persona.

Kafshët që do të bëhen kurban duhet të jenë

- ✓ Në gjendje shëndetësore të mirë,
- ✓ Dhe pa ndonjë të metë e cila na pengon që t'i bëjmë kurban si p.sh. të jenë të verbra apo me dhëmbë të rënë.

SI PRITET KURBANI?

- ☛ Kafsha që do të bëhet kurban duhet shpënë në thertore pa e lënduar.
- ☛ Ajo shtrihet përtokë mbi krahun e saj të majtë dhe e drejtuar nga kibla. I lidhen këmbët.
- ☛ recitohen me zë tekbirët teshrik.
- ☛ Duke thënë “Bismilah, Allahu ekber!” pritet në fyt.

Fetarisht konsiderohet sunet të lexojmë këtë lutje, ndërsa presim kurbanin:

إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ
رَبِّ الْعَالَمِينَ

“...Pa dyshim, namazi im, kurban i im, vdekja dhe jeta ime janë për Allahun, Zotin e botëve mbarë...” ☺☺

Tekbiri teshrik është:

اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ
اللَّهُ أَكْبَرُ وَاللَّهُ الْحَمْدُ

“Allahu Ekber, Allahu Ekber, La ilahe illallahu vallahu ekber, Allahu Ekber ve lillahi'l-Hamd”

“Allahu është më i madhi, Allahu është më i madhi, Nuk ka Zot tjetër përveç Allahu, prandaj Allahu është më i madhi. Allahu është më i madhi dhe atij i takon lavdërimi.”

✍ Fetarisht konsiderohet më me vend që kurbanin ta presë personi që e ka blerë atë për llogari të tij. Ata që nuk mund ta presin me duart e tyre, mund t’i kërkojnë një myslimani tjetër që i di

rregullat e prerjes së kurbanit, që ta presë kurbanin në emrin e atij që e ka blerë atë. Në këtë rast, është sevap që i zoti i kurbanit të gjendet pranë kurbanit të tij, që po pritet dhe të lexojë lutje fetare.

PËR ÇFARË DUHET TË TREGOJMË KUJDES GJATË PRERJES SË KURBANIT?

- ❖ Kurbanit duhet prerë nga njerëz që i dinë rregullat fetare të prerjes së kurbanit,
- ❖ Duhet të sillemi me butësi ndaj kafshës, që është duke u dërguar për t'u prerë si kurban,
- ❖ Po qe se është e mundur, kafshës për kurban duhet t'i lidhen sytë dhe këmbët,
- ❖ Thika që do të përdoret duhet të jetë e mprehur,
- ❖ Ambienti përreth nuk duhet ndotur.

SI NDAHET MISHI I KURBANIT?

- ✿ Në përgjithësi mishi i kurbanit ndahet në tri pjesë.
 - Njëra prej këtyre tri pjesëve i shpërndahet të varfërve.
 - Njëra prej këtyre tri pjesëve i dhurohet të afërmëve, fqinjëve dhe mysafirëve.
 - Njëra prej këtyre tri pjesëve ruhet për nevojat e shtëpisë.
- ✍ Personi që pret kurbanin ka të drejtë që gjithë mishin e kurbanit që pret, t'ua ndajë të varfërve.

ÇFARË BËHET ME LËKURËN E KURBANIT?

- 😊 Lëkura e kurbanit, mund t'i jepet në formë ndihme financiare njërës prej kategorive që meritojnë të marrin zekat.
- 😊 Mund t'i jepet institucioneve fetare, bamirëse apo arsimore siç janë: xhamitë, shkollat apo shoqatat bamirëse.
- 😞 Nuk është e lejuar që lëkura e kurbanit t'i dhurohet vendeve që fetarisht vlerësohen të papërshtatshme.

KURBANI I ZOTIMIT ☺☺☺

✗ Kurbani i zotimit është kurbani që kemi dhënë fjalën se do ta presim për kënaqësi të Allahut.

Prerja e këtij kurbani fetarisht konsiderohet vaxhib.

Kurbani i zotimit është dy llojesh:

1. Kurbani i zotimit në varësi të një përfundimi në jetën e përditshme

➡ Në rast se zotohemi në lidhje me diçka,

fjala vjen “do të pres kurban në qoftë se më shërohet im atë” jemi të detyruar fetarisht që ta presim këtë kurban në momentin që prindi shërohet.

2. Kurbani i zotimit që nuk varet nga asnjë përfundim në jetën e përditshme

➡ Po qe se themi “do të pres një kurban për hir të Allahut” jemi të detyruar fetarisht që ta presim kurbanin që nga momenti që jemi betuar.

CILËT KAFSHË MUND TË PRITEN SI KURBANË TË ZOTIMIT?

✓ Kafshët si: deleja, dashi, cjapi, dhia, gjedhi dhe deveja mund të priten si kurbanë të zotimit.

✗ Kafshët shtëpiake siç janë: pula, gjeli, pata etj., as mund të priten si kurbanë me rastin e festës së Bajramit të kurbanit dhe as si kurbanë të zotimit.

SI SHPËRNDARHET MISHI I KURBANIT TË ZOTIMIT?

✓ Kafsha që pritet si kurban i zotimit duhet t'i shpërndahet tërësisht të varfërve.

✗ Personi që bën zotimin nuk mund të hajë nga mishi i kurbanit të zotimit.

✗ Po kështu edhe pjesëtarët familjarë të personit që ka bërë zotimin, siç janë: babai,

nëna, fëmijët, gjyshi, gjyshja dhe nipat. Ata nuk mund të përdorin pjesë të kurbanit siç janë: lëkura dhe zorrët. Në rast se ata hanë nga mishi i këtij kurbani, atëherë duhet t'u shpërndajnë të varfërve vlerën monetare të asaj që kanë konsumuar.

KURBANI AKIKA ☺☺

✗ Kurbani akika është kurbani që pritet në shenjë falënderimi ndaj Allahut, kur në shtëpi lind fëmijë.

☺☺ Të presh kurban me rastin e lindjes së fëmijës fetarisht është sunet, pra, praktikë që e ka kryer profeti ynë, Muhamedi (a.s.).

📖 Afati për prerjen e kurbanit të akikës është prej ditës që lind fëmija deri sa të hyjë në

moshën e pubertetit. Por fetarisht është më e pëlqyer që ky kurban të pritet ditën e shtatë të lindjes së foshnjës.

✓ Kafshët, si: delja, dashi, cjapi, dhia, gjedhi dhe deveja mund të priten si kurban akika.

✓ Nga mishi i kurbanit akika mund të hanë edhe i zoti që e ka prerë kurbanin, edhe të afërmit e tij.

PROFETI YNE DHE KURBANI

Profeti ynë Muhamedi i kushton-te shumë rëndësi adhurimit fetar të kurbanit. Ai priste kurbanë çdo vit pas vitit të emigrimit të tij nga Meka për në Medine dhe i nxiste edhe shokët e tij (sahabe) që të therrnin kurbanë duke u thënë se “Asnjë njeri nuk mund të bëjë ndonjë vepër më të bukur se sa të presë kurban në qoftë se dëshiron t’i afrohet Zotit të tij ditët e Bajramit të kurbanit”. Ai personalisht e priste plot gëzim kurbanin.

Kurbanin e parë profeti Muhamed e preu vitin e dytë të hixhretit. Ditën e Bajramit të atij viti ai së bashku me shokët e tij (sahabe) shkuan së bashku në një vend faljeje (namazg-jah) të hapur dhe të gjerë. Pasi falën namazin u mbajti të pranishmëve një ligjëratë (hutbe) në të cilën i urdhëroi myslimanët që të pritnin kurban. Ai personalisht preu dy kurbanë, një për veten e tij dhe tjetrin për umetin mysliman duke iu drejtuar Allahut në lidhje me kurbanin e dytë me këtë lutje: “Zoti im! Këtë

kurban e pres në emër të atyre myslimanëve që nuk kanë mundësi financiare që të presin kurban sot.” Teksa kafshët e kurbanit i shtrinin përtokë, profeti Muhamet u lut me këto fjalë: “I ktheva sytë nga Ai që krijoi qiejt edhe tokën. Unë nuk jam nga ata që i mveshin shok dhe ortak Allahut. Namazi im, të qëniti tim rob ndaj Krijuesit, adhurimet e mia, jeta dhe vdekja ime i përkasin vetëm Allahut, Zotit të botëve, që nuk ka të ngjashëm me të. Unë jam i pari mysliman. O Zoti im! Ky kurban është nga begatitë që na ke dhënë Ti dhe për hirin Tënd po e flijojme. O zoti im, pranoji këta kurbanë që flijojnë për hirin tënd, Muhamedi dhe pasuesit e tij”. Pastaj Profeti tha: “Bismilah, Allahu ekber!” dhe preu kurbanin. (Tirmidhi, Edahi, 22)

Profeti ynë i dashur urdhëronte të sillemi mirë me të gjitha krijesat e Allahut. Atij nuk i pëlqente aspak që njeriu të sillej ashpër dhe pa dhembshuri apo ta torturonte kafshën e kurbanit.

Profeti ynë i dashur urdhëron:

“Allahu na ka urdhëruar që të sillemi mirë ndaj çdo krijese. Prandaj edhe kur të jeni të detyruar të vrisni një krijesë, vriteni atë pa i shkaktuar vuajtje. Kur ta prisni në fyt një kafshë, këtë bëjeni në formën më të lehtë që të mos i shkaktoni dhimbje të zgjatura asaj. Personi, që ka për ta kryer këtë punë, le ta mprehë mirë thikën në mënyrë që të mos i shkaktojë dhimbje të mëdha kafshës.”

(Muslim, Sajd, 57)

Profeti ynë i dashur urdhëron:

Një herë Profeti ynë Muhamedi (a.s.) pa një person që ishte duke prerë një dele. Personi në fjalë e kishte shtrirë përtokë kafshën e ngratë dhe po mprehte thikën përpara saj. I dërguari i Allahut, që nuk u pajtua aspak me këtë veprim të pandjeshëm dhe mizor të personit, iu drejtua atij me këto fjalë: “A dëshiron ta mbyshësh disa herë këtë kafshë të gjorë?! A nuk mundesh ta mprehësh thikën para se ta shtrishë kafshën për tokë?”

(Hakim, Mustedrek, IV, 231, 233)

PYETJET

TË KONTROLLOJMË NJOHURITË TONA

Shënoni me shenjën (x) në njërën nga dy kutitë e mëposhtme, të saktën kur fjalja është e vërtetë dhe të gabuarën kur fjalja është jo e saktë.

- Kurbani theret me qëllim: afrimin ndaj Allahut dhe fitimin e kënaqësisë së Tij. ☐ E SAKTË ☐ E GABUAR
- Një mysliman duhet të presë të paktën një kurban gjatë gjithë jetës së tij. ☐ E SAKTË ☐ E GABUAR
- Delja dhe dhia mund të bëhen kurbanë vetëm për një person, ndërsa gjedhi dhe deveja për një deri në shtatë persona. ☐ E SAKTË ☐ E GABUAR
- Personi që pret kurbanin e zotimit, si dhe prindërit e tij, fëmijët dhe nipërit nuk mund të hanë nga mishi i atij kurbanit. ☐ E SAKTË ☐ E GABUAR
- Mishin e kurbanit duhet t'ia shpërndajmë të tërin të varfërve. ☐ E SAKTË ☐ E GABUAR

LE TË TESTOJMË VETVETEN

- Cili është vendimi fetar për prerjen e kurbanit në Bajramin e kurbanit?
 - Farz
 - Sunet
 - Vaxhib
 - Mubah
- Si quhen pejgamberët që u sprovuan nëpërmjet kurbanit?
 - Hz. Ibrahim - Hz. Is'hak
 - Hz. Davud - Hz. Sulejman
 - Hz. Jakup - Hz. Jusuf
 - Hz. Ibrahim - Hz. Ismail
- Cili nga veprimet e mëposhtme nuk është kusht për të prerë kurbanin?
 - Të jesh mysliman
 - Të jesh psikikisht i shëndoshë dhe në moshë të pubertetit.
 - Të jesh i shëndetshëm.
 - Të zotërosh sasinë e pasurisë të nisabit.
- Si quhet kurbanit që prehet në shenjë falënderimi kur lind fëmija?
 - Kurbani akika.
 - Kurbani i zotimit.
 - Kurbani i betimit.
 - Kurbani hedjit.
- Cila nga veprimet e mëposhtme nuk realizohet me therjen e kurbanit?
 - Na afron tek Allahu.
 - E organizojmë jetën tonë të përditshme.
 - Shton lidhjen tonë me urdhërat e Allahut dhe nënshtrimin tonë ndaj tyre.
 - Zhvillon tek ne shprehinë e ndarjes me të tjerët së të mirave materiale që na ka dhuruar Allahu.

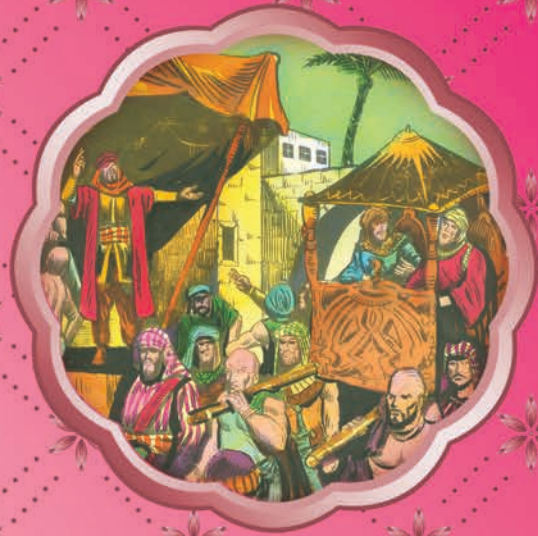
VENDOSNI FJALËT QË GJENDEN MES KLLAPAVE NË VENDET E DUHURA

(të pasur, Allahu, vlerën e, tërësisht, devotshmëria juaj, mundim, i tretë, adhurimet e mia, e lejuar, sunet)

1. Kurhani na përkujton se duhet të sakrifikojmë edhe pasuritë dhe jetën tonë për
2. “Nuk ka dyshim se namazi,, jeta dhe vdekja ime janë për Allahun Zotin e botëve.”
3. Mishi i kurbanit që theret si zotim për diçka duhet t’i shpërndahet nevojtarëve
4. Kur të therni një kafshë priteni atë në mënyrën më të bukur, duke mos i shkaktuar asnjë mundim. Personi që ka për ta therrur kurbanin, le ta mprehë mirë thikën dhe të mos i shkaktojë kafshës”
5. As gjaku, as mishi i kurbaneve do të mbërrijën tek Allahu, por tek Ai do të mbërrijë vetëm”

MËSOJME JETËN E PROFETIT

PJESA E KATËRT

- ✽ *Çlirimi i Mekës (Viti 630)*
- ✽ *Beteja e Hunejnit (Viti 630)*
- ✽ *Viti i të dërguarve (Viti 631-630)*
- ✽ *Myslimanët kryejnë haxhin (Viti 631)*
- ✽ *Haxhi i lamtumirës (Viti 632)*

1. ÇLIRIMI I MEKËS (Viti 630)

a) Idhujtarët prishin marrëveshjen e Hudejbijes

Sipas Marrëveshjes së Paqes të Hudejbijes, qoftë myslimanët, qoftë idhujtarët, mund të bënin marrëveshje me çdo fis që dëshironin. Bazuar në këtë, fisi Huzaa hyri nën mbrojtjen e myslimanëve. Ndërsa fisi Beni Bekr hyri nën mbrojtjen e idhujtarëve.

Një natë, fisi Beni Bekr sulmoi befasisht fisin Huzaa, duke marrë mbështetje dhe ku-

rajë nga idhujtarët. Ndërmjet këtyre dy fiseve kishte armiqësi të vjetër, por këtë herë, situata ishte krejt tjetër. Në këtë sulm ishin prezentë edhe disa të rinj prej idhujtarëve mekas, si Ikrimë, Safuani dhe Suhejli. Si pasojë e këtij sulmi të pabesë dhe brutal vdiqën 23 veta nga fisi Huzaa. Kurse të tjerët që mbetën, mezi shpëtuan kokën duke u strehuar në Qabe. Pas kësaj ngjarjeje, një delegacion prej dyzet personash nga fisi Huzaa shkoi në

Sipas jush, çfarë do të bëjë Profeti ynë (a.s.)
në këtë situatë?

Medinë. Ata i treguan gjendjen të Dërguarit të Allahut (a.s.) dhe i kërkuan ndihmë.

Fisit Huzaa kishte miqësi të hershme me myslimanët. Ata i kanë ndihmuar shumë myslimanët në të kaluarën. Prandaj i Dërguari i Allahut (a.s.), u mërzit jashtëzakonisht shumë për atë që iu bë fisit Huzaa dhe u dha fjalën atyre se do t'i ndihmonte. Ai dërgoi menjëherë një korrier tek idhujtarët mekas dhe i paralajmëroi:

“Ose do të paguani dëmshpërblimin e të vrarëve të fisit Huzaa, ose do të hiqni dorë nga mbrojtja e Beni Bekrit.”

Po ashtu, Profeti (a.s.), i njoftoi ata se nëse nuk do të pranonin njërin prej këtyre dy kushteve, Marrëveshja e Hudejbijes do të konsiderohej e prishur.

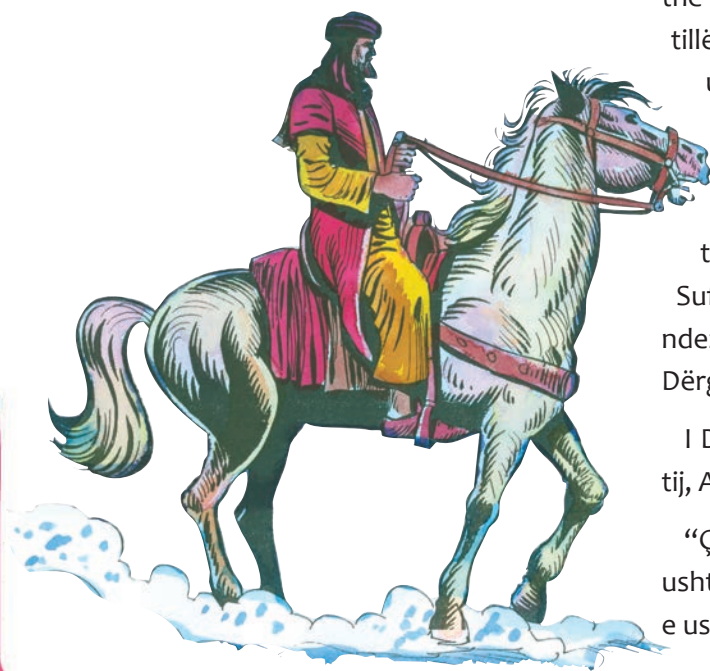
Mekasit nuk i pranuan këto dy kushte dhe bënë të ditur se e kanë prishur Marrëveshjen e Hudejbijes. Kështu, ata prishën zyrtarisht marrëveshjen, që në fakt e kishin prishur duke i vrarë banorët e fisit Huzaa. Pa kaluar shumë, idhujtarët mekas e kuptuan se kishin bërë gabim që kishin prishur marrëveshjen, sepse kjo do të thoshte shpallje lufte ndaj myslimanëve. Ebu Sufjani, që ishte prej të parëve të Mekës, shkoi menjëherë në Medinë

për të rinovuar marrëveshjen e paqes, por të gjithë myslimanët e injoruan. Propozimet për paqe që kishte sjellë, nuk e bënë të mundur çuarjen në vend të drejtësisë. Ai u kthye në Mekë pa asnjë zgjidhje dhe tregoi gjithçka që kishte ndodhur. Ata që e dëgjuan, thanë:

- Sa keq! Ti nuk paske bërë dot asgjë! Nuk na paske sjellë as lajmin e paqes, në mënyrë që të jemi të sigurt. Por nuk na paske ke sjellë as lajmin e luftës, në mënyrë që të përgatitemi.

b) Ushtria islame përgatitet për luftë dhe përparimi drejt Mekës

Kishte ardhur koha për t'i dhënë fund përçarjes dhe armiqësisë që kishin shkakuar idhujtarët mekas. Qabja ishte shtëpia e Allahut. Ajo i përkiste Allahut dhe ishte vendi ku myslimanët kryenin adhurimet. Por idhujtarët e kishin mbushur me idhuj këtë vend dhe e kishin shndërruar në një qendër të besimeve të tyre të devijuara. Qabja duhej të pastrohej dhe të merrte përsëri vlerën që e meritonte. Pastaj, Meka ishte vendi i myslimanëve të cilët ishin detyruar ta braktisnin për shkak të padrejtësive të idhujtarëve.

I Dërguari i Allahut (a.s.), filloi përgatitjet për luftë në mënyrë të fshehtë. Pra, në fillim, përveç vetë Profetit (a.s.), askush nuk e dinte këtë vendim. Ai vendosi njësi rojesh nëpër të gjitha rrugët ndërmjet Mekës dhe Medinës dhe mori masat që në Mekë të mos shkonte asnjë lajm për përgatitjet e ushtrisë.

Ditën e dhjetë të Ramazanit, që i takonte ditën e hënë, i Dërguari i Allahut (a.s.), u nis nga Medina drejt Mekës me një ushtri prej 10 mijë vetësh. Bashkë me njësitë ushtarake që iu bashkuan përgjatë rrugës, numri i myslimanëve shkoi deri në 12 mijë.

Për shkak se të gjitha rrugët u mbajtën nën kontroll dhe asnjë lajm nuk shkoi dot në Mekë, idhujtarët nuk kishin aspak dijeni për ardhjen e myslimanëve, derisa ata erdhën afër Mekës. Kur dëgjuan se myslimanët kishin ardhur shumë afër, i zuri paniku.

Lideri i tyre, Ebu Sufjani, mori me vete disa persona të tjerë dhe doli nga Meka për të kuptuar se çfarë po ndodhte. Kur u afrua pranë vendit ku po fushonte ushtria islame, pa me mijëra zjarre të ndezura. Përgjatë gjithë jetës së tij nuk kishte parë një ushtri të tillë. I Dërguari i Allahut (a.s.), dëshironte që ushtria të dukej më e madhe në numër, në mënyrë që t'ua thyente idhujtarëve dëshirën për rezistencë. Për këtë arsye ai kishte urdhëruar që çdo mysliman të ndizte nga një zjarr. Ndërkohë që Ebu Sufjani po shkonte drejt mijëra zjarreve të ndezura, u kap nga rojet, të cilët e çuan tek i Dërguari i Allahut (a.s.).

I Dërguari i Allahut (a.s.), i tha xhaxhait të tij, Abbasit:

“Çoje Ebu Sufjanin te vendi ku do të kalojë ushtria, në mënyrë që të shohë madhësinë e ushtrisë islame!”

Ndërsa ushtarët kalonin me radhë para Ebu Sufjanit njësi pas njësie, Ebu Sufjanit i shtoej mahnitja ndaj numrit të ushtrisë dhe rregullit të saj. Në një moment tha:

- O Abbas, sa e paska zmadhuar mbretërimin biri i vëllait tënd!

- Jo! - i ndërhyri Abbasi - ky nuk është mbretërim, po profetësi!..

Pastaj u larguan prej aty dhe shkuan tek Profeti (a.s.), i cili e pyeti:

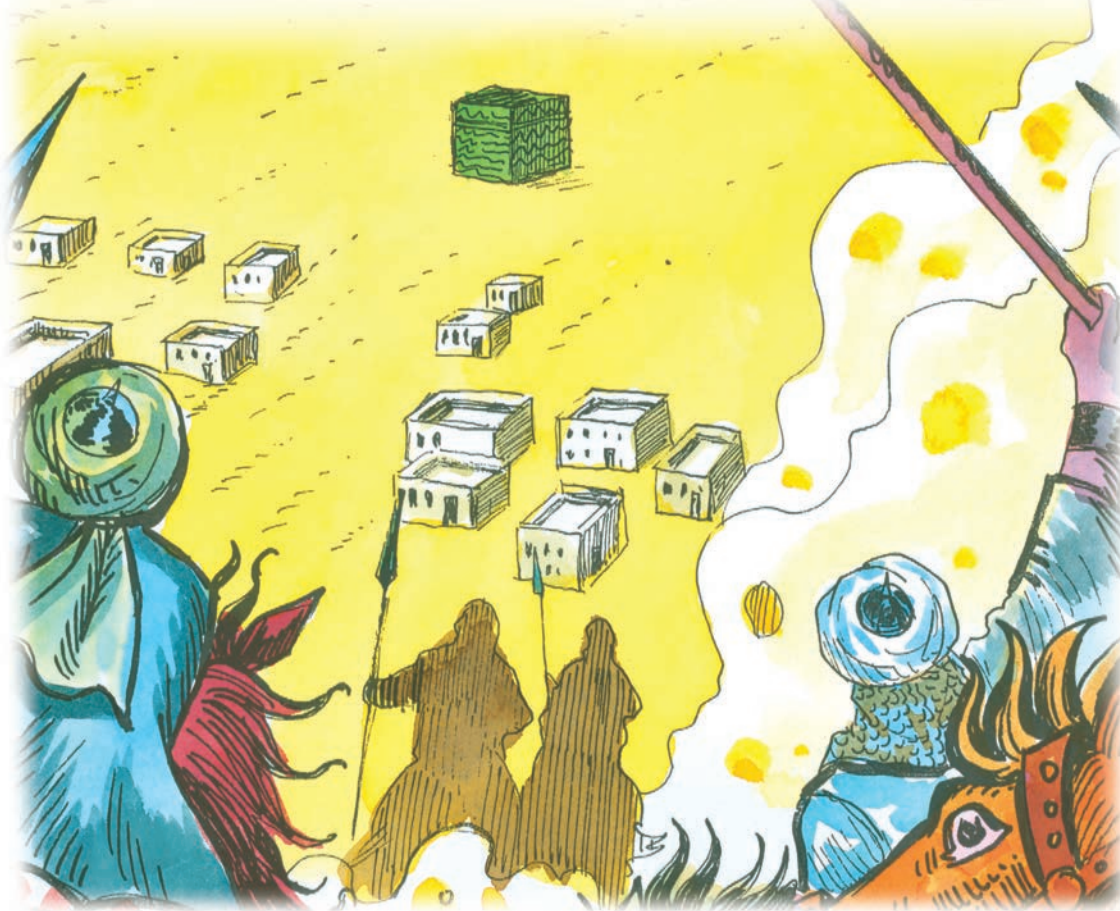
- Ej, Ebu Sufjan, akoma s'ka ardhur koha të thuash "La ilahe il-lallah / Nuk ka zot tjetër veç Allahut"?

Pasi u mendua pak, Ebu Sufjani e tha Fjalën e Njësisë, por nuk e tha pjesën e vërtetimit të Profetit, i cili e pyeti prapë:

"Po koha për të thënë se unë jam i Dërguari i Allahut, s'ka ardhur?"

Ebu Sufjanit i erdhi shumë rëndë për ta thënë këtë. Pohimi dhe pranimi i diçkaje që ai kishte vite që luftonte, ishte një gjë shumë e vështirë. Megjithatë, me inkurajimin e Abbasit (r.a.), ai e tha të plotë Dëshminë Islame: "La ilahe il-lallah Muhammedun Resulullah". Tashmë Ebu Sufjani ishte një mysliman. Ai u kthye menjëherë në Mekë, shkoi në Qabe ku e prisnin mekasit dhe u tha:

- Muhamedi (a.s.), po vjen në Mekë me një ushtri, së cilës nuk keni mundësi t'i bëni ballë. Le ta dinë të gjithë se, kushdo që hyn në shtëpinë e Ebu Sufjanit, është i sigurt. Ai që lë armën dhe qëndron në shtëpinë e vet, nuk do të preket. Kushdo që strehohet në Qabe është i sigurt!

c) Qabja pastrohet nga idhujt

I Dërguari i Allahut (a.s.), i këshillonte sahabët e tij duke u thënë:

“Mos shkaktoni luftë! Mos luftoni pa ju luftuar! Mos derdhni gjak pa ju sulmuar apo pa qenë të detyruar!”

Cili është shkaku që Profeti (a.s.), i ka thënë këto fjalë?

I Dërguari i Allahut (a.s.), po hynte në Mekë nga katër anët bashkë me ushtrinë madhështore. Myslimanët, të cilët ishin detyruar ta braktisnin Mekën tetë vite më parë, duke lënë pas shtëpitë, kopshtet dhe tokat e tyre për shkak të padrejtësive dhe torturave, tashmë po ktheheshin me një madhësi që ua merrte mendtë idhujtarëve të Mekës.

Ndërsa i Dërguari i Allahut (a.s.), qëndronte kokulur me modesti mbi devenë e tij. Ashtu i ulur sikur të ishte në sexhde, ai e falënderonte dhe e madhëronte Allahun mijëra herë për këtë fitore që u kishte dhënë.

Ushtria Islame hyri në Mekë pa u përballur me asnjë lloj rezistence serioze. Pasi hyri në qytet, i Dërguari i Allahut (a.s.), mori gusul për të vizituar Qaben dhe fali namaz. Gjatë gjithë rrugës këndoi Kuran, pastaj hyri në Qabe, të cilën e gjeti të mbushur plot me idhuj. Aty gjendeshin 360 idhuj, të cilët i Dërguari i Allahut (a.s.), i rrëzoi një nga një me shkopin e tij dhe thoshte:

“E vërteta erdhi, ndërsa e pavërteta u shkatërrua. Sigurisht, e pavërteta është e paracaktuar të zhduket!” (Isra, 81)

Idhujtarët e panë të habitur shkatërrimin e idhujve që i adhuronin për zot dhe shndërrimin e tyre në një grumbull copash të pavlera. Ato copa guri që u përgjërroheshin dhe

u kërkonin ndihmë, tashmë ishin shndërruar në mbeturina.

d) Dita e vëllazërisë dhe faljes

I Dërguari i Allahut (a.s.), u ndal te pragu i derës së Qabesë dhe u hodhi një shikim mekasve që ishin mbledhur. Këta njerëz që kishin bërë çdo padrejtësi dhe ligësi ndaj tij dhe myslimanëve për 20 vjet me radhë, tashmë po prisnin vendimin që do ta jepte ai. Profeti (a.s.), u tha:

“Nuk ka zot tjetër veç Allahut. Vetëm Ai është. Ai nuk ka asnjë të ngjashëm ose të barabartë. Allahu e plotësoi fjalën e dhënë, e ndihmoi robin e Vet dhe të gjithë armiqtë ia shpartalloi! Me përjashtim të shërbimeve të Qabes dhe dhënies ujë haxhinjve, të gjitha traditat dhe zakonet e vjetra, çështjet gjyqë-

sore pasurore dhe gjaqet i kam vënë sot nën këmbët e mia!

O kurejshë! Allahu ua ndaloi krenarinë injorante, si mburrjen me soj e sorollop! Të gjithë njerëzit kanë rrjedhur nga Ademi, kurse ai e ka prejardhjen prej dheu!”

Pastaj tha:

-O populli i kurejshëve! Ç’pandehni se do të bëj me ju tani?

Mekasit iu përgjigjën me një zë:

- Duke shpresuar të mirën prej teje, ne mendojmë se ti do të na bësh të mirë se ti je një vëlla i mirë dhe je biri i një vëllai të mirë!

Nisur nga kjo, Profeti (a.s.), u tha:

- Edhe unë po ju them siç u ka thënë Jusufi

(a.s.), vëllezërve të tij, të cilët u përpoqën ta vrisnin: "...Sot s'ka qortim për ju; Allahu do t'ju falë. Ai është më i mëshirshmi i mëshiruesve!" (Jusuf, 92)

- Shkoni, tashmë jeni të lirë!

Në kohën e namazit të drekës, Bilali (r.a.), hipi mbi Qabe dhe filloi të thërriste ezanin me zërin e tij të bukur e kumbues. Fjalët "Allahu ekber, Allahu ekber" i entuziazmonin zemrat e besimtarëve dhe i trembnin zemrat e idhujtarëve.

Në ato momente, disa veta prej të parëve të kurejshëve si Ebu Sufjani, Attab ibn Esidi dhe Harith ibn Hishami, ishin mbledhur në një qoshe të oborrit të Qabesë dhe po flisnin. Attabi tha:

- Babai im paska qenë një burrë me fat që vdiq para se ta dëgjonte këtë zë (të ezanit).

Ndërsa Harithi u shpreh:

- Sikur ta dija se fjalët e tij janë të vërteta, pasha Zotin edhe unë do të shkoja dhe do të bëhesha mysliman.

Ndërsa Ebu Sufjani tha:

- Unë s'po flas fare. Nëse them ndonjë gjë, kam frikë se edhe këta gurët e çakllit do të flasin dhe do ta lajmërojnë Muhamedin.

Pak më vonë, i Dërguari i Allahut (a.s.), shkoi pranë tyre dhe u tregoi një për një se çfarë kishin folur me njëri-tjetrin. Nisur nga kjo të gjithë thanë:

- Ato që folëm ne nuk i dëgjoji askush! Kjo është një mrekulli! Ne dëshmojmë se ti je i Dërguari i Allahut.

Pas namazit të drekës Profeti (a.s.), u ul në një vend të lartë të kodrës Safa. Të gjithë ata që dëshironin të bëheshin myslimanë, shkonin te i Dërguari i Allahut (a.s.), thoshin shehadetin dhe i jepnin besën. Në fillim, Profeti (a.s.), mori besën nga burrat, pastaj nga gratë. Burrat erdhën një nga një, i kapën dorën të Dërguarit të Allahut (a.s.) dhe i dhanë besën. Ndërsa në lidhje me dhënien e besës nga gratë, zbriti ky ajet fisnik:

"O Profet, nëse vijnë tek ty besimtarët e të betohen se nuk do t'i shoqërojnë Allahut asgjë (në adhurim), nuk do të vjedhin, nuk do të bëjnë imoralitet, nuk do t'i vrasin fëmijët e tyre, nuk do të sjellin ndonjë shpifje të sajuar nga ato vetë dhe se nuk do të të kundërshtojnë në çfarë është e drejtë dhe e arsyeshme, atëherë ti pranoje betimin e tyre dhe lutju Allahut t'i falë. Vërtet, Allahu është Falës dhe Mëshirëplotë." (Mumteherine, 12.)

Kur i Dërguari i Allahut (a.s.), mori besën nga gratë, nuk veproi siç bëri me burrat duke u dhënë dorën. Aty u soll një enë e mbushur plot me ujë. I Dërguari i Allahut (a.s.), i futi duart e bekuara në atë enë, pastaj gratë i fushnin duart në atë ujë dhe jepnin besën (betoheshin) se do t'i zbatonin urdhrat që përmendeshin në ajetin fisnik. Në fakt, dora e të Dërguarit të Allahut (a.s.), nuk ka prekur asnjë dorë gruaje të huaj përveç (atyre) të familjes së vet.

KËSHTU TË DO MIKU I SINGERTË!

Ishin ditët pas çlirimit të Mekës. I Dërguari i Allahut (a.s.), po qëndronte në Mesxhidu'l-Haram (Qabe). Në ato momente, Ebu Bekri (r.a.), i kishte futur krahun babait të tij të moshuar, Ebu Kuhafes, e solli atë tek Profeti (a.s.) dhe tha:

- O i Dërguari i Allahut! Babai im ka pranuar të hyjë në Islam. Andaj do t'ju japë besën.

Profeti ynë i nderuar i tha:

- O Ebu Bekr! Të mos e kishe munduar babanë tënd të moshuar duke e sjellë deri këtu! Unë mund të vija tek ai!

Ebu Bekri (r.a.), ia ktheu:

- O i Dërguari i Allahut! Më mirë të vijë ai te ju, sesa ju tek ai.

Profeti (a.s.), urdhëroi ta ulnin Ebu Kuhafen para tij. Më pas, e vendosi dorën e vet të bekuar në krahator mbi zemrën e tij dhe i tha:

- O Ebu Kuhafe! Bëhu mysliman të shpëtosh!

Ebu Kuhafe u bë mysliman dhe tha Dëshminë Islame. Pastaj zgjati dorën tek dora e Profetit (a.s.), për t'i dhënë besën. Pikërisht në ato momente Ebu Bekri (r.a.), i cili e donte të Dërguarin e Allahut (s.a.s.), më shumë se veten dhe çdo gjë tjetër, u prek dhe filloi të qante. Profeti (a.s.), i tha:

- O Ebu Bekr! Përse po qan?

Ebu Bekri (r.a.), me lotët që i rridhnin, tha:

- O i Dërguari i Allahut! Ah sikur kjo dorë që po të zgjatet për të të dhënë besën të ishte dora e xhaxhait tënd, Ebu Talibit dhe jo dora e babait tim, në mënyrë që të gëzoheshe ti në vend që të gëzohesha unë! Ah sikur Allahu Teala të të kishte gëzuar ty në vendin tim! Kush e di sa shumë do të gëzoheshe, sepse ju e donit shumë atë.

2. LUFTA E HUNEJNIT (Viti 630)

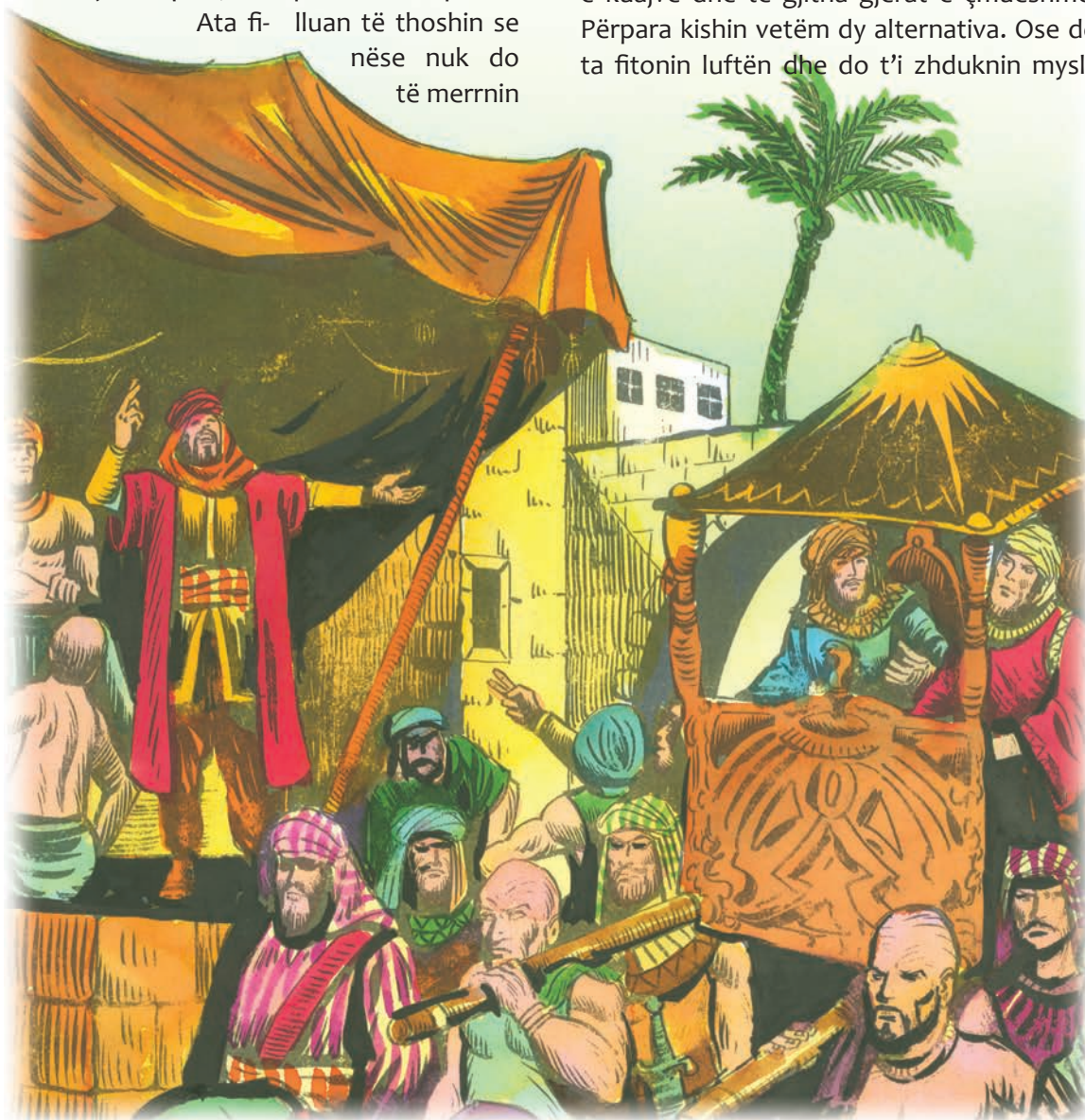
a) Frika e hevazinasve

Hunejn, është emri i një lugine ndërmjet Mekës dhe Taifit, rreth 16 kilometra larg Mekës. Para Islamit, arabët këtu organizonin panairë dhe gara poezish ndërmjet poetëve.

Fisi Hevazin, i cili e filloi luftën e Hunejnit, ishte një prej fiseve më të mëdha të Arabisë. Kur ky fis dëgjoji se Meka ishte çliruar nga myslimanët dhe se ishin thyer të gjithë idhujt në Qabe, u shqetësua së tepërmi.

Ata filluan të thoshin se nëse nuk do të merrnin

masa, një ditë do t'u ndodhte edhe atyre e njëjta gjë. Prandaj Hevazinasit filluan menjëherë përgatitjet për luftë. Edhe fisi Thakif që banonte në Taif u bashkua menjëherë me ata. Hevazinasit përgatitën një ushtri prej 20 mijë trupash, bashkë me disa fise të vogla që iu bashkuan, dhe u mbledhën në luginën e Hunejnit. Ata e konsideronin këtë luftë si një çështje për jetë a vdekje. Për këtë arsye, i kishin marrë me vete edhe bashkëshortet, fëmijët, të gjitha kopetë e deveve, deleve e kuajve dhe të gjitha gjërat e çmueshme. Përpara kishin vetëm dy alternativa. Ose do ta fitonin luftën dhe do t'i zhduknin mysli-

manët, ose do të vdisnin dhe do të humbnin gjithçka.

b) Kur ushtria islame ra në kurth

Kur i Dërguari i Allahut (a.s.), dëgjoi se armiku ishte mbledhur në Hunejn dhe kërkonte luftë, përgatiti menjëherë një ushtri prej 12 mijë trupash dhe u nis. Dhjetë mijë veta të kësaj ushtrie përbëheshin nga luftëtarët që kishin ardhur nga Medina për çlirimin e Mekës, ndërsa 2 mijë vetat e tjerë, ishin prej idhujtarëve të vjetër që tashmë ishin bërë myslimanë. Krahas këtyre, gjendeshin edhe rreth tetëdhjetë veta prej idhujtarëve të Mekës që

akoma nuk ishin bërë myslimanë.

Ushtria e myslimanëve ishte në gjendje shumë të mirë, qoftë nga aspekti i numrit, qoftë nga aspekti i armatimit dhe pajisjeve. Ajo ishte ushtria islame më e përsosur dhe më e fuqishme deri në atë periudhë. Kjo gjendje shkaktoi mburrje dhe krenari ndërmjet myslimanëve. Ata thoshin për veten e tyre: “Tashmë kjo ushtri nuk mund të mposhtet!” Edhe komandantët ishin të sigurt se do të korrnin fitore.

Forcat armike kishin shkuar më parë në luginën e Hunejnit dhe kishin ngritur kurthe

A është ky qëndrim i drejtë sipas jush? Përse?

duke u vendosur nëpër pjesët më të larta dhe nëpër vendet më të përshtatshme. Ndërsa ushtria e myslimanëve arriti në Hunejn në errësirën e mëngjesit dhe zuri vend në pjesët e ulëta të luginës. Të dyja ushtritë dolën përballë njëra-tjetrës.

Forcat pararojë të ushtrisë Islame ranë në kurth kur po kalonin nga një luginë në errësirën e mëngjesit. Mbi ta filluan të binin si shi me mijëra shigjeta. Armiku filloi të sulmonte nga çdo anë. Në atë errësirë të madhe, njerëzit nuk mund të shihnin as njëri-tjetrin. Forcat pararojë filluan të shpërbëheshin dhe të tërhiqeshin pas. Në atë luginë të ngushtë, myslimanët nuk po e kuptonin dot se çfarë po u ndodhte nën shiun e shigjetave të armikut që gjendej nëpër shpate. Ata u çoroditën dhe filluan të luftonin me njëri-tjetrin. Aty filloi një gjendje paniku. Në këtë mënyrë, ushtria e përsosur që pandehej se nuk mposhtej, filloi të shpërbëhej ngaqë ushtarët arratiseshin nga çdo anë akoma pa filluar lufta.

Ndërkohë, i
Dërguari i

Allahut (a.s.), shkante drejt armikut me mushkën ku kishte hipur. Pranë të Dërguarit të Allahut (a.s.), kishin mbetur rreth 80-100 veta prej sahabëve kryesorë, si Ebu Bekri (r.a.), Omeri (r.a.), Aliu (r.a.), etj. Disa prej këtyre përpiqeshin ta ndalonin Profetin (a.s.), të mos hynte më shumë ndërmjet armiqve duke e mbajtur për kapistre kafshën e tij.

c) Trimi më i madh

Kjo shpërbërje nxori në pah mendimet e vërteta të atyre që sapo ishin bërë myslimanë dhe e kishin ende të dobët besimin. Ebu Sufjani, duke qeshur me nënkuptim, tha:

- Tashmë kjo shpërbërje nuk mund të ndalet deri në Detin e Kuq.

Edhe Kelede, të cilit akoma nuk i ishte gdhendur besimi në zemër, bërtiti me të madhe:

- Sot u prish magjia!

Ndërsa vëllai i tij, Safuani, që akoma ishte idhujtar, e kritikonte vëllain e tij duke i thënë:

- Hesht, t'u thaftë goja! Më mirë bëhem skllavi i dikujt prej kurejshëve sesa bëhem skllavi i dikujt prej hevazinasve.

Nga ana tjetër, në Mekë u përhap menjëherë lajmi dhe thashethemet jehonin në çdo vend.

- Muhamedi paska vdekur.

- Ushtria e tij qenka shpartalluar.

- Arabët do të kthehen në fenë e vjetër!

Por, pikërisht në një moment kaq të rrezik-

shëm, i Dërguari i Allahut (a.s.), qëndronte në vendin e tij me trimëri dhe heroizëm dhe u thërriste myslimanëve të shpërndarë sa andej këndeje:

- O robërit e Allahut! Ejani këtu! Unë jam Profeti i Allahut, kjo nuk është gënjeshtër. Unë jam nipi i Abdulmutalibit.

Më pas, me urdhrin e Profetit (a.s.), Abbasi (r.a.), bërtiti me zërin e tij buçitës:

- O ensarë që keni dhënë besën në Akabe dhe që keni premtuar se do t'i bindeni Allahut dhe të Dërguarit të Tij! O besimtarë që jeni betuar në besëlidhjen e Riduanit se nuk do të hezitoni për ta flijuar jetën në rrugë të Allahut! Profeti është këtu. Ejani drejt atij!

Ensarët, muhaxhirët dhe mekasit të cilët e dëgjuan zërin e Abbasit dhe panë sahabët e tjerë trima duke luftuar me heroizëm pranë të Dërguarit të Allahut (a.s.), u kthyen menjëherë pas duke thënë: "Lebbejk, lebbejk / po

Si do të vepronit ju po të ndodheshit aty në ato momente?

vijmë te ti të të ndihmojmë!" – dhe u mblodhën rreth të Dërguarit të Allahut (a.s.). Më pas, lufta filloi përsëri me të gjithë ashpërsinë e saj.

Këtë herë, me ndihmën e Allahut Teala dhe luftën heroike të besimtarëve, armiku pësoi disfatë dhe u shpërbënë plotësisht, duke u arratisur dhe duke braktisur gratë, fëmijët, kafshët dhe gjërat e çmueshme. Kurse myslimanët, që pothuajse e humbën luftën, korrën fitore, por morën edhe mësimë të mëdha nga kjo luftë. Për shkak të mburrjes së tyre, ata mund të përjetonin një humbje të madhe dhe të dhimbshme, sepse pothuajse e kishin harruar se fitorja ishte një mirësi e Allahut.

Në luftën e Hunejnit vdiqën rreth 70 burra prej idhujtarëve. Ndërsa myslimanët dhanë vetëm 4 dëshmorë. Në këtë mënyrë myslimanët shpëtuan edhe nga një armik.

Pas luftës së Hunejnit, fisi Thakif që u bashkua me fisin Hevazin kundër myslimanëve, u arratisën drejt Taifit dhe u futën në kalanë e tyre. Myslmanët i ndoqën ata dhe i mbajtën të rrethuar për një kohë të gjatë. Gjatë kësaj kohe Profeti (a.s.), lutej:

“O Allah! Bëje mysliman popullin e Thakifit. Dërgoji ata te ne!”

Kjo lutje e të Dërguarit të Allahut (a.s.), u realizua pas një viti, kur banorët e Thakifit dërguan një delegacion te Profeti (a.s.) dhe e njoftuan se kishin pranuar fenë islame.

d) Robërit dhe plaçka e luftës

Pas betejës së Hunejnit dhe disa betejave të tjera, myslimanët kishin shtënë në dorë shumë robër dhe plaçkë të çmueshme. Njëzetë e katër mijë deve, mijëra dele, rreth pesë ton flori e argjend dhe me qindra sende të çmueshme... Sipas ligjeve të luftës, këto i përkisnin palës që fitonte. Ato u mbledhën në një vend që quhej Xhirane.

I Dërguari i Allahut (a.s.), po u shpërndante

plaçkën e luftës besimtarëve, atyre që sapo ishin bërë myslimanë dhe disa personave të tjerë që kishin marrë pjesë në luftë. Në ato momente vjen një delegacion nga fisi Hevazin, shumica e të cilëve ato ditë ishin bërë myslimanë. Madje, ndërmjet tyre kishin edhe njerëz prej Beni Sa'dit të cilët ishin të afërmit e Halimesë, nënës së qumështit të Profetit (a.s.). Ata thanë:

- O i Dërguari i Allahut! Ne jemi njerëz fisnikë dhe të ndershëm, por ja që na ndodhi një fatkeqësi e tillë. Njerëzit tanë janë kapur robër dhe pasuria jonë ka mbetur te ju si plaçkë lufte. Ju lutemi t'i lironi njerëzit tanë të cilët janë kapur rob dhe të na ktheni pasuritë tona.

Profeti ynë (a.s.), u mendua. Mes grave që ishin kapur robër, gjendeshin edhe hallat dhe tezet e qumështit, të cilat i patën shërbyer atij në fëmijëri. Tani, ato prisnin prej tij një mirësi dhe mirënjohje. Por mes myslimanëve kishte edhe prej atyre që prisnin të merrnin pjesën e vet nga plaçka e luftës.

Profeti (a.s.), tha:

- Deri më sot kam pritur se ndoshta do të bëheni myslimanë dhe do të vini, por ju keni mbetur shumë vonë. Njerëzit përreth meje

Sipas jush, si do të veprojë i Dërguari i Allahut (a.s.), në këtë situatë?

po presin ndarjen e plaçkës së luftës. Vetëm këtë mund të bëjmë: Ju mund të zgjidhni lirim e robërve tuaj ose marrjen e pasurive tuaja.

Ata i thanë:

- Sigurisht që duam të lirohen robërit tanë. Nderin e fisit nuk e ndërrojmë me asgjë.

Nisur nga kjo Profeti ynë i nderuar (a.s.), u tha:

- Në rregull atëherë! Robërit që më takojnë mua dhe të afërmve të mi i kam liruar dhe ua kam falur juve.

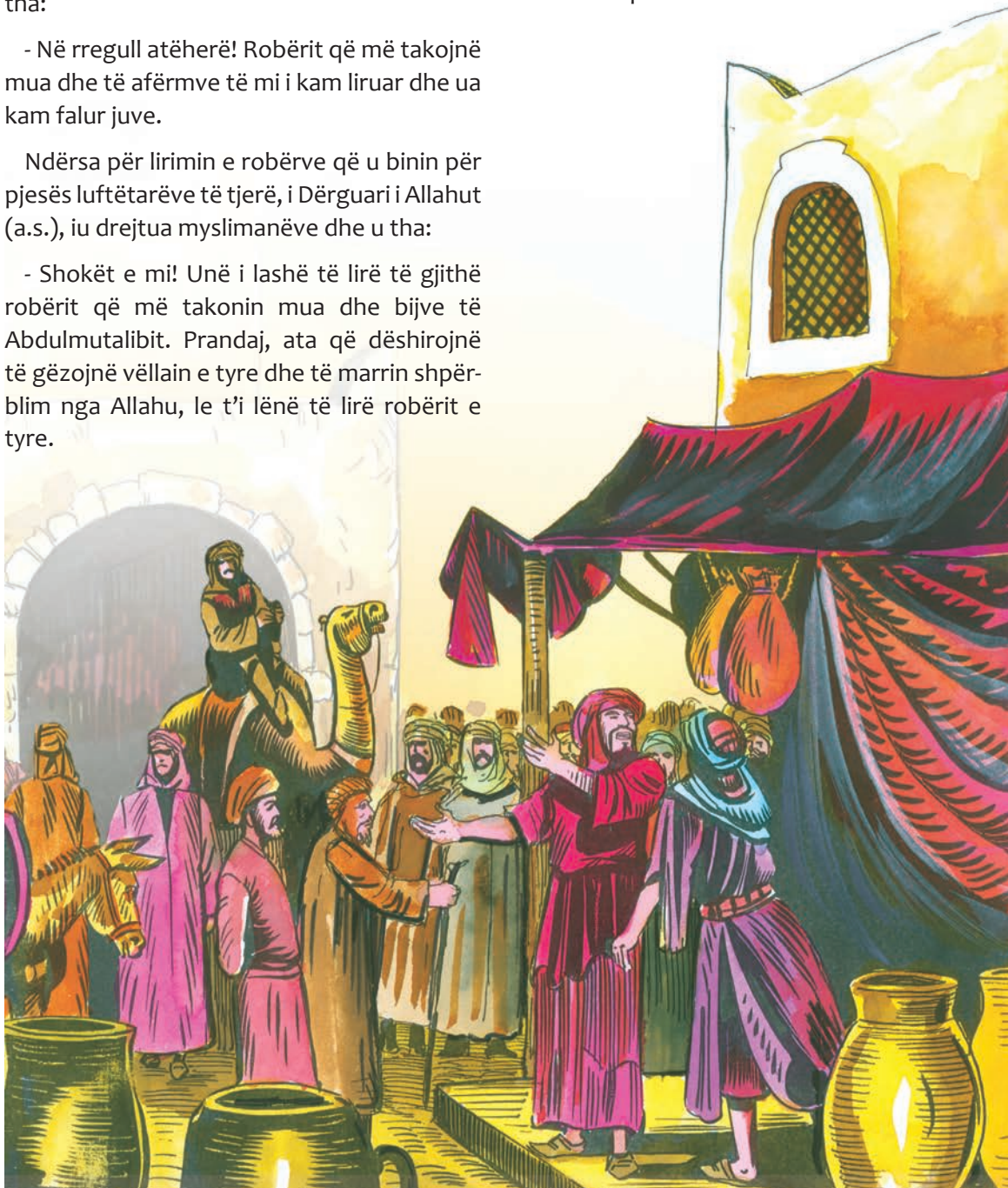
Ndërsa për lirim e robërve që u binin për pjesës luftëtarëve të tjerë, i Dërguari i Allahut (a.s.), iu drejtua myslimanëve dhe u tha:

- Shokët e mi! Unë i lashë të lirë të gjithë robërit që më takonin mua dhe bijve të Abdulmutalibit. Prandaj, ata që dëshirojnë të gëzojnë vëllain e tyre dhe të marrin shpërbtim nga Allahu, le t'i lënë të lirë robërit e tyre.

Këtë herë të gjithë myslimanët thanë me zë të lartë:

- Edhe ne i kemi falur ata që na takojnë neve, për hir të të Dërguarit të Allahut.

Kështu, shpëtuan mijëra robër në një moment. Për shkak të këtij veprimi madhështor, i gjithë populli i Hevazinit u bë menjëherë mysliman. Ai ishte një moment gëzimi që nuk mund të përshkruhet.

BUJARI PËRTEJ IMAGJINATËS

Lufta e Hunejnit dhe ajo e Taifit kishin mbaruar. Prej armikut kishte mbetur shumë plaçkë lufte. Në njërën anë grumbuj me flori, argjend dhe xhevahire, në anën tjetër kope devesh, delesh dhe dhish... Krahës këtyre, në luginën Xhirane kishte edhe shumë gjëra të tjera të çmueshme që i mahnitnin ata që i shihnin.

Safuan ibn Umejje ishte njëri prej të parëve të idhujtarëve, që ende nuk ishte bërë mysliman. Megjithatë, gjatë luftës së Hunejnit dhe

Taifit, ai nuk u nda aspak nga i Dërguari i Allahut (a.s.). Kur Profeti (a.s.), po ecte

përmes plaçkës së luftës që ishte mbledhur në Xhirane, ai përsëri gjendej pranë tij. I Dërguari i Allahut (a.s.), e pa me bisht të syrit Safuanin, i cili po shihte i mahnitur luginën plot me deve, kuaj, dele dhe dhi. Sytë i shkëlqenin si sytë e një fëmije që përpqet të marrë lodrën që i pëlqen. Papritur Profeti (a.s.), e pyeti:

- Safuan! Të pëlqeu shumë luginë?

- Po! - Tha Safuani duke lëvizur kokën.

Atë moment, Profeti ynë (a.s.), i tha:

- Qofshin të gjitha të tuat tufat në këtë luginë!

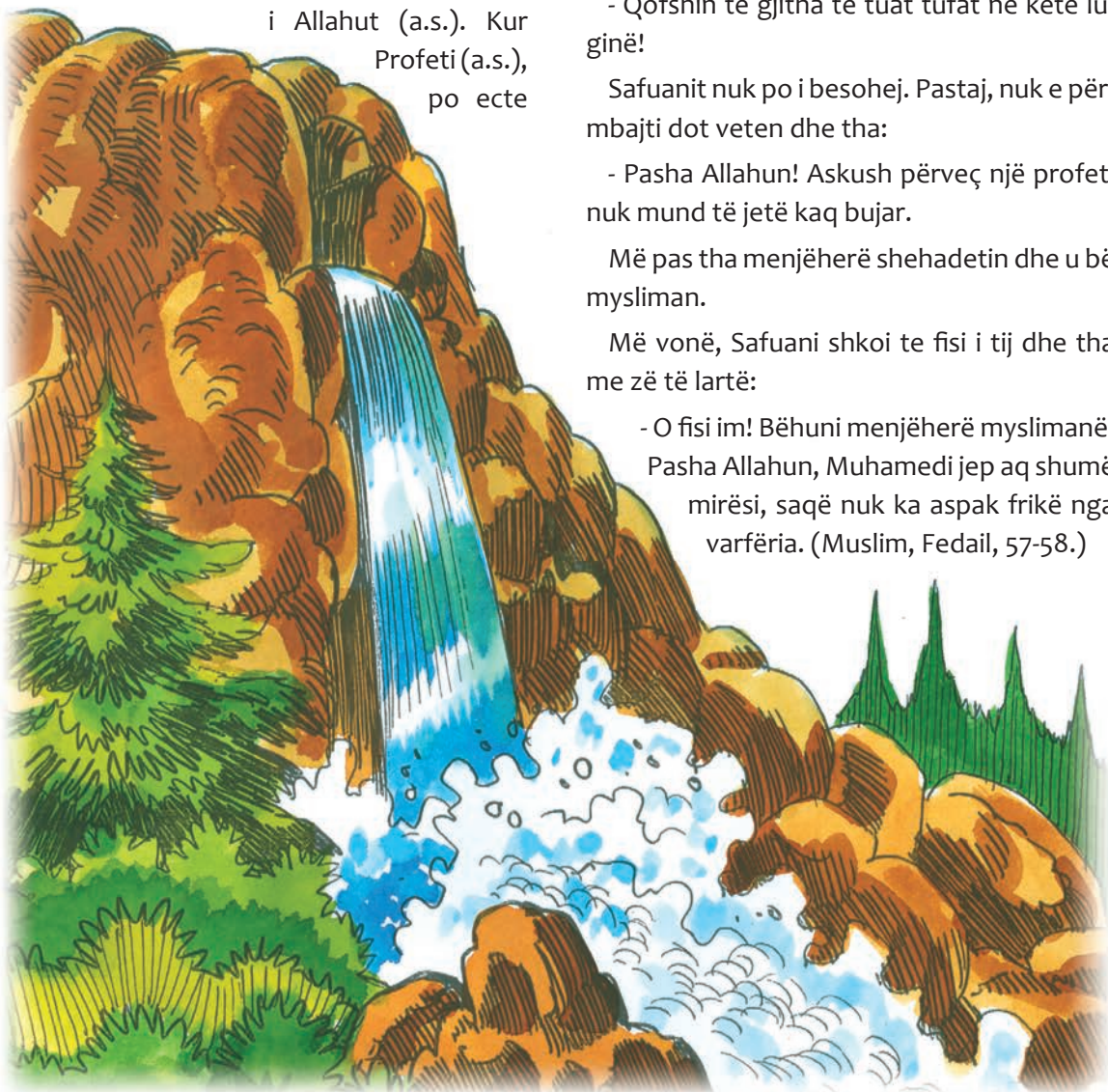
Safuanit nuk po i besohej. Pastaj, nuk e përmbajti dot veten dhe tha:

- Pasha Allahun! Askush përveç një profeti nuk mund të jetë kaq bujar.

Më pas tha menjëherë shehadetin dhe u bë mysliman.

Më vonë, Safuani shkoi te fisi i tij dhe tha me zë të lartë:

- O fisi im! Bëhuni menjëherë myslimanë! Pasha Allahun, Muhamedi jep aq shumë mirësi, sa që nuk ka aspak frikë nga varfëria. (Muslim, Fedail, 57-58.)

3. VITI I TË DËRGUARVE (Viti 630-631)

Arabët që jetonin në gadishullin arabik kishin respekt dhe i vlerësonin shumë mekasit, sepse ata e kishin prejardhjen nga Ibrahim (a.s.), kujdeseshin për Qaben dhe u shërbenin vizitorëve që shkonin atje.

Qabja ishte qendra fetare e të gjithë arabëve. Kalimi i saj në duart e myslimanëve me ngadhënjimin e Mekës dhe thyerja e idhujve në të, ndikoi shumë te fiset arabe që gjendeshin përreth. Tashmë, ata e kuptuan se askush nuk mund ta ndalonte përhapjen e Islamit.

Fiset që jetonin në krahina të ndryshme të Arabisë, filluan t'i dërgonin delegacione Profetit tonë (a.s.), për ta njoftuar se ishin bërë, ose donin të bëheshin myslimanë. Ata dëshironin të mësonin bazat e fesë islame.

Numri i këtyre fiseve sa vinte e shtoej dhe tashmë e kishte kaluar shtatëdhjetën. Ndër këta, ishte edhe delegacioni nga fisi Neha që jetonte në Jemen.

Profeti ynë i Nderuar (a.s.), interesohej personalisht me këto delegacione që i vinin dhe i priste mirë ato. Ai bisedonte me ata sipas gjendjes dhe zakoneve që kishin. Po ashtu, Profeti (a.s.), u jepte dhurata të çmueshme secilit prej këtyre delegacioneve. Kur largoheshin, atyre u jepte edhe mësues me vete për t'u mësuar njerëzve Islamit. Këta mësues i këshillonte shpesh duke u thënë:

- Lehtësoni dhe mos vështirësoni! Përgëzoni dhe mos i frikësoni njerëzit, duke i bërë ta urrejnë fenë! (Buhari, Ilm, 11.)

4. UDHËTIMI MË I VËSHTIRË: FUSHATA E TEBUKUT (Viti 630)

Tebuk është emri i një qyteti që gjendet pikërisht ndërmjet Medinës dhe Shamit.

Me kalimin e ditëve, feja Islame po përhapej nga Arabia drejt viseve të jashtme. Perandori bizantin u shqetësua jashtëzakonisht shumë për këtë. Në fakt, në luftën e Mutes ata nuk i mposhtën dot myslimanët, edhe pse vetë kishte një ushtri me 100 mijë trupa, kundër ushtrisë myslimane me vetëm 3000 trupa. Perandori bizantin dëshironte ta merrte nën sundim të gjithë Arabinë para se myslimanët të fuqizoheshin më shumë. Për ta realizuar këtë qëllim, ai mbledhi rreth vetes arabët e krishterë dhe i inkurajoi ata për t'u shfaqur armiqësi myslimanëve. Gassanitët ishin menjëherë të gatshëm për këtë punë. Andaj u bashkuan me bizantinët.

a) Përgatitja për luftë

Bizantinët përhapin lajmin se së afërmi do t'i sulmonin myslimanët. Kur i Dërguari i Allahut (a.s.), e dëgjoji këtë, menjëherë dha urdhrin

e përgatitjes për luftë. Përgatitjet për luftërat e mëparshme bëheshin fshehurazi, por këtë herë të gjithë e dinin se me kë do të bëhej lufta. Ishte stina e verës. Si rrjedhojë, ishin ditët më të nxehta. Armiku ishte shumë i fuqishëm. Vendi i fushëbetejës ishte shumë larg. Mbi të gjitha, atë vit, në Medinë kishte thatësi dhe zi buke. Myslimanët ishin në gjendje të vështirë edhe nga aspekti i ushqimit. Nga ana tjetër, hipokritët i bënë ato që bënë. Kryehipokriti Abdullah ibn Ubeji thoshte:

- Mos vallë Muhamedi pandeh se shteti Bizantin është lodër fëmijësh? Më duket sikur e shoh që tani atë duke u kapur rob bashkë me sahabët e tij.

Ndërsa disa hipokritë të tjerë filluan të thoshin:

- A dilet për luftë në një vapë të tillë? Do të vdisni para se të arrini atje.

Në Kuranin fisnik, si përgjigje ndaj këtyre thuhet:

“Ata që mbetën në shtëpitë e tyre, pas (daljes për luftë të) të Dërguarit të Allahut, u gëzuan; nuk u pëlqente të luftonin në rrugën e Allahut me pasurinë dhe jetën e tyre dhe thanë: «Mos shkoni në luftë, nëpër vapë!» Thuaju: «Zjarri i Xhehenemit është edhe më i nxehtë!» Veç sikur të kuptonin!” (Teube, 81.)

Luftëtarët myslimanë që vinin grupe-grupe nga fiset përreth, filluan të mbledheshin në Medinë. Aq, sa për një kohë të shkurtër u mbledh një ushtri e madhe.

Ushtria përbëhej nga 30 mijë veta, ku 10 mijë ishin kalorës, 12 mijë ishin me deve dhe pjesa tjetër këmbësorë. Për fat të keq, shumica e ushtarëve nuk kishin as kafshë hipjeje, as armatimin e plotë. Profeti (a.s.), u kërkoi të gjithëve të jepnin nga pasuria e tyre për ushtrinë. Të gjithë filluan t’i sillnin dhe të jepnin çfarëdo që kishin. Madje, edhe gratë nxorën dhe dhanë stollitë e tyre, si byzlykët dhe vathët për ta realizuar këtë kërkesë të Profetit (a.s.). Ebu Bekri (r.a.), ishte sahabi që bëri dhurimin më të madh për ushtrinë, duke sjellë të gjithë pasurinë e tij. Omeri (r.a.), gjithashtu gjendej ndërmjet sahabëve më bujarë. Ndërsa Osmani (r.a.), dha 300 deve të gatshme për luftë me të gjitha armatimet dhe pajisjet e duhura dhe një mijë dinarë floriri. I Dërguari i Allahut (a.s.), mbeti shumë i kënaqur nga dhurimet që u bënë. Fytyra e tij e bekuar i buzëqeshte vazhdimisht. Në sajë të këtyre ndihmave u pajisën për luftë edhe të varfrit që nuk kishin as armë, as kafshë hipjeje. Megjithatë, ende kishte prej

atyre që nuk kishin kafshë dhe armatime, edhe pse dëshironin të merrnin pjesë në luftë. Shtatë prej këtyre erdhën tek Profeti (a.s.) dhe thanë:

- O i Dërguari i Allahut! Nuk kemi ushqim për të ngrënë dhe deve për t’i hipur, por ne dëshirojmë shumë të dalim në luftë bashkë me ty.

Profeti (a.s.), u tha:

- Nuk ka mbetur asnjë deve që mund t’ju jap, prandaj mund të qëndroni këtu!

Por ata dëshironin aq shumë të merrnin pjesë në luftë, sa që filluan të qanin. Ndërsa ata që do të dilnin në luftë, po i shikonin me sy të përbotur. Megjithatë, më vonë u gjet një zgjidhje dhe atyre iu dha nga një kafshë. Kështu, edhe ata morën pjesë në luftë me entuziazmin që u kishte falur besimi.

Profeti (a.s.), e kishte caktuar Aliun (r.a.), si zëvendës të tijin në krye të myslimanëve në Medinë. Por atij i erdhi shumë rëndë të qëndronte në Medinë, ndërkohë që të gjithë po shkonin në luftë. Prandaj edhe Aliu (r.a.), u armatos menjëherë dhe u nis pas ushtrisë, të cilën e kapi në rrugë e sipër. Kur iu afrua Profetit (a.s.), disi i mërzhitur, i tha :

- A do të më lini me gratë dhe fëmijët?

I Dërguari i Allahut (s.a.s.), i tha:

- O Ali! A nuk je i kënaqur që për mua të jesh siç ishte Haruni për Musain? Edhe Musai kur po shkonte në malin Tur për të marrë shpalljen, e pati lënë vëllain e tij, Harunin, në krye të popullit.

Pas këtyre fjalëve, Aliu (r.a.), u kthye pas duke

Çfarë mund të ketë ndjerë në ato momente Aliu (r.a.)?

e kuptuar më mirë se kishte marrë përsipër një detyrë të madhe me qëndrimin në Medine dhe se ishte përgjegjës për të gjithë ata që gjende-
shin aty.

Kur ushtria doli nga Medina dhe u nis për rru-
gë, hipokritët e treguan përsëri dyfytërsinë e
tyre. Një pjesë e tyre u kthyen pas me kryetarin
Abdullah ibn Ubejin, duke thënë se nuk mund
të shkonin dot në këtë luftë. Ndërsa një pjesë
tjetër e hipokritëve vazhduan të mbillnin pesi-
mizëm dhe përçarje gjatë gjithë rrugës. Allahu
Teala e njoftoi Profetin e Tij (a.s.), për gjendjen
e atyre duke u shprehur:

“Sikur fitorja të ishte e afërt dhe udhëtimi i
shkurtër, ata do të të pasonin ty. Por iu duk rru-
gë e largët. Dhe ata do të betohen në Allahun:
«Sikur të kishim mundur, me siguri do të dilnim
bashkë me ju» dhe kështu ata e shkatërrojnë
vetveten; Allahu e di se ata janë gënjeshtarë.”
(Teube, 42.)

VATHËT E PËRGJAKUR

Sahabët, nxënësit e zgjedhur të Profe-
tit (a.s.), kurrë nuk hezitnin të shpen-
zonin pasurinë dhe të flijonin jetën për
hir të fesë. Kur Profeti (a.s.), u kërkonte
atyre të kontribuonin për ndonjë qëllim
fetar, ata sillnin çfarëdo që kishin dhe
ia jepnin duke i thënë: “Të qofshin falë
nëna, babai dhe jeta ime, o i Dërguari i
Allahut!”

Kështu, edhe gjatë përgatitjeve që u
bënë për luftën e Tebukut, u shfaq një
garë e tillë bujarie dhe sakrifice. Gratë
sillnin vathët, byzylykët dhe gjerdanet e
tyre dhe i vendosnin para Profetit tonë
(a.s.). Madje, edhe një vajzë e vogël tek
të dhjetat, erdhi tek i Dërguari i Allahut
(a.s.) dhe i shprehu dëshirën për të dhu-
ruar vathët e floririt që ia kishin vendosur
në vesh kur kishte qenë e vogël. Me emo-
cione të papërshkrueshme, vogëlushja e
shkretë u përpoq t’i hiqte vathët, por ata
nuk dilnin, sepse kishte shumë kohë që
ishin vendosur. Duke qenë se ishte në
prani të Profetit (a.s.), ajo bëri edhe një
përpjekje të fundit për t’i nxjerrë vathët,
të cilët këtë herë dolën, por i shkaktuan
plagë në pjesën e butë e veshëve. Ajo
i vendosi para të Dërguarit të Allahut
(a.s.), stolitë më të vlefshme të saj, të ci-
lat ishin përgjakur gjatë përpjekjes për t’i
hequr. E, ndërkohë që të tjerët po e shi-
konin të emocionuar, ajo ndihej më e
qetë dhe më e lumtur se të gjithë.

b) Armiku që nuk doli për të luftuar dhe kthimi pas në Medine

Pas një udhëtimi rreth një mijë kilometrash,
më në fund ushtria Islame arriti në Tebuk. Por

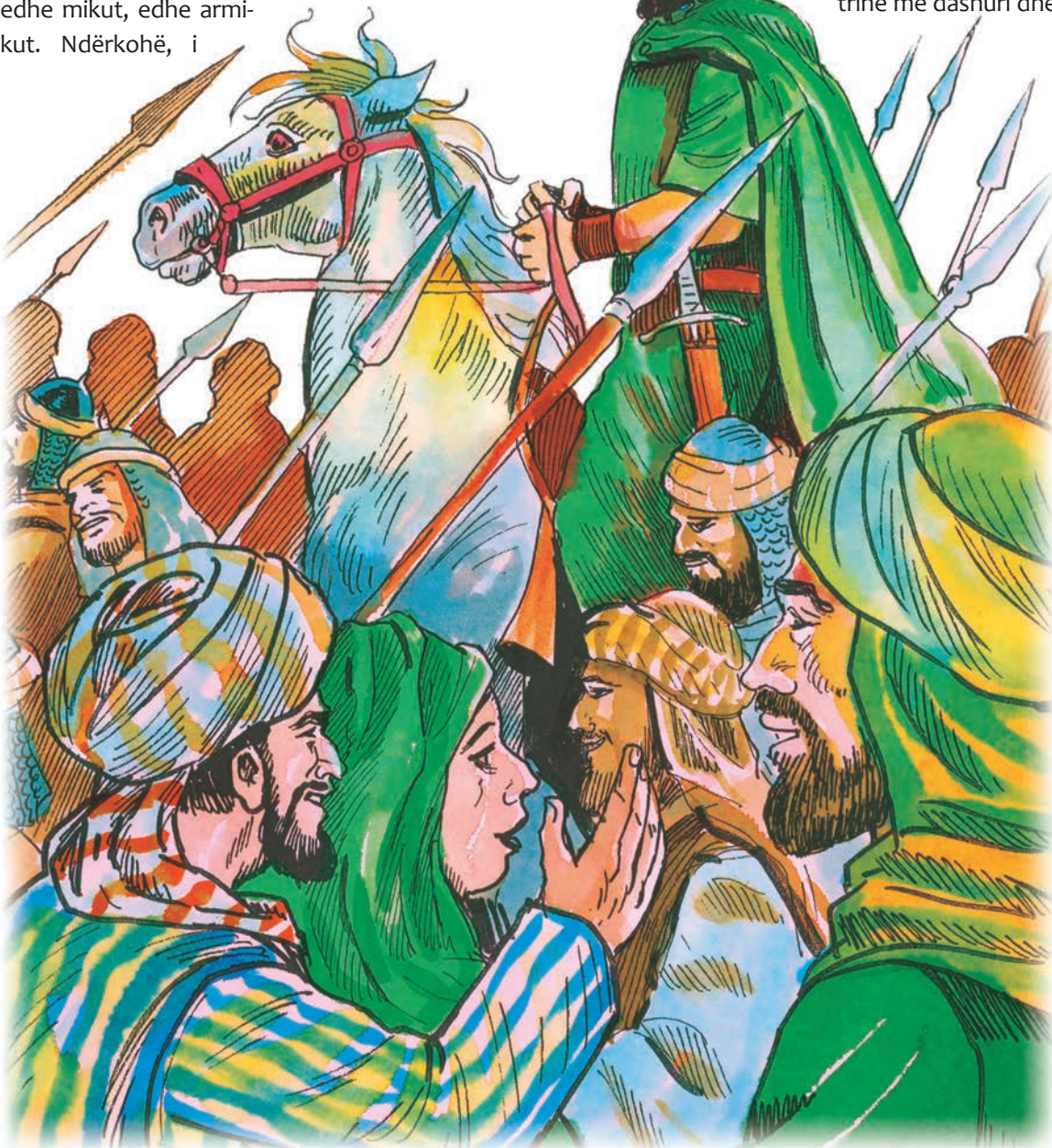
aty nuk gjendeshin as njësitë ushtarake të bizantinëve, as armiqtë nga fiset e krishtera arabe. Ushtria madhështore e Islamit që përbëhej nga tridhjetë mijë ushtarë, e frikësoi armikun. As bizantinët, as arabët e krishterë nuk donin të luftonin me myslimanët. Por me prezencën e saj në tokat e Bizantit, ushtria Islame i sfidoi të gjithë armiqtë duke u dhënë mesazhin se:

“Ja, unë jam këtu! Kush ka ndonjë problem me mua, le të vijë!”

Me fushatën e Tebukut, madhështia dhe fuqia e Islamit, iu tregua në të njëjtën kohë, edhe mikut, edhe armikut. Ndërkohë, i

Dërguari i Allahut (a.s.), nuk e pa të nevojshme të shkonte më tutje. Kështu, ai gjeti rastin dhe aty në Tebuk, bëri marrëveshje me disa fise të vogla të krishtera, të cilat pranuan të hynin nën mbrojtjen e myslimanëve duke paguar taksë për çdo vit. Pas një qëndrimi njëzet ditor në Tebuk, ushtria Islame u kthye në Medinë.

Kur në Medinë u dëgjua lajmi i kthimit të ushtrisë, gratë dhe fëmijët u dyndën të entuziazmuar nëpër rrugë. Ata e pritën ushtrinë me dashuri dhe

mallëngjim duke recituar poezi, e duke kënduar ilahi në hyrje të Medinës.

c) Ata që nuk shkuan në luftën e Tebukut

Kur i Dërguari i Allahut hyri në Medinë, shkoi menjëherë në xhami. Aty fali dy rekat namaz dhe falënderoi Allahun e Madhëruar. Më pas, ai filloi të bisedonte me ata që vinin për ta takuar në xhami. Me këtë rast, ai i dëgjoi një nga një të gjitha arsyetimet e atyre që nuk morën pjesë në luftën e Tebukut dhe për ta kërkoi falje nga Allahu. Ndër ata që nuk morën pjesë në luftë, ishin edhe tre myslimanë të sinqertë, të

cilët nuk paraqitën ndonjë justifikim të arsyeshëm. Pasi i dëgjoi, i Dërguari i Allahut (a.s.), u tha:

- Do të prisni derisa të vijë ndonjë urdhër nga Allahu në lidhje me ju!

Pas kësaj, Profeti (a.s.), filloi t'i bojkotojë këta tre persona, aq sa nuk u jepte as selam. Po kështu vepruan edhe myslimanët e tjerë. Askush nuk foli me ta dhe nuk u dha selam atyre për 50 ditë me radhë.

Kjo gjendje u erdhi shumë rëndë këtyre sahabëve. Ata u mërzitën jashtëzakonisht shumë.

Sipas jush, çfarë kanë përjetuar këta tre sahabë gjatë këtyre pesëdhjetë ditëve?

Aq, sa edhe bota u dukej e ngushtë. Çdo ditë u penduan dhe derdhën lot. Më në fund, Allahu Teala e pranoi edhe pendimin e atyre dhe zbriti një ajet që tregonte se i kishte falur.

I Dërguari i Allahut (a.s.), asnjëherë nuk u kaplue nga pesimizmi dhe frika kundrejt fatkeqësive dhe vështirësive me të cilat u përball gjatë gjithë jetës. Siç i kaluan me vështirësi e mundime vitet e fëmijërisë, ashtu i kaluan në skamje e varfëri edhe vitet e rinisë. Por ai asnjëherë nuk u mposht prej këtyre vështirësive dhe nuk ia shtriu dorën askujt. Punoj shumë, u vuri gjoksin vështirësive, nuk u dorëzua dhe u kap fort pas jetës. Ai asnjëherë nuk e humbi shpresën, por gjithmonë kërkoi mbrojtje dhe ndihmë nga Allahu, Krijuesi i tij.

Më në fund, u martua dhe u bë baba. Ai i donte shumë fëmijët dhe përkujdesej shumë për ta, edhe pse ishte një njeri që nuk e kishte shijuar dhembshurinë dhe ngrohtësinë e babait. Kur i lindi një djalë, u gëzua shumë dhe i vendosi emrin e profetit të madh, Ibrahimit, nga i cili e kishte prejardhjen. Edhe më parë i kishte lindur një djalë, por pati ndërruar jetë shumë shpejt. Ai e merrte shpesh në

krahë Ibrahimin, e puthte dhe i merrte erë. Por ja që edhe Ibrahim i sëmure rëndë kur mbushi një vit e gjysmë dhe sa vinte e tretej për çdo ditë që kalonte.

Profeti ynë i nderuar (a.s.), nuk e lëshonte të voglin e tij nga krahët dhe i përgjerohej Allahut që ta shëronte, por jeta që Allahu kishte caktuar për të kishte marrë fund dhe Ibrahim ndërroi jetë. Profeti (a.s.), nuk i mbante dot lotët, dhimbjen e groposte në zemër dhe duke iu bindur caktimit të Allahut thoshte:

- O Ibrahim! Ne të gjithë po ndjejmë një hidhërim të thellë për vdekjen tënde! Po të mos ishte vdekja një caktim i Allahut, po të mos kishte përfunduar jeta që Ai ta dha, po të mos takoheshin në xhenet ata që kanë vdekur më parë me ata që do të vdesin më vonë, do të hidhëroheshim edhe më shumë për vdekjen tënde, bir! (Muslim, Fedail, 62-63.)

5. MYSLIMANËT KRYEJNË HAXHIN (Viti 631)

Qaben e kanë ndërtuar në Mekë Ibrahim (a.s.) dhe biri i tij, Ismaili (a.s.), shekuj më parë. Më pas, u vjen Xhebraili (a.s.) dhe u tregoi se si do ta bënin tavaf Qabën, duke u mësuar kryerjen e adhurimit të haxhit. Pastaj, Ibrahim (a.s.), dhe Ismaili (a.s.), ia mësuan edhe popullit të tyre. Me kalimin e shekujve, njerëzit e harruan besimin, haxhin dhe adhurimet e tjera që u kishin mësuar Ibrahim dhe Ismaili. Për pasojë, në vend që të adhuronin Allahun dhe t'i luteshin Atij, filluan të bënin idhuj dhe t'i adhuronin si zota. Kështu, vendin e besimit të drejtë, e zunë besimet e devijuara që e poshtëronin njeriun. Për shembull, arabët idhujtarë, thoshin se Qabja nuk mund të bëhej tavaf me rrobat që i kishin veshur kur kishin bërë gjynahe. Andaj filluan të bënin tavaf lakuriq.

Nëntë vite pas hixhretit, Allahu i urdhëroi edhe njëherë myslimanët për ta kryer haxhin në mënyrë të rregullt. Tashmë Qabja do të bëhej tavaf siç i ishte mësuar Ibrahim (a.s.) dhe Ismaili (a.s.). Atë vit, Profeti (a.s.), nuk shkoi vetë në haxh, por në vend të tij dërgoi Ebu Bekrin (r.a.), bashkë me 300 myslimanë të tjerë. Kur karvani ishte ende rrugës drejt haxhit, të Dërguarit të Allahut (a.s.), i vjen shpallje nga Allahu, ku zbriten parimet që sistemonin ritin e haxhit. Profeti (a.s.), dërgoi menjëherë Aliun (r.a.), që të shkonte dhe të arrinte karvanin. Aliu (r.a.), e arriti Ebu Bekrin (r.a.), në rrugë e sipër dhe e njoftoi për urdhrat hyjnorë që kishin ardhur dhe sugjerimet e të Dërguarit të Allahut (a.s.). Atë vit myslimanët e kryen haxhin në formën të bukur. Ndërsa idhujtarët vazhduan traditën e tyre të shëmtuar.

Aliu (r.a.), zbatoi urdhrin e Profetit (a.s.) dhe ditën e dhjetë të Dhilhixhe, domethënë ditën e Kurban Bajramit, mbajti hutben në

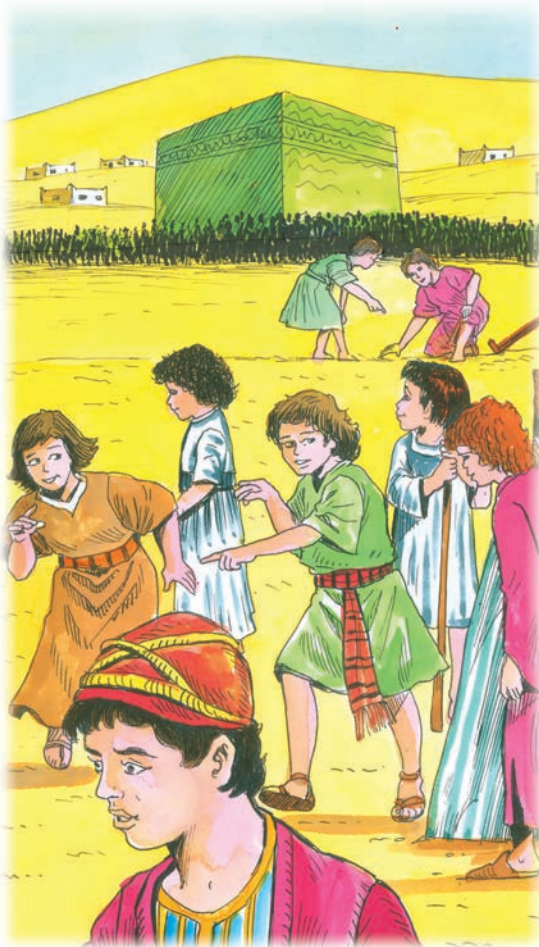
Mina. Ai këndoi me zë të lartë ajetet e para të sures Teube dhe shpalli rregullat e reja.

- Të gjithë le ta dinë se, përveç myslimanëve askush nuk mund të hyjë në xhenet.

- Pas këtij viti Qabes nuk do t'i afrohet asnjë idhujtar dhe asnjë jomysliman.

- Tashmë askush nuk do ta bëjë tavaf Qaben lakuriq dhe do t'u jepet fund zakoneve të idhujtarëve.

Brenda një kohe të shkurtër pas shpalljes së këtyre rregullave të reja, e gjithë Arabia u bë myslimane. Pas atij viti në Mekë nuk mbeti më asnjë idhujtar.

6. HAXHI I LAMTUMIRËS (Viti 632)

Pasi adhurimi i haxhit u bë farz, haxhi i parë dhe i fundit që bëri i Dërguari i Allahut (a.s.), ishte haxhi i lamtumirës. Ky është quajtur “Haxhi i Lamtumirës”, sepse gjatë këtij haxhi, Profeti (a.s.), u ka dhënë lamtumirën sahabëve. Dhe me të vërtetë që, i Dërguari i Allahut (a.s.), ndërroi jetë 81 apo 82 ditë pas haxhit të lamtumirës.

Në vitin 632 Islami tashmë ishte përhapur në të gjithë Arabinë. I Dërguari i Allahut (a.s.), lajmëroi se do të shkonte në Mekë për të kryer haxhin. Myslimanët që dëshironin të kishin nderin për të bërë haxh së bashku me të, u mbledhën në Medinë. Pranë Profetit (a.s.) gjendeshin vajza e vet, Fatimja dhe bashkëshortet e tij.

A do të dëshironit edhe ju të bënit haxh bashkë me Profetin tonë të nderuar (a.s.)? Çfarë do të ndjenit në atë situatë?

Profeti (a.s.), mori gusul, bëri nijet për Haxh dhe Umre dhe veshi ihramin. Numri i atyre që ishin mbledhur në Medinë për të bërë haxh bashkë me të Dërguarin e Allahut (a.s.), ishte rreth 100 mijë. Ndërsa bashkë me ata që iu bashkuan gjatë rrugës, numri i haxhilerëve arriti deri në 124 mijë. Dhjetëra mijëra njerëz të entuziazmuar bënë tekbirë duke thënë: “Allahu ekber, Allahu ekber, la ilahe il-lallahu uallahu ekber, Allahu ekber ue lil-lahi’l-hamd.” Pas këtyre, në qiell jehonin zërat: “Lebbejk Allahumme lebbejk, Lebbejke la sherike leke lebbejk...” 124 mijë myslimanë shkonin pas të Dërguarit të Allahut (a.s.), sikur të ishin një rrëke njerëzish.

Pas një udhëtimi që zgjati dhjetë ditë, Profeti

ynë (a.s.) dhe ata që ishin bashkë me të, arritën në Mekë. Ata bënë tavaf Qaben dhe përfunduan sa’jin (ecjen) ndërmjet kodrave Safa dhe Merve. Në kohën e drekës, i

Dërguari i Allahut (a.s.), shkoi me devenë e tij në luginën e Arafatit. Aty afër mbrëmjes, 124 mijë myslimanë ishin mbledhur rreth e rrotull tij dhe po dëgjonin me përkushtim. Secili prej tyre po e dëgjonte të Dërguarin e Allahut (s.a.s.), sikur në kokat e tyre të ishte ulur ndonjë zog dhe ata nuk lëviznin nga frika se mos ikte. Duke qëndruar mbi devenë e tij, Kasvan, në mes të luginës së Arafatit, Profeti ynë (a.s.), mbajti “Hutben e Lamtumirës”, e cila ka kaluar në histori, është gdhendur në mendje dhe ka zënë vend zemra. Në ato momente, zbriti ky ajet fisnik i cili njoftonte se feja tashmë ishte plotësuar:

“...Sot jua përsosa fenë tuaj, e plotësova dhuntinë Time ndaj jush dhe zgjodha që Islami të jetë feja juaj...” (Maide, 3.)

Ndërkohë që Profeti (a.s.), po e mbante hut-

ben, sahabët me zë kumbues, i përsërisnin një nga një fjalitë e të Dërguarit të Allahut (s.a.s.), në mënyrë që hutbja të dëgjohej në çdo anë. I Dërguari i Allahut (a.s.), tha:

“...O njerëz! Dëgjojeni mirë fjalën time. Nuk e di, ndoshta pas këtij viti nuk do të jemi më bashkë.

O njerëz! Siç është kjo ditë e shenjtë, siç është ky muaj i shenjtë, siç është ky qyteti juaj, Meka e shenjtë, kështu është e shenjtë edhe jeta, pa-suria, namusi dhe nderi juaj sipas Islamit.

Miqtë e mi! Nesër, ditën e gjykimit do të takoheni me Zotin. Pastaj do të merreni në llogari për ato që keni bërë në këtë botë. Bëni kujdes, mos u ktheni në devijimet e vjetra pas meje dhe ta vrisni njëri-tjetrin. Ata që gjenden këtu le t’ua thonë këto këshilla atyre që nuk

gjenden. Mundet që i njoftuari t'i mësojë ato duke i kuptuar më mirë se ai që gjendet këtu dhe i ka dëgjuar.

Shokët e mi! Gjakmarrjet në kohën para ardhjes së Islamit, tashmë janë shfuqizuar. Gjakmarrja e parë që kam shfuqizuar është gjakmarrja e Rabia ibn Harithit, i cili është prej xhaxhallarëve të mi.

...Besimtarë! Po ju lë dy amanete. Për sa kohë të kapeni fort pas tyre, nuk do të devijoni aspak gjatë rrugës. Këto amanete janë Libri i Allahut, Kurani dhe Sunneti i Profetit të Tij.

O besimtarë! Dëgjojeni dhe kuptojeni mirë fjalën time! Zoti juaj është një, babai juaj është një. Të gjithë keni ardhur në këtë botë nga

Ademi. Ndërsa Ademi është krijuar prej dheut. Për këtë arsye, askush nuk ka epërsi ndaj dikujt tjetër në lidhje me prejardhjen. Epërsia të Allahu është vetëm në devotshmëri ndaj Allahut. Myslimani është vëllai i myslimanit. Kështu të gjithë myslimanët janë vëllezër...

Shokët e mi! Kini frikë Allahun dhe falini pesë kohët e namazit. Mbajeni agjërimin e Ramazanit, jepeni zekatin e pasurisë suaj dhe bindjuni udhëheqësve tuaj, që të hyni në Xhenetin e Zotit!

O njerëz! Nesër në ditën e tubimit do t'ju pyesin për mua. Çfarë do të thoni për mua ditën e gjykimit?

Të gjithë sahabët thanë me një zë:

Si do t'i përgjigjeshit kësaj pyetjeje të të Dërguarit të Allahut (a.s.), nëse do të gjendeshit aty?

- Do të dëshmojmë se fenë e Allahut na e mësove, detyrën e kreve siç duhet dhe neve na këshillove!

I Dërguari i Allahut (a.s.), e ngriti drejt qiellit gishtin tregues, pastaj e uli drejt xhematit dhe tha tri herë:

“Ji dëshmitar, o Zot! Ji dëshmitar, o Zot! Ji dëshmitar, o Zot!”

Pas hutbes së lamtumirës i Dërguari i Allahut (a.s.), kreu edhe detyrat e tjera të haxhit. Po kështu vepruan edhe myslimanët e tjerë, duke vepruar të njëjtat gjëra që bënte ai. Adhurimet vazhduan deri në ditën e katërt të Kurban Bajramit. Dhjetëra mijëra besimtarë bënë tavafin dhe sa'jin (ecjen) e lamtumirës bashkë me Profetin (a.s.). Pas Bajramit, i Profeti ynë (a.s.), u kthye në Medinë.

7. SËMUNDJA E TË DËRGUARIT TË ALLAHUT DHE LAMTUMIRA E FUNDIT

a) Më ka marrë malli për vëllezërit e mi!

I Dërguari i Allahut (a.s.), u sëmur pak kohë pasi u kthye nga haxhi i lamtumirës. Një ditë para se të sëmurej, vizitoi varrezat “Xhennetu’l-Baki” në Medinë, ku u lut për myslimanët që ishin varrosur aty. Duke vep-ruar kështu, dukej sikur Profeti ynë (a.s.), po u jepte lamtumirën edhe të vdekurve siç ua dha lamtumirën atyre që ishin të gjallë prej umetit. Atyre që preheshin në varre u tha:

- Paqja e Allahut qoftë mbi ju, o ju që gje-ndeni nën dhe! Inshallah një ditë edhe ne do të vijmë pranë jush.

Pastaj tha:

- Sa dëshirë kam t’i shoh vëllezërit e mi. Sa shumë që më ka marrë malli për ta!

Sahabët i thanë:

- A nuk jemi ne vëllezërit e tu, o i Dërguari i Allahut?

Profeti ynë (a.s.), u tha:

-Juenimiqtëemi.Ndërsavëllezërittanëjanë ata që akoma nuk kanë ardhur në këtë botë.

Sahabët pyetën përsëri:

- Si do t’i njihni në ahiret ata që akoma nuk kanë ardhur në këtë botë prej umetit tuaj, o i Dërguari i Allahut?

Ndërsa Profeti (a.s.), u përgjigj duke i pye-tur:

- A nuk mundet ta njohë dikush kalin e tij me këmbë dhe fytyrë të bardhë mes një ko-peje kuajsh të zinj?

Sahabët iu përgjigjën:

- Sigurisht që e njeh, o i Dërguari i Allahut.”

Atëherë, Profeti (a.s.), u tha:

- Ditën e tubimit, vëllezërit e mi do të vijnë me gjymtyrët e abdesit të bardha. Unë do të arrij para të gjithëve (te Burimi i Keutherit) dhe do t’i pres aty për t’u dhënë atyre (të pinë) nga Burimi i Keutherit.

b) Këshillat e tij të fundit

Pesë ditë para se të ndërronte jetë, të Dërguarit të Allahut (a.s.), iu përkeqësua edhe më shumë sëmundja. Në momentet kur ndihej më mirë, u jepte këto këshilla të

Çfarë mendoni rreth faktit që Profeti (a.s.), na ka quajtur “vëllezërit e tij”?

fundit vajzës dhe bashkëshorteve të tij duke u thënë:

“O Vajza e të Dërguarit të Allahut, Fatime!

O bashkëshortja ime, Safie! Bëni vepra të pranuara me të cilat do të fitoni kënaqësinë e Allahut! Nëse nuk do të keni vepra të mira

I Dërguari i Allahut (a.s.), u sëmur pasi u kthye nga vizita e varrezave. Kjo ishte një sëmundje që i shkaktonte shumë temperaturë dhe e bënte të ndihej shumë i pafuqishëm. Kur i binte të fikët për shkak të sëmundjes, atij i hidhej ujë, në mënyrë që t'i freskohej sadopak trupi që po i përvëlohej nga temperatura.

Në këto ditë të sëmundjes, Profeti (a.s.), dëshironte të merrte hallallëk nga sahabët. Kur ata u mblodhën në xhami, Profeti ynë (a.s.), u tha:

“Sahabët e mi!

Në fund të fundit, edhe unë jam një njeri. Disa prej jush mund të kenë ndonjë hak të tyre pa e marrë prej meje. Kujt do që mund t'ia kem lënduar trupin, ja ku është trupi im! Le të vijë dhe ta godasë, në mënyrë që ta marrë hakun e vet. Kujt do që i kam marrë gabimisht ndonjë gjë nga pasuria, ja ku është pasuria ime. Le të vijë dhe ta marrë. O Allah! Unë jam vetëm një njeri. Nëse ndonjërit prej myslimanëve i kam thënë ndonjë fjalë të rëndë apo e kam lënduar, bëje këtë falje, pastrim shpirtëror dhe sevap për të!” (Ahmed, III, 400.)

Pas këtyre fjalëve, i Dërguari i Allahut (a.s.), u kthye përsëri në dhomën e tij i lodhur. Sëmundja i ishte përkeqësuar, por edhe në atë gjendje, Profeti ynë (a.s.), mendonte për fqinjët e varfër dhe nevojtarët e umetit. Pra-

ndaj, ai thirri nënën tonë, Aishen (r.anha), nxori gjashtë dinarët e fundit që kishte dhe ia dha asaj që t'ua jepte të varfërve. Në ato momente, Aisha (r.a.), ishte e preokupuar me sëmundjen e Profetit (a.s.). Ajo ishte shumë e shqetësuar dhe po përpiqej t'i shërbente sa më mirë bashkëshortit të saj. Më vonë, Profeti (a.s.), iu përkeqësua edhe më shumë sëmundja. Kur dergjej në shtrat i sëmurë, i mblodhi pak fuqitë për një moment, pa nënën tonë, Aishen (r.a.) dhe i tha:

- Ç'bëre me dinarët? A ua dhe të varfërve?

Aishja e kishte harruar këtë për shkak të punëve të shumta. Andaj i tha:

- Jo! Pasha Allahun nuk u interesova dot me asgjë tjetër për shkak të sëmundjes tënde.

Atëherë, Profeti (a.s.), i kërkoi që t'i sillte paratë. Kur nëna jonë, Aisha i solli paratë dhe ia dha, Profeti i mori dinarët në dorë dhe tha:

- I Dërguari i Allahut, Muhamedi, nuk dëshiron që ta takojë Allahun duke vdekur me këta dinarë pranë!

Pastaj, i ndau të gjitha paratë për familjet e varfra dhe Aishja (r.a.), ua dërgoi menjëherë atyre familjeve. Kur i thanë se ia kishin kryer kërkesën, i Dërguari i Allahut (a.s.), u shpreh:

- Ja, tani u qetësova. Pastaj e zuri gjumi. (Ibn Hanbel, VI, 104)

të cilat mund t'ju shpëtojnë, mos i mbani shpresat tek unë, sepse unë nuk mund t'ju shpëtoj nga ndëshkimi i Allahut nëse nuk bëni adhurim!”

Përsëri, një ditë tjetër kur i Dërguari i Allahut (a.s.), pati mundësi të fliste, tha:

“Kujdes namazin! Vazhdoni ta falni namazin! Silluni mirë ndaj njerëzve për të cilët jeni përgjegjës! Mos u bëni padrejtësi atyre! Kini frikë Allahun! Ushqejini ata! Mos e nënvlerësoni veshmbathjen e tyre! Thujuni atyre fjalë të buta dhe të bukura!”

Atë ditë, i Dërguari i Allahut (a.s.), i pastroi

dhëmbët me një dëshirë të madhe, duke përdorur misvak. Madje, ai ishte aq shumë i lumtur kur po i pastronte dhëmbët me misvak, sa që dukej sikur asnjëherë më parë nuk kishte përdorur misvak.

c) Namazi i fundit

Ishte koha e jacisë së ditës para se të vdiste. Ezani ishte kënduar. Të Dërguarit të Allahut (a.s.), herë pas here i binte të fikët. Ai i pyeti ata që kishte pranë nëse ishte falur namazi apo jo. Ata i thanë: “Juve po ju presin!” Menjëherë i hodhën ujë për ta lehtësuar. Ai deshi të ngrihej në këmbë për të shkuar në namaz, por nuk u ngrit dot dhe i ra të fikët. Përsëri i hodhën ujë për të shkuar në namaz, por nuk kishte fuqi dhe prapë i ra të fikët. E provoi për herë të tretë, por prapë i ra të fikët. Kur erdhi në vete edhe këtë radhë, tha:

“I thoni Ebu Bekrit që ta falë namazin!”

Kështu, namazi i fundit që fali bashkë me sahabët e tij, ishte namazi i akshamit të asaj dite. Nga ai moment, e deri kur ndërroi jetë i Dërguari i Allahut (a.s.), namazet i fali Ebu Bekri (r.a.).

d) Vdekja

Natën e asaj dite që do të ndërronte jetë, të Dërguarit të Allahut (a.s.), i ra temperatura dhe afër mëngjesit u qetësua pak. Kështu, mëngjesin e ditës së hënë e ngriti perden e derës që hapej drejt xhamisë. Sahabët ishin rreshtuar në radhë si perla dhe po falnin namazin e mëngjesit pas Ebu Bekrit (r.a.), gjithë përkushtim. Profeti (a.s.), u gëzua shumë kur i pa sahabët e tij duke falur namaz në këtë formë kaq të bukur. Ai buzëqeshi dhe për pak kohë i vështroi teksa falnin namaz.

Kur sahabët e kuptuan se po i shihte Profeti

Sipas jush, çfarë do të ndodhte nëse Profeti ynë (a.s.), nuk do ta caktonte imam Ebu Bekrin (r.a.)?

Çfarë mund të ketë menduar i Dërguari i Allahut (a.s.), në atë situatë?

(a.s.), papritur u entuziazmuan shumë. Ata u gëzuan jashtë mase me mendimin se ai po shërohet. Mirëpo më pas, Profeti (a.s.), e mbylli perden dhe u fut në dhomë. Kjo ishte hera e fundit që sahabët e panë fytyrën e tij të bekuar. Profeti (a.s.), ishte zbehur në fytyrë dhe afër drekës u përkeqësua përsëri. Shpeshherë i binte të fikët. Ndërkohë, vajza e tij e dashur, Fatimja, po i qëndronte te koka dhe po qante e dëshpëruar duke thënë:

- Ah vuajtja e babait tim të dashur!

Në këto momente, i Dërguari i Allahut (a.s.), e ngushëlloi atë duke i thënë:

- Mos u mërzit bijë! Pas kësaj dite babai yt nuk do të vuajë më aspak.

Herë pas here, Profeti (a.s.), i fuste duart në ujin e freskët që gjendej në një enë pranë tij dhe e lagte fytyrën. Më pas, ai lutej:

- La ilahe il-lallah! O Allah! Më ndihmo për t'u rezistuar vuajtjeve të vdekjes! Më fal dhe më mëshiro!

Pastaj e ngriti dorën dhe tha tri herë:

“O Allah! Me ço te miku më i lartë!”

Pas kësaj lutjeje të fundit dhe me kokën e mbështetur në prehrin e nënës sonë, Aishes, dora e bekuar e Profetit (a.s.), ra mënjanë. Nëna jonë, Aishja e ngriti ngadalë kokën e të Dërguarit të Allahut (a.s.) dhe e vendosi në jastëk. Tashmë shpirti i tij fisnik kishte fluturuar dhe kishte shkuar te “miku më i lartë”, pra, te Zoti i tij.

Data ishte 8 qershor i vitit 632. (Dita e 12-të e muajit Rabiulevvel.)

e) Përfshirja nga hidhërimi

Pasi myslimanët morën lajmin e vdekjes së Profetit (a.s.), filluan të qanin në xhami. Secili prej tyre po përjetonte një tronditje të madhe. Madje edhe Omeri (r.a.), thoshte:

“Të mos dëgjoj ndonjë duke thënë se i Dërguari i Allahut ka vdekur! Përndryshe do t'ia pres kokën! Atij thjesht i ka rënë të fikët!”

Kur Ebu Bekri (r.a.), e dëgjoi këtë lajm të hidhur, i hipi kalit dhe erdhi menjëherë. Ai iu afrua Profetit (a.s.) dhe ia hoqi mbulesën që kishte në fytyrë. Pastaj u përkul mbi të, e puthi në ballë duke qarë dhe tha:

“Pasha Allahun, Profeti ka ndërruar jetë! Ne jemi të Allahut. Ne jemi robërit e Allahut dhe tek Ai do të kthehemi përsëri! Të qofshin falë nëna dhe babai im! Ti ke ndërruar jetë dhe e ke kaluar shtegun e vdekjes. Ah o Profeti im!”

Pastaj e puthi përsëri në ballë të Dërguarin e Allahut (a.s.). Pasi ia ngriti kokën, tha: “Ah miku im!” – dhe u përkul përsëri mbi të dhe e puthi. Pastaj tha: “Ah i zgjedhuri im!” – dhe përsëri e puthi në ballë. Pastaj tha: “Ti ke qenë i bukur edhe i gjallë, je i bukur edhe pasi ke ndërruar jetë! Sa e bukur është edhe jeta, edhe vdekja jote!” Pastaj ia mbuloi fytyrën të Dërguarit të Allahut (a.s.) dhe doli jashtë.

Omeri (r.a.), akoma u thoshte njerëzve:

“Profeti nuk ka vdekur! Atij që thotë se ka vdekur, do t’ia pres kokën.”

Mirëpo, kur Ebu Bekri (r.a.), u ngjit në minber, populli u mbledh rreth tij. Pasi e falënderoi Allahun Teala, Ebu Bekri (r.a.), tha:

“Kushdo prej jush që ka adhuruar Muhamedin (a.s.), ta dijë mirë se ai ka vdekur. E kushdo që e adhuron Allahun, ta dijë mirë se Ai është i përhershëm dhe nuk vdes kurrë!”

Pastaj këndoi këto ajete fisnike me zë të lartë:

“Muhamedi është vetëm një i dërguar, para të cilit ka pasur edhe të dërguar të tjerë. Nëse ai vdes ose vritet, a mos do të ktheheni ju prapa? Kushdo që kthehet prapa, nuk i bën kurrfarë dëmi Allahut. Dhe Allahu do t’i shpërblejë falënderuesit.” (Al Imran, 144.) “Sigurisht që ti (o Muhamed) do të vdesësh një ditë e, sigurisht që edhe ata do të vdesin.” (Zumer, 30)

Sahabët ishin aq shumë të tronditur, saqë

Si mund të ketë ndikuar te sahabët ky qëndrim i Ebu Bekrit (r.a.)?

ndiheshin sikur nuk i kishin dëgjuar asnjëherë më parë këto ajete. Pasi i dëgjuan, menduan rreth fjalëve të Ebu Bekrit (r.a.) dhe ajeteve fisnike dhe erdhën në vete. Pas kësaj, ata filluan të qetësoheshin. Më vonë, Ebu Bekrin (r.a.), e zgjodhën si prijës të myslimanëve dhe kalif (pasardhës) të të Dërguarit të Allahut (a.s.).

Po, çdo njeri do të vdesë edhe nëse është profet. Sigurisht se Ai që e ka dërguar në këtë botë, do ta marrë pas.

Allahu e mori nga kjo botë të dashurin, robin më të mirë dhe Profetin e Tij të fundit. Prej asaj kohe, i Dërguari i Allahut (a.s.), do të jetojë deri në pafundësi në zemrat e atyre që e duan. Allahu i Madhëruar na e mundësoftë të gjithëve të jemi bashkë me të në botën e përtejme! Na e mundësoftë që të pimë në Burimin e Keutherit prej duarve të Muhamedit (a.s.), derisa të ngopemi!

Amin!

PYETJET

SA KAM MËSUAR?

1. Përse dhe si e prishën idhujtarët Marrëveshjen e Hudejbijes?

.....

.....

2. Çfarë masash mori i Dërguari i Allahut (a.s.), për të hyrë në Mekë pa derdhur gjak?

.....

.....

3. Cilin ajet fisnik po këndonte Profeti ynë i nderuar kur po rrëzonte idhujt?

.....

.....

4. Siç thuhet edhe në suren Mumtehinë, për cilat çështje mori besën Profeti (a.s.), nga gratë që pranuan Islamin pas çlirimit të Mekës?

.....

.....

5. Si u ndanë robërit dhe plaçkat e luftës që u kapën në luftën e Hunejnit?

.....

.....

6. Në cilat çështje i këshillonte Profeti (a.s.), mësuesit që u dha detyrën për t'u mësuar Islamin fiseve përreth?

.....

.....

7. Cilat janë shkaqet që lufta e Tebukut u quajt lufta e vështirësisë?

.....

.....

8. Çfarë qëndrimi mbajtën hipokritët kur ushtria Islame po nisej në luftën e Tebukut?

.....

.....

9. Si iu përgjigjet Kurani hipokritëve që thoshin: “Mos dilni në luftë në këtë të nxehtë!”, për luftën e Tebukut?

.....

.....

10. Cilat çështje ka cekur i Dërguari i Allahut (a.s.), në hutben e lamtumirës?

.....

.....

11. Cilat çështje ka theksuar Profeti (a.s.), në këshillat e fundit para se të ndërronte jetë?

.....

.....

12. Shkruani datën e vdekjes së Profetit tonë të nderuar (a.s.), sipas kalendarit hixhri dhe atij gregorian.

.....

.....

TË TESTOJMË VETEN

1. Çfarë u propozoi Profeti (a.s.), në fillim idhujtarëve të Mekës kur mbështetën fisin Beni Bekr që sulmoi fisin Huzaa?
 - a) Të paguanin dëmshpërblimin e gjakut për të vrarët nga fisi Huzaa.
 - b) Të kërkonin ndjesë nga myslimanët.
 - c) Të mos vrisnin më askënd.
 - d) T'i jepnin robër fisit Huzaa aq sa ata kishin të rënë (të vrarë) prej tyre.
2. Cili ishte parimi që ndoqi Profeti (a.s.), para çlirimit të Mekës?
 - a) Konsultimi
 - b) Përgatitje e mirëfilltë
 - c) Fshehtësia
 - d) Trimëria
3. Si quhej personi që ishte prej të parëve të idhujtarëve dhe u bë mysliman gjatë çlirimit të Mekës?
 - a) Ebu Lehebi
 - b) Ebu Xhehli
 - c) Harith ibn Hishami
 - d) Ebu Sufjani
4. Kur Profeti ynë (a.s.), po e çlironte Mekën hyri në qytet me kokën ulur ndërsa ishte mbi devenë e tij. Cila nga alternativat e mëposhtme nuk e tregon këtë gjendje?
 - a) Po falënderonte Allahun
 - b) Ishte modest
 - c) Ishte i mërziur
 - d) E konsideronte fitoren si një ndihmë nga Allahu
5. Veprimin e cilit profet dha si shembull i Dërguari i Allahut (a.s.), kur i fali mekasit?
 - a) Faljen që Junusi (a.s.), i bëri popullit të tij.
 - b) Faljen që Jusufi (a.s.), ua bëri vëllezërve të tij.
 - c) Faljen që Ibrahim (a.s.), i bëri babait të tij.
 - d) Faljen që Salihu (a.s.), i bëri popullit të tij.
6. Cila është lufta në të cilën myslimanët në fillim përjetuan vështirësi për shkak të mburrjes, por që pastaj u mblodhën dhe korrën fitore?
 - a) Lufta e Mu'tes b) Lufta e Tebukut
 - c) Lufta e Hunejnit d) Lufta e Uhudit
7. Në cilën alternativë është dhënë i saktë emri dhe prejardhja e nënës së qumështit të Profetit tonë (a.s.)?
 - a) Amine / Beni Hashim
 - b) Fatime / Beni Temim
 - c) Halime / Beni Sa'd
 - d) Halime / Beni Thakif
8. Si quhet viti, kur pas çlirimit të Mekës, fiset përreth dërgonin delegacione grupe-grupe për të mësuar Islamin apo për të njoftuar se kishin pranuar Islamin?
 - a) Viti i fitores
 - b) Viti i lumturisë
 - c) Viti i të dërguarve
 - d) Viti i delegacioneve

9. Në cilën sure të Kuranit Fisnik flitet për luftën e Tebukut?
- a) Surja Maide b) Surja En'am
c) Surja Vakia d) Surja Teube
10. Cilin sahab pati lënë si zëvendës Profeti (a.s.) kur u nis për në luftën e Tebukut?
- a) Zejdin (r.a.) b) Sa'din (r.a.)
c) Aliun (r.a.) d) Omerin (r.a.)
11. Çfarë ndodhi me tre sahabët që në mënyrë të pajustificueshme, nuk morën pjesë në luftën e Tebukut?
- a) Myslimanët nuk folën dhe nuk u dhanë selam atyre deri në fund të jetës së tyre.
b) Pasi kaloi një kohë e caktuar Allahu e pranoi pendimin e tyre të sinqertë.
c) Ia dolën mbanë ta bindnin të Dërguarin e Allahut (a.s.), me justifikime të rreme.
d) Pas pak kohe ngjarja u harrua dhe ata u kthyen në jetën e tyre normale.
12. Kë caktoi Profeti (a.s.), prijës në krye të karvanit që e dërgoi për të kryer haxhin në vitin e nëntë hixhri?
- a) Omerin (r.a.) b) Aliun (r.a.)
c) Ebu Bekrin (r.a.) d) Mus'abin (r.a.)
13. Ku e ka mbajtur i Dërguari i Allahut (a.s.), hutben e lamtumirës?
- a) Në Mina b) Në Qabe
c) Në Muzdelife d) Në Arafat
14. Si do t'i njohë Profeti ynë (a.s.), vëllezërit e tij besimtarë ditën e tubimit të madh?
- a) Besimtarët do të vijnë me organet e abdesit që do t'u ndriçojnë nga një dritë e bardhë.
b) Profeti (a.s.), do të njoftohet se kush është besimtar.
c) Besimtarët do të prezantohen te Profeti (a.s.).
d) Besimtarët do të kenë një rrobë e cila tregon se janë umeti i Profetit (a.s.).
15. Cila prej alternativave të mëposhtme është prej këshillave të fundit të Profetit (a.s.), para se të ndërronte jetë?
- a) Jepeni zekatin pa asnjë mangësi!
b) Vazhdojeni namazin me përkushtim!
c) Kurrë mos gënjeni!
d) Mbani sa më shumë agjërim nafle!
16. Në cilin muaj sipas kalendarit hixhri ka lindur dhe ka ndërruar jetë i Dërguari i Allahut (a.s.)?
- a) Muharrem b) Rebiulevvel
c) Rexhep d) Ramazan
17. Cilat prej alternativave të mëposhtme flasin për Profetin (a.s.)?
- I. Më i nderuari i gjithësisë.
II. Më i mëshirshmi i njerëzve.
III. Është dërguar vetëm për myslimanët.
IV. Qenia që e do më shumë Allahu.
V. Bindja ndaj tij është bindje ndaj Allahut.
VI. Është Profeti i vetëm i vërtetë.
- a) I, II, IV dhe VI b) I, II, III dhe V
c) I, III dhe VI d) I, II, IV, V

Mēsoj fenē time

Etika dhe rregullat që e zbukurojnë myslimanin

EDUKATA ISLAME

✽ *Edukata e mikpritjes dhe mysafirit*

✽ *Edukata e udhëtimit*

✽ *Edukata ndaj të vegjëlve*

✽ *Edukata e ditës së xhuma*

FIKE KANDILIN

I Dërguari i Allahut (a.s.), ishte njeriu më bujar dhe më vetëmohues. Ai u jep-te njerëzve derisa nuk i mbetej asgjë dhe

nuk i frikësohej aspak varfërisë. Për këtë arsye, ndonjëherë nuk i gjendje asgjë për të dhënë. Kështu, një ditë, ndërkohë që

po bisedonte me shokët e tij në xhami, erdhi një burrë i varfër, i cili me zë të mekur tha:

«Jam i uritur!»

I Dërguari i Allahut (a.s.), çoi fjalë tek familja e vet që t'i sillnin për të ngrënë. Mirëpo, përgjigja e familjes ishte:

«Për Allahun që të ka dërguar si profet! Në shtëpi nuk ka asgjë tjetër përveç ujit!»

Pas kësaj, I Dërguari bujar (a.s.), u kthye nga sahabët e tij dhe i pyet:

«Cili nga ju dëshiron ta mikpres këtë person sot?»

Njëri nga Ensarët tha:

«E mikpres unë o i dërguar i Allahut.» E më pas, e merr të varfrin dhe e çon në shtëpinë e tij. Kur arritën në shtëpi, i thotë gruas:

«Sot kemi mysafir mikun e Profetit (a.s.). A ka gjë për të ngrënë në shtëpi?»

Gruaja e tij i përgjigjet:

«Jo, ka vetëm aq sa mund të ushqej fëmijët e mi!»

Sahabi tha:

«Atëherë largoja vëmendjen fëmijëve dhe, nëse duan të afrohen në sofër, vëri në gjumë. Kur mysafiri të hyjë brenda fike kandilin ndërsa ne do të shtiremi sikur po hamë bashkë me të në sofër.»

U ulën në sofër. Mysafiri u ngop,

ndërsa i zoti i shtëpisë fjeti i uritur. Në mëngjes, sahabi shkoi pranë Profetit (a.s.). Kur i Dërguari i Allahut (a.s.), e pa, urdhëroi e tha:

«Allahu Teala është kënaqur me mikpritjen që i keni bërë këtë natë mysafirrit!» (Buhari, Menakibu'l Ensar, 10, Tefsir, 59/6; Muslim, Eshribe, 172-173.)

Më pas, Profeti (a.s.), këndoi këtë ajet:

“Ata i ushqejnë të varfrit, jetimët dhe të zënët rob edhe pse vetë janë nevojtarë, duke thënë: Ne ju ushqejmë vetëm për hir të Zotit. Për këtë, nuk duam shpërblim e as falënderim! Ne i frikësohemi Zotit tonë në një Ditë të ashpër, që do t'i bëjë fytyrat të jenë të vrenjtura. Por Allahu do t'i ruajë ata nga tmerret e asaj Dite e do t'u japë shkëlqim dhe gëzim.” (Insan, 8-11.)

Sahabi bujar ishte shumë i gëzuar dhe i lumtur. Në fytyrën e tij dukej sikur kishin çelur trëndafila, sepse Allahu ishte i kënaqur me këtë sakrificë që ata bënë. E, për më tepër, i Dërguari i Allahut (a.s.), i lavdëroi ata. Kështu, ai tha me vete: "Nëse qëndroj në të njëjtën situatë, do të rri i uritur, e prapë do ta jap atë që kam!" Fytyra e tij ishte e qeshur, zemra e tij ishte plot paqe!

NËSE DUAM QË ZOTI DHE PROFETI YNË (A.S.), TË JENË TË KËNAQUR ME NE, KËSHTU DUHET T'I MIKËPRESIM EDHE NE MYSAFIRËT TANË!

EDUKATA E MIKËPRITJES DHE E MYSAFIRIT

Mysafiri vjen prej Zotit.

Në fenë tonë, mysafiri konsiderohet amanet nga Allahu. Miku është si kurorë në kokë dhe i sigurohet rehatia. Atij i shërbehen ushqimet më të mira dhe i shtrohet shtrati më i rehatshëm. Mysafiri trajtohet me butësi, mëshirë, bujari dhe ndjeshmëri të jashtëzakonshme.

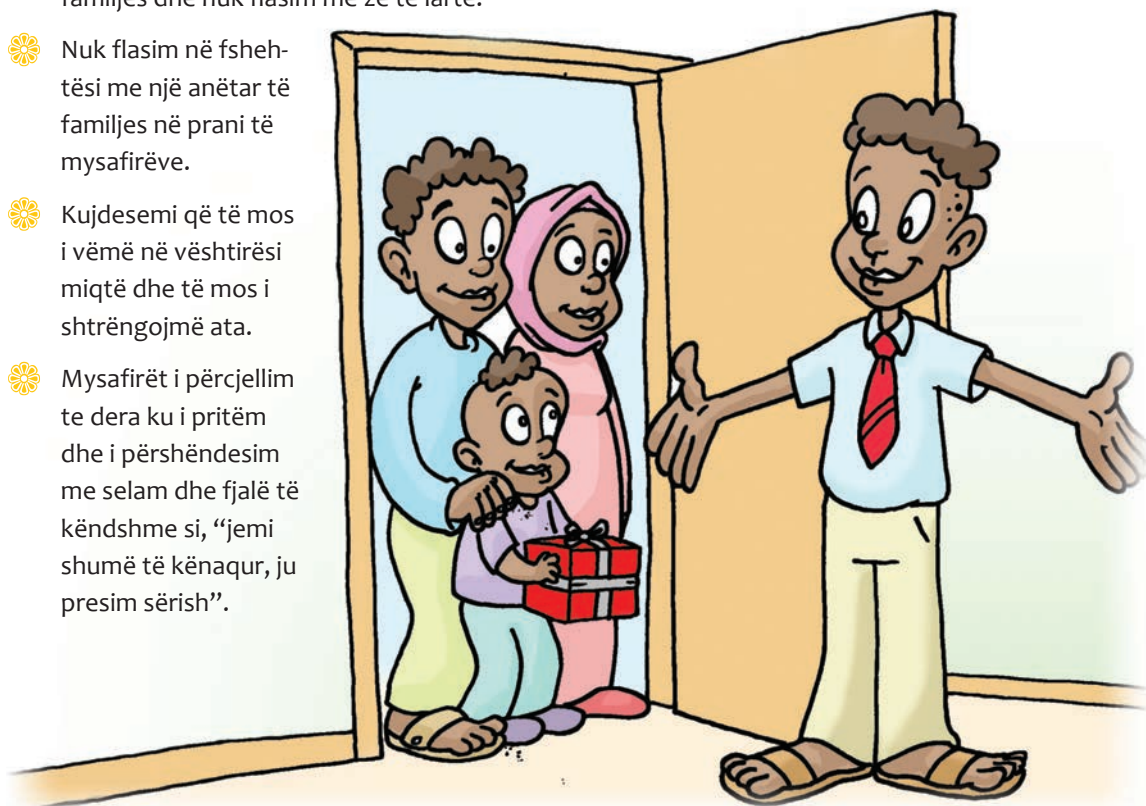
Si i presim mysafirët?

- ✿ Ne i presim mysafirët tanë në derën e jashtme duke i përshëndetur me "mirë se erdhët" dhe me një ftyrë të ëmbël dhe të qeshur.
- ✿ Ne u ofrojmë atyre më të mirën nga ajo që hamë dhe pimë.
- ✿ Para mysafirëve, nuk u bërtasim anëtarëve të familjes dhe nuk flasim me zë të lartë.
- ✿ Nuk flasim në fshehtësi me një anëtar të familjes në prani të mysafirëve.
- ✿ Kujdesemi që të mos i vëmë në vështirësi miqtë dhe të mos i shtrëngojmë ata.
- ✿ Mysafirët i përcjellim te dera ku i pritëm dhe i përshëndesim me selam dhe fjalë të këndshme si, "jemi shumë të kënaqur, ju presim sërish".

Profeti ynë i dashur (a.s.), ka thënë:

"Kur Allahu i dëshiron të mirën për një robi, i dërgon atij një dhuratë. Kjo dhuratë është mysafiri. Ai vjen me rizkun e tij, por kur ai largohet, falë respektit dhe sjelljeve që i janë bërë, Zoti ua fal gjynahet njerëzve të asaj familjeje. Kushdo që beson në Allahun dhe në Ditën e Gjykimit duhet t'i gostitë mirë mysafirët e tij."

TA SHOHIM SE ÇFARË MIRËSISH XHENETI DO TË NA VIJNË DITËN E KIAMETIT PREJ DHURATËS QË NA KA ARDHUR PREJ ZOTIT!

Çfarë duhet të bëjmë kujdes kur shkojmë si mysafirë?

- ✿ Ne nuk shkojmë për vizitë gjatë kohës së gjumit, ushqimit dhe pushimit (herët në mëngjes, pushimi në mesditë dhe natën vonë).
- ✿ Kur shkojmë, veshim rroba të pastra dhe të rregullta.
- ✿ Kur vijmë përballë shtëpisë, mund të trokasim në derë deri në tre herë. Më pas, kur na thuhet "kush është?", duhet të prezantohemi me emrin tonë duke thënë, për shembull; "Jam Enesi". Pasi na jepet leje të hyjmë brenda, futemi në shtëpi duke përshëndetur me selam.
- ✿ Gjatë vizitës duhet të jemi gjuhë ëmbël dhe të buzëqeshur.
- ✿ Rrugës për te miqtë duhet të marrim ndonjë dhuratë, qoftë edhe të vogël. Pra, nëse kemi mundësi nuk duhet të shkojmë duarbosh.
- ✿ Bazuar në thënien "Mysafiri ha atë që gjen, jo atë që shpreson", ne duhet të mirëpresim dhe të hamë atë që na ofrohet.
- ✿ Ne nuk duhet të kontrollojmë me kureshtje, të ngacmojmë ose t'i vështrojmë njerëzit dhe gjërat në dhomat e tjera të shtëpisë.
- ✿ Gjatë vizitës nuk duhet të qëndrojmë shumë dhe nuk shkojmë aq shpesh, sa t'i mërzitim miqtë tanë. Kjo, sepse Profeti ynë i dashur (a.s.), Ebu Hurejres (r.a.), i cili e vizitonte shpesh çdo ditë, i tha:
"O Ebu Hurejre! Eja çdo dy ditë, që të shtohet më shumë dashuria!"
- ✿ Nëse njerëzit që vizitojmë janë të sëmurë dhe të moshuar, mund t'i vizitojmë më shpesh.
- ✿ Kur largohemi nga miqtë, i përshëndesim me selam dhe ndahemi me ta me fytyrë të buzëqeshur, duke i falënderuar dhe uruar për mirë.

Xhabiri (r.a.), tregon:

Një ditë shkova tek shtëpia e Profetit (a.s.). Kur i trokita në derë, Profeti (a.s.), pyeti:

"Kush është?"

Unë u përgjigja:

"Unë!"

Profetit (a.s.), nuk i pëlqeu kjo përgjigje e paqartë dhe përsëriti tri herë atë që thashë unë:

"Unë, unë , unë!.."

Më pas më këshilloi:

"Si mund të kuptoj se kush është nga kjo përgjigje?" (Buhari, Istizan, 17; Muslim, Edeb, 39.)

**Të gjithë ata që vijnë në vendin tonë,
janë mysafirët tanë.**

Në shtetin Islam të Perandorisë Osmane, kishte bujtina për mysafirë të quajtur "imarete" ose "karvansaraje". Po ashtu, edhe nëpër fshatra kishte bujtina apo shtëpi mysafirësh. Pavarësisht nga feja, besimi apo pasuria e tyre, të gjithë mund të qëndronin në to dhe të plotësonin nevojat e tyre për ushqim dhe pije pa pagesë.

Përveç këtyre, në anë të rrugëve u ndërtuan çezma dhe burime për të shuar etjen e udhëtarëve. Të gjitha këto tregojnë qartë se sa shumë i vlerësonin të parët tanë mysafirët dhe udhëtarët, dhe sa të mirë dhe të sjellshëm ishin në mikpritjen e tyre.

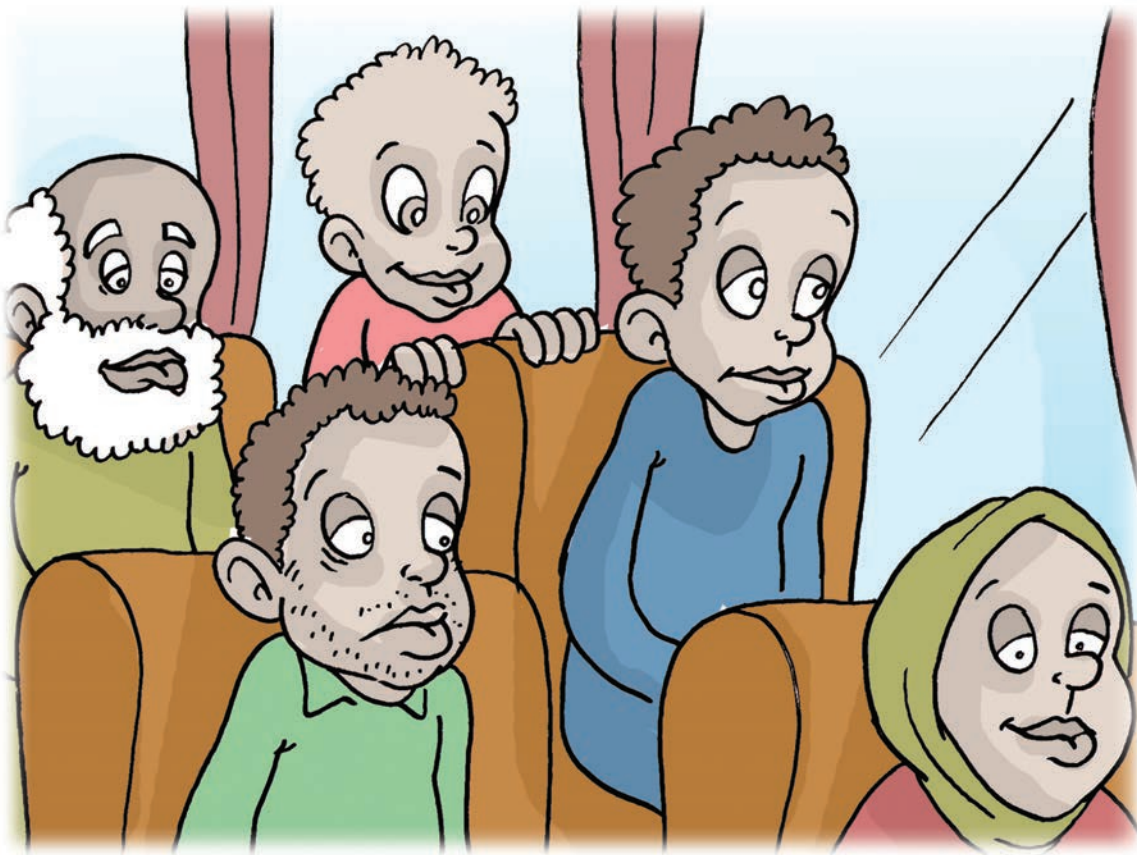
**Këshillat e bukura të Lukmanit
për djalin e tij:**

Biri im dili për zot:

- Zemrës kur je para Zotit në namaz,
- Gjuhës kur je mes njerëzve,
- Dorës kur ha në tavolinë.
- Syve kur je mysafir!

**TË GJITHË JEMI BIJ SHPIRTËROR
TË LUKMANI!**

EDUKATA E UDHËTIMIT

**Udhëtimi i myslimanit,
është si një tregti fitimprurëse.**

Udhëtimi i një myslimani, është si një tregtar që shet një mall. Ashtu si tregtari shëtitës ia tregon mallrat e tij klientëve në çdo qytet ku shkon; kështu edhe myslimani synon të fitojë shpërblime duke kryer bamirësi dhe duke bërë vepra të mira. Qëllimi i tij i vetëm është të fitojë pëlqimin e Allahut, si në vendet që lë pas, ashtu edhe në vendet ku do të udhëtojë.

Për shembull; ne myslimanët kemi besim tek Allahu dhe i lutemi Atij gjatë udhëtimit tonë dhe fitojmë shpërblime. Ne i shkurtojmë namazet tona dhe i lehtësojmë adhurimet, por gjithsesi fitojmë shpërblim të plotë.

Kudo që shkojmë, fitojmë shpërblime, qoftë

duke vizituar një dijetar, një të afërm ose një mik për hir të Allahut, e qoftë duke vizituar varret e dijetarëve islamë dhe njerëzve të devotshëm.

Gjatë udhëtimeve ne shohim gjurmët e popujve të shkuar, që kanë jetuar në vende të ndryshme dhe marrim mësim prej historisë së tyre. Po ashtu, shohim peizazhet që ndeshim në udhëtimin tonë, mendojmë për madhësinë e fuqisë së Zotit, soditim veçantinë e artit të Tij dhe vazhdojmë të përfitojmë shpirtërisht.

Një nxënës që udhëton për të mësuar dituri nga një mësues, mbledh shpërblime për çdo hap që hedh, duke pasuruar kështu thesarin e zemrës së tij.

Edhe nëse një mysliman udhëton vetëm për të bërë biznes, me qëllim që të shpenzojë të ardhurat e tij në rrugën e Allahut, ajo që ai bën është një adhurim i pranueshëm.

ÇFARË DUHET TË KEMI KUJDES GJATË UDHËTIMIT?

Allahu i Madhëruar urdhëron:

“Thuaj: «Udhëtoni nëpër Tokë dhe shikoni se si Ai e ka zënë fill krijimin. Pastaj do të jetë Allahu Ai që do të bëjë krijimin e dytë (ringjalljen). Me të vërtetë, Allahu është i Fuqishëm për çdo gjë.»”
(Ankebut, 20.)

“Thuaj: «Udhëtoni nëpër botë e shihni çfarë dënimi kanë marrë ata që përgënjeshtrojnë (të dërguarit).»” (En’am, 11.)

- ✿ Udhëtimin tonë e bëjmë me qëllime të mira, që ai të jetë si një adhurim për ne.
- ✿ Nëse është e mundur, për udhëtim dalim të enjteve, si respekt ndaj Sunetit të Profetit tonë (a.s.). Por, mund të bëhet edhe të hënën dhe të shtunën.
- ✿ Para se të udhëtojmë, ne mësojmë se si të kryejmë adhurimet gjatë udhëtimeve, sipas Fikhut Islam (p.sh: namazin, agjërimin, mesin për namaz etj).
- ✿ Që udhëtimi dhe koha të jenë të frytshme, ne dalim për udhë herët në mëngjes, sepse Profeti (a.s.), është lutur: “O Allah! Begatoji punët e nisura herët (në mëngjes) nga umeti im!”. (Ebu Daud, Xhihad, 78.)
- ✿ Nëse është e mundur, në udhëtim nuk dalim vetëm dhe natën, por me bashkudhëtarë dhe herët në mëngjes.
- ✿ Siç na këshillon edhe Profeti ynë (a.s.), nëse jemi të paktën tre shokë, ne zgjedhim njërin prej nesh si prijës dhe i bindemi fjalës së tij.

Kur Profeti ynë i dashur (a.s.), nisej për udhëtim dhe hipte në mjetin e udhëtimit, këndonte ajeti:

بِسْمِ اللَّهِ مَجْرِيهَا وَمُرْسِيهَا إِنَّ رَبِّي لَغَفُورٌ رَحِيمٌ

“...Me emrin e Allahut ajo lundron dhe ndalet! Me të vërtetë, Zoti im është Falës dhe Mëshirëplotë!” (Hud, 41)

Pasi hipte në mjetin e udhëtimit dhe vendosej mirë në të, thoshte tre herë: ALLAHU EKBER

Më pas, këndonte ajetin:

سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ
وَإِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ

“Qoftë lavdëruar Ai që i nënshtroi këto për ne, se vetë ne këto nuk do të mund t’i kishim nën pushtet.” (Zuhruf, 12.-13.)

A I KENI MËSUAR

**EDHE JU PËRMENDËSH KËTO LUTJE
TË PROFETIT TONË (A.S.)?**

- ✿ Nëse është e nevojshme të qëndrojmë diku gjatë natës në udhëtime të gjata, ne zgjedhim vendet më të sigurta në të gjitha aspektet.
- ✿ Gjatë udhëtimit nuk bëjmë vonesa dhe pritje të panevojshme.
- ✿ Për shkak se Profeti ynë (a.s.), ka thënë se “lutja e udhëtarit” është ndër lutjet që Allahu nuk e refuzon, gjatë udhëtimeve ne lute-

mi shumë për familjen, shokët tanë dhe gjithë myslimanët.

- ✿ Ne ndalojmë dhe ndihmojmë ata që kanë mbetur në rrugë për çfarëdo arsye ose kanë ndonjë problem apo vështirësi gjatë udhëtimit. Kështu që edhe ata të mundën të vazhdojnë udhëtimin.
- ✿ Nëse ne udhëtojmë me ndonjë mjet, dhe rrugës takojmë ndokënd që udhëton në këmbë, i ofrojmë atij mundësinë për të udhëtuar me ne në mjetin tonë të udhëtimit.
- ✿ Kur një nga bashkudhëtarët tanë sëmuret ose lodhet, ne e presim atë dhe e ndihmojmë në shërimin e tij.
- ✿ Ne bisedojmë me bashkudhëtarët tanë sipas rastit gjatë udhëtimit dhe më të moshuarit i ndihmojmë (duke mbajtur sendet e tyre, etj.).
- ✿ Me bashkudhëtarët tanë duhet të jemi të kuptueshëm, të durueshëm dhe altruistë. Po ashtu, duhet të qëndrojmë larg fjalëve dhe sjelljeve që do të shkaktojnë ndarje dhe pakënaqësi, veçanërisht debate.

- ✿ Gjatë udhëtimeve në grup, nuk bëjmë zhurma dhe sjellje që do të shqetësojnë ata që na rrethojnë.
- ✿ Në transportin publik, ne u lirojmë vendin të moshuarve, të sëmurëve, grave shtatzëna dhe të lodhurve, në mënyrë që të mos kenë nevojë të qëndrojnë në këmbë dhe të vuajnë.
- ✿ Gjatë udhëtimit me transport publik, nuk konsumojmë ushqime dhe pije me aroma që mund t'i shqetësojnë të tjerët.
- ✿ Në kthim nga udhëtimi, ne sjellim dhurata të përshtatshme për familjen tonë, të dashurit tanë dhe mësuesit tanë që i respektojmë, sepse edhe Profeti ynë (a.s.), bënte të njëjtën gjë.
- ✿ Kur kthehemi nga udhëtimet e gjata, falim dy rekate dhe falënderojmë Zotin tonë që na dha mundësinë të kthehemi të sigurt në vendin tonë.

NJË UDHËTIM SHEMBULLOR

Hëna e plotë po godiste rërat e shkretëtirës dhe nata, me gjithë vetminë dhe paqen e saj, po hapte dyert për udhëtarët e saj të bekuar. Sahabët tani po pushonin pas një udhëtimi të gjatë nën diellin përvëlues. Pa kaluar shumë, roja i karvanit solli udhëzime nga i Dërguari i Allahut (a.s.). Profeti (a.s.), porosiste:

- Kur udhëtoni në vende me kullotë të bollshme, jepuni mundësi deveve dhe kuajve të ushqehen mirë.
- Kur udhëtoni në zona djerrë dhe pa bar, shpejtojini devetë në mënyrë që të arrini në destinacion pa e humbur ende fuqinë. (Muslim, Imaret 178.)
- Kur bëni një pushim natën dhe shtrihen, largohuni nga rruga dhe qëndroni në një qoshe.
- Shkarkoni ngarkesat prej kafshëve tua dhe lirojini ato.
- Zoti e do butësinë dhe mirëkuptimin, prandaj edhe ju trajtojini kafshët tua në këtë mënyrë.

Kështu pushuan sahabët atë natë. Të nesërmen, kur sahabët po udhëtonin përsëri, qëndruan në një vend për të pushuar. Të gjithë ishin shpërndarë përgjatë përroit dhe rrugës. Për këtë arsye, i Dërguari i Allahut (a.s.), tha:

"Shpërndarja juaj në këtë mënyrë, përgjatë rrugës dhe përroit, është dëshirë e shejtanit." Pas asaj dite, sahabët nuk u ndanë më kurrë nga njëri-tjetrit në vendet ku qëndronin për të pushuar. (Ebu Daud, Xhihad 97.)

Profeti ynë i dashur (a.s.), priti mëngjesin dhe pas këtij udhëtimi u kthye në Medine. Kur hyri në qytet, në fillim shkoi në xhami, ku fali dy rekate dhe falënderoi Zotin e tij. (Buhariu, Maghazi, 79.)

Kur u kthye në shtëpi pranë familjes, në çantën e tij kishte dhurata të bukura për familjen. (Historia bazohet në hadithe)

ÇFARË REZULTATESH MUND TË ARRIJMË NËSE E ZBATOJMË SOT NË JETËN TONË KËTË EDUKATË TË BUKUR UDHËTIMI TË PROFETIT TONË (A.S.)?

DASHURI NDAJ TË VEGJËLVE

Të vegjlit janë të lezetshëm

Një lule e vogël që lulëzon në fushë na jep lumturi. Kur shohim një kone ose kotele të vogël, ne duam ta përkëdhelim. Të gjithë duan të shohin, të ledhatojnë dhe të puthin një fëmijë të sapolindur, sepse të vegjlit janë të lezetshëm! Ata e

meritojnë durimin, mirëkuptimin dhe tolerancën tonë.

Profeti ynë i dashur (Paqja dhe mëshira e Allahut qofshin mbi të), i donte shumë fëmijët e vegjël. Kur shihte një fëmijë, fytyra e tij mbushej me gëzim dhe dashuri. Kur shihte një foshnjë të vogël, emerrte në krahë, e përkëdhelte dhe e puthte. Kur shihte fëmijë që luanin, u shkonte pranë, i përshëndeste dhe i bashkohej lojërave të tyre. Herë bënte shaka me ta e herë u jepte dhurata.

SI T'UA SHPREHIM DASHURINË TË VEGJËLVE

- ✿ Ne i trajtojmë të vegjlit tanë gjithmonë me dashamirësi dhe mëshirë.
- ✿ Ne i tolerojmë gabimet e më të vegjëlve dhe i falim ata.
- ✿ Ne i përfshijmë të vegjlit sa më shumë në lojërat dhe argëtimet tona.
- ✿ Marrim pjesë në lojërat e tyre.
- ✿ Sendet dhe lodrat tona i ndajmë me ta.
- ✿ U bëjmë atyre dhurata.
- ✿ U tregojmë për sjelljen e mirë me fjalë të bukura.
- ✿ Bëhemi shembull për ta me anë të sjelljes së mirë.
- ✿ I inkurajojmë ata të kryejnë adhurime dhe i falim namazet së bashku.
- ✿ I ndihmojmë ata në mësimet dhe aktivitetet e tyre edukative.
- ✿ Kur kanë nevojë për ndihmë, u shkojmë menjëherë.

Abdullah ibn Abbasi (r.a.), tregon:

Saherë që e shikoj Profetin (a.s.), të falte namaz, shikoj dhe qëndroja pranë tij në namaz. Në fakt, atëherë nuk dija të falesha. Një natë, qëndrova në shtëpinë e bashkëshortes së Profetit (a.s.), Mejmunes (r.anha), e cila ishte njëkohësisht edhe teza ime. Atë natë namazin e jacisë e falëm së bashku me xhemat. Pasi Profeti (a.s.), fjeti për njëfarë kohe, u zgjua përsëri për të falur namaz nate. Po ashtu, u zgjua edhe teza ime. Ata kujtonin se unë isha duke fjetur, por unë i dëgjoja kur bisedonin. Duke parë nga unë, i Dërguari i Allahut (a.s.), tha:

- Paska fjetur vocërraku!

Kurse unë, duke buzëqeshur thashë:

- Po çohem edhe unë për t'u falur.

U çova, mora abdest dhe u përgatita për namaz.

Profeti (a.s.), më vendosi në krahun e djathtë të tij kurse teza ime qëndroi mbrapa. Në këtë mënyrë falëm namaz me xhemat. Nuk e harroj kurrë atë namaz dhe atë kënaqësi shpirtërore që kam marrë atë natë. (Buhari, Ilm, 41.)

(Buhari, Ilm, 41)

U SHITA LIRË!

Mahmud Bin Rebi e kishte njohur të Dërguarin e Allahut (a.s.), që në fëmijërinë e tij. Ja si e përshkruan ai një kujtim të paharrueshëm:

Një ditë, po luanim përsëri me shokët tanë në Medinë... Papritur pamë se i Dërguari i Allahut (a.s.), po vinte drejt nesh...

Menjëherë të gjithë fëmijët e rrethuan dhe e futëm në rreth. Profeti i mëshirës, po na shikonte me sy të qeshur nga mëshira dhe dhembshuria.

Me guximin që na jepte toleranca e tij e pafund, i thamë:

- Të kemi zënë rob, o i Dërguar i Allahut... Ju tashmë jeni robi ynë!

Ai, papritmas u entuziazmua. Duke iu bashkuar lojës sonë, bëri sikur ishte zënë në vështirësi dhe tha:

- Oh! Tani do të thotë se unë jam zënë rob... E çfarë do të më bëni?!

- Nga dora jonë mund të shpëtoni vetëm me një kusht! - Thamë ne.

- Më thoni dhe unë do të bëj gjithçka që duhet për të shpëtuar!.. - Na e ktheu ai.

- Ju mund të shpëtoni nga ne vetëm duke na dhënë shpërblimin e lirimit! - U përgjigjëm ne.

- Mirë, por tani nuk kam ndonjë gjë kushedi me vete! - Tha Profeti (a.s.).

- Çfarëdo që mund të japësh, ne jemi të kënaqur me aq! - Ia kthyem ne.

Pas, kësaj Profeti (a.s.), e dërgoi Bilalin (r.a.), në shtëpinë e tij dhe solli disa hurma. Kur morëm hurmat, e liruam Profetin tonë, i cili duke buzëqeshur tha:

“Edhe unë u shita lirë, si vëllai im, profeti Jusuf, i cili u shit në tregun e skllëvërve për një çmim të vogël.”

Pastaj u largua nga ne duke bërë me shaka sikur ishte i mërzhitur...

EDUKATA E DITËS SË XHUMA

Dita e xhuma është shumë e çmuar

Allahu na do shumë. Ai dëshiron që robërit e Tij të hyjnë në Xhenet. Për këtë, Ai u jep atyre mundësi të fitojnë nga thesaret e Tij të mëdha. Ai ka caktuar disa ditë dhe net të veçanta për të falur gjynahet dhe gabimet që njerëzit kanë bërë me vetëdije ose pa vetëdije. Madje, Ai jep shpërblime të mëdha për adhurimet e kryera në

këto ditë dhe net, qofshin ato edhe të vogla. Dita e xhuma, është një nga këto ditë të bekuara.

Profeti (a.s) ka thënë:

"... Dielli nuk ka lindur dhe nuk ka perënduar kurrë në një ditë më të mirë dhe më të bukur se dita e Xhuma. Atë ditë gjendet një kohë e caktuar që, nëse lutja e robit përkon me atë moment, ajo do të pranohet patjetër. Edhe ai që dëshiron të qëndrojë larg nga një e keqe, do të mbrohet nga ajo e keqe." (Tirmidhi, Tefsir, Buruxh, (3336))

Përgatitja për ditën e xhuma, fillon një natë para me gëzimin e një feste.

Profeti ynë (a.s.), përgatitej për xhuma një natë përpara. Atë natë merrte gusul, pra lahej i tëri. Ndërsa në mëngjes vishte rrobat më të pastra. Më pas parfumohej mirë dhe krihte flokët. Nëse ishte e nevojshme, shkurtonte flokët dhe mjekrën dhe priste thonjtë. Ai gjithmonë e përmendte dhe e madhëronte Allahun e Plotfuqishëm me gjuhën dhe zemrën e tij. Dita e xhuma ishte shumë e veçantë dhe e çmuar për të. Kur shkonte në namaz, në rrugët ku kalonte ai ndihej aroma e trëndafilut. Kështu, duke i bërë vetë, ai na tregoi se si dëshironte që ne ta kalojmë ditën e xhuma.

Në namazin e xhumasë shkohet me gëzimin e një feste

“O besimtarë, kur të thirrreni për (të falur) namazin (e xhumasë) në ditën e premte, nixtoni për ta përmendur Allahun dhe pezulloni tregtinë! Kjo, që ta dini, është më mirë për ju!” (Xhumua, 9.)

Profeti ynë (a.s.), gjithashtu na ka bërë të ditur se; ata që vijnë të parët në namazin e xhumasë do të marrin shpërblimet më të mëdha:

“Kur vjen dita e xhuma, melekët presin në çdo derë të xhamisë. Aty shkruajnë se kush kanë ardhur të parët dhe i regjistrojnë me radhë. Kur imami ngjitet në minber, melekët mbyllin fletoret e tyre dhe shkojnë të dëgjojnë ato që thuhet.” (Muslim, xhum'a, 24, (850))

Ditën e xhuma bëhen shumë salavate për Profetin (a.s.).

Profeti ynë i dashur (a.s.), ka thënë:

“Dita më e virtytshme për ju është dita xhuma. Prandaj, atë ditë lutuni shumë për mua, për paqe e mëshirë, sepse lutjet tuaja më tregohen mua!”

Sahabët e pyetën:

“O i Dërguari i Allahut, si do të të tregohen lutjet tona pasi të vdesësh e të mos mbetet asnjë gjurmë nga ty?”

Profeti (a.s.), u përgjigj:

“Allahu i Madhëruar ia ka ndaluar tokës t'i kalbë trupat e profetëve!” (Ebu Daud, Salat, 201; shih. Nesai, Xhuma, 5.)

Prandaj, edhe ne le t'i dërgojmë salavate Profetit tonë të dashur (a.s.), me një respekt, dashuri dhe entuziazëm të tillë. Kështu, vetë i Dërguari i Allahut mund t'u përgjigjet salavateve dhe lutjeve tona.

